

199

IOANNIS MESVÆE

GRABADIN,

IDEST COMPENDII SECRETORVM MEDICAMENTORVM

Liber Secundus.

QVO PROPRIA REMEDIA AD SINGVLARVM
partium corporis morbos docentur.

SANAT solus languores Deus, A
& de frugalitatis folio produ-
xit in largitate sua medicinam,
benedictus, gloriosus, & excel-
sus creator. Tantum tamen au-
xiliari non desinens, curadi doctrinam timen-
tibus eum explicauit. Totus igitur Dei timor
præueniat, & principiet opera tua, & foelicitat-
bit ea: tamen considera, ne te amor, aut odium
circumueniat, vt declines à recto. Est enim ex-
cellus, & gloriosus, qui iudicat. Sunt, & cæli, B
qui arguunt: elementa, quæ sæuiunt. Et si non
aliud, superest in posterum cruciatus gehennæ.
Inquit Gal. Nolite prauarum ægritudinū onus
suscipere, ne mali medici nomen subeat. Per
omnia ò tu corporum curam gerens, auxiliari
ne differas, quia semel pereunti nulla deinde
suffragia profunt. Ratio clamat ad iudicium,
si misericordiã deseris stulte, de large tributis,
gaudens, parua negans. Tristem igitur te cerne
habentem irritum donum Dei: & si abundan-
ter de ipsius largitate susceperis, ne parcus esto:
per vnum enim plura, & magna exuberant,
Deum in cunctis propone, & præponet te. Ho-
nora eum, & honorabit te. Time eum, & secu-
rus cuncta experieris. Ne diuertas dum recta
potes. Nomen enim, & rem habet medici, quæ
nulla mouent, quem constantia morum, inces-
sus grauitas, & sermonum onus insignit. Ge-
stunt munera bene quidem ad vitam. Sed me-
lius est nomen præclarum cunctis diuitijs. Ni-
mirum exultat, quod experta habet ille mul-
ta, quæ nunquam tractauit. Ideo experta tria
sint, in quibus considerationem fecisti. Trise-
ctum erit opus hoc, quod aggredior. Et prima
erit sectio eius de medicinis ægritudinum par-
ticularium, quæ sunt à capite vsque ad pedes.
Secunda de medicinis ægritudinum vniuersa-
lium. Tertia de medicinis, quæ sunt ad ornan-
dum, & decorandum.

Prima igitur sectio continet quin-
que particulas.

*Particula Prima est de medicinis ægritudinum
membrorum capitis.*

*Secunda de medicinis ægritudinum membrorum
seruientium spiritui.*

*Tertia de medicinis ægritudinum membrorum
nutritionis.*

*Quarta de medicinis ægritudinum membrorum
expulsionis.*

Quinta de medicinis ægritudinum iuncturarū.

Secunda sectio continet quatuor
particulas.

Prima est de medicinis ad febrem.

Secunda de medicinis apostematum.

*Tertia de medicinis solutionum continuitatis, &
separationis continui.*

Quarta de venenis.

Tertia sectio est summa singularis.

*Et sic capit hoc opus in toto, particulas decē, quas
per summas distinguimus, & per capita cum
auxilio, & gratia spiritus Dei benedicti, & glo-
riosi.*

P R I M A P A R T I C V L A
sectionis primæ continet octo summas.

Summa prima de medicinis ægritudinū capillorū.

*Summa secunda de medicinis ægritudinum cutis
capitis.*

Summa tertia de medicinis ægritudinum cerebri.

Summa quarta de medicinis ægritudinū nervorū.

Summa quinta de medicinis ægritudinū oculorū.

Summa sexta de medicinis ægritudinum aurium.

*Summa septima de medicinis ægritudinum par-
tium nasi.*

*Summa octaua de medicinis ægritudinum partiū
eris.*

L1 Repleat

MESVE DE ÆGRI. CAPITIS

Repleat igitur spiritus Dei precepta hæc misericorditer gratia sua. Et secundum quã ex terra medicinas ad vsus indigentiam edidit, fecunditate proferat salutem, quoniam sine ipso nihil incolume, & ab ipso sanatum omne.

S V M M A I.

De medicinis agritudinum capillorum.

De casu capillorum. Cap. 1.

Vra huius agritudinis sunt tres res. Prima est occupatio circa capitis mūdificationē: si est materia ledens, & proprie cū eis, q̄ dicemus iā. Secunda est regimē cibi, & potus, & aliorū emendantium malitiã cōplexionis, & generantiū humores laudabiles. Tertia est administratio medicinarū casum eorū prohibentium. Et ex eis est medicamen Gal. valens ad casum capillorū, & initiū caluitij. Et modus operationis est. R. succi extremitatum myrti humidę, & succi oliuarum syluestrium. ana vn. ij. rosarum siccarum, vnc. semiss. absinthij romani sicci, dr. ij. bulliant hæc omnia cum aceti lib. semiss. vsque ad consumptionē medietatis eius. Deinde cola, & infunde in eo calido ladani vn. ij. & dimitte per dies duos. Deinde tere, & funde super ipsum nunc oleū myrtinū: & alia vice vinum stypticum, donec in substantia mellis redigatur. Deinde misce cum eis ramich, dr. ij. capillorum veneris, dr. & semiss. in puluerem redactis. Vltimo vero aromatiza cum galliæ dr. j. & semisse, vel ij. Deinde redi ad vnguendum locum postquã fricaueris ipsum cū panno aspero, & postquã vnixeris per tres dies, laua, deinde redi ad vnguendum, vsque dum appareat sanitas. Vnctio alia ex nostra inuentione prohibens casum capill. Rec. † corticū cannæ vstorum, & corticum auellanarum vstarum, granorū myrti. ana dr. iiij. absinthij, gallarum. ana dra. ij. confice post triturationem eorum cū oleo myrtino: & vnge expertum est. Mehemet filius Zachariæ ad casum capillorum, & initiū caluicij, expertū. Rec. capillorum veneris, foliorum myrti, omnium assorum, vt teri possint, corticū pini, & olibani, ana pulueriza, & accipe laudani partes ij. myrti partē j. & cū vino veteri, & oleo de semine raphani tere, deinde cetera cū eis misce. Et epithemetur cum eo in nocte, & lauetur in mane cū aqua decoctionis capilli veneris, & siclæ, & foliorum myrti, & assiduetur medicamen hoc, qm̄ sanat. Aliud eiusdem. Emblici, & folia myrti, & capillorum veneris, & gallæ coquantur in aqua vsque dum fiat turbida, postea cum tantundē olei omphacini coquantur ad aquæ consumptionem. Deinde adde oleo, quod remansit, laudani, dra. xij. mastiches, dr.

Medicamen.
Gal.

Unctio.

† forte radi-
cū cannæ vsta-
rum.

octo, & fac coqui cum vino, deinde tere, donec impinguetur, & misce cum eis ramich, dr. tres, & liniantur cum eis radices capillorum, est. n. mirabile. Dixit Archigenes. Rec. granorū iuniperi, ladani, absinthij, & capillorū veneris, ana misce omnia cū vino, & oleo myrtino, & dimitte diebus vj. deinde coque ea vsque ad vini consumptionē: & cola, & vnge caput post fricationem eius, deinde laua, sicut diximus.

S V M M A II.

De medicinis agritudinum cutis capitis.

De Alopecia. Cap. 1.

Vra huius agritudinis sunt quatuor res. Prima est mundificatio capitis ab humore, sub cuius malitia esse videtur, sicut dicemus iā. Secunda est, vt adæquatio fiat in corpore, & in huiusmodi occupatione conuertere regimen ad ea, quæ laudabilium materierum elementa sunt, & hoc regimen est laudabile in generibus rerū sex. Tertia est occupari circa id, quod factū est de malitia in cute. Quarta est ad generationem pilorum auxiliari. De prima dicemus post. De secunda prætermittimus nunc, quia non est huius inquisitionis: de tertia, & quarta loquemur nunc. Si alopecia de humore fuerit phlegmatico, fiat linimentum ex inuentione nostra, quod recipit alchitran, euphorbij, rutæ montanæ, baccarum lauri. ana drac. tres, sulfuris vini, ellebori albi. ana drachmam vnam, & semissem; tere, quæ terenda sunt, & misce cum oleo laurino, & oleo antiquo quantum oportet, vt habeant mediocritatem inter spissum, & tenue: & lini cum eo super locum, postquã fricaueris eum cum cepe muris, aut alijs, fricatione acquirent rubedinē in loco. Inquit Iudæus. Linimentum ad alopeciam expertum. Rec. euphorbij, spumæ maris, simi columbini. ana dr. j. ellebori albi, feminis rutæ montanæ, corticū auellanarum, & castanearum, nasturtii, spicæ, casia. ana dr. j. & semissem, amygdalarū amararum combustarum cum corticibus suis, dra. j. cum vino cocto, & oleo raphani, aut laurino, aut rosato, fac vnguētum, & caput vnge, & dimitte tota nocte. Deinde lauabis aqua vbi siclę, & fabę coctæ fuerint, & hoc fiat sine intermissione, donec sanetur, & hæc omnia fiāt postquam fricationem in loco feceris, deinde fricaueris cum cepe muris, aut alijs, aut cepe acuto. Rufus. Confectio epithematis ad alopeciam. Rec. euphorbij, rutæ montanæ, baurach, sinapis, arthemisia, ana partes equales, confice cū aqua cepæ squillæ, aut cū aqua cepæ acutæ, & epithemetur cū eo post fricationē rubificantē. Haly. Confectio epithematis ad alopeciam experti. Rec. euphorbij, rutæ montanæ. ana drac. iiij. nigellæ

In phlegmatico

In humore

In phlegmatico

In humore

uigella combusta, drachmā vnam, seminis ar-
mel combusti, amygdalarum amararum com-
bustarum cum corticibus suis. ana dra. iij. cor-
ticū arboris fici, & foliorum eius, spumę maris
combustæ. ana dra. ij. confice cum expressione
squille, & epithimetur cum eo diebus. x. donec
rubeat locus, & vesicetur, deinde epithimetur
super ipsum aristolochia rotunda, & laudanū,
& abinthiū combustum, & sisimbrium, & ly-
cium. ana cum aqua solatri. Filius Zacharię
Epithema ad alopeciam mirabile. Rec. spumę
maris, drac. x. burach, sulfuris, quod non inue-
nit ignis, euphorbij. ana drach. ij. gummi rutę
agrestis, staphisagrię. ana dr. j. cantharidarum,
drac. j. permisce ea cum face olei antiqui: & li-
ni ex eo post fricationem cum cape acuto, do-
nec locus rubeat: & cum mordicat, & ampullę
apparuerint, unge per aliquot dies cum adipe
anatis, aut vris, aut cū vnguento de cerussa. Si
autē alopecia ex humore fuerit cholericō, fiat
linimentum descriptione Iudęi, quod recipit,
spumę maris, baurach, amygdalarum amara-
rum combustarum, corticum auellanarū con-
bustarum, radice cannę combustę, stercoris
muris, ana cum aceto, & adipe anatis fiat lini-
mentum, post fricationem tamen loci cum spu-
ma maris, & panno aspero. Ultima debet esse
intentio occupari ad capillorum generationē
vt curetur caluicium. Philagrius. Medicamen-
faciens nasci capillos vbi oportet, & sanās cal-
uicium. Rec. carniū limaciarum, & sangui-
sugarū, & apum, & vesparū, & salis tosti, ana
partes æquales, pone in vase vitreato habente
foramina multa in fundo eis sicut cribratoriū:
& pone sub eo vas vitreū, & manabit post diē
& diem humiditas, quę cōseruetur in vase. Et
quādo oportet, fricetur super caluicium, post-
quam fricaueris ipsum vehementer cum pāno
aspero, aut cum spuma maris, & pāno aspero:
Filius Zacharię, linimentum sanās caluicium,
& generās pilos in barba, aut supercilij. R. ce-
rę, drach. quinque, olei de cheiri drachm. ij. &
semissem, laudani, drach. viij. euphorbij, gum-
mi, rutę agrestis, cātharidarum. ana drachmas
tres, seminum citrangularum combustorum,
vesparū, siue apum. ana drachmas duas, styra-
cis liquidę, myrrhę. ana drach. ij. & semissem.
Fiat vnguentū: & liniatur ex eo nocte, & laue-
tur in mane, & hoc fiat post loci fricationē ve-
hementem. Cum autem pili nasci incipiunt,
sape radantur, vt ingrossentur, & firmi fiant, &
spissi, & proprie, quando exiles nascuntur sicut
lanugines. Aliud eiisdē, valens similiter. Re-
cip. cineris abrotani, drach. x. ventris cantha-
ridarum, drachmas duas, laudani, drach. iij.
auellanę combustę, drachmas duas. Terantur
omnia cum oleo veteri, & aromatizentur cū
aliquātulo gallię, & vngatur in nocte, & ablu-
tur in mille post fricationem, & postquam de-
siccauerit, dimittatur die vno aut ij. deinde ite-

retur, quoniam sanat. Aliud valens similiter.
Rec. olci de been drachmam vnam, cantha-
ridarū quarū abscissa sint capita, & alię, dra-
iij. terantur sufficienter, & misceantur cū oleo,
& coquantur in olla vitreata insufficienter agi-
tando omni hora cum spatula, & dum cocta
fuerint, deponantur ab igne, & cum modico
musci, aut ambre aromatizetur. Est enim ex-
pertum, & proprie inunctum post fricationē
loci, vt diximus.

De furfuribus. Cap. 2.

Furfura si ex frigido fiant humore. Accipe
fel taurinū, vel caprinū, & baurach equa-
liter, tempera cū succo siclę, & oleo irino, &
lini in sero, & in mane: laua cū aqua decoctio-
nis lupinorū, & foenu gręci assi. Si ex calido
fiant humore, confert medicamen illud mira-
bile, myrobalanorum citrinorum assorum,
dra. x. cum succo siclę, & solatri, & aceto di-
stempera, & lini cum eo, deinde laua cū aqua
furfuris, & lupinorum, & myri.

De saphati. Cap. 3.

CVra huius ægritudinis sunt quatuor res,
sicut distinguimus in alopecia Filius Za-
charię. Confectio epithematis ad saphati re-
cētē, q̄ accidit in corporibus teneris. R. Al-
channy de mecha, amygdalarū amararum
cōbustarū cū corticibus suis, stercoris muris,
venarū chelidonię, coriandri sicci, scorię ar-
genti, venarū tinctorum, curcumę, aristolo-
chię, corticum granatorum, merdasengi, ana
partes æquales, confice cū aceto, & oleo rosa-
to, & lini post fricationē. Gal. dicit se curasse
multos hoc linimento. Chartas cōbustas te-
re, & distempera cū aceto, & lini super locū,
nos quidē experti sumus apud necessitatem.
Democritus. Linimentū curans saphati. Re-
cip. chartarum combustarum, calcis lotę, ar-
genti viui, ana drachmam vnā. Confice cum
aceto, & oleo nucū, & lini cum eo post frica-
tionē loci sufficienter cū panno aspero. Ale-
xander. Linimentum sanans saphati antiquū
in corporibus duris. Recip. bubegi, stercoris
muris, capitū granatum combustarum, col-
cothar vlti, venarū chelidonię, salis adusti,
D gallarū, sulphuris viui, curcumę, lithargy-
rij, aristolochię, tubel æris, ana partem vnā,
chartarum combustarū partes ij. & semissem
cineris alcherua, sarcocollę, ana partē semis-
sem argenti viui partem vnā, & semissem
amygdalarū amararū adustarū partes tres.
Confice cū aceto vini, & oleo antiquo, & ad-
ministra post fricationem cū cape acuto, aut
squilla, expertū est verax, deinde laua cū aqua
vīnę, & foliorū vlmī, & radicum maluarū.
Aliud de inuētione nostra. Lithargyrij, cad-
mię vtriusque, calcis viue, ana vnciā j. charta-
rum cōbustarum, olibani, tartari cōbusti ana
vnc. semissem. sief memithe, gallarū cōbustarū,
ana dra. iij. argenti viui, drac. vj. aceti, & olei

MESVE DE ÆGRI. CAPITIS

myrtini quantum sufficit, coque vsq; dū acetum sit consumptum, deinde argentum viuū, sic conterendo cum eis commisce; vt ere sicut alia.

S V M M A III.

De medicinis egritudinum cerebri. & primo de cura sode. Cap. 1.

Intentio in curatione huius ægritudinis si sit complexionalis, & non habēs materiam, est alterare, & sedare tantum. Et si est cum materia, circa alterum duorum occupabimur, vel vtrūq; & sunt, aut abscissio causæ; aut sedatio doloris; aut vtrūque. Et si est à solutione continuitatis, alijs, atq; alijs vtetur, sicut dicemus in suis capitulis. Et si est ab aggregatione omnium, tunc totum genus curæ est necessariū, sicut in sode, quæ est, sicut v. g. ab apostemate. Inquit Haly. Si sub prauorum humorū dominio caput positum est, à sedantibus incipere nō debemus, & raro ab eis, nisi apud vehementiam doloris. Gal. raro ab abscissione causæ incipere debemus, nisi sit sode consanguinea, aut similis acutis: sed ab eo, quod materiā adaptat, ad abscindendum. Si enim sanguinea fuerit, aut humores peccēt in sanguine, à phlebotomia pritis incipiemus. Et si sode vehemens fuerit pulsatiua, à phlebotomia similiter incipiemus. Si autē ab alterius humoris peccato; prius ipsum digeremus, deinde abscindemus. Digestionem itaque faciunt in materia calida Syrupus acetosus, & aqua de lupulis, & aqua hordei, & aqua buglossæ domestica, & syluestris, syrupus violatus, & syrupus rosatus, syrupus nenufaris, & similia. Et in frigida quidem phlegmatica digestionem faciunt oxymel simplex, & oxymel squillitiū, alhasce, hyssopus, & spica, & similia. Et si fuerit materia adusta cholericæ, digestionem eius faciunt, syrupus acetosus, & aqua lupuli, & fumusterræ, & altaracon, & similia. Si autem fuerit melancholica, in digestionem eius regimē erit duplex. Ex vna scilicet parte cū eis, quæ lentificant, & humectant, & habilitant duritiē corporis, & siccitatē terrestritatis eius; & ex alia cū eis, quæ resoluūt, & incidunt, & subtiliāt resolutione, & incisione nō perducente ad lapideitatē, & proprie cum rebus operatibus cum mediocritate, & tēperie. Et semper ponimus vicissitudinē in hoc duplici regimine, vt cadat æqualiter digestio, & maturatio in materiā, & nō abscindatur subtile, & remaneat grossum. Eligimus autē ad digestionē materierum, siue calidarū, siue frigidarū, ex vnctionibus, & epithematibus, & emplastris, & embrochationibus, & alijs, quæ cōgruant, sicut infra distinguemus, & incipiemus experiri ea secundū testimonium exigentiæ causæ. Et quidē canon est, quā in sode calida

Syrupus materia calida.

da ab alteratib. incipere debemus, siue sint emplastra, siue vnctiones, vt reprimatur excessus eius, & prohibeatur aduentus nociui alterius ad ipsum quātum possibile fuerit, nisi quatuor casibus. Primus est in sode calida, quæ fit in febris, & proprie materialibus. Vnus. n. epithematium frigidorum repercussiuorum multiplicat eam: non. n. permittunt vapores exire. Sed attractio acetis, & aquæ rosarū, aut violatæ per nares vehementiā eius sedat. Secundus vero est, quā fit sode p̄ vapores acutos, qui perueniunt ad caput cōmunitate totius corporis, aut membri alicuius, & iam caput recipit eos, & tūc facere vt fiat eorum diuersio ad oppositū, & diuersum ex vna parte, & ex alia receptorū resolutione, sedat eā. Tertius est, quādo sode fit à nocumēto, quod infertur à multitudine materiae, & tūc euacuatio eam sedat. Quartus est, quā sode fit à multitudine vaporū existentium in capite, & p̄ cōmunitatem corporis, aut alterius membri; & tunc resolutionum administratio cum facilitate, & particularium euacuationū, eam sedat. Amplius autem canō est, quod emplastra, & linimenta alterantia non sunt exponenda ab aliqua triū virtutum. Prima est, cōpetētia eius in gradu alterationis. Secunda est, vt coadunet virtutem membri, vt non recipiat superfluitates. Tertia est, vt confert, & membrū cui applicatur proprietate sua. Et incipiemus rememorari de eis primo, quæ caput, & cerebrū mundificant. Et incipiemus à mundificantibus materias calidas, & quæ conferunt sode, & ægritudinibus calidis. Et dico, quod omnis materia siue calida siue frigida, s̄m tres modos recipit diminutionem, aut. n. per euacuationes sensibiles, & occultas, aut per diuersionem eius à parte nobili ad ignobilem, aut per vtrūque. Euacuationes autem occultas natura regulat, euacuationes quoque sensibiles eadem similiter, & quandoque per se, & quandoque adiuta rebus exterioribus ab operatione artificis: & hoc s̄m d̄os modos, aut vniuersaliter, aut particulariter. Voco autem hic vniuersalē purgationem, quæ materiam euacuat, cui accidit à cōmunitate totius corporis multiplicatio, aut plurimorum membrorum, aut famosorum, aut eorum, quæ sunt minera illius, sicut hepar sanguinis, & Kystis cholere, stomachus phlegmaticus, & splen melancholicæ. Et voco particulatē purgationem, quæ ex parte illius membri, in quo materia exuberat, euacuat ab emūctorijs eius: sicut quando per palatum, & nares, & aures, & oculos materiæ cerebri purgantur. Et quidē canon est, particularem vniuersali præponi non debere nisi in quatuor casibus. Aut quia materia non multum in quantitate exuberat: quare sufficit à parte emūctoriorum illius membri abduci, in quo est ægritudo. Aut quia membrum dans non est forte in dādo, nec membrū recipiens aptum in recipiendo.

Purgatio per nares.

Purgatio per aures.

duas, opij drach. j. croci, drachmas semiss. conpiendo. Aut quia membrū non recipit à membris communitatem eius. Aut quia corpus, & alia membra non sunt posita sub dominio materiei facientis agritudinem in illo membro. Diuersiones autem materiei à parte nobili ad partem ignobilem fieri debere ostendimus per fricationes extremitatum, & compressiones, & ligaturas earum dolorosas, & cum ventosis, & alijs. Remedia autem quæ habent intentionem vtriusque, sunt clysteria, & suppositoria, & omnia, quæ simul ad longinquam diuersitatem attrahunt, & euacuāt. Et nos de omnibus loquimur. Et primo de euacuantibus ab artificio, si Deus voluerit.

De soda calida. Cap. 2.

Soda calidæ medicinas pro causa distinguimus. Et sanguineæ quidem phlebotomiam necessariam esse dicimus, deinde sedantia quæ dicemus. Cholericæ vero curam aggrediemur, incipientes à simplicioribus, & debilioribus ad maiora, & fortiora procedemus. Inunctio ad sodam calidam, siue sit sanguinea, siue cholericæ; siue complexionalis, siue materialis. Oleum rosatum, & acetum album cum modico aquæ rosatæ diu agitentur, & contundantur, donec impinguecant. Deinde in frigidetur super niuem, & ex eo caput liniatur. Est enim expertum. Si autem cum soda fuerit in somnitas, opij parum adde, aut papaueris succū cum cortice. Inquit Alexander. Recipe ex ceroto Galeni circiter uncias duas, & laua illud lauationibus pluribus cum succo solatri, & semperuiuæ, & lactucæ, & endiuæ, & succo cucurbitæ, & succo vna acerbæ, & lini, & superpone folia salicis, & miraberis effectum eius. Lini-mentum forte ad sodam calidam pulsatiuam. Oleum rosatum, & violatum cum pauco aceto, & agrestæ succo, & modico camphoræ, diu cōtunde, donec pinguescat: & capiti superponatur, est enim efficax. Filius Serapionis. Embrocha conferens sodæ calidæ, viola, rosa, folia nenufaris, hordeum excorticatum, folia salicū, & maluarū, in qua coquantur, quæ per cannulam vrceoli capiti ex alto fundatur, si catarrhum nō timueris. Si autem virtutem habere resoluendi volueris, chamemillam adde. Et si sedatiuam, & somni prouocatiuam quæris, cortices papaueris, & lactucæ adde. Filius Zachariæ. Modus alius embrochæ conferentis ad sodā calidam, cum qua sunt vigilia, & permissiones. Recip. violas siccas, hordeum excorticatum, semen cucurbitæ, aut corticem eius, semē lini, psyllium, cortices papaueris, semen althææ, semen lactucæ, semen portulacæ, rosas siccas. Decoquantur in aqua vsque ad consumptionē quartæ ipsius. Deinde fac embrochationes sicut diximus, & similiter ea manus, & pedes, & facies lauentur. Modus embrochationis alius resoluens, & sedans sodam calidam. Accipe folia maluarum, aut radicem, aut semina earum, aut omnia si-

A mul, & hordeum excorticatum, & rosas, & violas, & folia salicum, & folia cucurbitæ, aut cortices eius, aut semina ipsius, & melilotum, de omnibus ana partē vnam, florū chamomillæ, quantum de omnibus, coquantur omnia in aqua, & fiat embrochatio, sicut diximus Epithema sedans sodā calidam. Euisi semen, & psyllium separatim, siue coniunctim cū aceto conquassata, super caput posita valent. Modus emplastri alius ad idem. Accipe flores chamemillæ, farinam hordei, radices althææ, semen lini, cortices papaueris, violas, nenufar. Tere cū oleo rosaceo, & violaceo, aut fac emplastrū. Dioscorides. Succum extremitatum vitis, in primis cum nascuntur, cum farina hordei distempera, & oleo rosato, & lini ex ea super caput, & expertum est. Modus emplastri aliud ad idem: quod resoluit cum facilitate residuum sodæ calidæ. Recip. virgæ pastoris, sampucki, balsamitæ, leminum, & radicum, & foliorum maluarum, & violarū, & hæce, & hordei mundi, ana partem vnam, rosarum partem vnam, & semissem, chamemillæ partes duas, fiat emplastrum cum eis, vel fiat embrocha cum aqua decoctionis earū. Mesue emplastrum sedans sodam calidam pulsatiuam, & hemicraneam calidam. Accipe farinæ hordei, sandalorum trium, sic memithe, rosarum, faufel, boli armeni, acaciæ, aloes, seminis lactucæ, camphoræ, de singulis partes æquales, confice cum mucilagine psyllij, aut cū succo portulacæ, aut lactucæ, & epithemetur cum eo. Gabrielis suffumigium valens ad sodā calidam. Accipe sandalorum citrinorum, faufel, rosarum, ana drachmas duas, & semissem, camphoræ, drachmæ vnius tertiam, spice, drachm. semissem, ponatur in vase vitreo stricti orificij cum aqua rosata quantum sufficit, & obturetur orificiū eius, & dimittatur, vt bulliat in cinere calido, deinde obturetur, & recipiatur fumus eius, est enim expertum. Et si ex eo super tempora aspergatur, aut lauetur ex eo facies, confert. Si autem vigilias patitur, cortices papaueris cū eis adde, & proprie eius drachmas tres, & plus vel minus, sicut necessitas vrget. Aliud suffumigium eiusdem, resoluēs residuum sodæ calidæ. Accipe rosarum, sandalorum macaziri, ligni aloes, ana drachmas duas, chamemilla drachm. quatuor, aquæ rosatæ quantum sufficit. Fac sicut primum, nobile, & expertum est. Et sunt, qui ponunt chamemilla pondus omnium. Et sunt qui addunt, melilotum. Caput purgā fiant cum oleo rosarum, & violarum, & nenufarino cum pauco camphoræ, aut cum pauco oleo de semine cucurbitæ, dictis, aut oleo de salice. Aliud filij Zachariæ valens ad dolorem capitis calidum, & hemicraneam calidam, & dolorem auris. Recip. opij, camphoræ, ana partes æquales, fiant collyria sicut lentes, & dissoluatur, vnum, aut duo oleo violarum, aut oleo de cucurbitis, & destilletur in nasum, & aurem, est enim verax. Aliud filij Serapionis valens ad sodam calidā, sublime. Rec. spodij drac.

Mesue.

L1 3 fice

MESVE DE ÆGRI CAPITIS

fice cum aqua in modum pilularum paruarū, & administratur cum lacte mulieris, aut oleo violarum, aut oleo de semine cucurbitæ, deinde post horam fac caput purgū cum lacte mulieris, aut aliquo ex oleis. Iudæus, odoratur oleū rosatum cum aceto conuassatum, & positum in vase vitreo, & confert sodā calidā vehementi. Aliud nostrum expertum. R. amyli, nabeth. ana dr. ij. opij, drac. iij. spodij drac. j. croci drach. semiss. fac sicut proximum. Aliud Aron, expertum, efficac ad sodam calidam, & hemieraneā, & dolorem auris. Recipit sic memithæ, saufel, feminis hyoscyami, feminis lactucæ, rosarum, sandalorum, opij, radicum mandragoræ. ana. Fiant ex eis sic. & fricetur ex eo super cutem cum oleo rosato, aut violato cum pauco aceto, & destilletur in nasum, & aurem, & proprie loci doloris. Incipiamus ponere euacuatoria confertentia ad sodam calidam, cuius materia est cholera citrina. Et incipiamus a leuioribus, sicut consueuimus, procedentes ad maiora. Purgetur ergo in primis cum aqua fructuum. Recipit pruna quatuordecim, tamarindorum vncias duas, & semiss. medullæ casie fistulæ vncias tres, myrobalanorum citrinorum, vnciam vnam, & semiss. propinetur infusio eorum, post sufficientiam coctionis ipsorum. Aqua fructuum secundum modum nostrum cōferens sodā cholericā. Recip. absinthij, rosarum, violarum. ana drac. v. fumiterre, drach. vj. capillorum veneris vnc. j. passularum enucleatarum vnc. j. pruna. xl. numero, iuiubæ, sebesten. ana xx. Coquantur cum facilitate in aqua lib. ij. vsque dum veniant ad lib. j. & proijce in ea illa eadem, quæ hic proxime diximus, & propinetur, & sunt, casia fistulæ, vnc. iij. tamarindorum, vnc. ij. corticum myrobalanorum citrinorum, vnc. j. & semiss. Inquit Gal. Quando ex aquis fructuum soda non resoluitur, propinanda est infusio aloes. Et iste est modus eius. Rec. succi endiuia, succi lupuli, post de purationem ipsorum vn. vj. vel alterius eorum tantum, si vtrique haberi non possunt, vel succi buglossæ domesticæ, aut syluestris lib. j. & proijce super ipsum aloes succotriini boni, & electi vnc. j. & pone in vase vitreo ad solem obturato orificio eius dieb. xxij. & da ex eo omni mane ab vnc. j. vsque ad iij. cum modico dragaganthi, vt non noceat ano. Modus infusionis conferens sodā calidā vehementi, & solutione educit choleram, & confert iuuamentum maximum febribus cholericis. Accipe succi endiuia cocti, & depurati lib. ij. vel aliorum succorum, quos diximus, & infunde in ipsis, vel altero ipsorum, diasiracost vnc. vj. Et da ex eo in mane ab vnc. ij. vsq; ad iij. Apparebit enim cito sanitas si Deus voluerit. Inquit Hamech. Modus infusionis sodæ calidæ diuturnæ. Accipe absinthij romani vnc. j. fumiterre drachm. viij. passularum enucleatarum, vnc. j. eupatorij drach. v. florum buglossæ domesticæ, aut syluestris. ana drach. vj. culcutæ, feminis endiuia, agarici. ana drac. iij. Coquantur in lib. iij. aqua vsque ad lib. i. & semiss. Et infunde in ea confectiois, iam dictæ Hamech, & proprie primæ descriptionis, vnc. ii. & da ex ea omni mane ab vnc. i. vsq; ad ii. sanat enim cum virtute Dei gloriosi.

De sola frigida. Cap. 3.

Loquemur deinceps de soda frigida, sine sit sine materia, siue cum materia, phlegmatica, vel melancholica, siue permista, siue ventosa. Et de his omnibus distinctim loquemur, si Deus voluerit. Et incipiemus sicut consuetudo nostra est, a debilitioribus. Calefactorium ad sodam frigidam, & sodam ventosam. Miliū integrum, cum sale quantum ipsum calefiat in latere calido, & impleantur ex eis sacelli, & vaporetur cum eis locus. Isaac. grana lauri, & olibani medium eorum, terantur, & impleantur ex eis sacelli, postquam ibi irrorata fuerint aceto vini, calefiant in latere calido, super quem irroratur acetum, & fiat euaporatio cum eis. Democritus. Accipe grana sinapis integra, & grana nasturcij, vt sint partes eorum æquales, infundantur modicum in aceto vini fortis, & impleantur ex eis sacelli, & calefiant in latere, & fiat euaporatio cum eis. Aliud eiusdem, expertum. Pulegij, carui, a quis partibus fiat sicut diximus. Aliud eiusdem. Oleum puleginum inunctum expertum est. Vnctiones fiant ad sodam frigidam, ex oleo nardino, aut irino, aut laurino, aut de been, aut aliquo talium. Item si fortius facere volueris, conforta virtutem eorum cum costo, & castoreo, & euphorbio, & pipere cum aliquo horum, vel omnib. Linimentum ad dolorem capitis frigidum. Theriacam, vel mithridatum cum succo mentæ, misce, & superpone, expertum est. Linimentum aliud expertum a nobis ad antiquos capitis dolores: quod administratur super caput, & frontem. Recip. costi, myrrhæ, castorei, neriden, ana partes æquales, olei ros. quantum sufficit. Et si in somnietatem patitur, partē dimidiam opij adde, est. n. expertum. Mahometh filius Zachariæ. Modus linimenti ad sodam frigidam, & antiquam, & hemieraneā, & dolores auris ex frigiditate. R. castorei, euphorbij, opij, styracis liquidæ, piperis, foliorum rutæ, sinapis, calamēti, marubij, ana. fac trochiscos aur. ij. aut. j. & apud necessitatem dissolue ex eis cum oleo nardino, aut costino, aut modico aceto, & lini super locum, & distilla ex eo in aures, & nares ex parte doloris, & miraberis effectū eius, si Deus voluerit. Gal. Trochiscus crudus dissoluatur cum aceto forti, & oleo rosato, & liniatur ex eo super frontē, & tempora, & sedat sodā difficilē, & hemieraneam, & est expertum. Et eodē modo trochisci, de croco dicti in antidotario. Dioscorides. Epithema ad sodam frigidam, & hemieraneam. Ex cinere, & aceto fiat permistio, & decoq; in olla, & liniatur ex eo, expertum est. Philagrius. Modus linimenti ad sodam frigidā, & antiquā, & hemieraneā difficilē. Recipit myrrhæ, opij, omphacij, scam-

scammoneę granorum lauri. ana dra. iiii. croci, A
dra. iiii. & semil. feminis hyoscyami, apij, amo-
mi. ana dra. v. Fac trochiscos cum aceto: & lini,
sicut diximus cum eis super locum. Alexander.
confectio epithematis ad sodam frigidam diu-
turnam. Rec. simi columbini. drach. i. & semil.
leucopiperis. drac. ii. euphorbit, drach. iiii. croci,
drach. i. & facis olei de croco, drac. i. semil. ag-
gregentur omnia cum aceto forti multa fortit-
tudinis, & fac trochiscos cū aceto, & succo ab-
sinthii, & oleo nardino. Misce. & lini vbi oportet.
Embroschetur a caput in sod frigida, & vent-
tositate grossa, cum chamamelo, halsce, sccha,
maluis, tollis lauri, & sauina, & berēgesit, & ori-
gano, & meliloto, & samplucho, & neemem, &
hyssopo sicca, & similibus separatis, vel conū-
ctis. Dioscorides. Expertum est succo apii cali-
do capite linito resoluī sodam. Democriti ad
diurnam sodam medicamen expertum. Re-
cipit castorei, radicū feniculi. algul, ireos ana
drachmam vnam, granorum lauri, drachmas
duas, foliorum rutæ, drachmas tres, ceræ, drach-
mas sex, olei rosati, vnciam vnam, & semil. scilicet,
olei irini, vnciam vnam. Fac vnguentum, & lini
ex eo, probatum est.

De caputpurgijs conferentibus soda frigida.

Cap. 4.

Caputpurgiorum conferentium soda fri-
gidæ narrationem aggrediemur. Diosco-
rides dixit, sit caputpurgium cum aqua sampsu-
chi, & resoluī sodam frigidam, & hemicranæa.
Oribasius dixit. Oleum de cucumere asinino
est caputpurgium bonum soda frigida, & he-
micranæa, & mundificationi cerebri ab humo-
ribus frigidis pinguis, & aqua descendenti ad
oculum, & proprie si modicum huius olei di-
silletur in aures, & trahatur sugendo, deinde
post horam lauentur nares cum aqua calida.
Succus quoque cucumeris asinini vehementius
operatur. Galenus. Caputpurgium conferens
soda frigida, & tortura, & oppilationi colato-
rij, & defectioni olfactus, & impedimento ip-
sius. Nigella die, ac nocte infundatur in aceto,
deinde siccat, & teratur subtiliter, & puluis
eius naribus approximetur, & trahatur naribus
odore eius, sicut sugendo, & expertum est.

Idem caputpurgium valens sicut superius,
& est forte. Recip. nigellæ, drachm. ii. succi cu-
cumeris asinini, drachm. j. salis ammoniaci,
drachmam semil. misceantur cum oleo cucu-
meris asinini, aut oleo de alchanna, & liniatur
ex eo in naribus intus, & sugatur vehementer
odore eius, educit enim de materia contenta in
capite sufficienter, deinde lauentur nares, &
caput cum aqua calida. Filius Zachariæ. Con-
fectio caputpurgii ad sodam frigidam. Recip.
castorei, euphorbii, ana fiat ex eis sief cum aqua
simplici, & fricetur ex eo super cutem cum
oleo nardino, aut collino, & liniatur ex eo in
naribus, & sugatur, & fiat sicut diximus. Idem.

Confectio caputpurgii ad sodam frigidam, &
hemicranæam, egritudines cerebri frigidas, &
torturam, & paralyfim. Recip. castorei, condisi,
arthanitæ, pulpa colocynthidos, baurach, eu-
phorbii, gibenech, fellis vaccini sicci, ana. Fiat
sief. Et fiant caputpurgia cum auricula muris,
aut succo venarum. Et est expertum. Iudæus.
Caputpurgium conferens soda frigida, Fellis
adib sicci, aut vaccini, aut caprini, opopanax,
castorei, ana partem vnam croci partem semil.
fiat sief: & fricetur ex eo super cutem (alias co-
tem) cum aqua, & liniatur intus nares, est
enim expertum. Archigenes. Caputpurgium
valens ad idem, castorei, & sinapis, opopana-
cis, opii, croci, aloes, ana. fiant pilulæ, & admi-
nistretur, sicut diximus. Expertum. Alexander.
Caputpurgium mirabile ad diurnum capitis
dolorem, & pingues in eo materias, & initium
aquæ, & est ad epilepsiam expertum. Recip. fu-
seis, drachm. v. succi cucumeris asinini nec ni-
mis recentis, nec nimis antiqui, salis ammoni-
aci. ana drachm. ii. terantur diligenter, & mi-
scentur sic terendo cum oleo de cucumere
asinino, aut oleo irino, donec fiat sicut cerotū:
& reponere in vase vitreo, & inunge ex eo intus
in naribus, & sugatur diligenter. Deinde fac
sicut diximus. Idem. Accipe radicū arthani-
tæ sicca, drachm. i. semil. succi cucumeris asi-
nini, drachm. ii. teratur subtilissime: & eo per
cannellum insuffletur in nares, deinde sugat si-
cut diximus. Democritus, purgatur aliquando
caput per res, quæ commasticantur, & est pur-
gatorium leue. Accipe mastiches partes ii. pi-
peris partem. i. commasticentur diu: & salua
quæ resoluitur semper expuatur: & quandoque
admiscemus cum mastiche staphidem agriam,
& quandoque pyrethrum, & quandoque radices
alfesare, & quandoque radices capparis. Hęc n-
spissum humorem, & phlegma grossum edu-
cunt. Caputpurgium de inuentione nostra, cō-
ferens delicatis ad ea, quæ diximus. Recip. ca-
storei, drac. i. euphorbii, drac. semil. galliæ mu-
scata, drachmæ vnius partes ii. condisi, drach.
vnius partem semil. Fiat eorum contritio bo-
na, & infunde super ea succi arthanitæ quanti-
tatem sufficientem: & expone ad vmbra, do-
nec siccat. Deinde tere, & cum succo venarum,
aut cum succo sampsuchi fiant collyria:
& administra sicut diximus. Gargarismata etiā
materiam cerebri attrahunt: quale est garga-
risma factum cū oxymelite, sinapi, aut cum iri-
de, aut cū cortice capparis, cū pyrethro, aut pi-
pere. Paulus. Gargarisma conferens soda frigi-
dæ, & egritudinibus cerebri phlegmaticis, hie-
ra picra cū oxymelite squillitico, cū aqua deco-
ctionis alhasce, origani, hyssopi sicca, pyrethri,
& sinapi. Gargarismus cum eis fiat omni hora
Suffumigium Gabrielis ad sodam frigidam, &
egritudines cerebri phlegmaticas. Accipe sam-
psuchi. vnc. ii. foliorum citri vnc. i. chamemeli
tantundem: ligni aloes, spice, ana drachm. v.
ponantur in vase vitreo stricti orificii, & co-
quantur

MESVE DE ÆGRI. CAPITIS

Sublimis

quantur donec consumpta sit quarta pars aquæ. Deinde aperiatur orificium vasis, & recipiatur vapor eius. Aliud eiusdem, sed est fortius illo, aperiens oppilationem cerebri, & emunctorij. Recip. nigellæ part. ij. foliorum sampluchi, origani persici, haſce, hyſſopi ſiccæ, ſtechados, ana partem vnam. Fiat ſicut diximus. Odoramentum conferens ſodæ frigida. Recip. galliæ muſchatae aur. iiii. ſaduram aur. iiii. & ſemiſ. ambrae crudæ aur eos duos, muſchi drach. vnam, ligni aloes aur. vj. diſſoluatur ambra in modico olei de been. cæteræ autem res præter muſchum terantur ſubtiliter: & conficiantur cum glutino dragaganthi, & poſtquã conſectæ fuerint, malaxentur cum ambra diſſoluta in oleo de been malaxatione multa, vltimo vero muſchus tritus, & diſtemperatus cū aqua roſata miſceatur malaxando cum prædictis: & fiat inde pomum vnum, aut duo, & odoretur: deinde conſeruetur in vaſe vitreo, aut plumbeo, ne virtus ipſius tollatur, hoc eſt odoramentum ſublime. Odoramentū aliud ex caſtorei, & rutæ ſiccæ partibus æqualibus cum glutino dragaganthi, pomum fiat, & odoretur: & ſpecies per ſe odoretur præterquam quod fiat pomum, eſt enim expertum ad ſodam frigidam, & ventofam. Odoramentum aliud expertum ad frigiditatem cerebri, quod confortat ipſum, & confort ſodæ. Recipe ſtyracis calamitæ electi, vncias duas, ligni aloes vncias tres, ladanii, conſectionis geanam, ana vncia vna (& in alio, vnciæ vnius partes duas,) ſpicæ drachmas tres, galliæ muſchatae drachmas octo, maſtiches drachmas quatuor, ambrae crudæ, drachmas. ii. & ſemiſ. garyophyllorum, macis ana drachmas quatuor, & ſemiſ.

Conſice ſic. ſtyracem, ladanū, & maſtichen, cum modico olei de been reſolue, deinde tere in mortario cum piſtillo calido, & proiece ſuper ea puluerem ligni aloes, ſpicæ, galliæ, garyophyllorum, & maſtiches: & miſce cum eis, poſt hæc funde ſuper ea glutini, gummi arabi, aut dragaganthi quantum ſufficit, & miſce contereudo, deinde malaxa cum ambra diſſoluta cū modico olei de been malaxatione multa contereudo, vltimo vero aromatizetur cum muſchi drac. duabus, & ſemiſſe, & aqua roſata, aut ſiant inde poma, & odorentur. Aut ſiant inde trochiſci, & ſuffumigetur cum eis. Et eſt expertum verax, & ſuffumigantur templa, & domus regum. Aliud valens ſimiliter, & eſt bonum. Accipe buchur ſcedens, & ligni aloes electi, ana partes æquales, muſchi partis vnius. xix. fac ex eis poma aut nib: & vtere, bonum eſt, & expertum. Aliud valens ſimiliter, ſtyracis, ligni aloes, ana drachmam vnam, galliæ muſchatae, drachmas duodecim, ambrae, dr. vij. muſci, dra. duas, & fiat ſicut diximus.

Aliud nobile ſatis conferens ſodæ, & epilepſiæ, & præſocationi matricis. Ligni aloes, galliæ muſchatae. ana drach. xv. zifenidæ, drachm. vij. conſice terendo, & fac ex eis poma, aut nib. &

adminiſtra, aut fac collyria, & ſuppone in matrice. Et ſunt qui addunt buchur icenden. drachmas viginti. Inquit Hipp. Aromatica capitis grauedinem faciūt. Et ego quidem dico, quod nō elongatur, quin hoc ſit in frequenti vſu eorum: conuertunt enim vapores ad caput, immo replent illud vaporibus, moderatus vero vſus eorum cerebrum confortat, caſſificat, ſed non fiat adeo frequens, vt perducatur ad illud, & quidem canon eſt non debere conferre apud repletionem, & hoc eſt quod Hipp. voluit. Nam poſt mundificationem confortat, & caſſificat, & reſiduum ſodæ remouet, & ſi ſoda eſt ex malitia complexionis frigida ſine materia, aut à frigiditate aeris, inuenimus eſſe iuuamenti ſublimis vſum eorum.

De ſolutiuis conuenientibus ſodæ frigida, & phlegmatica. Cap. 5.

Solutiuorum genera conuenientium ſodæ frigidae, & phlegmaticæ, deinceps ſcribantur, & primo à debilibus incipiamus. Ex eis eſt modus pilularum de inuentione ludæi mundificantium cerebrum, & neruos ab humore phlegmatico, & conferentium ſodæ frigidae, & epilepſiæ, & ſpaſmo, & paralyſi: quarum permiſſio hæc eſt. Recip. pulpe colocynthidos, drachm. xij. ladanii puri, drachmas. x. dragaganthi, drachm. ij. galliæ drachm. iiii. ſalis gemmæ, drachm. j. & ſemiſ. conſice ſic. Dragaganthum, & gallia diſſoluantur in aqua pluviali. Ladanum vero diſſoluatur in modico olei roſati. Deinde miſceantur omnia, & vltimo conficiantur cum eis colocynthidis, & ſal gemma, vltimo puluerizata. Pilulae autem ad hoc valentes ſunt pilulae de hiera, & pilulae de ſpeciebus, & pilulae ſtomachicæ, quas ſcripſi in antidotario vniuerſalium medicinarum. Mahomet filius Zachariæ. Conſectio pilularum habentium virtutem hieræ, & ſunt in nobilitate eius, & vocauit eas cochias: quarum hæc eſt permiſſio. Accipe pulueris hieræ drachm. xx. colocynthidos interioris, drachm. vj. & ſemi. (& in alio pro colocynthide trochiſcorum alandahal. drach. viij.) ſcammonæ antiochæ coctæ in cydonio, drach. v. ſtechados, turbith. ana drach. x. ſiant pilulae, doſis eorum eſt à drach. ii. vſque ad drachm. ii. & ſemiſ. Gal. pilulae expertæ ad ſodam frigidam, & mundificant caput, & ſtomachū ab humore phlegmatico, & putrido, & ſunt pilulae ſalua; quarum permiſſio hæc eſt. Recip. aloes boni drachm. x. colocynthidos interioris. drach. iiii. ſcammonæ coctæ in cydonio, drach. iiii. ſtechados arabici. drachm. v. ſalis gemmæ. drachm. duas, aniſi, abſinthij. ana drachm. ij. & ſemiſ. turbith boni, & electi ſublimis. drach. xii. ſiant pilulae. Et ſit doſis earum. drachm. j. vſque ad ii. Aaron infulſo hieræ ad ſodam antiquam frigidam ex humore groſſo phlegmatico. Recipit hyſſopi ſiccæ, haſce, ſucaha, radicū foeniculi, apij. ana dr. viij. turbith.

turbith. drac. iij. (& in alio. drac. v.) anisi drac. ij. & semiss. salis gemmæ dra. ij. passularū enucleatarum, dra. j. Decoquantur in lib. ij. aquæ vsq; ad lib. j. & coletur. Deinde projiciatur sup ipsam hieræ picræ, drac. x. turbith boni, & sublimis, dra. iij. ponatur in vase vitreo, & suspēdatur in sole diebus. x. & da huius infusionis omni die ab vnc. j. vsq; ad ij. Filius Serapionis. Infusio de aloes est mūdificans caput, & stomachum, & curans sodam. Rec. myrobolanorum chebulorum, emblicorum, belliricorum, radicū apij, feniculi, florū, squināthi, capitis lilij, ana dra. x. spicæ, mastiches, calami aromatici, ana drac. iij. hysopi, dauci, fucaha, bedeguar, ana drach. v. colocynthidos interioris, drac. ii. Coquātur in lib. iij. aquæ vsq; ad li. j. & projiciatur super ea aloes succotrensis, vn. j. & ponatur in sole, sicut diximus. Et est dosis eius ab vn. j. vsq; ad ij. cū draganthi, & mastiches ana drac. semiss. Idem modus infusionis hieræ valens ad idem, & est fortior. Rec. radicū apij, feniculi, squināthi, ana dr. x. calamenti montani, aristolochiæ rotundæ, fucaha, & bedeguar, ana dra. v. myrobolanorum Indorum, dra. vij. epithymi cretensis, drac. v. mastiches drac. iij. spicæ, drac. ij. casia, ameos, calami aromatici, ana drac. iij. agarici, drach. v. stochados, drac. vij. passulæ enucleatæ, dra. iij. Coquātur in lib. vj. aquæ vsque ad li. v. & projiciatur super ipsam hieræ picræ, drach. j. & fiat sicut diximus, & sit dosis eius ab vnc. j. vsq; ad ij. cum olei de cherua, drach. tribus. Alexander. Confectio pilularum valentium ad diurnam sodam, & hemiplegiā, & vertigines, & epilepsiam, & arthriticam, & educūt humores à profundo mēbrorum, & solvunt sine molestia: quarū permissio hæc est. Recipit aloes boni sublimis. vnc. j. colocynthidos interioris, scāmoneæ coctæ in cydonio, absinthij, bdellij, ameos. ana drach. semiss. mastiches drac. iij. anisi, drac. ij. euphorbij, drac. iij. cum succo caulii fac pilulas. Et sit dosis, drac. j. vsq; ad ij. Pilulæ nostræ conferunt ægritudini capitis, & conferunt sodæ antiquæ, & solutione educūt humores pingues, & graues, & custodiūt sanitatē oculi, & curant rheuma eius: quarum hæc est permissio. Recip. colocynthidos, turbith. ana drachm. iij. agarici, drachm. iij. stochados, drach. ij. scammonæ, drachm. iij. & semiss. spicæ, squinanthi, xylocassia, xylobalsa. carpobalsami, asari, rosarum, violarū, epithymi, absinthij, cinnamomi, croci, mastiches. ana dra. j. aloes sublimis ad pondus omnium. Fac pilulas cum succo absinthij. Pilulæ aliæ nostræ. Valent similiter ad mūdificationē stomachi, & capitis: & accipiūtur omni tēpore, & dicuntur pilulæ de mastiche. Recipe aloes, drach. vij. mastiches, rosarum. ana drac. iij. turbith, drac. x. fac inde pilulas, dosis earum est à dr. ij. vsq; ad iij. Hiera nostra, confert sodæ à phlegmate factæ, stomachū, & ce-

rebrum mundificat, hepar, & membrā nutritionis confortat. Rec. carpobalsami. xylobalsami, casia, cinnamomi electi, spicæ, atari, mastiches, eubebæ, macis, nucis muschatæ, squinanthi, agarici. ana drach. v. croci drachm. iij. aloes succotrensis, lib. j. mellis quantum sufficit. Dosis eius est à drachmis duabus, vsque ad v.

De soda ex aggregatione cholera, & phlegmatis. Cap. 6.

Infusio cōferens dolori capitis, cuius materia est cholera, & phlegma, & solutione educit eam. Recip. pruna. ix. fumiterræ, drac. vij. absinthij, drach. iij. myrobalanorum citrinorum, chebulorum, & indorum. ana vn. j. tamarindorū, drachmas xv. agarici, & turbith. ana dr. ij. & semiss. Coquantur in lib. iij. aquæ, donec redeat ad lib. j. & semiss. Et accipe ex ea vn. vij. & fructur in ea aloes, turbith. ana vn. j. pars semiss. agarici drach. j. dimittatur per totam noctem, deinde coletur, & bibatur. Si autem qui sumperit eam, fuerit debilis, illa tria nō fructur ea sed sufficit cum ea misceri pulpæ casia fistulæ, drac. xv. Hæly modus infusionis hieræ ad sodam antiquam, & difficilē hemiplegiam, & febres antiquas. Rec. myrobalanorum citri drach. j. indorum, chebulorum, & emblicorum, & belliricorum. ana drach. ij. & semiss. cuscuta, absinthij. ana drachm. vj. & semiss. fumiterræ, drach. j. bedegar, mastiches. ana drach. iij. xylobalsami, carpobalsami. ana drach. ij. acori, drachm. ij. & semiss. decoquantur in lib. iij. aquæ vsque ad vnam, & projice super eam post colationem ipsius, hieræ picræ, ligni aloes. ana vnciam semiss. & fac sicut diximus, & vsque ad dies xij. plus, vel minus vsq; dum appateat sanitas, & dosis eius est ab vn. j. vsque ad vn. ij. efficax, & expertum. Alius modus infusionis aloes cōferens solæ permissio cholera, & phlegmatis diurnæ. Rec. myrobalanorum nigrorum, absinthij. ana drachm. vj. fumiterræ, bedegar. ana drach. j. Coquantur in lib. iij. aquæ vsq; ad lib. j. & colā, & projice super eam aloes boni, drach. vij. & pone in vase vitreo: & fiat sicut diximus, & da vsq; ad dies xij. plus vel minus vsq; dum appateat sanitas, & dosis eius est ab vn. j. vsque ad ij. efficax, & expertum est. Rufus, pilularum confectione conferentium ad sodam antiquam ex humore grosso phlegmatico, & choleric: quarū permissio est. Recip. myrobalanorum citri, & indorum, absinthij. ana drach. ij. scammonæ, drac. ij. & semiss. & proprie coctæ in cydonio, trochiscorum alandahal, drachm. iij. epithymi, drac. ij. aloes boni, turbith electi, & casia. ana drachm. vj. salis gemmæ. drach. j. & semiss. & fac pilulas cum succo endiuia. Dosis earum à drachm. j. vsque ad ij. Alchindus. Confectio pilularum conferentium sodæ aggregationis cholera, & phlegmaris, & sodæ propriæ stomachicæ:

MBSVE DE ÆGRI. CAPITIS

chicæ: & conferunt stomacho, & mundificant ipsū, & caput à superfluitatibus cholericis, & phlegmaticis; & mundificant sensus, & viscera, & conferunt spleni. Quarum hæc est permissio. Rec. trium myrobalanorum. ana drac. iij. epithymi boni, absinthij. ana drachmas. ij. & semil. turbit, harundinis, drachmas xj. agarici, scammonæ, trochisci alandahal. ana dra. ij. apij, anisi. ana drachm. j. salis gemmæ, drac. ij. nucis muschatae, garyophyllorum, ana dr. vnus partes duas, hieræ picræ, drachm. v. mastiches, drachm. j. & semil. confice cum succo endiuizæ, & penidiarum, drac. ij. Dosis earum est à drac. j. vsque ad iij. Oribasius. Confectio pilularum mundificantium caput a cholera: & phlegmate, & cõferentium sodæ permistæ, & mundificantium caput & stomachū, & instrumenta visus, & attrahunt materias vehemēter, quarum hæc est permissio. Recip. carpobalsami recētis, asari, mastiches, absinthij, spicæ, scammonæ, cinnamomi electi. ana drach. ij. croci, drac. j. nucis muschatae, drachm. semil. turbit boni, & electi, drach. iij. & semil. aloes, drach. viii. colocynthidos interioris dr. vii. Fac pilulas. dosis earum est à drac. i. vsque ad ii. Galen. Confectio pilularum cochiarum conferentium sodæ permistæ, & mundificantium stomachū, & caput, & instrumenta visus. R. aloes, scammonæ coctæ in cydonio, colocynthidos interioris albæ, & lenis, mastiches, absinthij romani, ana partes æquales. Cõfice cū expressione solatri, aut endiuizæ. Et dosis earum est à drac. i. vsque ad. i. & semil. Pilulæ alię expertæ valentes similiter: mundificant caput, & stomachum, & confortant ea. Recip. aloes boni, & electi, drac. v. mastiches, drac. iij. rosa sicca, drach. i. Dosis earum est à dra. ii. vsque ad aur. ii. Aliæ valentes similiter. Accipe aloes. drac. vi. myrobalanorum citrinorum, drac. iij. mastiches, drach. iij. rosarum, drach. ii. croci, drach. i.

De soda frigida ab humore melancholico.

Cap. 7.

SAbor Heben Girges. Confectio pilularum Indarum conferentium sodæ, cuius materia est melancholica, difficilis eradicationis, & conferentium manie, & melancholizæ, & epilepsie, & lepre, & morpheæ nigre, & vlceribus nigris, quarum hæc est permissio. Hieræ picræ, drachmas decē, epithymi, agarici, polypodii, stœchados. ana drach. vii. myrobalanorum nigrorum, colocynthidos interioris. ana drac. iij. ellebori nigri, salis indi. ana drach. ii. & semil. lapidis lazuli, drachm. iij. Fac pilulas. da dr. i. & semil. vsque ad ii. cum aqua casei, infusionis epithymi; & passularum enucleatarū, & parum salis gemmæ. Sunt .n. mirabiles. Sunt etiam ex posterioribus, qui addiderunt in permissione earum, garyophyllorum, anisi, spicæ ana drach. i. & semillem. Decoctio de epithymo conferens sodæ melancholicæ, & speciebus

melancholicæ, & manie, & lepre, & morpheæ nigre, & cancro, & fistulæ nigre. Rec. epithymi stœchados, myrobalanorū nigrorum. ana vnc. j. chebulorum, emblicorū, belliricorū, turbit, eupatorii, agarici. ana drac. v. polypodii, senæ. ana drac. vi. fumiterre, florum squinanthi. ana drach. iij. corticum ellebori nigri, drach. ii. salis gemmæ. drac. ii. semil. passularum enucleatarū, vn. i. semil. Omnia præter epithymum bulliant in lib. iij. aque vsque ad li. j. Deinde bulliat epithymum in eo bullitione vna modica. Deinde coletur, & projiciatur in ea hieræ picræ, vnc. i. & fiat sicut diximus. Dosis est ab vnc. i. vsque ad tres. Hamech filius Zezar. Modus infusionis cõferens sodæ, cuius materia est humor adustus, aut melancholia, & est sublimis ad illud, ad maniam, & melancholiam, & epilepsiam, & vertiginem, & lepram, & cancerū, & scabiem, & impetiginē. Cuius hæc est permissio. Recip. myrobalanorum nigrorum, chebulorū. ana drac. viii. epithymi, reubarbari. ana vnc. i. radicū buglossæ domesticæ, & syluestris, & florum earum. ana drac. iij. absinthij, drac. iij. fumiterræ, dra. v. polypodii, agarici, stœchados, chamædryos, chamæpythios. ana dr. iij. liquiritiæ, drachmas v. senæ, dra. vii. passularū enucleatarum, vn. i. Bulliant omnia præter epithymū in quinque libris aque vsque ad li. i. Vltimo vero ponatur epithymum. Deinde coletur, & projiciatur in ea cõfectionis Hamech secundæ, vnc. ii. & ponatur in sole in vase vitreo diebus sex. Et da ex eo ab vn. i. vsque ad i. & semil. est enim mirabile. Mesui iuhe. Syrupus cõferens ad ea, quæ diximus, nobile, & expertum, & cõfert quartanæ, & oppilationi splenis, & omni ægritudini, quæ est de melancholia. Recip. capillorū veneris, radicū buglossæ domesticæ, & syluestris, & florū earū, polypodii. ana vn. i. epithymi, vnciam vnā, foliorum senæ, chamæmeli, stœchados. ana dr. vii. chamædryos, squinanthi, ellebori nigri. ana drach. iij. fumiterre, drach. vii. eupatorii, drac. iij. succi pomorum dul. drach. viii. Omnia præter epithymum, & succum pomorum bulliant in lib. iij. aque vsque ad lib. ii. Deinde bulliat in eo ebullitione vna epithymum: & coletur, & cum succo pomorū, & lib. ii. aque fiat syrupus, dosis est à drachmis decem vsque ad xxx. & est sublime. Alexandri pilulæ de lapide armeno: cõferunt sodæ melancholicæ, & educūt cum facilitate humore melancholicū, & cõferunt ægritudinibus melancholicis, sicut est mania, melancholia, & cancer, & lepra. Recipe hieræ picræ, epithymi, agarici, lapidis armeni loti, & præparati. ana dra. iij. scammonæ, drachm. v. & proprie coctæ in pomo, garyophyllorum, drachm. i. fac pilulas cum aqua rosata. Dosis, drachm. i. Gal. canon est, quod cura huius sodæ nō est expoliāda ab vno trium regiminum: & similiter omnium trium ægritudinum melancholicarum. Primum est regimen

regimen humectatiuum, & impinguatiuum, præter hoc, quod faciat cadere in oppilationes, & hoc ideo vt lenificetur, & habilitetur corpus humoris, vt recipiat æqualitatē digestionis in toto. Et hoc regimen est necessarium in principio, & in medio, & in fine, & ante, secundū regimen, quā dicemus, & post, vt nō cadat in corpus humoris, vt resoluatur subtile, & remaneat grossum, & accidat residuo ipsius lapideitas. Secundum regimen est regimen resolutionis faciens resolutionem cū mediocritate, & proprie eius, quod habilitatū est, vt fiat illud. Et hæc duo regimina oportet, vt sibi inuicem semper succedāt: secundū hoc enim cadet digestio æqualiter in materiā, & æqualiter resoluatur. Tertium regimē est regimen euacuatium, in quo tria considerabilia subduntur. Vnum, vt non semel, & multam, & subitam faciamus euacuationē, sed per interualla, habentem temperiem: vt natura euacuationem, non euacuatio naturā regulet, subita enim, & violenta euacuatione vix natura regulariter operatur, sicut impetus flāmę, quę subito agit in subtile, & prætergreditur grossum. Opus vero moderati caloris est æqualiter in vtranque partē rei elixabilis, & assabilis agere. Secundū considerabile est, vt euacuatium sit cōmensuratum, nō excedens mediocritatem: sed sit extensio eleuationis eius nō recedens à gradu medicinarū incolumiū, quas te scire fecimus in libratione earum. Tertium est, vt non exsolentur solutiua à rebus lenificatiuis, & humectatiuis, hoc est. n. quod operationē beatificat. Adhuc autem canon est vt in hoc triplici regimine confortetur cor cū rebus cordialibus generantibus in eo minerā gaudij: & tu elige eas ex simplicibus, & compositis, quarum traditio est apud te: & cū administratione omniū, quæ ad rē gaudij pertinent, hic est. n. thesaurus curæ.

De cura soda à permissione cholera nigra & phlegmatis. Cap. 8.

Iudaus. Modus pilularum conferentium sodę à phlegmate, & melancholia. Recip. myrobalanorum chebulorum, indorum, belliricorum, salis indi. ana drachm. iij. turbith, epithymi. ana vn. j. & semiss. c. llebore nigri, pulpæ colocynthidos. ana drachmas quatuor, hieræ picræ, drachm. x. agarici, drach. vj. stœchados drac. iij. absinthij, drachm. ij. Dosis earum est à drach. j. vsque ad ij. & sunt sublimes. Archigenis confectio pilularum stomachicarū solutione educētium phlegma, & vtranque cholera: & conferunt sodę stomachicę ab eis, quarum permistio est hæc. Recip. hieræ picræ, turbith. ana drach. xij. myrobalanorum citrinorum, chebulorum, Indorum. ana drach. v. agarici drach. iij. salis gemmæ, stœchados, ameos, ana drach. ij. epithymi, drach. iij. scammonæ, drachm. ij. & semiss. Fac pilulas cum succo sca-

Ariolæ. Da à drach. j. & semiss. vsque ad drach. ij. & semiss. Andromachus. Hiera cōferens egritudini capitis à phlegmate, & melācholia, & confert iuuamentū manifestum apoplexiæ, & epilepsiæ, & paralyti, & torture, & mollificationi, & initio aquæ, cuius permistio. R. aloes, succi absinthij. an. vnc. j. picræ picrę, vnc. sem. turbith, drach. viij. colocynthidos interioris, drac. iij. squillæ assatæ, drach. iij. agarici, stœchados, polypodij, & epithymi. ana drach. semiss. c. llebore nigri, pyrethri, piperis albi, & longi, zinziberis, squinanthi, chæmædryos. ana drachm. iij. & semis. cardamomi, macis, nigellæ, aristolochię, castorei. ana drach. iij. euphorbij, drach. j. & semiss. croci, petroselini, cinnamomi, spicæ, polij. ana drac. iij. absinthij, drac. iij. albarum penidarum, vn. iij. mellis despumati quantū sufficit. Dosis eius est à drachmis iij. vsque ad v. cum aqua casei.

De soda ex percussione. Cap. 9.

Soda propter percussione. Filius Serapionis. Si super percussione in capite nullū præterijt tempus, administramus in principio quæ repellant, & nō permittant materiā rheumatizantem ad locum recipi, & figi in ipso, sicut recte administrantur frigida styptica cum aquis, & expressionibus frigidis, sicut est ramich proprie cū aqua frigida multę frigiditatis, & cōprime vehementer super locum. Et ex eis sunt rosæ, & sandali, & faufel, & sief memithæ, & acacia, & bolus armenus, & chimolea, & lens nō excorticata, & lycium singulariter, & coniunctum, quando miscentur cum aqua solatri, aut virgæ pastoris, aut plantaginis, aut coriandri humidi, aut cum omnibus, aut cum aqua rosata: & infringendum in niue, aut cum expressione portulacæ. Si autem post percussione præterijt tempus, & materia iam rheumatizauit, & collecta est, medicamen resolutionis apponendum est, sicut ex chamæmelo, meliloto, foenugræco, radice althææ, & similibus. Si non resoluatur, curatur sicut dicemus in tractatu apostematum. At vero, & si rheumatizauit materia, & adhuc rheumatizat, & partim collecta est, & partim colligenda, vtraque cura indiget, scilicet, & quæ repellat rheumatizandum, & quæ resoluat collectum, & rheumatizatum. Sint satis hæc de curis sodæ, quæ diximus: & sufficere possunt eis, quos Deus ex excellentissimus sanare voluerit.

De hemiranea. Cap. 10.

Hemiranea egritudo est de genere vehementium dolorum, propterea quandoque indiget curatione, quandoque blandimento, & cura eius indiget obseruatione regiminū, sicut in soda diximus, quapropter oportet, vt capitula illius canonis hic etiā afferatur, in calida scilicet, & frigida. Cura autem blandiens est

MESVE DE ÆGRI. CAPITIS

est cura nō vera: & est stupefacere apud vehementem dolorem ipsius, & pulsationem. Nos autem sanitatis largitorē poscimus in primis, de sui largitate ipsam egenti, & sperāti annuat qui sit benedictus. Afferamus autem ad locum hunc ex medicinis ibi memoratis, quas possumus habere, communitatem iuuaminum in omnibus ægri tudinibus capitis. Et ponimus ex medicinis hęc quasdam, quas quidam proprias hemicranę esse dixerunt.

De hemicranę calida. Cap. 11.

ET si peccatum est ex parte sanguinis, phlebotomiam conferre diximus. Si vero ex parte cholę, euacuabimus eam, postquam digesserimus vtramq; partē eius, & hoc cum auxilio medicinarum, quarum proprietates est hoc facere. Et ex eis est aqua fructuum, & infusio myrobalanorum, & infusio aloes in aqua endiuę, quā diximus, & alia quorum rememoratio præcessit, & danda est hiera cum scammonę. Alexander. Confectio trochiscorum, quibus fit linimentū ad hemicranę cholericam vehementem, & pulsatiuam. Recip. aluminis, drachm. xvj. croci, drach. xij. colcothar, drach. x. myrrhę, drach. iij. omphacij, drachm. ij. calcadis, drac. ij. gummi arabici, drac. iij. Fac trochiscos cū vino forti, aut aceto. Et cum necesse fuerit, soluatur vnus cum aceto permisto, & liniatur super locū doloris, & stringatur super ipsum cum ligamine, vt sedetur pulsatio. Et quandoque apud necessitatē ponitur aliquantulum opij. Democritus. Linimentum bonum ad hemicranę calidam. Recip. ex fęce atramenti sicca, & dissolue eam conterendo cum aceto multę fortitudinis cum octaua parte ipsius opij egiptiaci, & laboretur multum in cōtritione ipsius, sicut per diem vnā, & liniatur ex eo super tēpora, & stringatur super ipsam. est enim expertum. Archigenes. Linimentum ad hemicranę calidam pulsatiuam expertum, & ad sodam vehementem. Recipe succi agrestę, myrrhę. ana partem j. facis encaustri scriptorū partes ij. aluminis iameni, croci. ana partem j. & quartam. Conface terendo cū aceto vini cōtritione multa, & liniatur ex eo super tempora, & stringatur super ipsum. Filius Zacharię. Si stomachus est cū causa, dāda est post mundificationē infusio coriandri, & psyllij cū zuccaro in matutinis, & assiduetur illud, qa cōfert si Deus voluerit. Idē caputpurgiū fiat ex lacte mulieris cum modico camphorę, & si necessitas vocat, adde tantum opij, quantum est camphora, & destilla ex eis in aurē, & nasum quę sequitur morbum: deinde stilla oleum violatum post horam cum lacte mulieris. Ex embrochis alijs super hęc eligenda ad istum locū, ea quę congruāt: & quorum proprie præcessit rememoratio. Et ad hunc locum ex eis aliqua referantur, quę diximus in soda calida.

De hemicranę frigida. Cap. 12.

Hermes. Linimentum ad hemicranę frigidam chronicam. Rec. succi rutę agrestis, succi asphodeli. ana vnc. iij. castorei, euphorbij, pyrethri. ana drac. vj. piperis, sinapis, staphidis agrię, calamenti, zinziberis. ana drac. quatuor, croci, drac. iij. fiant ex eis trochisci, & cū necessitas vrget, ex eis dissoluatur vnus in aceto multę fortitudinis, & liniatur super locū, & stringatur cū pila, est. n. efficax, & eo vtendū est, quando iam omnia non cōtulerint, quoniā est forte. Et quandoq; cum lib. j. olei, & vini li. semis. & cerę, vn. iij. bulliant omnia vsq; ad vini consumptionem. Deinde colentur, & fit inde vnguentū mirabile. Democritus. Medicinē magnū cōferens hemicranę difficili, & chronicę, quę difficulter separatur, & non est quod conferat sicut illud. Accipe ex emplastro sinapismo circiter libras ij. & commisce cum oleo squillę, vnc. semis. costi, radicem capparis, euphorbij. ana drachm. iij. omnia trita cū aceto, aut vino odorifero quātū sufficit, aggregabis, & emplastra super locū, quoniam est vltimū. Hipp. Granorū lauri partem vnā, oliban partem semis. Misce omnia cū aqua post ipsorum triturationem, & linias super locū. Oribasius. Granorum lauri, foliorū rutę, ana partē vnā, sinapis partē semisē, aggregentur cū aqua, & administrētur. Alexander. Si est hemicranę cōmunitate stomachi, vomitus prouocādus est cū oxymelite, & pipere, aut oxymelite, & porris, aut oxymelite ex raphano nutrito cū elleboro nigro. Deinde post vomitū detur diacydoniū, aut cydonia cū pipere, & zinzibere, propinato tamen ante vomitū per tridū apozemate apij, hysopi, & dauci, & similium cum oxymelite. Idem. Caputpurgium, quo frequenter vsus sum ad hemicranę difficilem ex humore frigido. Rec. euphorbij, castorei. ana partes æquales. Fiant ex eis sic, & apud necessitatē fricetur cum vno eorum super cutem cū aqua calida, aut oleo costino, aut nardino, & destilletur ex eo in narem, & aurē, quę ex parte doloris est, deinde balneetur: & cōsequenter adhuc ex medicamine destilletur, & hoc vicissim, cito enim hemicranę soluetur, si Deus voluerit. Alexander. Linimentum quo nullum maius ad diuturnam, & difficilem hemicranę inuenitur. Recip. euphorbij, vitreoli. ana drach. iij. myrrhę purę, trochiscorum croci, magnetis, croci, piperis albi. ana drach. iij. tere omnia, & confice cum aceto, sic conterendo contritione multa vsque dum fiat sicut mel. Et linies ex eorum totum tempus, & dimitte vsq; dum deficcetur, & iterum secūdo, & tertio inunge: deinde lauetur, & singulis diebus sine intermissione faciat vsque dum appareat sanitas, si Deus voluerit. Aliud eiusdem. Olei de sabina, lib. j. cerę, vnc. iij. euphorbij, vn. j. Fiat ex eis vnguentū: & ex eo

eo mediam partem capitis inunge, & frontis, A
antequam lauetur in balneo, deinde lauetur, &
fiat hoc singulis diebus, quia sanabitur, si Deus
voluerit. Galen. Non est narcoticorum vsus in
vehementia administrationis ad ægrotudines
capitis propter passibilitatem cerebri. Sed in
vehementia necessitatis, quando dolor fit vehe-
mens, & amentē reddit, aut ad syncopim per-
ducit; conuertimus regimen ad administran-
dum ea cū timore, & cautela; post fractionem
tamen excellentiæ eorū, & melius est admini-
strari in emplastris quam in potibus, deinde in
caputpurgijs, & tu elige, quæ volueris ex eis,
quæ diximus.

De scotomia, & vertigine. Cap. 13.

CVra huius ægrotudinis sunt. v. res. Prima
abscondit materiā. Secunda conuertit re-
gimen ad membrum mandans, si est aliquod
mandans: & rectificat illud. Tertia conuertit
regimen in administratione cibi, & potus du-
centium ad æqualitatem. Quarta cōfortat ce-
rebrum, & caput totum, vt non recipiat, quod
mandatur. Quinta cōuertit vapores, & fumos
ad oppositum, & diuersum, & illud fit cū fri-
ctionibus extremitatum, & contritione dolo-
rosa, & ventosatione in eis, & spatulis; & om-
ni, quod attrahit ad diuersum, & cū clysterijs,
& suppositorijs, & similibus.

*De scotomia, & vertigine à materia calida
& sanguinea. Cap. 14.*

SI sanguis quidem in causa fuerit ex abun-
dantia eius in toto corpore, primo de basili-
ca minuimus, aut de vena media. Et postea si
necessitas vrget, cephalicam minuimus, hoc. n.
est præceptum Hippocratis, & si adhuc perse-
uerauerit ægrotudo, phlebotomabis venā non
pulsatili, quæ est post aurem, ex vna parte, vel
ambabus, si necesse fuerit. Scarificatio est car-
tilaginum aurīa est multum cōferens, & com-
petit ei in hac specie ventosatio crurum. Si aut
sanguinis abūdātia in capite solo apparuerit,
de cephalica minuimus sola, & venis, quæ sunt
post aurem. Scarificatio etiam auris utilis est:
& appositio sanguifugarū in naribus: & appo-
sitio ventosarum in nucha, & spatulis, & collo.
Et quidem omni speciei eius confert hæmor-
rhoidū prouocatio, & in mulieribus mēstruo-
rum. Et sint cibi eorum sanguinis feruorem ex-
tinguentes, & congelati, & acetosi, & confert
eis administratio psyllij cōquassati cum aqua,
& zuccharo in matutinis omni die: aut infusio
coriandri, & confert oleum rosatum, & acetū
conquassata, & in frigidata in niue, & effusa su-
per caput: & olfactus eorum, & rosarum, &
sandalorum, & faufel, & omne regimen extin-
ctiuum.

*De scotomia, & vertigine cholericā.
Cap. 15.*

CVratur cum medicinis, quas in soda cali-
da diximus: & cū decoctione myrobala-
norum, & infusione aloes, & alijs, & cum regi-
mine ciborum extinguentium, & cum vomitu,
& cum syrupo acetolo, si est à stomachi com-
munitate, & cum alijs, & cū clysteribus, & ta-
libus, & conferunt eis hiera, & collyria.

De phlegmatica scotomia. Cap. 16.

CVratur sicut soda phlegmatica cum pilu-
lis cochijs, & infusionib⁹ de hiera, & alijs,
& si est à stomacho, cum vomitu cū oxymeli-
te, & pipere, aut cū raphano, aut cum sinapi, &
cū clysteribus, & talibus, & confert ei hiera lo-
godion iuuamentum manifestum, & hiera Ar-
chigenis, & Theodoricon, vt hiera Galeni. Al-
bruabam. Confectio de stēchade, cuius iuuā-
mētum est sublime ad vertiginē, & cuius ma-
teria est phlegma, & cholera, cuius permistio
hæc est. Recip. hieræ picræ, drachm. x. agarici,
epithymi. ana drac. quatuor, myrobalanorum
chebulorum, indorum, emblicorum, bellirico-
rum, stēchados. ana drac. iij. salis indi, drac. ij.
Confice cum secaniabin, & sit dosis à drach. ij.
vsque ad iij. cum aqua calida in ieiunio.

*De vertigine melancholica, aut phlegmatica
ventosa. Cap. 17.*

Vertigo autē melancholica, aut phlegma-
tica, curatur sicut soda facta ab illis. Et
vertigines, quæ fiūt à permistionibus, similiter
& vertiginis, quæ fit à vapore fetido, curatio
est cum administratione redolentium calido-
rum, aut frigidorum, sicut necessitas inuitat.

De vigilia, & sabara. Cap. 18.

SI à materia est, curetur qualiscunq; sit, sicut
in speciebus sode diximus, & cum empla-
stris, & linimentis, embrochis, & caputpurgijs,
& alijs. Dioscorides. Terantur seminum papa-
ueris vncie duę, aut ex corticibus, & seminibus
vn. j. & infundatur super ipsum aquæ fontium
lib. semis deinde post horas. vj. aut viij. mul-
geatur ex eis aqua, & ppinetur in sero cū zuc-
charo: & facit somnum soporis bonū, & quan-
doque semen papaueris, & cortex ponūtur in
forbitionibus, & conferunt. Haly. Suffumigiū
expertum ad somnum inducendum. Rec. corti-
cum papaueris recentium anni sui, dra. xx. tor-
tellarum de sceni, drach. octo, feminis anethi,
anisi. ana drach. vj. masti. drach. ij. puluerizen-
tur, & cribellentur per pannum de seta cruda:
& misceatur cum eis penidiarum quantum est
totum. Et sit dosis eius pueris à drachm. j. vs-
que ad ij. iuuenibus vero à drach. v. vsque ad
vij. est enim mirabile. Andromachus. Suffumi-
gium sedans vigiliās, & insomnietatem, & est
Mesue. Mm exper.

MESVE DE ÆGRI. CAPITIS

expertum. Accipe corticū papaueris recentiū E
 anni sui, dra. v. feminis lactucæ, anethi, grano-
 rum solatri, ana dra. ij. opij chirat. j. tere omnia
 sicut alcohol, & da ex eo a dr. ij. vsq; ad v. Ma-
 hemet. Confectio trochiscorū expertorum ad
 sahara cū febre, & acuitate, & sedat alienatio-
 nem, & febrē, & auferit itim vehementē. Rec.
 feminis lactucæ, portulacæ, papaueris, feminis
 cucurbitæ, citruli excorticati, ana drac. v. succi
 liquoritiæ, amyli, dragagathi, opij, ana dra. j. &
 semif. Terantur omnia sicut alcohol: & fac tro-
 chiscos cum mucilage psyllij. Et sit dosis eius
 a drachmis duabus, vsq; ad quatuor, cum aqua
 frigida: & quando necessitas est maior, da cum
 aqua coriandri humidi, aut lactucæ, aut citruli,
 aut cucurbitæ, aut similiū. Iudæus. Trochisci
 similiter valentes. Rec. hyoscyami, lactucæ, fe-
 minis papaueris. ana fac trochiscos cum succo
 lactucæ, da dra. j. vel ij. cum aqua frigida. Dio-
 scorides. Opiū cum oleo suppone, somnū facit:
 & proprie suppositū eū licinio: sed est timoro-
 sum, & ppter hoc oportet preparari ita, quod
 possit extrahi quādo vis, antequā noceat, & si-
 militer ex papauere nigro. Democritus. Embro-
 cha cōferēs ad saharā, & dolorē capitis ex ea-
 dē causa. Recipit foliorū alzahanam, & capitis
 papaueris, & foliorū apij, & mēte, & feminis la-
 ctucæ, & hyoscyami, ana partes equales, decoq;
 in aqua vsq; ad cōsumptionē tertie ipsius, & ex
 ea fundatur super caput, & embrochetur cū ea,
 deinde ligetur caput, & cooperiatur pānis, ex-
 pertū est. Et si ex eisdem fiat emplastrum, con-
 fert mirabiliter. Isaac. Embrocha curās insom-
 niam, & saharā a causa frigida. Accipe
 florū chamæmeli, meliloti, anethi, corticū pa-
 paueris, seu malue, corticū radicū mādrago-
 re, sampsuchi, ana. Fac sicut diximus, & embro-
 chetur cū eo. Si a caliditate, & acuitate fuerit in
 somnietas, embrochetur caput cum aqua, vbi
 papauer, semē lactucæ, violæ, rosæ, nenufar, fo-
 lia salicū, hordeum excorticatū, hyoscyami se-
 men, & portulacæ cocta fuerint. Emplastrum
 cōferens saharæ, folia portulacæ, lactucæ, rasura
 cucurbitæ, lenticula aque, semperuiua aggregē-
 tur cū mucilage psyllij, & oleo de mandrago-
 ra, & infrigidatum capiti superponatur, curat
 enim, si Deus voluerit. Filius Serapionis. Lini-
 mentū cōferens saharæ. Recipit trochiscorum
 croci, drac. vij. opij, dra. semif. cassiæ dra. iij. dif-
 foluantur in oleo mandragoræ, vel rosarum, &
 fiat linimentum ex eis, quia sanat, si Deus vo-
 luerit. Aliud nostrū. Accipe succi lactucæ, por-
 tulacæ, semperuiuæ, herbæ hyoscyami, solatri
 ana partes duas, farina fabarū, & hordei, ana
 partem semif. opij circiter partē sextā, olei mā-
 dragorati, & rosati, ana partes ij. mucilage
 psyllij partes tres, coquātur omnia simul vsq;
 dum fiant sicut pulmentū: & dimittantur infrig-
 idari, & postquā caput embrochatū fuerit, su-
 perponatur, expertum est. Filius Zazer. Oleum

somniferum mirabiliter expertum. Recipit o-
 pij drac. decem, feminis lactucarum, dra. octo,
 hyoscyami, & mandragoræ, ana dra. v. corticū
 papaueris, dra. xij. Terantur cōtitione grossā,
 & projice super eam aque expressionis mādra-
 goræ, aut coctionis eius, lib. j. aque decoctionis
 capitū papaueris libram vnā, olei sesami, lib.
 j. Coquātur in vase duplici vsq; ad cōsumptio-
 nē succorum, & ex eo frontem, & synceiput vte-
 ge, & si ex eo caput purgiū feceris, confert, & si-
 militer si ex eo in nares inieceris, est n. expertū.
 Ex caput purgijs plura in sōda dicta sunt. Et tu
 ex illis elige secundū, quod exigit dispositio. Et
 ex eis est illud, quod fit cū oleo mandragoræ,
 quādo destillatur ex eo in nasum cū emulsione
 lactis. Et similiter ex oleo nenufarind, & rosa-
 to, & violato: & quādoq; destillatur in aurem,
 & conferunt, & quādoq; additur eis opij sicut
 granū orobi, & quādoq; cū oleo de papauere,
 aut de lactuca. Gabriel. Caput purgiū conse-
 rens saharæ. Rec. opij, croci, corticū papaueris,
 cassiæ, ana fiant collyria, & dissoluantur in oleo
 rosato: & destilletur ex eis in nares, quoniam est
 expertū. Idē: caput purgiū si fuerit a causa fr-
 gida, fiat cū oleo de croco, & anethi, & chamæ-
 meli: & si oportet, cū modico opij, & croci cum
 eis. Gabriel. Suffumigiū cōferēs saharæ. Recipit
 rosarum, violarum, foliorū salicū, ana v. j.
 sandali macaziri, vnciam semif. florū nenufar-
 ris, drachmas tres, corticum papaueris, dra. vij.
 ponantur in ampulla vitrea, & impleatur de
 aqua rosata: & obturetur orificium eius, de-
 inde bulliat super cinere calido vsq; ad cōsum-
 ptionē tertie partis ipsius, post hoc deobturetur
 orificiū vasis, & patiens inde fumum recipiat:
 inducitur enim somnū. Aliud eiusdē satis effi-
 cax, florū chamæmeli, florū anethi, ana vnc.
 ij. meliloti, dra. vij. corticum mandragoræ, cas-
 siæ, squinanthi, ana drachmas iij. corticum pa-
 paueris, drachmas octo, ligni aloes boni, dr. ij.
 & semif. Fiat sicut diximus, est enim expertū.

De phrenesi. l. iij. Cap. 19.

Hic est: si autem adhuc sit preparamentū, vt
 imprimat, sed adhuc nō impressit, curatur: sed
 nō apud negligētes, & stolidos. Et cura ipsius
 sunt quinque res. Prima subtrahit materiā, et
 abscindit eam. Secunda conuertit vaporosum
 eius ad diuersum, et oppositum. Tertia conuer-
 tit regimen ad confortandū caput: vt non reci-
 piat, quod ad ipsū transmittitur de vaporibus,
 et extinguat audaciā acuitatis eorū. Quarta cō-
 uertit regimen ad ea, per q̄ possit fieri tēperies, et
 ad equatio ex eis, quæ dicam. Quinta conuertit
 regimen ad sedationem accidentium. Tres au-
 tē ex eis sunt principales, et respiciunt causam,
 et sunt de necessitate cure, duæ autem postero-
 res preparant, et adiuuāt, et vna ponit regimen
 in

in dicta, & alia sedat accidentia praua. Distingendum autē est in his rebus hoc modo. Primam rem complent phlebotomia, vbi necessaria fuerit, & medicamen solutionis, quādo oportunum fuerit: & administratio clysteriū lenium nō transgredientium lenitatis gradum, vel modicū transgredientiū, vt nō fiat incitatio. Secundam rem cōplent frīctiones extremitatum, & ligationes compressiue dolorosae in eis, & effusiones aquae calidae in eis ante frīctionē, & post, & vtroq; posite in tibijs, & brachijs, & scarificationes in auribus: & sanguifugae in naribus: & sternutatoria, & gargarismata: & prouocatio haemorrhoidum, & in muliere sanguinea, menstruorum. Tertiam rem cōplent linimenta, & emplastra repercussiuua considerata, sicut diximus in sōda, & canone ibi distincta. Quartam rem cōplent administratio potuum, & ciborum sedatiuum inflammationem, & aeris puri tēperati, & domus exuta a formis, & luciditate, in qua sternatur redolentia frigida, & in qua sit fragor ramorum redolentium frigidorum, cum tenui murmure fluentia aquarū frigidarum, & omnis quies, & administratio gaudij lenis, & sonitus organorū tenuis. Quintam rem cōplent administratio medicinarum somniferarū, & sedatiuarum, & societas amicorum, qui prohibeant, & vincant agitationē eius, & sint fideles in administratione eorum, quae inducuntur ab artifice, & prudenter coerceant permissionem ipsius, aut saltem mulceant.

De phrenesi sanguinea. Cap. 20.

In primis si nihil fuerit, quod prohibeat, phlebotometur cephalica: & deinde phlebotoma venam frōtis, vel sanguifugas applica eis, aut in naribus, & si est quod prohibeat, saltem ex venis frontis, aut narium, sanguinis fiat extractio. Et scito, quod est vtilis, & omni speciei phrenesis confert haemorrhoidum prouocatio, similiter aurium scarificatio.

De phrenesi cholericā. Cap. 21.

Phrenesis cholericā medicina solutiua indiget sicut est aqua fructuum, & syrupus violatus, & rosatus, & diasiracost: & alia, quae diximus in sōda. Linimenta in principio rei vtilia sunt ex oleo ros. & aceto cōquassatis, & alia quae diximus, & emplastra, & caputpur. & suffumigia, & tu elige ea in c. de sōda. Et si vigilias patitur, affert ad locū hunc quae diximus in sahara: & alienet omnino cibaria grossa, & aquā frigidam da. Et scito, quod in sanguinea indiget resolutione plus; & extinctione minus, & in cholericā, econtra. Hoc enim studio sanabitur, si Deus voluerit.

De lethargia: & est ser sen frigidum.

Cap. 22.

Cura huius aegritudinis sunt quinque res, quas nominabimus in phrenesi: sed aliter atque aliter acceptae. Prima est occupari ad sub

A tractationem materiei cū clysteribus fortibus, & acutis, & cū vomitu, & interdum cū ventris solutione: Secūda est cōuertere materiā ad oppositū aut diuersum, & deriuare de parte ī partem: & hoc quidem completur cum frīctionibus extremitatum, & cōpressionē dolorosa in eis facta, & ligationibus fortibus, & effusione aquae calidae in eis: & ventosatione sine scarificatione, quae procedat descendendo: sicut verbi gratia incipiendo a nucha, & collo subdescendendo ad spatulas, & brachia, & crura, & est res efficax. Cōpletur et secūda res cum sternutatorijs, & gargarismatib⁹, & scarificatione aurium, & prouocatione haemorrhoidū, & mēstruorū. Tertia res cōuertit regimen ad hoc, vt repellat

B materia q̄ transmittitur ad caput, aut resoluatur trāsmissa. Et cōpletur in principio rei cū medicinis repercussiuis; sicut est oleum rosatū, proprie conquassatum cum aceto, & completur in processu rei cū repercussiuis in parte, & in parte resolutiuis: sicut qui recte oleo rosato, & aceto misceri docuit castoreum cōquassatum cū eis, & suppositū, & adhuc re multū procedente, cum resolutiuis tantū, sicut loquemur post.

Quarta res est regimen in diæta, & alijs exterioribus, & completur cibus, & potibus conuenientibus, sicut est aqua ciceris, & aqua hordei cum barbis porrorum, & hysopo, & rura, & hydromelite, & allio cum pipere pauco si non multum febrat. Et alienetur aqua frigida omnino: & completur etiam locando eos in domo lucida plena imaginibus, in qua sit strepitus, & tumultus loquentium, & astantium vehemens cum inquietatione aegrorum; & prouocando eos ad irā, & iurgia, vt nō profundetur in somnum, exercendo coram eis sonitus, & strepitus horribiles, & laboriosos. Quinta conuertit regimen ad sedationem accidentium, quae sunt subeth, & somnus grauis, & sōda quae non sentitur, & obliuio loquendi, & obliuio vrinandi, egerendi, & aliorum, & hanc rem complet administratio rerum vigilare facientium, & prohibentium subeth, & sedantium sōdan, & remouentium obliuionem, & incitando eos ad loquendum, & vigilandū, & euellendo pilos

Deorum, & incitando eos ad vrinandum, & egerendum: etiam si oportet, ad comprimendum vesicam, & pectinem, ad hoc vt vrinēt. Hoc est totum genus curae eorū, & hoc toto genere sanabuntur, si Deus voluerit. Filius Zachariae. Clystere conferens lethargiae phlegmaticae, & obliuioni, & apoplexiae. R. colocynthidos interiori drach. ij. & semil. cartami. vne. j. corticū radicū capparis, seminis vnicæ. ana dra. iij. calamēti, vn. j. coquatur omnia in lib. iij. aquae vsq; dū redeat ad li. j. & semillem, & accipe huius expressionis li. semil. murinabati. vn. j. & cū oleo fiat clystere, & iniiciatur. Filius Zachar. Clystere cōferēs lethargiē melācholicā: & est illa q̄ rarius aduenit: & si accidat, raro eradica-

Mesua.

Mm 2 tur.

MESVE DE ÆGRI. CAPITIS

tur, & apoplexiæ ab eadem causa. Rec. epithymi rubei vnc. j. colocynthidos interioris, dr. ij. polypodij, vnc. semil. calamenti Manip. j. coquantur sicut superius, & fiat clystere cū oleo chamæmeli. Gal. Clystere efficax, & sublime ad lithargiā, & apoplexiā, & paralytim. R. arthanitæ, & colocynthidos interioris. ana drac. j. & semil. carthami vnc. j. centaureæ minoris vnc. semil. ellebori albi, dr. j. & semil. hæc dr. viij. coquantur omnia sicut diximus, & clysteri zetur cū eo. Aliud nostrum, colocynthidos, dr. ij. centaureæ, vnc. semil. carthami, polypodij, ana vnc. j. hyssopi, hæc, radi. maluæ, ana Manip. j. mellis vnc. iij. vel iij. falis massæ vnc. semil. salgemæ dra. quatuor. fiat sicut diximus. Est. n. vtile si Deus voluerit. Vomitus quoq; prouocandus est cum sinapi, & cum oxymelite, aut raphano, & cū oxymelite, & oleo, & sale, & aqua chrysolachanæ, aut siclæ: aut cum decoctione alfercieng, aut similiū. Alexander. Si ventris solutio necessaria fuerit propter plenitudinē, & exhiberi illā fuerit possibile, da castorei, drachmæ vnus, tertias duas, & scammonæ coctæ præparatæ, vnciæ vnus, sextā, plus, vel minus sicut oportere videbis, & cum hydromelite dabis. Sed melior omni euacuatione est clystere. Sternutatoria, & gargarismata in capit. de soda frigida eligantur, & embrochæ similiter, & caputpurgia odora menta, sed ex odorabilibus in hac parte est neemen, & hæc: & proprie in processu rei, & castoreum, calamentum, & ruta, & fumus pilorum ignitorum cum castoreo, quoniam excitat eum, aut capillorum infirmi, quos prius euulsi euulsione dolorosa. Democritus, sinapismus congruit lethargiæ, cuius difficilis est resolutio. Sinapismus quidem est dictus in repositorio medicinarum vniuersalium. Archigenes. Acetum squilliticū conuassatū, cū oleo rosato in quo disruptū sit castoreū, confert lethargiæ, & euigilare facit: & quādoq; pro oleo rosato permutatio fit ad oleū irinū, aut oleū de narcisso: & quādoq; permiscetur cū eis, capilli hominis adusti cū aceto: & est mirabile. Alexander, Capilli hominis adusti, & triti multū cū aceto vsq; dū fiat totū sicut vnguentū, sunt medicina mirabilis ad lethargiā, & subeth: excitat. n. cito à sōni profunditate: & quādoq; miscetur eis castoreum. Alexander. Vapores à capite optime expelluntur, si in principio lethargiæ, & subeth, ex oleo, & aceto conuassatis diu caput liniatur. Sed postquam circumteneri incipiunt, admisceri oportet castoreum, aut fœniculum, algul, aut pulegium, aut calamentum, aut hæc, & similia, aut neemen, & calamentum, aut omnia, aut singula. Emplastrum ex arte nostra, conferens lethargiæ, & subeth, & vigilare faciens. Recipit pyrethri, sinapis, squillæ ana vn. j. castorei, euphorbij, ana vncias quinq;. Misce omnia cum succo asphodeli, & succo sampsu-

chi: & epithemetur ex eis puppis cerebri. Andromachus. Accipe squillam, & tere, & calidā super locum quantū ex ea oportet, puppi capitis applica, postquā cum oleo rosato, & aceto, & castoreo conuassatis locum inunxeris. Archigenes. Linimentum resoluens lethargiam, & subeth. Accipe olei de been, olei nardini, & costini, ana partem vnā, castorei quartam partem vnus: euphorbij, tantundem: & pyrethri similiter, squillæ partem vnā, & semil. fiat ex omnibus linimentū, & epithemetur cū co: Galenus. Si diuturna efficitur passio, castoreū à granis tribus, vsq; ad quinque, cum oxymelite bibere dandum est, satis à me expertum. Et similiter theriaca data, & mithridatum, confert, aut diamulchus, & similia. Philagrius. Stimulātia corpus sunt de genere materiam diuertere facientium, & operantur plusquam frictio extremitatum, & cōpressio dolorosa, & sunt proprie quando linimenta, & confrictiones fiunt cum rebus acutis, sicut est acetum squilliticū proprie, & squilla, & sinapis cū aceto, & vrtica, & semen eius, & pyrethri, & semen almezeon, & folia eius. Ex istis enim cum fricantur extrema, materia ad diuersum trahitur, & subeth impeditur, vt nō profundetur in ipsū: si gloriosus Deus voluerit.

De diminutione memoriae. Cap. 23.

IN primis mundificatio fiat capitis, & corporis totius si est à materia phlegmatica: postquam digesseris eam. Et euacuatio in principio rei cum medicinis operantibus cū facilitate, sicut est hiera cōfortata cū pulpa colocynthidos, & castoreo, & alijs, quæ nominauimus in soda: & gradatim procedemus ad maiora, sicut sunt hieræ magnæ, Theodoricon, & nuces muschatæ, & alia, quæ diximus: & collige ex eis emplastra, & caputpurgia, & alia. Et afferas etiā ad hanc partē, quæ diximus in lethargia. Mahemet Araf. Linimentū conferens lethargiæ, & obliuioni, & cōgelationi. Rec. olei sambucini, vn. j. olei de been, vncias duas, euphorbij, vnc. j. castorei drach. semil. fiat linimentū, & vngatur cū eis locus memoriæ: quoniam confert. Filius Zesar. Zinziber conditum reparat memoriā, & proprie sumptum quolibet mane: & quādoque confortatur cū olibano, & pipere, & est efficacius, & quādoque confortatur cū anacardis, & proprie si admistæ sint zinziberis cōditi vnc. iij. mellis anacardi, vnc. j. & semil, & sit dosis. vnc. j. Filius Girges. medicamen eiusdē reparatiuū memoriæ, & cōseruatiuū eius. Accipe acori (in alio hueg) nutriti lib. semil. piperis longi. vnc. j. partes ij. cymini. vnc. v. misceantur oīa simul, & admistretur, & sit dosis eius à drach. duabus, vsq; ad quinque. Haly. Medicamen expertum cōseruans memoriā, & conferens senibus. Recipit mellis anacardi partes duas: olibani, cyperi acori, ana partes ij. piperis, macropiperis, ana partem

partem vnā, chebulorum indorum, ana partes duas, cymini partes. iij. mellis quātum sufficit. Dosis eius est dra. ij. Medicamen nostrum expertum, ad destructionē memorię, reparans, & conseruans eam. Rec. mellis, myrobalanorū chebulorum lib. j. piperis longi vn. iij. & semisem. teratur piper, & misceatur cū melle, & chebulis: & aromatizetur cū gallę muscharę, vn. tribus, muschi boni dra. semis. & sumatur ex eo omni mane in ieiunio à drachmis tribus, vsque ad v. est enim nobile expertū. Et quandoque miscuimus cum eis olibani masculi vnc. j. & est bonum. Et quandoque datur prædictum medicamen sine olibano, postquam de glutuerit ex olibano, cicera tria, & est melius, & proprie sumptum cum aqua hyssopi, & olibani, aut vino permisto. Filius Zacharię. Confectio anacardina bona, conferēs obliuioni, & caniciei ante horā, & morpheę, & baaras. Rec. myrobalanorū indorum, emblicorum, belliricorum. ana vnc. iij. piperis, macropiperis, olibani, zinziberis, hyssopi ficcę, acori, spicę, cyperi (& in alijs pro acoro hueg.) ana vn. v. mellis anacardi, vncias sex, mellis quantum sufficit. Dosis, à drachma vna, vsque ad duas, expertum verax. Confectio anacardina, quam diximus in antidotario, excellens est in confortatione sensum, & memorię, & facit eam recuperare deperditam.

De melancholia, & mania. Cap. 24.

Diximus in soda intentionē Galeni in curatione ægritudinum melancholicarum, esse in tribus rebus. Prima res est, regimen circa adæquationē curę eius, & digestionem ipsius. Secunda res est sollicitudo circa euacuationē eius. Tertia res est, regimen confortatiuū cordis cōplectens omne regimen dilatans animam, & faciens in ea mineram gaudij. Primā autem rem, duo tangunt regimina. Primū regimen, est regimen humectatiuum, & impinguatiuum, quod in tota curę protelatione extendendum est: præterquā, quod faciat cadere in oppilationes, & completur hoc regimen cū balneis, & embrochis humectantibus ante cibum: & effusione aquę calidę super caput: & humectatione aeris habitaculi eius: & frictionibus, & vnctionibus tenerū facientibus corpus: & cū cibis, & potibus humectatiuis humores laudabiles generantibus: & omni quod impinguat, & humectat ex cibis, & potibus, & medicinis: & quiete, & somno. Et sit studiū in omnibus his supra studiū securi di regiminis, quod nunc narro. Secundum regimen est regimen resolutiuū faciens resolutionem cum mediocritate, & proprie eius, quod habitatū est ex præcedenti regimine, vt fiat illud. Et hæc duo regimina oportet, quod sibi inuicē semper succedāt, vt cadat digestio æqualiter in materiā, quoniā est cura vera. Secundam rem cōplectentia cōsiderabilia in euacuatione materię attē-

Adenda. Primū est, vt non semel, & laboriosam, & subitā faciamus euacuationem: sed per intervalla, habentem temperiem, vt natura euacuatiuū regulet, non euacuatium naturā, hoc .n. est præceptū Hippocratis, subita .n. & violenta euacuatio vix à natura regulatur, & eius operatio est sicut impetus flāmę, quę subito in subtile agit, & debile, & prætergreditur grossū, opus vero moderati caloris est equaliter in vtraque parte elixabilis, seu affabilis agere. Secundū considerabile est, vt euacuatiuū sit cōmensuratū, non excedens mediocritatē: sed sit extensio eleuationis eius non recedēs, aut modicū recedens à gradu medicinarū incolumiū, quas te scire fecimus. Tertiū est, vt nō expolietur solutiua à rebus lenificatiuis, & humectantibus. Hoc .n. est, quod operationē beatificat. Amplius aut rei huius secūde regimen pficitur cū administratione phlebotomę, & subtractio ne sanguinis vbi oportet, & medicinę euacuativę, & enematū, & collyriorū conuenientium primo leniū, deinde acriū, & interdū vomitus, quādo proprie passio est stomachica, aut in stomacho fuerit aliquid, quod ad ægritudinē addat: aut cū cibus fuerit corruptus in stomachis eorū. Tertiā rem cōplet administratio rerum scđm omne genus generantiū eis gaudium, & lætitiā, siue cibaliū, siue medicinalium, seu potabiliū: & adhuc ex rebus, quę audiuntur, & videntur, & odorātur, & quocumq; modo sentiri possunt: & administratione aeris temperati, & aspectu formarū multi decoris, & ornatus, & negotiatione iucunda, & blandimentis, & suggestionibus, & promissionibus rerum, de quibus dolent deperditis, & aspectu ludorum distrahentium intentionē eorum à re, de qua dolent, & omne, quod ad rem gaudij pertinet.

Curamania, & melancholia sanguinea.

Cap. 25.

Si sanguis exuberat in toto, & venę plenę sunt, euacua ex vena nigra, & post istam ex basilica, & hoc in melancholia. In mania vero, fac è contra, scilicet incipe à basilica; post ipsam, si oportet, ex vena nigra; & post ipsas phlebotoma de saphenis: & si adhuc oportet, fac ex vena, quę currit ad pollicē pedis, si videris in ea plenitudinē, & maxime in occultatione menstruorum: trahit enim ea phlebotomia hæc, & si adhuc hæc non contuleriat, ex vena frontis facies, aut sanguifugas in ea, & naribus applicabis, quoniā omni permissioni confert, & est administranda in hac ægritudine semper phlebotomia larga: vt nō egrediatur subtile, & remaneat grossum, Et si sanguinis peccatum in capite solo fuerit, phlebotoma ex cephalica: & cōsidera q̄ duarum partium capitis sit grauior: & tunc ex eadem cephalica phlebotoma. Et si fuerit sanguinis abūdātia propter oppilationē

Mesua.

Mm 3 quæ

MESVE DE ÆGRI CAPITIS

que est i hepate, aut splene, phlebotoma ex saluatella dextera, aut sinistra. Et si fuerit in vtroque nunc ex hac, nunc ex illa phlebotoma. Adhuc autem te scire fecimus, quod hemorrhoidum provocatio, & menstruorum, omni eorum speciei confert, & similiter apertio varicium: & similiter apertio plenitudinis venarum pedum, in fine rei. Sabor Rex Medorum. Syrupus conferens manie, & melancholie ex aduisione cholerae citrinae. Rec. succi buglossae domesticae, sylvestris. ana lib. ij. succi pomorum dulcium redolentium, lib. 3. folliculorum fenae, vnc. iij. croci, drac. duas, zucchari tabarzet libras iij. sit autem sic. Sene projiciatur in fucis per diem, & noctem post contritionem eius. deinde bulliat ebullitione vna, aut ij. deinde cum zuccharo fiat syrupus. Crocus autem confricetur in panno in eius decoctione. da vnc. ij. vel tres, cum aqua buglossae, & quandoque apud necessitatem, cum aqua casei. Gal. Accipe folliculorum fenae lib. j. & submerge ipsum in cado musti albi: & dimittatur per menses sex, & propinetur cum aqua buglossae omni mane in ieiunio: confert enim manie, & melancholie mirabiliter: & mundificat cerebrum, & sensus, & generat gaudium. Et si decoquatur fenae in iure gallorum, & gallinarum, aut carni, aut piscium, aut ouorum, confert similiter. Filius Zesar. Infusio epithymi conferens manie, & melancholie ab aduisione cholerae citrinae. Recip. epithymi Cretenis, vncias tres, florum buglossae domesticae, aut sylvestris, vnc. j. salis indi, vnc. j. & semissem. pone in scutella lapidea: & projice super eam aquam casei sumptam ex capris vncias duodecim, & dimitte die ac nocte sub aere limpido, deinde ebulliat ebullitione vna, coletur, & projiciatur super ipsum cathartici rosati, vn. semis. & est dosis, vn. j. vel dua. Infusio alia: Rec. fenae, vnc. duas, pruna. xl. aquae casei quantum sufficit. Tryphera de epithymo, que administratur inter euacuationem, & euacuationem in diebus, quando non administratur euacuationem, facit etiam reuiuere, & generat gaudium. Cuius permistio. Recipit myrobalanorum chebulorum, emblicorum, belliricorum, & indorum, ana partes aequales, epithymi sublimis partes duas, hierae picrae partem semissem, confice cum melle emblicorum, aut chebulorum, & da omni die sicut diximus, a drach. duabus, vsq; ad quatuor. Gabriel. Pilule de lapide armeno, quae mundificant caput ab humore melancholico: & conferunt egritudinibus, quarum materia est melancholica, sicut mania proprie, & melancholia, & tristitia sine causa, quarum permistio. Recipit polypodij, epithymi. ana dr. quinque, lapidis armeni loti secundum artem, dra. duas, & semissem, myrobalanorum chebulorum, indorum, ana drachmas duas, stochados, drachmas decem, salis indi, colocynthidos interioris, ana drachmas quatuor, emblicorum, belliricorum, hasee, ellebori nigri, ana drachmas tres, hierae picrae, turbiti. ana vn. j. & semis. confice cum oxymelite,

E & da dr. j. vel ij. cum aqua casei. Filius Zachariae. Modus confectiois conferens melancholie, & timori. Recipit myrobalanorum nigrorum, dra. viginti, harmel, polypodij, scebram, id est ozymi maioris, marrabij albi. ana dra. v. epithymi, drac. xv. stochados, drac. decem, agarici, ellebori nigri, alfelengemisch. ana drac. v. garyophyllorum. dra. ij. melissae, drac. tres, corticum citri buglossae. ana drac. iij. nucis mulchatae, galliae mulchatae. ana dr. j. confice cum melle passilla: cum melle emblicorum, dosis a drach. ij. vsq; ad ij. Filius Zachariae. Modus electarij latificans, & generantis gaudium, & reuiuere facientis, & coloris pulchritudinem, & odoris bonitatem in toto corpore operatus, & digestionis bonitatem, & retardatis canos, cuius permistio haec est. Rec. rosarum, drac. ij. cyperi, drac. ij. & semis. garyophyllorum, masticis, ligni aloes, spicis, alari. ana dr. j. & semis. cinnamomi, & croci, mellissae, alfelengemisch, margaritarum, foliorum indorum, macis, cardamomi, heyl, nucis mulchatae, corticum citri, galliae moschat, zedoariae doronici, ozymi maioris. ana dra. j. muschi boni, dra. vnus, quartam. Confice cum melle belliricorum, & melle emblicorum, quod sit quadruplum specierum, sumatur sicut tryphera, & est magis conueniens in hyeme. Alia adhuc ad maniam, & melancholiam conuenientia eligi possunt ex his que tradita sunt in Grabadin maiori, & in capit. de soda ex his que educunt materiam earum, & ex eis que confortant cor que requirantur ibi, & afferantur ad locum hunc. Embroche autem conuenientes eligantur, in quibus studium humectandi sit vincens supra studium calefaciendi, aut infrigidandi. Et nos plura ex his diximus, & tradidit Gal. decoctionem capiti herodorum, & pedum iuuenum castratorum cum lacte nuper mulsio, & butyro crudo esse embrocha mirabilem ad humectandum, & leniendum ea, in quibus humectationem quaerimus, & est necesse, ut in die quinquies ex ea caput liniat, & embrochetur. Alcasi. Mulgeatur super caput lac, & oleum de cucurbita, aut oleum de lactuca, aut de papauere cum oleo chamemelino, & iuuatur eis multum, & humectat cum temperie. Embrocha conferens eis, & faciens somnum. Accipe, papaueris, & chamemille, & seminum lactuce, ana partes aequales, coquantur in aqua sufficiens vsq; ad consumptionem medietatis eius, & embrochetur cum ea. Vomitiua congrua in tribus casibus, paulo ante diximus esse, & fiat in primis cum lenioribus, sicut proprie cum oxymelite, & aqua raphanida, aut cum oxymelite, & raphano, aut cum raphano, que est nutritus cum elleboro nigro, aut cum expressione raphani sic nutriti, aut cum aqua decoctionis mabrahamich, & redi post illud ad confortationem stomachi cum eis, quae dicimus: immo sit studium tuum post curam cordis, ut verificet in eo digestio. Et si accidat, ut corrumpatur in eo cibus tam cito, vomitu expellatur, nihil enim est eis deterius, quam corrupta digestio.

digestio, cibus supra cibū indigestum, & somnus supra cibum corruptum, & balneū, quāmo sustinere cibum corruptum est eis res nocua. Gal. vitent acuta, & similiter vrinā prouocantia, quoniā quod subtile est in materia, excluditur: remanet in residuo grossum eius, prouocum fieri essentia lapidis simile. Gal. in melancholia splenica, aut myrachia, sollicitudo attendenda est circa splenem, & myrach, & sit quadruplex sollicitudo. Prima, qua mundificetur corruptum eorum. Et secunda, vt prohibeātur vapores corruptionū venire ad caput, & proprie cū ventosis, & emplastris rubificantibus super locum, & fortasse cum cauterijs, & cum eis, quę detrahunt ad diuersum, & oppositum, sicut sunt clysteria, & prouocatio hæmorrhoidū, & menstruorum, & phlebotomia saphenę, & venę pollicis, & positio vëtosarum in tibijs, & pedibus. Tertia est, vt confortetur, & rectificetur splen, & myrach, vt materię nō corrumpatur in ipsis, imo digeratur omne corruptum, & fiat minera materię laudabilis. Quarta est, vt confortetur cerebrum, & non recipat superflua, sicut sæpe diximus.

De epilepsia. Cap. 26.

CVra huius agritudinis sunt sex res. Prima ponit regimen in vita. Secunda æquat, & coaptat materiā. Tertia abscindit eam. Quarta ponit regimen in conuersione residui eius ad partes diuersas, & oppositas. Quinta rectificat membrum mādans, si est aliquod mandans, & rectificat cerebrum. Sexta corrigit accidentia. Primam autem rem complent administrationes regiminum in sex generibus rerum nō naturalium, de quibus est aer, qui est tēperandus eis, nec calidus sit, nec frigidus, sed sit ad siccitatem decliuor, & confert interdum de regione in regionem mutare aerem, et aliquando consuetum, si sub eo morbus accidit, in eis enim sæpe dissuetus morbum permutat, & in quibusdam, si dissuetus addat ad morbū, reuertit ad consuetum, permutat, & tu cōplexionem egri, & aerem cōsidera, & reuelabitur, fugiendus aer, aut non fugiendus sit. Cibus aut cōmensurandus in qualitate, & quantitate est, & in proprietate, & alijs. Cibus pueris sit lac rectificatum in bonitate diætę lactantis, & bonitate dispositionis eius, vt nec pinguis, nec tenuis, nec iracūda, nec pigra, nec multum laborās, nec multum quiescens, viuida vultu, bonorum morū, non luxurians, cuius operationes naturales sunt verę, & proprie digestio. Ex alijs sit proprie cibus boni nutrimenti, & laudabilis chymi non vaporosi, aut corrupti, & sit cib. habens mediocritatē cū declinatione sua ad siccitatem modicam, & sit facilis ad digerendū non grauans naturam, & neque sumatur ex eo vsque ad repletionē, neque supra repletionem, neque supra cibum indigestum, at vero satietatem nauseatiuam vita in quantum possibile est, adhuc autem elige ex ci-

bis sū proprietatem. Inquit. n. Dioscorides, rura cōfert epilepticis, apium vero eā excitat, & fortasse endiua conceditur, & anethum, & coriandrum. Et prohibentur fructus oēs, nisi quidā styptici super cibū, vt prohibeant ascentum vaporum, & confortent stomachum, & prohibentur caules, & porri, & pisces quidē sunt molesti eis: hœdinæ vero carnes, & pullinæ gallinarum, bonæ; & capreolorum, & leporū iuuenum, & quę hoc cursu procedunt. Potus autem eorum utilis est vinū multę permistionis, nec nimis antiquū, nec nimis nouum, clarum, subtile, odoriferū, stypticitatis partem habens, dulce vero, & grossum malū; & similiter et purū, si sit elegans, hydromel quoque est potus eis elegantius, quā vinum, vitent aut super repletionē potum qualicūque sit, & quā digestio fieri incipit: & potum omnem immoderatum, & potū aquę, & potū vaporosum, sicut est vinū de dactylis, & similia; tamē aut oēm, & repletionem fugiant. Moderatum quoque ieiuniū cōfert, & melius in hoc casu moderate inantiū, quā repletum. Vitent coitum, fortassis coitus apud eos, qui vltime abstinēt, si moderatus sit, sanat. Somnus autē, & vigilię supra rōnem nocent, & supra satietatē somnus nocet, & supra nauseam, cōfert vero apud principium digestionis cibi, sed moderatus, somnus apud ieiuniū, & vacuitatē nocet. Exercitium, & quies supra rōnem, nocent, moderatum vero vtrumque cōfert, & proprie sed in legē, nam moderatum exercitiū ieiunio confert, nocet qualecumque sit post cibū, quies vero ē contrario iuuat, & nocet. Omne autem quod dilatat animam, & confortat, confert. Angustia autem, & tristitia nocent, & dolor, & sollicitudo laboriosa nocent. Secundā autem rem cōplent, quę materiā proprietate, & virtute adaptāt, vt eius facilis fiat expulsio, qualia sūt squilla, & acetū eius, & oxymeli ipsius, & decoctio, & syrupus hysopi, aut alhaſce, aut stęchados, aut acori, aut origani, & similia. Tertiā autem rem cōplent euacuationes decentes, quarū rememorabimur, & clysteria, & suppositoria lenia, & acuta. Et in sanguinea phlebotomia saphenę, & prouocatio hæmorrhoidum, & menstruorum, & emissio spermatis, si à retētionē eius fiat, expulsio vermiū, si fiat propter illos. Quartam rem cōplent gargarismata, & sternutatoria, & proprie vomitus, & commasticationes multiplicates saliuam, & sputū, & fricationes, & ligatura in extremitatibus: & vëtosationes in eis, & emplastra rubificantia, & proprie super membrum mandans, si est mēbrum mandans. Quintam rem complet rectificatio stomachi, si est à stomacho, aut matricis, aut intestinorum, aut membri alterius, sicut diximus, & dicemus, & in oibus his rectificatio cerebri debet esse intentio prima, sicut iā diximus. Sextam rem complent administrationes medicinarum, quę cum proprietate retardant paro-

MESVE DE ÆGRI. CAPITIS

paroxysmum, aut mitigāt, aut cito ipsum cessare faciūt, aut prohibēt aduentum eius omnino, aut occulāt, sicut dicemus post. Et aliquando phlegmatica febris, & proprie longa resoluit: digerit enim, & cōsumit materiam eius, & quandoque apud resolutionem eius apparet in partib. capitis saphati, aut albaras, & significat salutē. Apozema hyslopi conferens epilepsiaē propriū mirabiliter. Accipe hyslopi sicce, lib. j. passularum enucleatarum, vn. ij. coquantur in lib. iij. aquaē pluuialis vsq; dum sit medietas eius consumpta, & da oī mane cum oxymelite squillitico, bonū, & expertum. Et qñque additur in apozemate hāsce, & qñque epithymum, & est efficacius, & qñq; fit inde syrupus mellinus conferens eis, si Deus voluerit. Res autem, quas sēper in potib. sumere oportet, sunt pæonia, & semē eius, & pyrethrū, & fiseleos, & aristol. rotunda. Et hęc quidē danda ante purgationē, & post cum hydromelite, aut apozemate hyslopi, aut aliquo talium. Ioānitius. Confectio hierē diacolceyntidos sup expectatur fiducia iuuamentorum multorum ad ægritudines omnes capitis, & cerebri, & neruorū, difficilis eradicationis, sicut est soda proprie, & hemicranca, & epilepsia, & paralytis, & tortura, vertigo, & tenebrositas visus. Cuius pmistio. R. hieraē pict. in qua aloes fuerit duplum specierum, vn. vj. trochiscorū alādahal. vn. iij. turbit, vnc. ij. squillæ assatæ, agarici, stœchados, ana vn. ij. & sem. scāmoneē Antiochenē coctæ in pomo, aur. ij. ellebori nigri, salis gēme, bdellij, ana aur. iij. Bdelliū resoluatur in vino permisto, cæteræ autem res terātur, & cribellētur, & fiant trochisci bdellio dissoluto, & siccentur in umbra, & iterum terantur, & cribellentur, & confice cum melle passularum conterendo vsque dum fiat sicut pasta. fac pilulas, & fit dosis à dr. j. vsque ad ij. Mahemet Arafī. Confectio medicaminis, quod oī die datur ad epilepsiam, & vertiginem, & præparat materiā, cuius permistio. Rec. stœchados, dr. j. agarici, dr. ij. & sem. fiseleos, dr. iij. violarum siccarum, dr. sem. cōfice cum Kesmes. Et da omni die in modum duarū, aut trium nucum cum oxymelite squillitico. Idem cōfectio alia mirab. ad epilepsiam, propria, & experta. R. pyrethri, fiseleos, stœchados, ana dr. x. agarici, dr. sem. cordumeni, hāsce, aristol. rotundæ, asphodeli, liquiritiæ, carpobalsami, pœonia. ana dr. iij. & accipe expressionis squillæ, & mellis partes equales, de quibus coctis ad spissitudinem quantum sufficiat ad aggregandum ea, accipe, & deinde reconde in vase vitreo: dosis à dr. ij. vsque ad iij. est. n. medicamen vltimum. Filius Serapionis. Pilulæ ad epilepsiaē ex phlegmate, expertæ. Accipe fiseleos, aristol. rotundæ, castorei, salis indi. ana dr. iij. radicem pœoniæ, trochiscorum de squilla. an. dr. x. polypodij, dr. vij. agarici, dr. xij. colocynthidos, dr. xj. (in alio v.) turbit, dra. xv.

E myrobalanorum nigrorum, bellericorum, emblicorum. an. dr. iij. lapidis lazuli, vn. xij. myrobalanorum citrinorum, ellebori nigri, chamæpityos, chamædyos. ana dr. viij. cōfice cum secaniabin squillitico: dosis à dr. j. vsque ad ij. & sem. Filius Serapionis. Pilulæ ad epilepsiaē melācholicam fideles, & morpheam nigram, & ægritudinem melācholicam. R. hieraē picraē dr. v. epithymi, dr. x. lapidis lazuli loti, dr. vij. scammonæ, colocynthidos, ellebori nigri, spicæ, ana dr. ij. cōfice cum aqua mellis, da cum aqua epithymi, & passularum. Alexander. Pilulæ, quibus nullæ fortiores ad epilepsiaē, & arthriticā, & podagrā. R. aloes, colocynthidos, scammonæ, bdellij, ellebori nigri, corticum gummi, ana partem. i. euphorbij. baurach, ana partem sem. confice cum succo caulium: dosis à dr. j. vsque ad ij. oribasius. Medicamen bonum, quod sumitur omni die, cōfert epilepsiaē, & vertigini. Rec. baccarum lauri, piperis albi, fiseleos, pyrethri. ana dra. iij. radicem pœoniæ, aristolochiæ rotundæ, ana dr. ij. castorei, trochiscorum de squilla. an. dr. j. cōfice cum oxymelite squillitico, & da cū eodem oxymelite die qualibet. Clystere cōferens mirabiliter. Accipe alhāsce, hyslopi, absinthij. ana vn. sem. pulpæ colocynthidos, dr. ij. centaureæ, drach. iij. carthami, dr. xij. olei de Kerua, dra. v. clystere fiat cum eis. Sternutatoria autem, caputpurgia, & gargarismata, & masticationes eligant in capite soda. Ruta autem, & castoreum separatim, aut cōiunctum odorata cōferunt mirabiliter, & similiter gummi rutæ agrestis confert, facit. n. cito reuiuiscere, & excitat sepultum à vehementia paroxysmi. Alexāder. Ex hyslopo, pullegio, & origano cum caricarum quātitate sufficenti pastillos facies, quos commastices, quia phlegma deponunt, & cerebrum mundificant. Adhuc autē pyrethrum cum mastiches, & cæteræ quantitate sufficienti commistum, & commasticatum, phlegma cum virtute deponit, & mundificat cerebrum mirabiliter. Gal. Pœonia secundū oēm modū administrationis eius est medicina magna ad epilepsiam: radix scilicet, & semē eius. Et enim si ex ea diebus singulis à dr. ij. vsque ad iij. propinetur cum aqua mulis, & hyslopi, aut cum oxymelite cōfert mirabiliter. Et similiter si fiat ex ea caputpurgium, aut gargarismata cum oxymelite, & suffietur ex ea in nasum, confert. Et si continue puluis eius odoratur, confert. Expertum est suspensionem eius in collo esse iuuamen sublime, & etiā sumptam in cibis, & potibus. Et fit suffumigatio ex semine eius, & est mirabile, sumpta Et cū melle rosato diebus singulis, sanat, si Deus voluerit. Hippocrates dixit, & multi post ipsum, & nos etiam experti sumus, pyrethrum esse medicinam fidelem ad epilepsiam, & proprie cōditum eius, & electarium factum ex eo, & melle, & trochiscos factos ex eo sumptos cum hydrom-

dromelite, & caputpurgium ex eo, conditum autem eius fit sicut zingiber conditum, expertum, bonum. Confectio de pyrethro conferens epilepsie, & torturae, paralyti, & agridinibus neruorū frigidis. Recipit lecacul lib. j. & pyrethri humidi, aut humectati, dr. vj. mellis dispartiti lib. v. pinearū purgatarum, lib. j. & s. condies cum zingiberis, & pyrethri. ana vnc. j. garyophyllorū, nucis matcatae, cubebae. ana dra. iij. cinnamomi, drach. v. & in alio pyrethri, & huc, aut zingiberis, aut humidorum, aut humectatorum, ana dra. iij. expertum, bonū, & alij addūt muschi, dr. j. Gal. post corporis, & capitis mundificationē, theriacā, aut mithridatū dabis diebus, quibus à purgatione interpollas, & proprie auellanas duas de altero eorū, & proprie in sero, aut in mane, sicut videris experire. Danda est etiā confectio de musco, dulcis, & amara: & theriaca diatesarō, & cōf. ctio Cēsaris, & hiera Hermetis, & Theodoticon cū nucibus muschatis. Filius Serapionis. Confectio masticatorij faciens fluere per sputum humores mirabiliter, & mundificans cap. Recipit pyrethri, dr. j. sinapis, dra. j. & s. staphidis agridē dra. ij. salis ammoniaci, dr. s. cū mastiches, & ceræ partibus conuenientibus misce, & formas sicut auellanarum, & ex eis iugiter masticentur in ieiunio, cōferunt enim, si Deus voluerit. Gal. Odoretur ruta omni hora, & sit caputpurgia cū ea, & confert epilepsia. Et similiter auricula muris bibita, & caputpurgium ex ea factum, ruta agrestis similiter experta est, & similiter gummi eius. Democritus. Suffumigatur epilepticus cum asa, & administratur odor eius, & excitat epilepticū, & administrata omni hora præsruat eū ab epilepsia, si Deus voluerit. Eodē modo confert galliæ muschatae administratione, & similiter gummi eius, & ēt bibita. Alexāder. Vesica apri cum tota vrina excicetur in furno, & dabis ex ea ad fabae mensurā diebus singulis in mane cū oxymelite, expertū est. Et dixit se vsque ad tertiam diem quendā vidisse curatum. Dioscorides. Leporis coagulum si bibatur, cōfert epilepsia. Et similiter asinum hepar assatum, & comestum in ieiunio. Detegunt epilepsiam hepar caprinum comestum, & suffumigatio ex galbano, & similiter ex vngulis caprae, & apium secundum omnem modum administrationis eius, & fungi, & suffumigatio ex myrrha, & positio eius in naris, aut ex cornu caprino, & hepar caprinū, & hircinum comestum, aut odoratum.

De apoplexia. Cap. 27.

CVra huius agridudinis proxima est curae epilepsiae, praeterquam quod oportet, vt omne genus curae administratur illico, dilatio enim ducit ad mortem festinam, cum sit etiam ipse morbus per se parum recipiens curam, sicut Hipp. dixit. Veruntamen, vt non appareat ex parte operantis defectus, conaberis à princi-

Apio materiam subtrahere, quantū possibilitas exigit. Et si quidē, sanguinē esse videris vtriusque partis, phlebotoma cephalicā illico simul cum emissionē multi sanguinis, si res patitur. Et consequenter crura, & pedes ventosari facias, & trahe in quantum potes ad oppositam partem cum omnibus generibus attractionū, & etiam cum clysteribus acutis, & sternutatorijs, & suffumigationibus, & alijs. Si autē plegmatica fuerit materia, subtrahe etiam in quantum potes, sicut hic diximus. Et ex hoc require in capitulo de soda, & de epilepsia, & de eo, quod dicemus in paralyti, si Deus voluerit.

S V M M A I I I I.

De agridudinibus neruorum. Cap. 1.

Agridudines neruorum, aut sunt à complexione pura, & alteratione solū, & indigēt confortatione post illud. Aut sunt complexionales cum materia, & indigēt alteratione, & mundificatione, & demū confortatione. Aut sunt à solutione, cōtinuitatis eorum: & dicemus curam eorū in loco suo. Aut contritiō eorum, & dicemus ibi. Et cōplexionales quidem neruorum agridudines à frigiditate sunt fm plurimū, & deinde ab humiditate: à caliditate vero, & siccitate nō saepe, licet qñque accidant: & quidem verificatū est, quod febris superinuens curat neruorum, & iuncturarum agridudines, quarū radix est frigiditas, aut humiditas, digerit .n., & subtiliat materiā, & consumit. Dioscorides. Zinia scdm omnem modum administrationis eius malam neruorum complexiōnem alterat, eos confortat, & iuncturarum doloribus similiter, & proprie comesta cū vitellis ouorū, & salua, & ponitur in decoctione hydromelitis, & cōfert mirabiliter. Emplastra quoque cū melle, & farina hordei, confert dolorib. eorum. Hydromel conferēs oibus agridudinibus neruorum frigidis, & humidis. Accipe ex zinia lib. s. foliorum saluiae, & lelengi. ana vnc. vj. stēchados, vn. iij. bulliant in lib. aquae vj. vsque ad li. iij. & cola, & cum mellis lib. s. permisce, & projice super ea piperis, garyophyllorum, spicae. ana dr. j. & s. zingiberis, cinnamomi. ana dr. v. Dimitte à sero vsque mane, deinde cola colatorium. Et sit dosis eius in ieiunio, lib. s. cū aqua calida. Embrocha conferens agridudinibus neruorū frigidis, quae administrada est super caput, & locum originis neruorum, et super locum passionis. Rec. florum chamomillae lib. s. ziniam, florum saluiae, silymbrij, et sampuchi, et stēchados, et lelengi. ana vnc. iij. Decoquatur in lib. iij. aquae vsque ad ij. et fiat embrocha cum eis sicut diximus, et cataplasmetur ex fece, est enim expertum, si Deus voluerit. Iudaeus. Syrupus

Syrupus 17

syrupus

MESVE DE ÆGRI. CAPITIS

rypus de stēchade est medicina mirabilis cōfe-
 rens oībus ægritudinibus neruorū frigidis, &
 confortans eos, cuius permixtio. Recip. florum
 stēchados vnc. iiii. halce, ziniā ana vnc. j. pi-
 peris, pyrethri ana dr. iiii. passularum sine inter-
 ioribus vn. j. coquantur in lib. iiii. aque vsque
 ad ij. cum mellis li. j. sapæ li. s. fiat syrpus: do-
 sis eius est ab vn. j. vsque ad ij. cum aqua alki-
 lil. Confectio conditi ad ægritudines neruorū
 frigidas mirabilis. R. secacul, pinearum mun-
 datarum, radicū acori ana lib. j. & s. & sint
 secacul, & acorus elixata, & expressa, & misce
 cum eis præter pineas, mellis despumati lib. x.
 & decoque lento igne vsque dum spissitudinē
 acquirat, deinde deponatur ab igne, & pijcian-
 tur super ipsum pineas, & miscantur ad inuicē.
 Post hoc pulueriza super ea piperis vn. j. pipe-
 ris longi, garyophyllorū, zingibe. macis ana
 dr. iiii. nucis muschatę, galangę, cardamomi
 ana drac. iij. Dosis eius est vnc. j. mane, & sero.
 Decoctio cōferēs mirabiliter ad oēs ægritudi-
 nes neruorū, & dolores eorū. Accipe ziniā re-
 centis, & hūmidę, & proprie fucci eius lib. s. &
 permisce cum eo mellis vn. & semis. & olei de
 Kerua, aut olei de tribus piperibus dictis in an-
 tidotario aur. ij. picrę au. ij. aut minus, aut plus
 scđm quod oportet, & da in potu, dr. x. vsq; ad
 xx. Si aut ipsa herba humida inueniri nō pote-
 rit, accipe ex sicca circiter, lib. s. decoque in lib.
 j. aquę vsque ad lib. s. & fac sicut diximus. Ex
 oleis aut, & vnguētis, & emplastris, & alijs cō-
 uenientibus ad permutationē malitię cōple-
 xionis neruorū in maiori Grabadin plura scri-
 psimus, quę ibi requirantur, & de plurimis et lo-
 quemur in capitulis proprijs, & ex purgātibus
 et materias eorum multa illic scripsimus, quę
 requirantur ibi, in præteritis capitulis plura scri-
 psimus, & proprie in sōda, & epilepsia, & verti-
 gine, & scribemus et in capitulis, q̄ sequentur.
 Gal. Theriaca, & myrthidatū administrantur
 ad omnes ægritudines neruorum frigidas cum
 aqua decoctionis vnus manipuli ziniā, &
 anisi, & foliorū rutę, & saluię, & cōferunt in oī
 tēpore ægritudinis, & in principio quidē ante
 purgationem, quia digerunt, & subtiliant ma-
 teriam, & permutant malitiam complexionis
 frigidę, & conferunt post purgationē, quia re-
 siduū materię resoluunt. Adhuc autē habent
 proprietatē, vt neruis iuuamentū afferant ma-
 nifestum, & cōfortent eos. Et sit dosis à quarta
 dr. j. vsq; ad dr. j. diebus singul. Gal. Habet ad
 huc de proprietate ægritudinibus neruorū cō-
 ferre proprie administratio castorei omni die
 Kirat. j. cū eo, quod cōuenit ei ex potibus. Hu-
 ius etiā intentionis est assa foetida proprie mi-
 rabiliter inuncta. f. & bibita omni die. Simili-
 ter oleū de narcissio, & oleum de iride cū glu-
 tino albotin, & similiter oleū de been, & oleum
 de alcanna, & oleum de ruta. Piper quoque est
 ad neruorum ægritudines frigidas medicina

Olea stūeni-
entia.

E sublimis, & oleū de piperibus, & familia. Oleū
 vero de euphorbio iuuamē est mirabile, & si-
 militer oleum de croco, & oleum philosopho-
 rum, est. n. expertum verax. Humain. Modus
 pilularum de euphorbio conferentiū ad mol-
 lificationem, & frigiditatē neruorū, & ad hu-
 mores crudos, qui descēdunt ad eos, vel qui se-
 pulsi sunt, quarū permixtio. Rec. euphorbij, co-
 locynthidos, agaiici, & serapini, bdellij ana dr.
 iiii. aloes, dr. v. j. mastiches, dr. ij. cōfice cum ex-
 pressionē ziniā, aut porrorū, sunt. n. expertę,
 dosis à dr. j. vsque ad dr. ij. & semis. Gal. Cōfe-
 ctio pilularum fetidarum maiorū expertorum
 iuuamentorum ad ægritudines omnes neruo-
 rum, quę sunt à materia grossa viscosa difficilis
 eradicationis, & ad dolores iuncturarum, qui
 sunt ab eadē causa, & ad omnes dolores totius
 corporis, qui eandem habent materiā, simili-
 ter ad vertiginē, & ad epilepsiam, & ad hēmi-
 craneā difficilem, & sōdam, morpheam, & al-
 baras, & lepram. R. aloes, turbit. ana dr. v. se-
 rapini, ammoniaci, opopanacis, bdellij, femi-
 nis harmel, myrobalanorū, colocynthidos in-
 terioris, ana dr. iiii. scammonę, dr. ij. thapsię in-
 dę, hermodactyli, scebrā ana dr. ij. castor. aga-
 rici, euphorbij ana dr. j. cinnamomi, croci, car-
 damomi, spicę ana dra. s. gummi infundantur
 in aqua porri, & fac ex eis pilulas, dosis à dra. j.
 vsque ad ij. Pilulę fetidę maiores, quę sunt in
 potestate maiorum, quarum permixtio. R. se-
 rapini, ammoniaci, opopanacis, bdellij, aloes,
 ana dr. iij. castorei, armel ana dr. iij. colocynthi-
 dos, dr. vij. turbit, dr. x. cōfice sicut alias. Filius
 Zacharię Araf. Pilulę foetidę maiores, quę
 conferunt ægritudinibus omnibus neruorum,
 sicut est paralytis, & tortura, & spasmus hūmi-
 dus, & dolor iuncturarum, & solutione educūt
 humorē grossum viscosum, à locis difficilis era-
 dicationis eius, quarū permixtio. Rec. hierę pi-
 crę dr. x. pulpę colocynthidos dr. v. j. cętaurę
 minoris, meizarcham ana dr. v. euphorbij dra.
 ij. & sem. scebram, castorei, zingiberis, assę fe-
 tidę serapini, opopanacis, seraragi Indi, sina-
 pis, piperis ana dr. j. gummi dissoluantur in a-
 qua rutę, & fac pilulas cum cæteris, dosis à dr.
 ij. vsque iij. Pilulę fetidę minoris ex inuentione
 nostra, & eiusdem, & sunt in intētionē ma-
 iorū, & cōferunt tremori mirabiliter proprie
 quarum permixtio. R. hierę picrę, dr. v. pyre-
 thri, castorei, casia ana dra. iij. serapini, pulpę
 colocynthidos ana dr. iiii. dosis à dra. ii. vsque
 iii. & expertum. Filius Zacharię Araf. Confe-
 ctio anacardina, quę est medicina sublimis ad
 omnes ægritudines neruorum frigidas, aut hu-
 midas, sicut paralytis, et spasmus ab humidita-
 te, aut à frigiditate, et tortura, et tremor, et stu-
 por, statim enim sanat. Accipe zingiberis, co-
 sti, pyrethri, nigellę, piperis, macropiperis, hu-
 eg ana dr. x. myrrhę, foliorum rutę, assę, ge-
 tianę, aristolochię, baccharum lauri, castorei,
 thapsię,

Tribus
diebus
ad
rem
mores

thapsia, sinapis. ana drac. v. mellis anacardi, drach. v. & tertiam. Inuoluantur omnia cum oleo nucum, & confice cum melle apum, da ex eo in modū grani lauri. Inquit Mahemet, hæc medicina est bonitatis magne ad egritudines, quas diximus in omnibus egritudinibus frigidis, & inflammat corpus statim, & adducit febrem bonam spalmo humido, & fricatur cum ea lingua, & confert grauedini eius, & fit emplastrum ex ea super membrum stupidum, & frigidum, aut fricatur cum ea, & confert proprie mirabiliter, & facit sudare, quapropter oportet, vt cooperiatur sumens eam vt iudet, sanatur enim si Deus voluerit. Hamech filius Zear. Oleum quod administratur in potu ad egritudines neruorum, quæ fiunt à phlegmate, & humore viscoso, administratur cum aliquo, quod conuenit ex potibus. Rec. colocynthidos, drach. x. aloes, drac. v. turbith albi, drach. iij. squilla, drach. iij. gentiana, psyllij, sampfuchi, zinziam, ana drach. iij. & s. amomi, spica, xylobalsami, gariophyllorū, cinnamomi, piperis, macropiperis, aristolochiæ longæ, & rotundæ, castiæ, polij, squinanthi, petroselinij, polypodij, anisi, epithymi. ana dra. ij. & s. serapini, liquiritiæ, hyocyami, zingiberis. ana drac. ij. Contere omnia contritione grossa, & funde super ea aquæ fontium lib. iij. olei antiqui sextan. vnius, coquatur lento igne vsque ad aquæ cōsumptionem. Hamec. Oleum de sigia confert egritudinibus neruorum phlegmaticis. Cuius hæc est permissio. Rec. sigiæ, castorei, praliij. ana vnc. j. piperis, zingiberis, squinanthi, castiæ. ana dra. v. cyperi, costi, carpobalsami, xylobals. ellebori nigri, ammoniaci, spicæ, serapini, aristolochiæ longæ, & rotundæ. ana dr. iij. olei sicini drac. v. aquæ lib. iij. coquæ sicut hic proxime diximus. Oleum aliud de sigia valens similiter. Olei sicini lib. ij. castorei lib. iij. coque in duplici vase. Eligimus autem ex antidotario vnguenta, & emplastra, & olea, de quibus est hytopi cerorum, & vnguentum de bdellio, & vnguentū Phylagrios, & cerotum diapente, & cerotum Alexandri, & cerotū Andromachi, & emplastrum filij Zachariæ. Ioannitius. Læsiō cadens in neruis posterioribus iuuamen suscipit à sternutatorijs, & caputpurgijs, propterea, quod à locis originum neruorum diuersio fit ad locū emunctorij communis, & purgatur per ipsum. Læsiōis aut cadenti in neruos faciei, sternutatoria, & caputpurgia prohibenda sunt in principio, fortasse enim conferant in sine rei. Gargarismata autem sunt his, & illis vtilia, & proprie post mundificationem communem: nisi materias ad pectus rheumatizare timueris, & pulmonem, sunt enim tunc suspecta, sicut alibi diximus. Etiam quædam ex his, quæ præcesserunt caputpurgia, & sternutatoria multa colligere potes ad hæc vtilia & gargarismata.

A **I**N cura huius egritudinis regimen duplex est. Est. n. regimen quoddam commune, & quoddam proprium. Cōmune autem regimen nunc partem morbi tangit, nunc proprietatē, interdum vero diatā. Et primum quidem cōpletur cū administratione omnis studij ad capitis partem posteriorem, & nucham, & illud ideo quā cadit in plurimum hæc infirmitas in neruos motiuos, & eorum ortus est à posteriori cerebro, & nucha. Et hoc quidem studium etiā in quibusdam alijs neruorū egritudinibus administrari debere commune est, sicut est spasmus proprie, tremor, & stupor, & tortura. Secundum vero cōpletur cum administratione medicinarum proprietate, & virtute conferentiū, & confortantiū eos, sicut hic in proximo capite, quod est ante istud, diximus. Tertium autē completur cū paucitate cibi, & potus, & omni regimine exiccatiū, & sicut est ex cibis, & potibus, & condimentis eorum proprietatē habentibus, vt neruis conferant, sicut sunt granapini proprie, & cerebrum leporis, & hæcæ, & origanū, & hyssopus, & piper, & zingiber, & pyrethru, & ius serpentis cum proprietate, & species salis cōditi, & ius gallorum antiquorū in doctrinam Galeni, & hydromel recipiens sampfuchum, hæcæ, saluiam, & similia. Et confert eis administratio capparidis: & tali alphefere in primis cum eleuantur à terra, frixi cum speciebus: & hueg conditum. Vinum autē vitare oportet, facit enim penetrare ad neruos materias, quæ forsitan non penetrarent. Et scito, quod vinū inimicū est neruis, & oculis per se. Ipsiū enim abusus est causa morbi ipsorum. Vitentur et aquam, & potum supra cibum, & somnum supra cibū, & sit parcitas in potu scdm omnem modum, & sit porus exiccatiū, & abstinere supra sitim, & famem est cura prima. Regimē autem proprium cadit in quatuor res. Prima est adæquatio materiei, secunda est abscissio eius, tertia conuersio residui eius ad oppositū, et diuersum, quarta corrigit accidentia. Prima autem res cōpletur cum administratione rerum morbi materiam carminantium, et maturantiū, de quibus hic paulo ante locuti sumus, et tu require in illo. Secunda autem res cōpletur administratione proprium euacuantū, sicut hiera diacolocynthidos, et pilulæ foetidæ, et hiera Hermetis, et alia quæ supra diximus. Inquit Gal. egritudines neruorū, et iuncturarū non nisi forti agente rectificantur. Veruntamen de meliori operatione est nō properare ad vsum fortium principio, ne subito tollatur virtus, aut resoluatur. Vomitus autē, et euacuatio per clysteria, et proprie acuta sūt ex bonis euacuationibus, et fiat vomitus proprie cū expressione raphani, cū oxymelite, aut cum expressione raphani in quo sit virtus ellebori nigri, aut vomit⁹ sit post cibaria acuta. Et oportet vt inter

cū.

Tert.

Discumtum.

MESVE DE ÆGRI CAPITIS

inter euacuationē, & euacuationē interueniat
 tepus, in quo operari oportet regimē cōfortati-
 uū. Et tunc quidem administrentur theriace, &
 mithridatum, & confectio de mufcho dulcis, &
 amara, & similia. Et quidē in hac hora anacar-
 dinum, quod diximus, est eis mirabilis medici-
 na, & hac quidē viciffitudine regimen iftud cō-
 pletur, & cito fanitati reftituitur, fi Deus volue-
 rit. Tertia autē res cōpletur cum gargarifmati-
 bus, & cum mafficationib⁹, & caputpurgijs, &
 fternutatorijs, de quibus pluries fecimus mēti-
 onem. Quartam autē rem cōplent vnctiōnes, &
 emplafta, & fricationes, & balneū, & alia de
 quibus loquemur iam, fi Deus voluerit. Et dictū
 est febrem fuperuenientē ægri tudinibus neruo-
 rum humidis eſſe curam bonā. Filius Serapio-
 nis. Decoctio cōferens cum virtute Dei ad pa-
 ralyſim, & mollificationem, & ſpalmū, & do-
 lores neruorū. Rec. radicū apij, foeniculi. ana
 dr. x. ſquinanthi, dr. vj. ſemi. foeniculi, aniſi, pe-
 troſelini, fiſeleos, coſti, centaureę minoris, pyre-
 thri, zingiberis, ziniam, cordumēni. ana dr. iij.
 ſemi. rutæ, ſetaragi indi. ana dr. iij. ſtoechados,
 belliricorū, emblicorū. ana dr. vij. decoquā-
 tur in vij. lib. aquę vſque ad li. j. & da oī die cū
 oleo de Kerua, aut oleo de piperibus, aut oleo
 de coſto diebus xxj. & ſit proprie decoctionis
 doſis ab vn. j. vſque ad ij. & ſint olei à dr. ij. vſ-
 que ad iij. ſanat. n. ſi Deus voluerit. Clyſtere cō-
 ferens paralyſi, ſolutione educens humorē cru-
 dum, & viſcoſum, quod adminiſtrandū eſt ho-
 ra, poſt horā, & proprie, qñ ſit interpellatio ab
 alijs euacuationib⁹. R. ſiclæ, furfuris. ana lib. s.
 meliloti, anethi, radicū maluarū mundata-
 rum, chamæmillæ. ana vnc. iij. ficus ſiccas xv.
 numero, ſenugraci, cartami. ana vn. j. & s. pul-
 pæ colocynthidos, Keruæ mundatæ. ana dr. ij.
 centaureę vnc. iij. bulliant in lib. iij. aquæ vſ-
 que ad lib. j. & s. Ex huius aqua li. s. & oleo an-
 tiquo, & almuri, & melle, clyſtere ſit bonū, &
 efficac, ſi Deus voluerit. Filius Zachariæ. Oleū
 cōferens paralyſi, & torturæ proprie mirabili-
 ter. R. coſti vnc. j. euphorbij, piperis. ana vnc. j.
 tertiam, caſtorei vnc. s. olei de cheiri lib. s. aut
 olei coſti, aut olei de narcifſo, in duplici vaſe co-
 que, & vtere. Archigenes Cerotum conferens
 mollificationi, & ſpafmo, expertum, bonum.
 Rec. euphorbij, piperis, hyſſopi humidæ, am-
 moniaci, croci, olibani, baſſami, caſtorei, glutini
 alimbac, opopanacis. ana dra. iij. ſtyracis,
 dr. ij. cereę citrinę lib. s. olei antiqui lib. iij. Terā-
 tur ſicca, gummi vero diſſoluantur in vino, &
 miſceātur, & fiat ex eis vnguentū, & vngatur
 ſuper membrum, in quo eſt læſio, ſanat enim, ſi
 Deus voluerit. Aliud valens proprie mirabili-
 ter. Rec. myrrhę, opopanacis, vſne, ſauinæ, zi-
 niam, amygdalarū amararū, caſtorei, gummi,
 rutę agreſtis, thuris. an. dr. ij. ſemin. agni ca-
 ſti, pyrethri, galbani, euphorbij. ana dr. j. hierę,
 gummi pini. ana dr. vij. olei cucumeris aſinini,

& olei laurini, & olei de gallis quātum ſufficit.
 Liniatur ex eo ſuper membrum. Gargarifma-
 ta ſiant ex eis, quę dicimus. Aliud bonum gar-
 garifma fiet cū hiera Archigenis, & oxymeli-
 te. Eligantur vero ex commafficabilibus con-
 ueniētia. Et ex eis ſiant formæ ſicut nuceſ ſta-
 phide agria, & maſtiche, deponūt. n. phlegma
 plurimum. Aliud valens ſimiliter. Accipe ſina-
 pis, pyrethri, ſtaphidis agrię, ana. Fiant formæ
 ſicut diximus cū maſtiche, adminiſtrentur. Sal-
 ſolutiuus, cuius iuuamentum eſt magnū ad pa-
 ralyſim, & torturā, & ægri tudines neruorum
 frigidas. Accipe piperis, origani, haſce, ſinapis,
 zingiberis, pyrethri, hyſſopi, ſemi. apij, ani. ſe-
 niculi, tolij gariophyllorū, huę, macis, petro-
 ſelini, naſturtij, ſcāmoneæ, agarici, turbiti. ana
 dr. j. & s. ſalis gemmę ad pondus omniū, terantur,
 & cribellētur, & adminiſtrentur ex eis vbi
 oportet, & etiā ſupra cibaria, & qñque quadru-
 plicatur i eo huę; & eſt vigorofius. Caputpur-
 gia, & ſternutatoria ſunt ad hanc ægri tudinē
 vehementis virtutis, purgant. n. cerebrum, &
 conuertunt à parte ægri tudinis ad emunctoriū
 cōmune. Eligātur caputpurgia ex eis, quę di-
 ximus, & dicemus. Filius Zachariæ. Modus ca-
 putpurgij cōferentis proprie mirabiliter ad pa-
 ralyſim, & torturā, & dolorem capitis, & ægri-
 tudines cerebri phlegmaticas. R. caſtorei dra-
 j. conditi, piperis, cyclaminis, & gilbenech, pul-
 pæ colocynthidos, baurach rubei, euphorbij,
 fellis bouini exiccari. ana dr. iij. ſiant ex eis col-
 liria, & deinde ſiant caputpurgia cum eis, cum
 auricula muris, aut cū aqua ſāpſuchi. Gal. qui-
 dē iā dixit adminiſtrationē theriacæ, & mithri-
 dati ante purgationē, & poſt, conferre: ſicut in
 c. qđ eſt ante iſtud, diximus. Anacardini mira-
 bile, quod diximus, & plura ēt illie ſcriptimus,
 quę ēt huc afferantur. Qñque ēt datur ex opo-
 panace quātitas cicerum triū cum hydromel-
 le, & cōfert. Iuuamentū quoq; huę conditi di-
 ximus eſſe mirabile ad ægri tudines neruorum
 oēs pprietate ſua, & ſimiliter grana pini, pipe-
 ra autem ſua oēm modū adminiſtrationis co-
 rum conferunt mirabiliter, & ſimiliter aſa ſe-
 tida bibita proprie, & linita diebus ſingulis, &
 iā quidē diximus iuuamentum caſtorei magni-
 ficari ſua omnem modum adminiſtrationis e-
 ius, & ſimiliter vſus capparidis. Hermes. Magni-
 ficatur iuuamētū vulpis ad paralyſim, & ægri-
 tudines neruorum alias, & proprie embrocha-
 tio facta ex aqua decoctionis ipſius: & proprie
 vſque dum diſſoluantur membra eius in ea, &
 magnificatur etiam oleum decoctionis ipſius,
 & nos ſcripſimus illud in Grabadin medicina-
 rum vniuerſaliū. Ioannitiuſ. Pilule de opopa-
 nace ſūt medicina ſublimis ad ægri tudines ner-
 uorū: & exiccant ab eis humiditates viſcoſas,
 & mucilaginoſas, & cōferunt paralyſi, tortu-
 ræ, ſpafmo humido, & dolori iuncturarum, &
 dorſi

doti, & genuum, quarū permistio est hęc. Rec. aloes, dr. x. trochisci alandahal. dr. vj. & s. opopanacis, serapini, ammoniaci, bdellij, hermodactylorū, an. dr. v. harmel, succi cucumeris asinini, an. dr. ij. & s. piperis, macropiperis, zingiberis, thapsiæ, myrobalanorū, citrinorū, belliacorum, emblicorum, myrrhæ, croci, euphorbij, castorei, ana dr. j. scammonæ, dr. j. & semil. agarici, dr. iij. turbith, dr. vij. gummi infūdatur in aqua caulium, aut porrorum, ceteræ aut res infundantur in expressione ziniæ, deinde misce oīa simul, postquam in speciebus exiccata fuerit expressio ziniæ tribus vicibus, fiant pilulæ, & sit dosis earum a dr. j. vsq; ad dr. ij. sunt .n. mirabilis virtutis, seu iuuamēti, si Deus voluerit. Ioannitius. Vnctiones, & emplastra rubificantia, qñ exhiberi oportet, in loco originis neruorum, quibus accidit passio, applicanda sunt, vel saltem in parte, & latere ortus eorum, & ex vnctionibus ibidem administrandis est oleum nardium, & costinum confortata cum castoreo, euphorbio, pipere, & pyrethro. Ex emplastris quidem est radix lilij, ipsa enim est iuuamenti magni proprie administrata fricando, & comprimendo super locū, & vngendo: & si misceatur cum ea grana alrahec, magnificatur operatio. Mahemet Arafī. Modus linimenti conferentis paralyfi mirabiliter. R. ceræ citrinæ, vnc. ij. olei de narcisso, & olei de lilio, ana dr. v. myrrhæ, opopanacis, ana vn. j. castorei, dr. vj. euphorbij, dr. iij. Fiat ex eis emplastrum, & liniatur in latere altero. Ioannitius. In fine quidem rei conferunt stuphæ, & balnea sine aquis, & frictiones in eis cum sale solutiuo, quem diximus, aut cum castoreo, & aniso, & pauco, aut cum ziniæ siccata: aut cum vrtica acuta. Et conferūt etiam aquæ thermarum post frictionem in balneo sicco; & abstinētia cibi, & potus supra balneum, & regimen exiccatiuum, quantum possibile fuerit. Sanabitur enim, si Deus voluerit.

De tortura. Cap. 3.

Tortura quædam est à spasmo, & cōtrahit superius, quædam à paralyfi, & mollificatione, & relaxat ad inferius. Et illius cura est cura spasmi, quā dicemus. Et huius cura est, vt cura paralyfis, quam diximus, præterquā quod oportet caputpurgia, & gargarismata ante purgationem vitari, cum fiat post mundificationē cura vera. Verum gargarismata cūctis medicinis præponenda sunt caputpurgijs: cū sit vtraque cura vera. Et sit studium præcipue primū in administratione medicaminum, & emplastrorum, & linimentorum, & medicinarum rubificantium in spondylibus ceruicis. Deinde deueniendum est ad mandibulam, & ad partes faciei: & hoc est studiū fm. Ad caureria aut approximandum est, qñ iam omnia non cōtulisse experieris. Et hoc erit studiū vltimū. Primum aut studiū perficitur cum administra-

tionē emplastrorum, & linimentorum in spondylibus ceruicis, vnde nerui faciei ortū habet, & musculi: & eis, quæ diximus in cap. quod est ante istud, & ex eis, quæ dicemus. Sū autē studium perficitur nūc cum rebus extra, nunc cū rebus intus. Res aut, quæ extra administranda sunt, sunt linimenta, & emplastrationes, & embrochariones, & euaporationes, & abluiones, & calefactoria, & ex eis, quas diximus, & dicemus. Res vero, quæ intra sunt administranda, sunt quædam cōmasticabilia, sicut formæ factæ ex hueg, & nuce muschata, & alijs, quæ dicemus, & sicut cōmasticatio nucis muschata, & retentio eius in ore ex parte passionis continua, integræ, aut commasticatæ; & retentio castorei ex parte passionis, & sub lingua. Et administratio frictionis in parte interiori mandibulæ, cum anacardina, aut theriaca, aut mithridato, & exhibitio diamuschi dulcis, & amari, & frictio gingiuarū cū sale solutiuo, quem diximus, aut cū sale, & nuce muschata, & hueg, & eorum partes æquales: aut cum anacardino, & nuce muschata, & alijs. Tertiū autem studium perficitur administratione ventosarū super ceruicem, & appositione medicaminis rubificatiui, & cauterizatione facta post aurē ex parte cegritudinis, & post istā si non contulerit, & cauteria duo fiant in spondylibus, vnum hinc, & aliud inde, qñque sunt duo hinc, & duo inde fm distantiam spondylium, & qñque tria, qñ sanant, si Deus voluerit. Sabor filius Girges. Cōfectio medicaminis expti ad torturā, quod masticatur, & expellit phlegma plurimum, & confert proprietate: & rectificat malitiam neruorum: & sanat cū celeritate, cuius permistio. Rec. nucis muschate, pirethri, hueg recētis, thuris ana partes æquales, cōfice cum chesmes, & fiāt formæ sicut nuce: & cōmasticentur ex parte læsa: & teneantur diu in ea, & fricet cū ea paties digitis suis partes mādibulæ, & gingiuas, & dentes partis infirmæ. Si autē fortius masticabile facere volueris, misce cū prædictis, anacardi partem j. & est mirabile. Filius Zacharię. Accipe nucem muschatam integrā non habentem contaminationem, aut marciditatem: & lini super eam ex anacardino, quod diximus, & teneat patiens in ore in parte læsa per horas ij. vel iij. deinde commasticet eam, & teneat cōmasticatum eius in parte illa, & hoc faciat bis in die, qñ sanat, si Deus voluerit. Filius Serapionis. Cōfectio caputpurgij ad paralyfim, & torturam experta. Rec. pyrethri, condisi, olei dri exiccati supra fumum, ana drach. ij. organi, carui, aristolochiæ longæ, ana drach. semisem carpobalsami drach. j. terantur, & puluerizentur, & suffletur ex eis in nasū. Aiud eiusdem mirabile. Rec. castorei, pulpæ colocynthidos, piperis albi, & cōdisi, ana, fac pilulas cum aqua lampschii, deinde fac caputpurgijū ex eis cum succo auriculæ muris, verax, & expertū.

Mesua.

Na

Gabriel.

MESVE DE ÆGRI OCVLORVM

Gabriel. Caputpurgium ad torturam bonum. R. castorei, condisi, nigellæ infusæ in aceto, & exiccate ana, distempera cum succo cucumeris asinini, deinde dimitte ficcari: & iterum distempera cum expressione arthanitæ: iterum dimitte ficcari, & iterum distempera cum succo auriculæ muris, & fac similiter. Ultimo vero distempera cum succo sampsuchi, & fac sic: & frica ex eo super cutem cum succo auriculæ muris, aut sampsuchi, & destilla in nasum, & sugatur vehementer, est enim expertum gloriosum. Democritus. Caputpurgium sanans cum celeritate. Accipe opopanacem, vltima contritione teratur cū oleo cucumeris asinini, & expressione auriculæ muris, vsque dum fiat sicut mel curtes, & cōseruetur in vase vitreo, deinde distemperetur modicum ex eo cū succo sampsuchi, & destilletur in nares, sanat. n. celeriter, & est expertum. Aliud. Fel perdicis, aut gruis cū aqua auriculæ muris, aut sampsuchi distillatū in nares sanat celeriter, & est expertū. Gargarismata fiant cū aliqua ex hieris magnis, & aceto squillitico, & aqua decoctionis hāsce, & origani, & expertū bonū. Filius Serapionis. Gargarisma bonum. R. sinapis, staphidis agricæ, zingibe, pyrethri, macropiperis, decoque in aqua, & cum hiera fiat gargarisma. Aliud. Rec. calamentum cāpestre, hāsce, fac ex eis similiter. Euaporatorium. Rec. chamæmeli, ziniam, foliorū saluiæ, lelendi, stēchados, sampsuchi. ana lib. s. decoque in aqua, & euaporetur ex ea locus: & deinde abluatur, & post hoc, emplastrū fiat ex fēce calida, est enim expertum. Hermes præcipit euaporatorium fieri, quo posteriores vsi sunt, & inuentum est esse iuuamenti sublimis: & proprie qñ euaporatur eo pars capitis posterior, & collū, spondylia, & ceruix, & mādibula, & tempora, & frons: deinde lauatur ex eo cōprimendo, & fit emplastrū ex fēce. Et modus operationis eius est: Accipe ziniā, lelendi, hāsce, calamenthi, stēchados, foliorum saluiæ. ana vn. ij. aceti albi boni duplum pōderis omnium: decoq; vsq; ad medium eius: deinde vaporētur ea loca sicut diximus, & emplastrētur. Inquit Hermes. Profundatur virtus euaporatorij huius, & submergitur in profundū corporis, & incidit, & resoluit humores grossos, & viscosos, & nos ēt experti sumus illud, & inuenimus mirabile, & pprie ad torturā, & paralyfim, & spasmū. Filius Serapionis. Euaporatoriū conferens torturæ, & paralyfi. Accipe origani, hāsce, stēchados, pyrethri, foliorum lauri, sinapis, chamæmeli, meliloti, sampsuchi, marmacur, marrubij, ana, decoquatur in aqua, & euaporetur locus, est. n. expertū: deinde inūgatur locus oleo costino, aut oleo balsami, aut oleo de beē, euaporatio autem facta, & similiter ablutio faciei ex aceto, & aqua decoctionis sinapis, est mirabilis. Ex vnguētis autē, & oleis, & linimētis elige in his, q̄ præcesserunt capitulis, & afferan-

etur ad locum hūc, & ex alijs similiter, & medicinæ quidē rubificantes dictæ sunt: & ex eis est sinapismum, & vnguentum altarahel dictum in antidotario.

De spasmis. Cap. 4.

Spasmus alius fit à pūctura. Inquit Gal. pūcturam nerui, & chordarum sequitur spasmus, & proprie cū nō respirat pūctura. Efficitur. n. venenosum rheumatizatū eius, aut putridum: & venenosum quidem pp cōtinuitatem rapitur ad cerebrū, & facit epilepsiā, aut spasmum, putridum vero apostema in loco pūcturæ generat: quare pūcturā aperiri præcipit: imo scindi, & apponi attractiuū subtilis substantiæ, vt rheumatizationis fiat expurgatio, & resolutio, hoc aut in loco suo trademus sufficiens, si Deus voluerit. Et si sit spasmus ab humiditate, cura eius est, cura paralyfis, & pprie cū euacuationib⁹, & clysterib⁹ acutis, & balneis aquarum thermanū: & balneo sicco in fine rei, & linimentis, & quæ diximus, imo totum regimen cōe, & propriū, quod diximus ibi. Inquit Hip. febris supra spasmum humidū curat eū, spasmus supra febrē interimit. Quapropter eligantur ex prouocantibus febrem conuenientiora, qualia sunt castoreū, & assa fētida: quibus permisceatur mellis duplum eorum, & sit dosis sicut auellana, spasmum. n. resoluit, & febrē inducunt. Idem facit opopanacem, & castoreum cum aqua mellis, idem facit oleum de Kerua cum assa, ex compositis est anacardinū: ipsum. n. inducit febrem, & spasmum curat, theriaca quoque, & mithridatum sunt ex medicinis soluentibus ad spasmū, sal quoque calefactus, & positus in locis originis neruorum spasmū resoluit. Fit et spasmus à frigiditate, & cura eius est sicut hic proxime diximus. Et fit quandoq; à siccitate, & hoc accidit post febrem, aut post fluxū superfluentē: & est paruus, vix recipiens curam, tamen pro posse curamus, administrando regimen secundū omnem modum humectatiuū, & lenitiuum, qualia sunt proprie balnea ex aquis dulcib⁹, aut ex lacte, aut ex aquis, in quibus cocta sunt humectantia: sicut hordeū, violæ, & capita, & pedes agnorum, hædorū, & arietum pinguium. Et quandoque sunt ex huiusmodi eis clysteria, & cōferunt vehementer, & propinentur eis sorbitiones humidæ, & pingues, & sint cibi eorū aqua carnis, & quod currit secundum semitā sorbiliū: & lac mulsum recenter: & oleum amygdalarum cū zucharo, & similiter regimen omne lenitiuum est vtile eis. Filius Serapionis, decoctio conferens spasmō humido, & est ei impressio fortis. Accipe calamenthi, hāsce. ana vnc. semis. hueg vn. j. & semissem, carpobalsami, squināthi. ana drachm. iij. stēchados drachm. vij. zingiberis, seminis apij, fēniculi, petroselini, colti, ana drachmas duas, emblicorum, belliricorū, ana dr. iij. coquantur in li. iij. aquæ vsq; ad ij. Et da ex eo

ex eo omni die vnc.ij. cum oleo de piperibus, aut oleo de Kerua, & sit dosis eius à dr. j. vsque ad ij. sanat enim, si Deus voluerit. Filius Serapionis. Cerotū de euphorbio magni, & sublimis iuuamenti est ad spasmū frigidum, & humidum, & alias neruorum egritudines ab eadem causa. Curus permistio. R. olei de cinnamomo, aut olei antiqui lib. j. ceræ citrinæ, vnc. ij. euphorbij boni recentis, vn. j. vngatur spasmatus locus, est. n. mirabile, si Deus voluerit. Rufus. Decoctio ad spasmum conferens mirabiliter, & ad omnes neruorū egritudines à frigida causa, & humida. Rec. hueg recentis, vnc. ij. decoque lib. j. vsque ad lib. s. & da ex ea omni die, vnc. j. cum chirat, idest assæ fetidæ, aut cum castorei granis iij. est enim expertū. Rufus. Hydromel cōferēs similiter. Accipe hueg, vn. iij. & decoque in lib. aquæ ij. vsque ad lib. ij. & projice super ea mellis puri, vnc. iij. deinde cola in colatorio denso, & cōtinue bibat ex eo, est enim medicamen bonum. Gal. expertū est de oleo vulpis ad spasmum, & alias egritudines neruorum, & dolores iuncturarū, & descensiones in tina, & in decoctione eius. Phylagrius. Cerotum cōferens spasmō, & ægritudinibus neruorum, expertum. Recipe ceræ citrinæ, vn. ij. olei irini, olei costini, olei de been, & olei de cinnamomo. ana vnc. iij. styracis liquide, vn. j. euphorbij aur. iij. castorei aur. ij. hyssopi humidæ, vn. j. adipis vulpis vncias iij. vnge ex eo super locum: expertum est enim. Archigenes. Cerotum omnibus egritudinibus frigidis, & humidis neruorum cōferens, & doloribus iuncturarum, & est forte. Rec. olei cucumeris afinini lib. j. olei rutacei, olei di cinnamomo, olei costini. ana vn. ij. ceræ citrinæ, vncias tres, euphorbij, pyrethri, castorei, piperis. ana dr. viij. zingiberis, drac. v. assæ fetidæ, bdellij, ana dr. s. galbani, dra. iij. conficitur autem sic. Assa, & bdellium & galbanum dissoluantur in aceto fortis: cera quoque, & oleum, & euphorbium dissoluantur in igne, & permisce cum eis succi cucumeris afinini lib. s. & bulliant ad succi consumptionē, deinde misce cum eis gummam dissoluras. Vltimo vero de puluere aliorū cum eis permisce conferendo, & vtere, quoniā est expertum verax.

De tremore. Cap. 5.

Tremor egritudo neruorum, & lacertorū est, & curatur cum eis, quæ diximus. Et confert ei frictio, & sepelitur in arena, aut cinere calido, & accubitur in furno calido, quantum possit pati: & linimēta calida. Filius Zachariæ. Confectio pilularum conferentium tremori, proprie mirabiliter. Recipe castorei, pyrethri, castæ, ana dr. iij. serapini, pulpe colocynthidos, ana dr. iij. hieræ picræ dra. v. dosis earum est à dr. j. semiss. vsque ad ij. & s. Idem confectio ad

A tremorem experta. Recipe myrobalanorū nigrorū, dr. xxx. sauinæ, dr. x. olibani, dr. vij. cyperi, hueg ana dr. v. confice cū chesmes, & fiāt formę sicut nuces, da dra. j. vel ij. sanat, si Deus voluerit.

De stupore. Cap. 6.

Stupor sicut cerera, quæ diximus curatur, & si est à percussione, aut vulnere nō curatur. Et si est à repletione sanguinea, curatur cū phlebotomia venæ, quæ magis deseruit membro stupido, & si sanguis exuberat in toto, basilicā phlebotoma, deinde cephalicam, deinde illā, quæ familiaris est illi membro, & quandoque fit ab humore crudo, & frigido, & curatur sicut **B** paralytis ab eadē causa. Et quandoque fit propter compressionem supra membrum, & cura huius est extētio, & exercitatio illius membri.

De catarrho. Cap. 7.

Catarrhus est descensus humorum à capite ad mēbra inferiora, cuius genera, vt dicit Gal. in lib. misso ad Glauconē, sunt tria, scilicet coryza, branchos, & tussis. Catarrhus vero dictus est à fluore. Græci enim fluorem catarrhum vocauerunt. Coryza ab ossibus narium nomen accipit. Est enim cum grauedine, atque cōstrictione nariū cum tenui fluore oris, atque grosso cum sternutationibus assiduis, & odoratu difficili, & oculorum lachrymatione. Branchos vero dicitur à præfocatione faucium, & voce obscura, & sternutatione assidua, & trāsglutiedī difficultate. Catarrhus autē in viscera de stillās, percutiens stomachum, tussim, vel nauseam prouocat. Si vero in pulmonem venerit, tussim creat cū spumosis sputationibus, aliquibus cum raucedine. Quod si patiens sanguinē expuerit, ad phthisim venit, & tabidus morietur, & consumptus: & notandum, quod catarrhus est genus ad tres supradictas ægritudines, & non est species ægritudinis per se.

De curacatarrhi. Cap. 8.

Cura huius egritudinis duplici regimine indiget, communi, scilicet, & proprio. Commune autē sunt sex res. Prima ponit studiū in vita patientis obseruādum. Secunda adæquat materiam. Tertia abscindit eam vel saltem diminuit. Quarta diuertit à parte timorosa ad partem communem. Quinta abscindit fluxum eius. Sexta corrigit accidentia. Primam autem rem complent diminutio ciborum, & potuum, & prohibitio vini omnino, repletionis, & vitatio nausæ, & cauere ab austro, & borea quantum possibile fuerit, auster enim rarū facit, & replet capita, boreas vero constringit, & exprimit, & nocet somnus, & potus supra repletionem, & multitudo somni: immo qualiscunque sit somnus, sit in die, & sit parcitas eius in nocte, & non iaceat supinus, & alle-

Mesue. Nn 2 uetur

Stupor in cerebello quæ.

Tria catarrhi genera.

MESVE DE ÆGRI. CAPITIS

uetur coena, immo prohibeatur si possibile est. Et iniungatur quies: quoniam est res magna maturans ipsū. Et prohibeatur a fumo, & ventis, & radijs Solis, & Lunæ, quantum possibile, fuerit, & magis Lunæ, & proprie quā est ingressus eorum per fenestram. Et vitet vaporosa, & replentia caput, & rarefacientia ipsum, & vitet potū aquæ frigida. Et dicitur, quod potus aquæ calidæ maturat catarrhos. Et similiter introitus ad sudandum in balneo. Secundā autem rem cōplent administrationes inspissantium, & infrigidantium in acuto, & calido, & subtiliantium diuidentium in grosso, & viscoso. Et eligantur ex frigidantibus raro infrigidātia actu, & si cōpetunt, nō eleuentur in gradu multę infrigidationis. Et deliguntur sibi plurimum, quæ infrigidant potentia, & nō multum eleuant: qualia sunt balnea aquæ dulcis in ieiunio, & administratio embrocharū ex hordeo, & violis, & papauere, & chamæmelo: & effusio aquæ calidæ super caput, & super extrema, & testiculos, & inunctiones factæ super ea, & super ventrē, & fumen cū oleo violato, aut chamæmelino, aut oleo de papauere, si adsunt vigiliæ. Et olfacere camphoram, & aquam rosatā, & alia, quæ diximus in soda calida. Et cōfert potus aquę hordei, & syrupus de papauere, & violę cōditę cū aqua hordei, & suctio cum naribus olei violati, & olfacere camphoram. Et cibi eorum sint forbitiones factæ ex fabis, & ex tritico, & hordeo, & papauere albo, & oleo amygdalino dulci, & amylo cum lacte, si non est febris. Inspissantia autem necessaria, sunt vt subtile, acutum, quod descendit ad guttur, ingrossetur, & non descendat ad profundum, immo facilius adnatum excreetur. Et ex hoc facientibus est dragacanthū, & electariū eius, & mucilago psyllij, & semina cydoniorum, & aqua iuiubarum, & sebesten, & syrupus eorum, lohoc ipsorum, lohoc de papauere. Ex subtiliantibus autē, & diuisiuis eligantur, quæ proprietate virtutis ad hæc congrua cognoueris, qualia sunt calefactoria capitis cum sale, & milio, aut cū pannis calefactis, & cū alijs, quæ in soda frigida diximus, & confert introitus balnei, præterquam si lauetur caput. Super extrema autē projiciatur aqua calidā plurimū: & inungat ea, & testiculos, & fumen cum oleo sambucino, aut anethino, aut chamæmelino, aut sampsuchino, aut rutaceo, aut oleo de beē, aut laurino, aut de lycio, & destillet ex eis in aures, & nares cum lana, & proprie calefactis. Etiam confert eis inclinatio super vaporem aquę, vbi chamæmelum, melilotum, sampsuchus, & anethū cocta fuerint. Caput vero eorum, & frons epithemetur cum casto, spica, myrrha, & pauco castoreo, & similib. cū oleo rosato mistis. In fine autem rei confert introitus balnei, & lauari in eo, & olfactus redolentium calidorū, sicut est muschus, & ambra, & alia quę diximus in soda frigida, & sint eorū

E cibi pulmenta ex frumento, aut fursure cū melle, aut forbitiones ficuum siccarū, & farina cicerum cū pulegio, & foenu græco, & aqua cicerū, & similia. Tertiā autem rem cōplent phlebotomia, & solutio ventris, & administratio clysterium, & collyriorū: & lenificationes oēs oī hora, proprie cum clysteribus, & enematis, saltem trahentibus. superfluitates. Phlebotomia autem in hac egritudine in tribus casibus solū necessaria est. Primus casus est, si catarrhus sit calidus in calido corpore abundante, in quo sit oculorū rubedo, & venarum plenitudo. Secundus si catarrhus sit calidus declinans ad oculos valde, aut qualiscūque sit, aut terminetur in fauces, aut pulmones, aut costas, aut diaphragmate, & figatur in eis ad collectionē. Tertius est, si catarrhus accidat cū febre. In his autē solū casibus phlebotomiā catarrho vilē inuenimus. Solutionē fieri oportet in calida materia, cum violis cōditis, & aqua hordei cū aqua fructuū, quæ dicemus. In frigida vero cum pilulis cochij, & hiera picra cum aqua passularū, & hiera diacolocynthidos, & similibus. Quartā autem rem cōplent gargarismata, & caputpurgia, & frictiones extremitatum, & vëtose, & similia. Interdum. n. materiā in faucibus. figi timemus, aut ne ad partes fluat nobiles, & tūc si eā ad nares conuertimus, & proprie cum caputpurgijs, & sternutatorijs, suffumigationibus, & odoramentis aperientibus. nares, & deoppilatibus. colatorū erit operatio dignior. Hoc. n. est, quod Gal. præcipit, nisi forte agitationem timeas in materia, quæ multoties fluuit dirupta pp inquietationē, & agitationē. Et quidem sternutatio suspecta est in principio: quā materia quiete indiget, vt maturetur, etenim agitatio multiplicat, & dilatat materiā, & facit eā cōsequi motus laboriosos, & vehemētes, at vero post catarrhi maturationem, est eius iuuamentū sublime, mundificans radicē, & adhuc quidem iuuantius est post corporis mundificationem communē, & propriā. Gargarismata quoque necessaria sunt, sed prohibentur interdum. Et inuenitur eorum iuuamentum in tribus cōpetere casibus. Primus. s. ad catarrhum calidum, & acutum, cum rebus ingrossantibus, & coadunantibus ipsū, vt prohibeatur descensus eius ad profundum, & fiat facilis ad expellendum, & excreandum, quod propter acumen, & subtilitatē aggregari nō poterat. Secundus ad catarrhum, cuius materia est multę viscositatis, & spissitudinis, & quæ rimus subtilitatem ipsius, & diuisionē, vt facilius expellatur. Tertius quā timemus materiam figi in faucibus, & querimus absterfionem, & mundificationē. At vero quatuor casibus gargarismata administrare suspectum est. Primus est timor, & suspitio catarrhi ad pectus, & pulmonē siuere cōsueti. Secundus est si catarrhus de genere acutorū fuerit, & subtiliū. & mordicantium. Tertius est in prælocationibus, quæ fiunt subito.

In calido. & acuto.

Cibus.

Inspissantia.

Phlebotomia in tribus casibus solū necessaria est.

In principio.

In tribus casibus solū necessaria sunt.

In quatuor casibus gargarismata administrare suspectum est.

subito. Quare, si catarrhus est vehemens multitudinis. In his quidem casibus gargarismata agitant materias, & conuertunt eas ad vias pectoris, & pulmonis, & faucium, & eas multiplicent. Amplius tamen gargarismata sunt unum quinque modorum sunt, aliud. n. sistit fluxum, aut stringit, aliud partem nobilem per ignobilem expurgat, aliud abstergit, quod fluxit: aliud alterat, quod fluit, aliud vero est, quod aggregat duas intentiones, vel plures ex his, quae diximus. Exemplum vero primi est administratio narcoticorum in agitudinibus cerebri. Exemplum secundi est administratio diacodion, aut diamoron cum decoctione rosarum, & balaustrum, & taliu. Exemplum tertij est administratio generum salis, & incisiuorum, & similia. Exemplum quarti est administratio camphorae ad calidum, & myrrhae ad frigidum. Exemplum quinti est aggregatio intentionum. Extremitatum autem frictiones, & ventosationes in eis ad hoc multum conferunt. Exercitatio autem, & motio partium inferiorum est iuuatiua valde. Ex maxime autem diuertentibus materia catarrhi est, ut radatur caput in parte commissurae coronalis, & vocatur zubeleg, id est continuatio capitis, & fricetur super illam vehementer cum caepe acuto, aut cum squilla, aut cum panno aspero. Deinde ponatur super ipsam medicamen rubificatiuum, vsque dum fiat vesicatio. Deinde aperiantur vesicae, & ponatur, quod fluere facit, deinde iteretur, & iteretur vsque dum appareat sanitas. Quod si hoc non contulerit, cauterizetur in eodem loco, & dimittatur tempore extenso, & sit locus cauterizationis ubi terminatur maior digitus, postquam radice manus extremo narium poluerit. Quintam vero rem complent catarrhi fluxum abscindentia. Et sunt ex stolidis, qui ante digestionem ipsius, & mundificationem communem administrant huiusmodi, immo in medio agitationis, quaeque, & est causa cumulationis, & multiplicationis ipsius, deinde diruptionis vehemens, sit ergo studium erga haec post corporis mundificationem, & post sedationem agitationis vehementis, ut abscindatur residuum fluxus ipsius. Et fortassis in aliquibus casibus cogimur in principio facere illud proprie, aut quia timemus ne repat in profundum; aut in partes nobiles; aut ne nobiliu, & necessarium operationu fiat destructio ilico, sicut est catarrhus profocatus subito, & fortassis regimen diuersiuum viae eius, est hoc nobilius, & securius. Immo regimen abscisiuum, quod diximus est regimen dubium, & illud ideo, quoniam possibile est, ut diruatur, deinde fluxu diruptioni, quam prius, & timoroso, & regimen diuersiuu, licet dilatet materia, & multiplicet, tamen conuertit multiplicatam ad partem communem, non timorosam. Sedationem autem cursus facientia alia sunt gargarismata, alia suffumigationes, alia quae retinentur in ore, alia, quae odorantur, alia, quae deglutuntur, alia

quae lambuntur. Ex gargarismatibus autem ad catarrhum calidum sunt aqua rosata cum modico camphorae, aut aqua lentium, & rosaru, & balaustrum, & aqua coriandri, & rosarum, aut aqua corticum papaueris, & rosarum. Ad frigidum vero; gargarisma fiat cum vino decoctionis myrrhae, aut olibani, aut sandarachae, aut talium. Ex suffumigationibus vero ad calidum sunt semen lini infusum in aceto, & torrefactum. Deinde fiat suffumigatio cum eo, aut ex hordeo, & aceto, aut ex furfure, & aceto. Sandaracha vero cum aceto est iuuamenti sublimis. Et vapor aceti super lapidem molarum ignitum: & similiter vapor camphorae cum furfure, & aceto, aut cum hordeo fracto, & aceto, aut ex camphora sola puluerizata super vase vitreo posito super prunas, praeterquam descendit vapor eius ad pectus, & pulmonem; immo respiretur, & emulgeatur per nares. Fabae quoque, & hordeum infusa in aceto similiter conferunt, & similiter fit de panno lini infuso in aceto. Ad frigidum vero suffumigia conferentia sunt, quae sunt ex styrace sicca, & olibano, & xyloaloe, & sandaracha mistis, vel diuisis. Nigellae quoque torrefactae, tritae, & ligatae in panno lini attractio naribus. odoris eius, aut suffumigatio facta ex ea est mirabilis. Costi etiam, & nigellae suffumigium est expertum. Dixit filius Zachariae. Fiant formae sicut auellanae ex olibano, & etiam styrace liquida, costo, & sandaracha, ana partibus equalibus, & fiat suffumigatio ex vna earum, & recipiatur fumus per traiectorium, abscindit enim fluxum eius. Dixit Ebegezar. Addatur eis ex xyloaloe pars vna, & permutatio fiat a styrace liquida ad styracem siccam. Ex eis etiam, quae retinentur in ore: ad calidum quidem sunt species de iacur, & quandoque commasticatum coriandrum, & retinetur et masticatum eius in ore, & confert: & quandoque retinetur in ore camphorae modicum, ad frigidum vero confert olibanum, & myrrha, retenta enim in ore abscindunt fluxum, & iam verificatum est, quod spica retenta inter dentes est iuuamenti sublimis. Filius Zachariae. Compositio formarum similia lupinis, quae tenentur in ore, & sistunt catarrhum. Recipe olibani partem vnam, myrrhae, croci, spicae, storacis, ana partem, sem. opij, partis vnius tertiam. Fiat ex eis pilula, & teneatur ex eis vna in ore praeterquam deglutatur salua eius. Expertum est spicam solam in ore teneri per noctem, aut per diem, & noctem sedare catarrhum, Ex odoribus vero ad calidum sunt modi formarum de libro Sapor Regis Medorum, sistunt enim catarrhum calidum, & odorantur in febre adurentem, & syncopali, & pestilentiali. Recipit faufel, sandali rubei, & albi, ana partes aequales, & rosarum partes duas, & semissem, sandali maeaziri partes tres, camphorae partem semissem, boli armeni partes octo. Omnia praeter camphoram terantur, sicut al-

Mesua.

Nn 3 cohol

Gargarisma
ta in calida

Infrigid.

Suffumigia in
ca.

Infrigid.

Mirabile de
spica.

MESVE DE ÆGRI CAPITIS

cohol, & agitentur conterendo cū aqua rosata E
per hebdomadam vnam, deinde misceatur cū
eis camphora, & fiant inde sicut poma cū glu-
tino gummi arabici, & aqua rosata, & odoren-
tur. Conseruantur autē, ne tollatur eorum vir-
tus, in vase vitreo loco recenti, & liniatur saepe
cum aqua rosarum permistionis camphoræ, &
sandali macaziri. Ad frigidum vero fiant po-
ma inuentione eiusdem. Recipe styracis cala-
mitæ partes quinque, olibani, masticæ, ana
partes tres, sandarachę tantundem, costi, spice,
ana partes duas, ambrae partem vnā, bucur, li-
gni aloes, ana partes quatuor, muschi partē se-
missim, fiant ex eis poma, & administrantur,
sunt enim experta. Confectio alia pomorum
ex inuentione nostra. Recipe bucur, sendē, ana
partes octo, ligni aloes boni, & electi partes se-
ptem, ambrae bonæ partes duas, galliæ muscha-
tæ partes sex, muschi partem semil. fiant ex eis
poma cū glutino dragaganthi, & administrantur,
sunt enim nobilia, & experta: & cerebrum,
& cor confortant. Res autem quæ lambuntur,
& deglutuntur, ad calidum quidem sunt spe-
cies de iacur, & aqua coriandri, & syrupus de
papauere, & similia. Filius Zachariæ. Confe-
ctio pilularum, quæ tenentur in ore: & sistunt
catarrhum calidum. Recipe amyli, dragagan-
thi, amygdalarum dulcium, fabarum excorti-
catarum, papaueris albi, & corticum eius, gū-
mi arabici, boli armeni ana, confice cum mucilagine
psyllij, & cydoniorum, & fiant sicut lupini,
& teneantur in ore: sunt enim experte. Ad
frigidum vero conferunt thus, & myrrha. Ista
enim deglutita sistunt catarrhum. Confectio
alia pilularum, de libro filij Zachariæ, de quibus
sumitur omni nocte à tribus vsq; ad quinque,
& sistunt catarrhum. Quarum permistio.
Recip. thuris masculi partem vnam, myrrhæ,
opij, croci, hyoscyami, ana partis vnius, tertiā,
succiliquiritiæ partem j. fiant pilule, & dentur
sicut diximus. Confectio alia pilularum cōse-
rentium ad omnes rheumaticas passiones, &
sunt de libro Alexandri Medici, quarum hæc
est permistio. Rec. myrrhæ, drac. iij. thuris ma-
sculi, drac. duas, & semissem opij, hyoscyami,
radicū alcaicchar sicca, ana drachmas duas,
cōfice cum succo alcaicchar humidæ, da ex eis,
à tribus vsque ad quinque, in fero: sunt enim
mirbiles. Sextam vero, & vitimam rem com-
plet correctio particularium accidentium, quo-
rū catarrhus causa est, & hoc est regimen pro-
prium, sicut correctio proprie egritudinum ca-
tarrhalium oculorum, & narium, & auriū, &
glandularum, & vna, & gulæ & duarū amygdalarum,
& pectoris, & pulmonis, & aliarum partium,
quas catarrhus offendit. Et nos de omnibus
in proprijs loquemur capitulis, si Deus voluerit.
Et primo dicemus de egritudinibus oculorum.

*Thuris masculi
liber in omni
vntate.*

S V M M A V.

De egritudinibus oculorum. Cap. i.

ermo noster erit deinceps de curis egritudinum oculorum. Sunt autem oculorum curæ fm vnum triū modorum. Alia enim est conseruatiua sanitatis eorum, alia curatiua egritudinū ipsorum. Alia vero præseruatiua ab egritudinibus futuris in ipsis. Et prima quidem fit secundum alterū quinque modorū. Aut .n. conseruat superficiem oculi in tersione decenti, & naturali: Aut conseruat oculum in sua propria tēperantia, & æqualitate: Aut conseruat organizationē ipsius in cōæqualitate eius: Aut conseruat continuitatē, & positionem naturalem partium eius: Aut conseruat spiritum visibilem in sua propria illustratione. Et quidam primā rem complent medicinæ absterſiuæ habentes mediocritatem, & temperiem in tersione sua, sicut proprie succus sceniculi, & collyrium ex eo, & succus memithæ, & herba adhil proprie, aut res teneram reddentes superficiem eorum: qualis est teneritas oculi corporis puerilis: & proprie nitentis in simplicitate sua: quorum rememoratur post, & super his tueri ab eis, quæ læsionem oculis præpediunt: qualia sunt fumus, & puluis, & flatus asperorum ventorum, & inæqualitas aeris, & aspectus rei variantis ipsos, & omnis res faciens senescere oculū, sicut coitus, & labor plurimus, & fletus vincens mensurā, & ebrietas, & somnus plurimus, & vigiliæ plurimæ; & somnus supra repletionē, & proprie ex cibis, & potibus, & vapores turbidos generantibus, sicut sunt proprie caules, porri, acria omnia, salsa, fabæ, lentes, & vniuersaliter omnia turbulentū generantia sanguinē. Secundā vero rem cōplent medicinæ, quæ alterando custodiunt sanitatem oculi, aut scilicet calefaciendo, aut infrigidando, aut humectando, aut desiccando. Tertiam rem complent medicinæ confortantes sanitatem eius in plasmate, & forma creaturæ ipsius. Et hunc canonem ingrediuntur medicinæ confortantes lenificationem, aut asperitatem, & perforationem, & concauitatem partium eius, sicut oportet ex eis, quæ dicemus vbi oportet. Quartam rem complent medicinæ custodientes sanitatem eorum: & concauitatem ipsorum, & prohibentes resolutionem fieri partium continuarum in ipsis, quarum rememorabimur, si Deus voluerit. Quintam autem rem cōplent medicinæ reparantes spiritum visibilem, & illuminantes, & irradiantes ipsum, quarū rememorabimur similiter. Democritus. Feniculus oculum abstergit: visum clarificat secundū omnē modū administrationis eius, & serpētes, & reptilia diu degētia in cauernis approximāt huic plantæ.

*Feniculus ex
sua simplicitate*

*Collyrium
ex
sua
simplicitate*

Democritus

plāte: & vtuntur ea in comestione, & frictione
 sup oculos suos, postquā egrediūtur cauernas,
 & vigoratur visus eorum. Hic autē collyrium ex
 succo eius, hoc modo. Accipe succi fēniculi de-
 purati post residentia eius, & facile decoctio-
 nē ipsius in vase cneo cum nummis auri puri,
 sufficientē decolationē, partē vnā, mellis puri,
 & clari partis vnus tertiā, bulliat iterū ebulli-
 tione vna, & colētur, & ponant in ampulla vi-
 trea, & suspēdat in sole, & permutet de vase in
 vas, abijciendo semp hypostasim eius: deinde
 fiat ex eo collyriū, & destille cū radio in ocu-
 lum, est. n. expertū ad custodiendam sanitatem
 eius: abstergit. n. oculum, & clarificat visum, &
 quandoq; depuratur in sole: pręterquam quod
 decoquat igne: & est similiter expertū. Et sunt
 ex hominibus qui admiscēt ex felle galli par-
 tis j. vigesimam. Aristoteles instruens Alexan-
 drum regem, inquit. Frequentationes peccinis
 super caput vapores visum impediētes auer-
 tunt ad cutē, ne visui obfint. Item inquit. Aspe-
 ctus rerum viridium in loco multę temperici
 visum corroborat. Item dixit, aspicere speculū
 tersum directū, & diu intueri sup. ipsum visū
 corroborat, & oculi defatigationem remouet.
 Idē iniunxit post oculi defatigationem ingredi
 domū obscuram non multę tenebrositatis: &
 intueri per fenestras, in quibus sit aliquod pa-
 rti viride: vel intueri aquā viridem, & submer-
 gere oculos in ipsa. Hē dixit, exercitatio legen-
 di literas mediocres visum corroborat, & ocu-
 lorū sanitatē custodit. Dioscorides dixit, quod
 comedere carnes auiū, q̄ de rapina viuunt, vi-
 sum corroborat, & similiter sorbitiones iuriū
 earum, & asseruit etiā, quod plures post ipsum
 experti sunt, quod ius serpentū, & caro ipforū
 confortant visum. Et dixit, quod succus armel,
 & fēniculi, & vinum, & mel simul cocta, & de-
 purata, deinde mista cum felle alcubugi, aut
 gallinę, oculi sanitatem custodiunt, & visui ad-
 dunt. Sabor. Nux muschata nutrita cum melle
 visus sanitatem custodit, & proprie sumpta ex
 eis, vna mane quolibet j̄ ieiunio. Chebuli quo-
 que conditi similiter faciunt. Idem, collyrium
 mirabile in abstersione oculorum, & corrobo-
 ratione visus, & fit in tēpore veris. Accipe fo-
 liorū rosarum cōpletarum, foliorum rutę, fo-
 liorū fēniculi, foliorum herbę adhil, foliorū
 chelidonię, ana partes equales. Trahatur aqua
 eorum per sublimationē in alembico, sicut est
 operatio aquę rosatę, & conseruetur in vase
 anco: est enim collyrium pretiosum. Mahe-
 met filius Zacharię Araf. Collyrium de succo
 granatorum abstersiuum oculorū, & confort-
 tatiū visus, expertum. Accipe succi granato-
 rum dulciū, & acetosorum. ana lib. j. ponantur
 in ampulla vitrea, & stringatur orificium eius,
 & ponatur in Sole per menses duos: ita, quod
 quolibet mense recipiatur clarū eius, & abij-
 ciatur scēx, quę subsidet. Deinde ad omnē lib.

A istius succi ponatur puluis iste. R. aloes, radi-
 cum chelidonię, salis ammoniaci, piperis lon-
 gi. ana dra. j. terantur sicut alcohol, & miscean-
 tur in medicamine: & iterum exponatur Soli,
 & quanto plus antiquatur, tanto sublimior est
 eius operatio. Foeniculus, verbena, rosa, cheli-
 donia, ruta: Ex his fit aqua, quę lumina reddit
 acuta. Gal. Comestio carniū tyrorū prępa-
 ratorum secundū doctrinam, qua recipiuntur
 in theriaca, cōseruat sanitatem visus, & est ad
 hoc vltimum. Frequentare potū acetī squilliti-
 ci ad hoc est multum laudabile. Tryphera ma-
 gna, & tryphera minor ad hoc est laudabilis:
 & proprie minor, cū quarta pōderis sui de pul-
 uere herbę adhil. Tryphera persica, q̄ diximus
 in antidotario, & electarium algariph, & pilu-
 lę Sabor, quas diximus in canone, & hiera no-
 stra, & Theodorico ad hoc cōferunt. Humain.
 Cōfectio electuarij sublimis cōferētis ad sani-
 tatem oculorū, & confortantis spiritum visibi-
 lem in claritate sua. Recipe herbę adhil, vnc:
 duas, seminis fēniculi drac. v. macis, cubebę,
 cinnamomi, piperis longi, garyophyllorū. ana
 dra. j. puluerizent, & cribellent, & accipe mel-
 lis despumati lib. j. succi fēniculi cocti, & depu-
 rati vnciā vnam, succi rutę similiter cocti, vn-
 semis, succi chelidonię similiter cocti, vn. semis.
 coquantur succi cū mellis tenuis despumati li. j.
 vsq; dū mellis tenuis habeant spissitudinem: &
 cōficiantur cū eo species, & referuentur in va-
 se vitreo, & sit dosis eius, drac. iij. cum vino, in
 sero: & alleuicē cęna, vel dimittat, & similiter
 in mane. Haly. Collyriū acuens visum, & ocu-
 li sanitatem custodiens. Accipe succi fēniculi,
 drachmas quadraginta, succi rutę, drachmas vi-
 ginti. Ponatur in ampulla vitrea cū mellis bo-
 ni, & clari, drachmis quindecim, & obturet ori-
 ficiū eius, & dimittatur in Sole p tres mēses, &
 abijciat fęx eius, & liniant ex eo oculi: quoniā
 est expertū. Filius Zacharię. Confectio alcohol
 conseruantis sanitatem oculi. Recipe tutię, fief
 memithę, ana drachmas tres, aloes, lycij, ana
 drachmas duas, camphorę dra. j. textam, terā-
 tur cū aqua agrestē, aut sãpsuchi, aut sumach:
 & exiccetur, & administretur, nutriatur prius
 cum aqua agrestē: secundo cum aqua sampsu-
 chi: tertio sumach, & est sublimis. Idem. Con-
 fectio alcohol acuentis visum. Recipe tutię
 prius lotę, deinde nutritę in aqua sampsuchi,
 tribus vicibus, drachmas decem, zinziberis, pi-
 peris, macropiperis, chelidonię, buruch, ana
 drachmam vnam, salis ammoniaci, drachmā
 semis. Nutriantur cum aqua sampsuchi, aut a-
 qua fēniculi tribus vicibus deinde exiccetur,
 & administretur, est enim sublime. Filius Ze-
 zar. Collyriū confortans visum. Recipe fellis
 galli, aut alcubugi, aut pdicis, & mellis crudi,
 ana partes æquales, succi fēniculi partes ij. mi-
 sce, & pone in oculis, bonum, & electam, si
 Deus voluerit. Idem. Conditum factum ex
 alhasce

A. media
dij.C. d. m. f. e.
a. d. p. m.
h. m.

MESVE DE ÆGRI. OCVLORVM

alhafce cum melle confortat virtutem visus. Idem. Conditum factum ex herba adhil cum melle mirabilis est in confortatione visus, immo & ipsa herba secundum omnem modum administrationis eius sublimis est. Aboali. Alcohol sublimis terfuum, oculorum conseruans temperamentum, & sanitatem visus. Rec. macropiperis, dr. ij. garyophyllorum, vñeæ, ana drachmam vnam, climiæ, spumæ maris. ana drac. decem, çris vñi drachmas quinq; cerussæ, salis gêmæ, ana drachmas tres, salis ammoniaci, piperis, ana drachmas duas, caphoræ drachmas semis. terantur, & administrantur. Idem. Alcohol sublimis terfuum oculorum, quod administratur in dispositionibus sanitatis, confortat enim debile visum, & conseruat ipsum secundum sanitatem suam, & sedat multitudinem lachrymarum ex oculo. Recipe antimonij loti, & preparati in aqua pluuiali circiter spacium dierum viginti, tutiæ, & climiæ, ana drachmas sex, marchesiæ drachmas quatuor, tere vnumquodq; per se: & tere ea bene per dies plurimos cum aqua pluuiali multoties, donec exiccentur aquæ eorû, deinde terantur cum aqua fœniculi pluries cum cõtinuitate aliquorum dierum similiter donec exiccentur, tertio vero terantur cum aqua sampsuçhi, quarto vero cum aqua rutæ, quinto cum aqua chelidoniæ, deinde exiccentur, & addatur cum eis sedenagi, & croci, ana drachma vna, Margaritarû non perforatarû drachmæ duæ muschi, dra. j. tertia, camphoræ drachmæ vnius, sexta, & proijce ipsa simul in mortario cum prædictis, deinde adde eis fuch, drachmâ semis. tere vsque dum siccentur, & fiat inde alcohol mane, & sero: quoniam est expertum. Ex rebus autem oculi substantiâ reiuuenescere facientibus est regimen cum electione rerum sex non naturalium, ex administratione quarum oculis, & corpori teneritas acquirat, sicut verbi gratia, cum approximatione in quantum possibile est ad aerem temperatum, & cibis, & potibus humidis, & balneis temperatis: & alijs humectantibus cum temperie, præterquam quod faciant cadere in oppilationes. Dixit Aboali, quod ingredi aquam tepidâ, & clarâ, & aperire oculos in ea, oculorum sanitatem custodit, & eorum tenerâ substantiâ reddit, & abstergit, & similiter aquam videre clarâ, & nitidâ. Vapores autem aquarum cum decoctione quarundam rerum, ad hoc vehementer conferunt, sicut vapor aquæ decoctionis fœniculi, aut rutæ, aut herbæ adhil, & similia, singulariter, aut coniunctim.

De cura præseruatiua oculorum. Cap. 2.

CVra vero præseruatiua ab ægritudinibus futuris fieri in ipsis duplicem habet viam. Partim enim conseruamus naturalitatem eorum, quemadmodum superius dictum est: partim vero obuiamus causis futurorum morborum

Extrinsecis vel intrinsecis, extrinsecis sicut fumo, vêtis, cibis malis, & potibus, & alijs, quorum superius rememorati sumus: intrinsecis vero obuiamus, sicut vnum quinq; modorum. Aut. n. conuertimus studium ad permutandum malitiam cõplexionis puræ sine materia, vel cum materia, si non in quantitate exuberet, aut euacuamus eam si vincit supra quantitatem naturalem, vel egreditur propriam naturalitatem: aut facimus virtutem: aut corrigimus aduentum peccati in organizatione eorum: aut prohibemus solutionem cõtinuitatis futuram fieri in ipsis. Et quidem primam rem cõplent medicina auxiliantes in permutando malitiam cõplexionis eorum, sicut calefaciendo, aut infrigidando, calefaciendo cum eo quod est sicut zinziber, muschus, hueg, piper, & similia, aut infrigidando cum eo, quod est sicut albumen oui, mucilagoppyllij, aqua rosata, succus solatri, portulacæ, lactucæ, & similia, aut desiccando cum eo, quod est sicut tutia, cohob. rosæ, & similia, aut liniendo sicut dragaganthum, & similia. Secundam autem rem cõplent medicina euacuantes materiâ, & eduentes eam, & hoc quidem sicut vnum trium modorum, aut sicut semitam diuersionis ab eis; aut sicut semitam resolutionis ab ipsis, euacuatio autem, & versio materiei quoad quod sit ex toto corpore, si in toto exuberat: aut ex capite solo, si in eo solo exuberat: & ingreditur canonem hunc species phlebotomiæ, & species solutionum per ventrem, & caput purgatiua, & gargarismata, & vêtosa, & scarificationes, & frictions extremitatum, & ex eis, quæ diximus, & quæ dicemus iam. Extractio autem materiei fit per medicinas eduentes per lachrymas, sicut est proprie sal ammoniacus, & sal, & similia. Resolutio quoque ex ipsis fit cum medicinis proprie sicut sarcocolla, & succus fœniculi, & memithe, & similia. Tertiam vero rem cõplent aggregationes harum duarum intentionum, de quibus modo locuti sumus, & canonem hunc ingreditur regimen in generibus rerum sex. Quartam vero rem cõplent medicina seruantes organizationem eorum, & formam, ne cadat in eis tortuositas, aut oppilatio, aut dilatatio ultra decentiam. Quintam rem cõplent medicina solutionem in cõtinuitate ipsorum fieri prohibentes: de quibus loquimur, si Deus voluerit. Phlebotomare autem oportet propter oculos, si sanguis exuberat cum cõmunitate corporis totius, ex basilica: deinde ex cephalica, & quoad quodque necessitas urget, & proprie cum plenitudo adest, phlebotomemus iaphenas, aut hæmorrhoidas aperiamus, si autem cum cõmunitate alicuius ex membris fuerit, phlebotomanda est vena illi proprie membro deseruiens, deinde vtriusque cõmunis. Si vero sine cõmunitate aliorum in capite sanguis exuberat, sic fit illud aut ex eo, quod in toto exuberat, & tunc ex cephalica minuendus est, aut exuberantia est secundum

secundum partē quidem, aut ex venis quę sunt sub craneo: & phlebotomamus ex cephalica. Deinde quidem, vel prouocamus sanguinē ex naribus, aut ex venis forinsecis, quę sunt sicut scis, quędam frontales: & phlebotomamus ex eis: aut sanguifugas, aut cauteria super eis apponimus. Et quandoq; cōuertimus, & euacuamus per nares. Et quandoq; cōuertimus ad posterius capitis cum scarificationibus, & ventosis propter cōitatem ambarū partiū, sicut scis. Et sunt ex venis pulsantibus, & non pulsantibus, quę sunt temporales, per quas etiā materię cōfluunt, quas quandoq; phlebotomamus, quandoque incidimus, sicut suo loco dicemus, quandoq; cauterizamus, quandoq; conuertimus, & scarificamus aures, & quādoq; cauterizamus sub eis. Modus aut cauterizationis harum partiū si vrget necessitas, fieri oportet post corporis mundificationem totius cū medicina solutiua mundificante etiā caput ipsum, & corpus totum, & hoc pluribus vicibus. Et primū incipiamus experiri sup cauterio capitis, quod fit super cōmissura coronali in parte cōmuni, quę dē zuhēdeg, i. cōtinuatio capitis: cuius iuuamenta sunt multa, & sublimia, & proprie ad oēs ægri tudines capitis frigidas, & humidas, sicut est soda, & ægritudo, quę vocatur ouum, & scotomia, & vertigo, & grauitas somni & grauitas sensuum, & paralytis, & tortura, pluralitas catarrhi, & coryza, & lapsus ad oculos, & nares, & aures, & vuam, & fauces: & ad dolores dentiū, & gingiuarū, & dolores gutturis, & ad omnem destillationē catarrhi super pulmonem, & partes peētoris, & stomachū, & partes vicinas, & vniuersaliter ad omnes ægri tudines catarrhi frigidas, & humidas. Et modus operationis eius, vt radatur super capite in loco ipso, & ponatur radix manus ægri super extremitatē nasi ipsius, & extēdatur per mediū frontis, & consideretur vbi terminetur medius digitus, & signetur ibi, & cauterizetur cū cauterio ignito, cuius forma sit sicut nucleus oliuę maioris: & procedat cauterizatio vsq; ad superficiem ossis, & obseruetur, vt remaneat aperta, vt emittat pus vsq; ad tempus, quo tibi manifestabitur ex ratione, diminui pus, & ægri tudines cattarrhales tolli.

De ophthalmia. Cap. 3.

CVra ophthalmia est secundū duas intentiones: vniuersalem, s. & particulare. Vniuersalis intentio diuiditur in sex res, prima res est commensuratio regiminis, secunda est subtractio materię exuberantis, tertia prohibitio catarrhi, & descēsus ad oculos, quarta est inclinatio eius, & diuersio ad aliam partem, quinta est alteratio, & digestio eius, quod est transmissum, sexta corrigit accidētia. Particularis intentio diuiditur in curationē, & sedationē accidētium. Primam igitur rem cōplent cōmensurationes regiminum rerum sex, quas scis, & pro-

prie diminuēdo cibum, & potum, vitādo vaporosa ex eis, & eligēdo cibos pauci nutrimenti, sed laudabilis: & alleviādo prandium, & diminuendo cēnam, vel dimittendo. Et si materia fuerit calida, sint cibi frigidi actualiter, & potentialiter: & proprie cōditi cum rob granatorū, aut cū agresta remissę acetosiratis, & da cōgelata ex cucurbitis aut ex alijs, & supra cibū da aliquid ex coriandro, vel quod cōdit ex eo, & da ante cibū in matutinis aquam psyllij, & coriātri, & deuitet vinū, & carnes in principio. Et si fuerit frigida, sint cibi vitelli ouorum, & mica panis, & aqua carnis, fauich, & hordeū cōfractū cū paucis amygdalis, & sumat in matutinis mel cū aqua calida, & supra cibum aliquid ex pyris aut cydonijs. Et sit studium vt lenificetur natura, quātum possibile sit cū facilitate. Et sit in domo, in qua habitat, temperatus aer, & tenebrositas. Sōnus autem medicamentis eius bonū. Verum supra repletionem vitetur, & vitetur fatigatio, & prauitas animi. Secundā rem cōplent phlebotomia, & euacuatio cū medicinis solutiuis. Phlebotomia autem ex cephalica cōueniens est omnibus speciebus eius, & proprie sanguinea ex latere opposito prius: deinde ex latere eodē si phlebotomationis iteratio necessaria est. Et intendum nō sufficit hęc phlebotomia, & illud proprie quando materia fluit ad oculos, aut per arterias extrinsecas temporales, & aures; aut per venas frontales: & tūc necessaria est phlebotomia arterię temporalis, vt abscindamus cursū eius per ipsam. Et modus incidendi arteriā huiusmodi est, postquam tibi innotuerit illam esse, aut ex paruis arterijs, aut ex magnis, quod declarabitur tibi ex eo, quod inuenitur aliqua ex illis esse maioris pulsationis quā reliquę, & maioris plenitudinis, & caloris tactus, & tunc scinde cū incisorio cutim secundū longitudinem arterię, & excoriatim vsque dum peruenias ad arteriam, deinde ingeniare, vt trahas eam cum vncinis, separando ipsam ex omni parte à cuti, & carne, & si est ex paruis, incide ipsam oīno, & extrahatur ex sanguine extractio cōpetēs: deinde impleat vulnus cū aliquo, quod sit cauterizans extremitates arterię, si autem fuerit ex magnis, ligam eam cum filo de serico forti in duobus locis, vt sit inter duas ligaturas distantia sicut pollicis, deinde incide secundū totam arteriam in medio duarum ligaturarū, vel cauteriza eam: hęc est operatio secundū sapientiam. Si autem descensus materię fuerit per venas frontales, cōfert appositio sanguifugarū super frontem, & appositio ventosarum in nucha cū scarificatione, vel sine, si debilis fuerit, est enim ipsa magni iuuamenti, q̄ si non cōferat, post solutionē cū medicina, fiat cauterium super zuhēdeg, est enim vltimum in abscindendo fluxū catarrhi: nos quidem diximus formā cauterizationis huius in capitulo, quod est ante istud. Euacuationes

Phlebotomia in omnibus speciebus.

Quomodo modo arteria scindi debeat.

MESVE DE ÆGRI. OCVLORVM

Solutiuum in materia calida.

In materia mista.

In materia frigida.

Diagnostum.

euationes autem, q̄ fiūt cum medicina solutiua in materia calida sunt, q̄ fiūt ex aquis fructuū, & violarū, & myrobalanis citrinis, & tumo- terre, & tamarindis, & similibus, & decoctio ca pillorum veneris dicta in antidotario, & aqua fructuū, & infusio de succis herbarū, & alia quo rū rememorati sumus in canone. At si cum ma- teria calida fuerit permistio materie grossę, ni- hil est, quod magis cōferat, quam infusio de a- loe cū aqua endiuicę, aut solatri: aut infusio hie ræ picræ cum eis: aut fm̄, quod narratū est se- pe ex infusionibus hierę picrę, & proprie si ma- teria fuerit submersa, aut imbibita ī velamini- bus cerebri. Si aut materia fuerit frigida phleg- matica, fiat solutio cū pilulis cochys, & pilu- lis Galeni, & hiera colocynthidos, & similib⁹. Si vero fuerit melācholica, educenda est cum eis, q̄ ipsam educunt ex his, q̄ dicta sunt, neq̄ sis cōtētus in sufficiētia vnus euacuationis, aut duarū: sed iteratio, atq̄ iteratio est ex rebus lau- dabilibus eis, & proprie cū facilitate, & pro- prie qualiscunq̄ sit materia. Tertiā autem rem cōplēt phlebotomia, & cauteria, q̄ diximus, & emplastrationes sup̄ tempora, & frōtem, & in- ter duo supercilia ex eis, q̄ dicemus iā, & pro- prie qñ materia, quę effunditur via effusionis, est p̄ vias extrinsecas. Et quandoq̄; cōplēt hoc ex rebus facientibus stypticitatē, & inspilla- tionē, vt prohibeāt descēsus materiæ eius. Ve- rum etiam interdum nocent: quoniam quæ iā descendunt, materiā aggregant, & cōstringūt inter tunicas oculorū, & sunt causa maioris no- cumentis, quod si cōtingat, administranda sunt euaporantia, qualia sunt aqua calida, & aqua meliloti, & similia, & pprie, vt cōsideres in cu- ratione tua gradus tres, & distinguas eos ī cō- sideratione indigesti morbi, & accessus eius ad digestionē nō integre, & accessus ipsius ad di- gestionē, in qua est cōplexio, hoc. n. est quod est fm̄ sapientiam. Et quandoq̄; conferunt ad hāc partem administrationes de iacur, & gar- garismata facta ex eo: & similia quorum reme- moratio præcessit in c. de coryza, & catarrho, & ex eis, q̄ constringunt fluxum eius, verū fie- ri oportet post mundificationē, & cōceduntur solū aliqua ex eis, q̄ sumunt per os, quę requi- rātur ibi. Quartam rē cōplēt gargarismata, & caputpurgia, cū facilitate diminuētia de ma- teria fm̄ quod exigit dispositio: & similiter fri- ctiones extremitatum, & cōpressiones, & liga- turę dolorosæ ī extremitatibus, & clysteres, & ventosationes in nucha, & inter spatulas, & in hæmorrhoidibus, & prouocatio earū, & scarifi- catio facta in cartilaginibus auriū, & similia. Quintā rem complent administrationes me- dicinarum, fm̄ intentiones diuersas. In morbi .n. principio repercussiuus vtendum est, in qui- bus sit facilitas fm̄ omnem modū administra- tionis. Deinde vtendum est resolutiuis, & non euacuandæ sunt à permistione istarum duarū

intentionū quæcunq̄ medicinæ sint inter il- las, vt perueniatur gradatim, & cū successione paulatim ab eo, quod est repercussiuū vsq̄; ad resolutiuum, quoniā hęc est operatio, q̄ est se- cundum sapientiam. Administranda igitur in principio, si materia fuerit calida, quę materie acuitatem, & inflammationem reprimant: qua- lis sunt portulaca trita, & supposita, & endiuia, solatrū, & aqua rosata, & lingua arietis, & her- ba violę, & psyllū infusum in aqua rosata: hęc oīa singulariter, & vel coniunctim cū oleo ro- sato cōquassata, & oculis imposita sedāt, & di- gerūt. Destillentur aut oculis lac mulieris nu- trientis puellā, lac asinæ, & albumē oui, aqua rosata, & mucilago psyllij. Et post diem vtēdū destillatione sief albi primi cū aliquo horum, q̄ diximus nunc. Cōsequenter admiscendæ sunt his, & proprie cum iam lippitudinem oculi ha- bere ceperint, sed nō integre; & cursus lachry- marum subtilium, & acutarū nō est in ea per- seuerātia, sicut prius medicinæ aliquid resolu- tionis, & maturitatis habentes, sicut mucilago seminum cydoniorum, & decoctio meliloti, & aqua fenugręci, vtendo eis proprie cum sief al- bo: secundo cum collyrio citrino. Si aut matu- rationis significatio vera adest, q̄ est effusio lip- pitudinis, & oīno abscissio lachrymarum sub- tiliū acutarum: tunc balneationis impressio est medicamen verum, subtiliat. n. resoluit mate- riam: & est eis tunc medicamen proprium, pul- uis aluminis, & proprie cū mucilagine fœnu- gręci, & feminis lini, nō prætermittat, & admi- nistratio balnei, est. n. nobile ad ophthalmiam (sicut Hipp. dixit) & proprie corpore mundifi- cato. Si aut materia fuerit frigida phlegmati- ca, vt ere in primis repercussiuus non plurime in frigidationis, sicut est sief de spica cū succo mē- tæ confortato, cum modico spicæ, & succo ra- phani, & succo virgæ pastoris similiter cōfor- tato cū spica, & in processu rei, cum signa ma- turationis apparuerint, vtendum emplastro ex anetho, & folijs maluę coctis in vino styptico, aut ex meliloto, & spica, aut fenugręco, & ro- sis coctis cū vino styptico, & destilletur in ocu- lis sief de spica cum aquis meliloti, aut fœnu- gręci, & similibus. Et si amplius signa matu- rationis appareant, vtendum est puluere citrino cum mucilagine fœnugręci, aut meliloti. Bal- neum quoque in huius modi hora est medica- men conueniens, & potus vini puri, & albi. Si autem à vêtositate fuerit, curetur cum embro- chis, & balneis facientibus euaporationem, & emplastris. Et iam laudatus est fœniculus in huiusmodi ophthalmia fm̄ omnē modum ad- ministrationis eius, & emplastrum factum ex eo, & vitello oui est iuuatiuum valde. Sextam rem cōplēt administrationes medicinarum doloris sedatiuarum, scilicet puncturę, & mor- dicationis vehementiam sedantium: qualia sunt proprie medicamenta sedatiua, secundum quod

quod exigit dispositio, & narcoticitatis parum habentia, & repressæ, verū administranda sunt cum cautela, sicut proprie albumē oui cōquasatū cū aqua papaueris, aut mucilago psyllij cum aqua papaueris, aut cū succo pomorum mādragoræ, aut solatri, aut lactuce, & similiter mucilago seminū cydoniorū cum aliquo prædictorum, & mucilago fenugræci, & aqua meliloti, aut anethi cū aliquo ex eis. Et quandoq; propter necessitatē vtendum est opio, verum si accidit nocumētum propter narcoticū, vtendū est lauacris, & embrochis ex rebus, in quibus sit virtus maturans virtutē narcotici, sicut est pprie melilotum, chamæmelum, fenugræcū, malua, anethū, & similia. Hamech fili⁹ Zazar, emplastrū conferens dolori, & apostemati oculorum, & scabiei, & super calefactioni. Recip. croci, myrrhæ, olibani, opij, gummi arabici, ana, tere, & cōfice cū aqua rosata: & fac formulas, & fac sicari, & quando oportet, accipe ex eis, & fac emplastrū cū aqua rosata, aut albumine oui, est. n. expertū. Idē, aliud ad apostemata oculorum, & difficiles dolores, & facit ægrum dormire. Recipit croci, memithæ, lycij, aloes, gūmi arabici, acaciæ, ana, tere, & cōfice cum succo rubi, & fac formas, & cum oportet, dissolue vnā ex eis cum succo rubi, aut solatri, aut mucilagine psyllij, aut granorū cydonij, aut albumine oui, aut lacte mulieris lactantis puellam, & pone cum lana super oculū, cōfert enim, si Deus voluerit. Idem. Aliud valens similiter, quādo dolor est vehemens in oculis, faciens dormire. Recipit mandragoræ, opij, hyoscyami, ana, tere, & cōfice cū aqua pluuiali: ex pone soli quinq; diebus, deinde fac formulas, & qñ oportet, dissolue vnā ex eis cum aqua rosata, aut albumine oui: & lini sup frōtem, & tempora: & si oportet, lini super oculos. Idem. Aliud conferens doloribus oculorū calidis. Accipe succi solatri, succi foliorū hyoscyami, lycij, croci, zucchari, camphoræ ana, albuminis oui quantum sufficit, vtere cum coto: sedat. n. illa horas illius Zachariæ Arafī. Cōf. & tio emplastrū prohibentis fluxū ex oculo. Rec. aloes, acaciæ, sief memithæ, lycij, boli, gummi arabici, liniatur supra frontem cum albumine oui. Et si est supracalefactio vehemens, addatur eis sandali rubei, & faufel ana pugillus. j. & liniatur cum aqua coriandri humidi, & endiuæ, & aqua rosarum. Idem. Confectio emplastrū ad dolorem vchēmētē in ophthalmia. Rec. coriandri, meliloti, croci, seminis lini, tortellarum de sceni ana. Tere, & confice cum vino styptico, & fiat emplastrum super palpebras. Aboali. Emplastrum sedans fluxum materiei ad oculum. Recipit sief memithæ, aloes, seminum rosarum, croci, sarcocollæ, ramich, fauich hordei, balaustræ, ana confice cū succo solatri, & fac emplastrū ex eis. Idem ad doloris vehemētiam. Accipe succi lactuce, succi pomorum

A mādragoræ, succi papaueris ana partē vnā, albuminis oui partes tres, cōquasētur, & vtere cum coto, bonū, & expertum. Idem Epithema conferens ad dolorem vehementem, & ad multitudinem materiei. Recipit fauich hordei, dr. xvj. hyoscyami albi, drac. octo, thuris, dr. vj. myrrhæ, succi mandragoræ, ana drac. quatuor, opij, dr. iij. croci, rosarum recentium, ana drac. ij. vitellum oui vnus affi, contere, & cōfice cū vino styptico, & fiant formæ. Et quando oportet, administretur vna cum eo, quod conuenit ex liquoribus. Idem. Aliud faciens similiter ad dolorem calidum. R. croci, myrrhæ, aloes, olibani, opij, sarcocollæ, ana, fiant formæ, & super frontem, & oculū lini in principio doloris cū aqua endiuæ, aut portulacæ, aut solatri, hyoscyami albi, aut coriandri humidi. Aliud. Recip. fauich hordei, drachmas iij. opij, dra. j. croci, dr. ij. confice cum succis prædictis: & vtere super ophthalmiā calidam. Filius Serapionis. Emplastrum faciēs stypticitatem, & conferens in principio, & prohibēs fluxum materiei ad oculos. Accipe foliorū solatri, & virgæ pastoris, & arnoglossæ, & endiuæ, & portulacæ, & teneritarum rubi, & foliorum vitis, ana fac cum farina hordei emplastrū, & oleo rosaceo, & aqua decoctionis papaueris. Idem. Quando accidit, quod ægritudo consequitur vestigia maturationis, tunc misceas in emplastris vitellū oui, mucilaginis, fenugræci, & seminis lini, melilotum, & chamæmelum cū media parte croci, & oleo rosato simul incorporatis: & superimponere. Filius Zazar. Sief album, quo vtendum est in principio ophthalmiæ calidæ, cum dolor est vehemens. Rec. gūmi arabici, dragaganthi, amyli, ana drachmas quatuor, cerussæ lotæ, drac. vj. opij, drac. j. distēpera cū albumine oui, vel cū aliquo, quod conuenit ex liquoribus. Idē Sief aliud album conferens ophthalmiæ in augmento, & sedat dolorem. Recipit sarcocollæ nutritæ in lacte asinæ, drac. semis. amyli, drac. iij. draganthi, dr. quatuor, opij, dr. j. olibani, drac. j. & semis. cerussæ ablutæ, drac. sex, tempera cum aqua pluuiali. Filius Zachariæ Arafī, Sief album confectio ophthalmiæ, & doloribus oculorum. Recipit cerussæ ablutæ, drach. quatuor, sarcocollæ grossæ, drac. iij. amyli, drac. ij. draganthi, dr. j. opij, drac. semissem. Fiant trochisci parui. Sief aliud albū descriptione Aboali conferens ophthalmiæ in principio, & augmento eius. Rec. cerussæ, drac. x. gummi arabici, amyli, ana dr. v. sarcocollæ nutritæ in lacte asinæ, aut mulieris, drac. x. dragacanthi, drac. iij. opij, drach. & semis. cōfice cum aqua. Sief album descriptione Alexandri, expertum ad ophthalmiam calidam cum nimio dolore: & est mirabile. Recipit climiæ, prius tamen lotæ, deinde adustæ, & extinctæ in lacte mulieris, drach. x. cerussæ lotæ, drac. viij. scorix ferri drac. iij. opij, drac. ij. dra-

MESVE DE ÆGRI. OCVLORVM

dragacāthi, gūmi arabici, ana drachmas quatuor, confice cum aqua pluuiali. Sief citrinum descriptione eiusdem conferens doloribus vehementibus ophthalmiæ. Recipit climiæ secundum superiorem doctrinam præparatæ. drac. viij. cerussæ lotæ drac. xvj. croci, drac. iij. opij, drach. ij. dragaganthi drac. ij. aquæ pluuialis, quod sufficit. Vtere cum albumine oui. Sief citrinum aliud mirabile descriptione eiusdem plus operatiuum alijs: reprimit. n. magis superfluentes materias. Recipit amyli. drac. xxj. sief memithæ, dr. ix. sarcocollæ, dragaganthi, gummi arabici, ana drac. iij. croci, dr. ij. & semil. myrrhæ, drac. j. opij drac. ij. confice cum aqua pluuiali. Sief rosarum descriptione eiusdem efficax: & expertum ad ea, quæ diximus superius. Rec. foliorum rosarum, drac. xv. croci dr. viij. opij, drac. ij. spicæ indæ, drac. ij. gummi arabici, dr. ix. aquæ pluuialis, quod sufficit, facit. n. ad doloris vehementiam, & ad fluxum materiarum subtilium acutarum. Sabor Rex Medorū. Confectio collyrij citrini sublimis ad ophthalmiam, & doloris vehementiam: confert. n. statim. Recipit sarcocollæ, drachmas tres, cerussæ, drac. v. amyli, dragagāthi, gummi arabici, ana drac. ij. opij, dr. j. croci drac. j. & semil. Omnia præter opium tere, & redige in subtilissimū puluerem sicut alcohol: opium autem dissolue in aqua rosata, aut lacte mulieris, & misce cum alijs conterendo in vase lapideo cōtritione multa vsq; dum fiat liquidum sicut mel currens, & vtere expertum est. Idem. Sief de spica conferens ophthalmiæ, cuius materia est frigida, & est cum diurnitate. Recipit sarcocollæ drachmas v. spicæ, dr. ij. foliorum rosarum, drachmas quatuor, croci, drac. ij. opij, aloes, ana dr. j. gummi arabici, amyli, dragaganthi, ana dra. j. confice cum aqua pluuiali: & fiat sief, & vtere. Cū autem maturationis signum apparet, conficiatur Sief huiusmodi cum succo capparidis, expertum est enim. Mahemet Araf. Confectio pulueris albi cuius operatio est mirabilis ad ophthalmiā calidam, & vehementiam doloris. Recipit sarcocollæ nutritæ in lacte asinæ, aut mulieris, drac. x. amyli, drac. ij. opij, drac. j. & semil. camphoræ, drac. semil. bonum, & expertum. Idem: Puluis alius, cuius proprietas est abscindere lippitudinem, quā non est sanies multa. Rec. sarcocollæ, drac. decem, spumæ maris, drac. j. zuccari, dr. iij. teratur, & administratur. Idem. Confectio pulueris citrini cuius iuuamentum est in sine ophthalmiæ, & est eius impressio fortis. Rec. sarcocollæ, drachmas decem, sief memithæ drachmas tres, lycij, aloes, ana drach. duas, croci, drac. j. & semil. spumæ maris, dr. semil. teratur, & administratur. Hamech. Puluis conferens calidæ ophthalmiæ. Recipit sarcocollæ, Sief memithe ana, fac puluerem, & vtere cum albumine oui. Isaac. Puluis citrinus conferens ophthalmiæ, quæ sequitur declinationem, &

ophthalmiam difficilem, & adhaerentem. Recipit sarcocollæ nutritæ, drach. x. croci, spicæ, aloes, ana drachm. j. teratur, & administratur. Hamech filius Zachar. Cohol conferens cum auxilio Dei apostemati, quod est in coniunctiua, & inflammationi oculorum, & fluxui materiarum, & lachrymarum, & pruritus: & vtere mane, & sero. expertum. Rec. tutiæ, lapidis hematitis, ana drac. iij. lycij, acaciæ, climiæ auri, ana aur. j. spicæ, opij, tumach, ana dr. semil. amyli, aur. j. aloes rubei boni, drach. j. zuccari tabarzet, drach. iij. fac puluerem subtilissimum, & imbibe vice vna cum aqua myrobalanorum citrinorum, & alia vice cum succo seniculi, & tertia vice cum succo coriandri humidis, & quarta vice cum aqua sumach, & si est tempus granatorum, imbibe vicibus duabus. cum succo granatorum muzorum, vel cum succo granatorum dulcium, & acetosorum, deinde misce cum eis camphoræ, drachm. j. quartam, deinde iterum tere, & cerne, & pone in vase vitreo: & fiat cum eo alcohol mane, & sero.

De doloribus oculorum. Cap. 4.

Dolores oculorum. Inquit Hip. Potus vini, balneatio, phlebotomia, & euacuatio per ventrem curant dolorem oculorum. Intellexerunt posteriores, quod vini potio confert phlegmaticis doloribus: balneatio cholericis, & melancholicis: phlebotomia sanguineis: vel si humores aliquantulum cum sanguine augmētentur. Euacuatio quoque per ventrem confert doloribus phlegmaticis, cholericis, & melancholicis. Et quidem super hoc scrutiniū secundum sapientiā est thesaurus operationis. Quoniam vini potatio confert phlegmaticis, dum tū maturatione, & euacuatio præcesserint, & iterata, quoniam agitationis suspicio tollitur ex agitatione particulariter, sublata multitudine. Et balneationis impressio similiter omnibus oculorum doloribus confert, et post debitam euacuationem, resoluit. n., & habilitat residuum materiei, & proprie adhaerentis, & difficilis, alias aut dilatat materiam, & conuertit ex partibus alijs ad locum doloris, & multiplicat fluxum. Hic aut sermo noster est sermo, quem non oēs comprehenderunt: nisi qui se exercent sine prudentiam, & viam industriæ: & illud est, quā oportet, ut postponantur euacuationes, quæ sunt secundum partem, eis, quæ sunt secundum multitudinem. Agitatio enim multiplicatur ex agitatione particulariter multitudine non sublata, dilatat enim & incitat multitudinem: nisi materia secundum locum particulariter incumbat, & non cum communitate etiam alterius partis, & fit in quantitate parua. Principium vero euacuationis ab eo, quod est secundum partem, & non sublata multitudine, materiam dilatat, & agitat, & in loco doloris multiplicat, & hoc est illud, quod est error, & imperitia, sicut Galen. dicit. Hamech filius Zachariæ

charia. Cohol conferens doloribus oculorū. & A
est medicina regum. Rec. antimonij, drach. vj.
marchesitæ drac. v. tutiæ, drac. iij. emblicorū
mundatorum, drac. iij. amyli, dr. ij. piperis al-
bi, drac. j. tere, & cribella, & vtere vbi oportet.
Idem. Confectio sief conferentis oibus dolori-
bus oculorum. Accipe succi mororū rubi quan-
tū vis, & fac sicari temper agitando, & accipe
ex eo aur. iij. & misce cum eo ex albuminibus
ouorū, quod subtile est, & lactis mulieris quan-
titatem sufficientem: & fac sicari vsq; dū fiat
sief: vtere cum albumine oui, & lacte mulieris:
est. n. medicamen sublimen. Idē. Sief aliud cō-
ferens doloribus oculorum à cholera: & cōfert
statim. Rec. climiæ, auri, scorix ferri, an. dr. xv.
sief memithæ, drac. j. opij, croci, an. drac. semif. B
acaciæ, aur. semif. tere, & cōfice cū aqua, & fac
sief: & vtere cū aqua rosata, & lacte mulieris.
Idem. Sief cōferens dolorib. fortibus ex multi-
tudine materiæ, facit dormire ægrum ex illa
hora. Rec. sief memithæ, drac. viij. croci, sarcocollæ,
ana drac. iij. opij, dr. ij. succi mandrago-
ræ, drac. ij. Tempera cū aqua pluuiali, & vtere
vbi oportet. Amaran. Sief conferens omnibus
doloribus oculorum, & vtere eo ad oēs ægri-
tudines. Rec. tutiæ bonæ, lycij, ana aur. iij. my-
robalanorum citrinorum aur. j. & semif. zinz-
beris, piperis longi, & albi, ana aur. j. asfendeni,
sarcocollæ, ana aur. ij. tere, & cerne, & solue ly-
ciū in aqua pluuiali, & confice cū eo cetera, &
fac sief, & frica in toto cū aqua pluuiali, & al-
bumine oui, vel succo rubi. bonum si Deus vo-
luerit.

De vulneribus, & vlceribus oculorum.

Cap. 5.

Vulnera, & vlcera oculorū. Cura sunt sex
res. Prima est euacuatio multitudinis.
Secunda est prohibitio discursus materierum
ad oculos. Tertia est administratio intentionis
circa vulnus. Quarta est correctio accidētium.
Quinta est obseruatio regiminis in vita eius.
Sexta est, vt vestigium, quod ex vulnere rema-
net deleatur. Primam igitur rem cōplent pble-
botomia, quoniam est p̄cipium curæ, & pro-
prie cephalicæ, deinde solutiones lenes ven-
tris ex eis, quæ diximus in cap. de ophthalmia,
factæ cum iteratione. Secundam rem complēt
medicamenta, quæ sunt distincta supra in cap.
de ophthalmia. Tertiam rem complent admi-
nistraciones medicaminum facientium nasci
carnem in vlceribus, & consolidantium vul-
nera: sicut est sief album in principio cum lacte
mulieris, & albumine oui. Et administratur se-
cundū plurimū medicina desiccatiua non mul-
tæ mordicationis, vt non fiat saniei generatio,
est enim in hoc vulnere sanis suspecta. Et post
tempus principij si dolor non sedatur, senum-
græcum cum rosis coctis in vino styptico, aut
aqua rosata super oculum cataplasmetur. Et
vtendum est deinceps sief albo, & sief de plum-

bo cum albumine oui. Si autem dolor reprimi-
tur, sief de plumbo vtendum tantum simi-
liter cum albumine oui. Cum autem vulnus
repletum fuerit, vtendum est sief elixir. Ligatu-
ra præterea super oculos restringenda est, vt
cōprimat super puluillos, & super pilā cōstitu-
tā, & ordinatam super oculos: iaceatq; æger su-
pinus. Signum quoq; salutis est, quādo incipit
apparere in circuitu vulneris albedo: & post sa-
nū vulnus remaneat impressio albedinis in lo-
co vulneris. Quartā rē complēt administratio-
nes medicaminū sedantiū dolores, & punctu-
ras, & mordicationes oculorum pp vulnera ip-
sorū, ex his, q̄ p̄cesserunt. Quintam rē cōplent
administratio subtiliationis regiminis in sex
generib. rerum, sicut iā diximus. Sextam rem
cōplent medicinæ remouentes vestigium albe-
dinis, quod remanet post vulnus, cum eis, q̄ di-
cētur in c. de albedine oculorum. Filius Zacha-
riæ Araf. Confectio sief de plumbo, replentis,
& solidantis vulnera oculorū. Rec. plūbi vsti,
antimonij, tutiæ ablutæ, chalcuce caumenon,
gūmi arabici, dragagāthi, ana dr. octo, opij, dr.
semif. Fiat sief cum aqua pluuiali. Idem. Aliud
sief faciens nasci carnem in vlceribus, & prohi-
bens egressum vuæ, & subtilians vestigia. Re-
cipit climiæ, tutiæ tritarum, & ablutarū multo-
tiēs cum aqua pluuiali, cerulæ, antimonij, oli-
bani, ana dr. ij. myrrhæ, dra. j. sarcocollæ, san-
guinis draco. aloes, opij, ana dr. j. & semif. fiat
sief, & administratur, bonum est, & expertum.
Idem. sief de thure maturans vlcera. R. thuris
dr. x. ammoniaci, sarcocol. ana dr. v. croci, dr.
ij. fiant ex eis sief cum mucilagine fenugræ.
Idem. sief elixir, cuius operatio est sublimis ad
vlcera maligna oculorū, prohibens egressum
vuæ. R. antimonij, sedenegræ, ana dr. x. acaciæ,
dr. iij. aloes, dr. j. fac ex eis sief cum succo rubi.
Filius Zesar. Cohol conferens vlceribus ocu-
lorū. R. sarcocollæ nutritæ in aqua rosacea die-
bus pluribus, deinde nutritæ in succo rubi, ter-
tio nutritæ in lacte mulieris similiter diebus
pluribus, & exiccata, quantitatē sufficientem,
pulueriza, & fiat cū eo alcohol mane, & sero
bonū. Et sunt qui mittunt sarcocollā in lacte
mulieris tantū, & vtuntur. Sabor Filius Gir-
ges. Collyrium bonum ad vulnera, & vlcera
oculorū. R. sarcocollæ nutritæ in lacte mulie-
ris, aut asinæ, drachmas quatuor, antimonij,
sanguinis draco. sedenegræ, an. drachmas duas,
myrrhæ, aloes, ana dra. j. & semif. opij, drac. j.
Terantur vltima cōtritione, sicut alcohol: de-
inde cōfice cū succo rubi: sic cōterendo in va-
se lapideo contritione vehemēti, donec fiat
sicut mel currens, & reconde in vase vitreo, &
vtere mane, & sero: & expertum est.

De scabiæ oculorum. Cap. 6.

CVra huius ægitudinis est im̄ considera-
tiones duas. Nam quæ subtilis est, & non
multi temporis, indiget corporis mūdificatio-
ne.

Mesua.

Oo

ne.

MESVE DE ÆGRI OCVLORVM

ne. Primo cum phlebotomia, & v̄tris solutione, & v̄tolatione in occipite, & nucha. Secūdo indiget regimine oculi substantiā teneram faciente: sicut est balneatio proprie, & fomētationes, & aliud regimen humectatiuum acqui sitū ex acre, & quiete: & ex his, quæ comeduntur, & bibuntur, & alijs. Tertio indiget medicinis, quarum proprietas est curare scabiē oculorum: sicut verbi gratia collyrium, quod sibi comparat Sabor Rex Medorū, & sief rubeum, & leue, & sief viride, & leue. Si autem fuerit scabies grossa, & chronica, tunc cura eius est post solutionem, & phlebotomiam frictio scabiei cum folijs parietariæ: aut cum folijs fici: aut cum aliquo instrumentorū conueniētium ad illud, aut cum radice liquiritiæ preparata vsque dū sanguis plurimus fluat, & remoueat asperitas, & durities, quæ est sicut filtrofitas: & appareat tenerum eius. Et modus fricādi cū instrumento est, vt fiat frictio sup oculū, & palpebras prius superposito puluere, & spuma maris, & zuccharo tabarzet, aut aliquo, qđ fit simile illis. Deinde lauetur oculus cū aceto, aut aqua rosata, aut vino forti albo, & nouo: de inde administret̄ residuū regimen eius ex eis, qđ dicta sunt, & proprie ex collyrijs, & sief lenibus, & acutis: & emplastretur tpe frigido cum amygdalis amaris, cymino, & mica panis infusa in rob cū pauco croco, & tpe calido cum vitello oui, & oleo rosato, & violato, & nō pretermittatur genera medicaminis oculis substantiā tenerā faciētis. Sabor filius Girges. Confectio collyrij boni ad scabiē oculorū, & sebel, & vngulā. Rec. cerussa. viridis æris, ana partē. j. tere cōtritione vltima cū vino albo, & succo rutæ vsq; dū fiat currēs in terminū mellis clari, & liquidi, & vtere eo mane, & sero. Si autē medicamē mitius facere volueris, pone ex cerussa partes ij. & qñque cerussa, & flos æris tere cōtritione vltima: & ponūtur in vase gneo limpido cū liquoribus prædictis: & dimituntur per diem, & noctem, deinde colatur, & ponitur colatura in vase vitreo, & destillatur ex eo in oculo mane, & sero. Mahemet Arafī. Confectio sief rubei valens sicut p̄dictum est. Rec. sedenagi, dr. iij. æris vsti, drac. ij. myrrhæ, croci, ana drac. j. piperis, drach. semif. & est leue. Si autē acutius facere volueris, adde cū p̄dictis floris æris, & salis ammoniaci, ana drach. semif. Idem. Confectio sief viridis valens similiter ad prædicta. Rec. floris æris, dr. iij. colcothar adusti, drach. vj. arsenici rubei, baurach, spumæ maris, ana drach. j. ammoniaci, dr. j. & semif. salis ammoniaci, drac. semif. ammoniacum dissoluatur in aqua rutæ, & fiant ex eis sief. Hamech. Cōfectio sief sanans scabiem oculorum, & consumens panum, & vngulam. Rec. floris æris, colcothar adusti, spumæ maris, ana drach. ij. chalcucecaumenon, drac. iij. baurach, salis ammoniaci, arsenici rubei subli-

mati, ana drach. j. fac sief cum succo chelidonia, & administretur sicut fricādo, est enim bonum, si Deus voluerit. Idē sief cōferens scabiei, pruritus, & sebel, & humiditati supfluę in oculo. Rec. cerussę, croci, gummi arabici, ana. dr. vj. ammoniaci, salis ammoniaci, spicæ, opij, myrrhæ, succi agrestæ, ana dr. j. & semif. confice cū aqua pluuiali. Idē sief conferens vlcerebus, & scabiei oculorum à caliditate. Rec. climiæ, croci, scorizæ æris, gūmi arabici, æris vsti, ana dr. iij. myrrhæ, sedenegi, spicę, ana dr. j. opij, rosarū, ana dr. j. piperis albi grana iij. Cōfice cum vino, & vtere cū albumine oui. Humain. Cohol cōferens scabiei oculorū, pruritus, & sebel, & tenebrositati visus. Rec. tutiæ, emblicorum, ana. dr. j. antimonij nigri, aur. ij. castorei, climię, ana aur. j. & semif. memithę, dr. j. croci, drac. j. campho. aur. semif. suchaha danic. j. salis ammoniaci, dr. ij. tere contritione bona, & pone in vase lapideo mundo: & projice super eam aquam pluuialem, in qua infusi fuerint per dies duos ex myrobalanis nigris circiter. xx. postq̄ contriti fuerint, deinde cola aquam, & funde ex ea parum super medicinas, & dimitte siccare, vel quasi: deinde funde ex aqua prædicta, et fac sicut prius, & sic paulisper infundendo, & triturando vsque ad totius aquę consumptionem, deinde siccentur, & puluerizentur contritione vltima, pone in vase vitreo, dixit Humain, quod vendebatur pondere auri propter suę operationis excellētiam. Cohol axerumi, ex inuentione nostra, valet combustioni oculorum, & lachrymis, & scabiei, & sebel. Recipit tutiæ, carmeni, buruch, dr. j. elelegi, aspharzinziberis, ana dr. quinque piperis longi, memithæ, ana drach. ij. semif. & chirat. ij. melech indi, dr. j. tere simul, & tempera cū aqua agrestæ, & fac siccare: deinde tere, & vtere. Mulafi cōr. Alcohol sief conferens scabiei, & vlcerebus oculorū, & dolori, & debilitati visus. Recipit lycij, tutiæ indæ, ana aur. iij. chebulorū, aur. j. zinziberis, drach. j. fiat sief, cum aqua pluuiali, & vtere in cocto.

De sebel. Cap. 7.

Qvæ subtilis est, & nō multi tēporis, curatur cū consideratiōibus prædictis in cura scabiei oculorum: .s. cum sublimatione regiminis, & dimissione vini, & cibariorum vaporosorū: & cū euacuatione corporis, & phlebotomia, & rebus tenerā reddentibus substantiā oculorum: deinde cum sief, & collyrijs dictis ibi. Si autē chronica fuerit, & grossa, vt appareat sicut tela aranę expāsa sup pupillā oculi cū venis manifestioribus, ita qđ visum phibeat, tunc est fm vnum duorum modorū. Aut .n. colligitur, & eleuatur dū apprehenditur, & suspenditur cū vncinis: & tunc cū incisorio inciditur postq̄ colligis eā: & separas ab oculo cum pilo equi, aut filo de serico: & curetur deinceps cum aqua infusionis cymini, & post illud

illud cum puluere citrino. Si autem non colligitur, nec eleuatur, curetur cū medicationibus acutis dictis in capitulo, quod est ante illud.

De albumine oculorum. Cap. 8.

CVra huius egritudinis commēsuratur eisdem regiminib., quibus, & sebel. Nāque subtilior est, quantum ex modo bene operādi comprehendendi potest, indiget assiduatione rerū oculi substantiam teneram faciētium, sicut est balneum, & assiduatio eius, & inclinatio super vapore aquæ calidæ, deinde vtatur puluerizatione post puluerizationem super oculum ex spuma maris, zuccharo, & sarcocolla: & interdum vtendum est frictione post frictionē cum eodem puluere, vel cum aliquo, quod sit sicut ipsum, & sunt qui addunt ad vigorādum prædicta, pulueris baurach, aristolochiæ ana, sicut ex prædictis, & sunt qui experti sunt super huiusmodi succum florum papaueris rufi cū succo, aut puluere hæg esse iuuamentū: & similiter cū stercore stellionis, aut lacerti viridis magni, & similiter expertum est ex stercore hirudinis, & similiter expertum est ex vrina pueri coagulata in vase cneo cū modico salis ammoniaci. Si autem fuerit dura, & in corpore duro eligatur ex medicaminibus, quæ magis acuta sunt, & pluris virtutis ex his, quæ dicta sunt: & dicemus, post frequentiam tamen balneationis sicut iam diximus. Dixit Alexand. quod sebel est cum super alba oculorum, & super nigredine videtur similitudo panni texti ex venis rubeis grossis. Ex medicinis autē cōuenientibus ad albuginem remouendam, & sebel, & vngulam, & alias oculi additiones, quæ plures scripsimus in capitulo de scabie oculorum. Nunc autem ponimus narrationes medicaminū priorum. Sabor filius Girges. Collyrium expertū ad albuginem oculorum remouendam, & est ei impressio bona. Accipe fellis tauri, succi huæg, vel pulueris radicū eius, radicū chelidoniæ, ana aur. iij. corticum radicū foeniculi, aur. iij. tere contritione grossa, & pone in vase æneo, & funde sup medicinas vrinæ pueri circiter lib. j. & dimitte per dies quatuor, deinde decoq; vsq; ad lib. semis. & iterū reducās ad vas cneū vsq; dum inspissetur, deinde accipe massacumię, stercoris magni lacerti, spumę maris, zucchari tabarzet, salis gemmæ adusti, aris adusti, salis ammoniaci, ana partes æquales. Terantur vltima contritione: deinde ponantur in vase lapideo mundo, & terfo, & fundatur super ea ex medicamine prædicto: & cōficatur terendo semper ante parum ex medicamine fundendo vsq; dū impinguet, & fiat sicut mel: deinde refunde in vase vitreo, & vtere, est enim expertum, & bonū. Medicamē Rasis valde vtile ad albuginem oculorū remouendam, & cito eradicaā: cui dixit nō inuenisse equa-

Ale. Recipit tutiæ, spumę maris, stercoris stellionis magni, baurach, zucchari de Mecha, ana partes æquales, deinde sumatur acori, chelidoniæ, ana dr. x. coquatur in li. j. aquæ donec ad dr. iij. redeat, & coletur, ex hac aqua imbibantur species prædictæ, & conficiatur cum ea, & siccentur in vmbra, deinde teratur iterū, & cōspargantur vt prius, & siccentur, qđ postquam factū fuerit, siccentur, & teratur, & in oculo mitantur, huic .n. medicamini nullum cōpar existit in albuginis remotione, etiā si esset grossa, vt in brutis animalibus. Alexander. Medicamē lene ad albuginem remouendā. Accipe ossium sepiæ, dr. j. & semis. salis ammoniaci, cerussæ, ana dr. j. ammoniaci, dr. jj. vtere, & expertum est. Mahemet Arasi. Medicamen remouens albuginem oculorum, inclinatur prius super vapores aquæ calidæ, deinde aspergatur hic puluis. Recipit spumę maris, baurach, sarcocolle, zucchari tabarzet, stercoris muris, ana partes æquales. Idem. Confectio medicaminis sublimis ad albuginem cito remouendam. Accipe massacumię stercoris magni lacerti, spumę maris, baurach, zucchari tabarzet, ana partes æquales, deinde accipe radicū chelidonię, feniculi huæg, ana dr. j. decoquantur in lib. j. aquæ, donec redeat ad drach. iij. deinde submergatur prædictarum rerum puluis subtilissimus in hac aqua, & exiccetur semper conterendo: deinde teratur, & fiat alcohol cum eo.

De cura vngulae oculorum. Cap. 9.

Dixit Alexander, qđ vngula est cū aliquod panniculo simile ex palpebra, quæ ex parte naris, oriri videtur, & albū oculi cooperire: & peruenit vsque ad oculi nigredinem. Cura huius est sicut diximus in sebel, cū collyrijs, & alijs, si recēs est, & si antiqua. Si autem non est possibilis eius eradicatio cum medicinis, suspendatur cum vncino, si est possibilis eius suspensio, deinde incidatur iuxta lachrymale, ita quod nō profundetur inciso, ne damnetur pellicula in organo lachrymali, & fiat cōtinua lachrymarum effusio. Si autē non est facilis, suspensio vngulæ, submittatur pilus, aut filum de serico cum acu curua: postea capias eam, & suspendas, deinde sicut excoriādo trahatur, & extirpetur. Quod si nec hoc sufficit, excorietur excoriatione subtili cum ferro, postquam autem abscideris eam, destillabis in oculū cyminum masticatum cum sale. Si autem ibi dolor generatur, aut mordicatio, emplastrabis cum oleo rosato, & violato, & vitello oui. Si autem aliquod residuum ex ipsa vngula remanet, cū collyrijs consumetur, & eradicetur. Iam superius medicamina ad vngulam, & sebel, & ad alias oculorum additiones scripta sunt, quæ sunt administrāda post balneum, & vaporem aquæ calidæ, sicut diximus.

Mesur.

Oo ij De

MESVE DE ÆGRI. OCVLORVM

De lachrymis oculorum, & earum exuberantia. Cap. 10.

CVra huius ægritudinis in quibusdā nō est possibilis: & proprie quando profundata est incisio in angulo lachrymali: & quando lachrymarū effusio est nociua. Verum si est occasione alterius morbi, sicut ppter febrē, tollitur sublata febre. Si autē causam habuerit per se, sicut est debilitas retētiua: vel quia nō fit crudorum digestio, & maturatio: vel quia fit eorum effusio propter multitudinem, aut propter qualitatem facientem dissolutionem: & tunc cura eius sunt quatuor res. Prima est obuiatio: & adæquatio causæ faciētis. Secūda est mundificatio corporis, & torius capitis. Tertia est administratio medicaminum cōmensuratē stypticitatē. Quarta est diuersio materici ad aliā partem. Primam igitur rem complent administratio medicinarū remouentium malitiam complexionis, & confortantium cerebrum, & vigorantium digestionem, & retentionem ex his, quæ dicta sunt in c. de catarrho, & coryza, post mundificationem corporis, quam dicemus. Secundam rem complent medicinae euacuantes, quod superabundare vī ex multitudine intestinorum, rerum, quæ apparēt ex his, quæ dicta sunt. Tertiam rem complent administrationes medicinarum, quarum proprietas fluxum lachrymarum restringit, ex his, quæ dicemus. Quartam rem complent phlebotomia, aut incisio venæ, vel arteriæ, per quas comprehendimus materias fluere, & deriuari, & hoc quidem iam dictum est in c. de ophthalmia: & tu require illud ibi, si autem res nō superfluit, & fuerit in principio, emplastra sup venas, & arterias ipsas, restringētia, & confortātia pone. Et iā quidem dictum est, quod cauteriū super zuhēdeg est ad fluxum lachrymarum cura sublimis, & proprie quādo supfluit, & iam alia nō cōtulerint. Scripsimus in c. de scabie oculorū plures ex medicinis ad lachrymas stringendas, ex quibus est sief, qđ scripsit Hamech, & alcohol, quod scripsit Humain, & alcohol exerumi, & in capite de ophthalmia scripsimus ex emplastris plura stringentia lachrymas. Mahemet Arafī. Epithema prohibens fluxū ex oculo. R. aloes, tutiæ, sief memithæ, lycij, boli. ana partem. j. gūmi arabici partes. ij. liniā super frontē cū albumine oui. Idē. Cōfectio alcohol stringens lachrymas, & confortans oculos. Recipit tutiæ, drac. x. corallorū cōfricatorū, myrobalanorū, citri, & aloes. ana drac. ij. piperis, dra. semis. macropiperis, drac. ij. fiat cohol cum eo. Democritus. Medicamen satis vtile ad dolores oculorū, & lachrymas. Accipe lanā non ablutā, & cōbure, & cinerem eius diligenter tere, & ex eo cū albumine oui sup frontē, & tempora lini: statim .n. materici fluxū, & lachrymarū amputat, & dolorem tollit. Iudæus. Cohol conferens cum auxilio Dei

Cauterium est
medicina sublimis

E fluxui lachrymarū. Accipe fumi thuris, myrrha, tutiæ ablutā, ana partes æquales, sief memithæ, croci, ana partis. j. tertias duas, bonū. Idē. collyriū expertū ad lachrymas oculorū, & tenebrositatē. Accipe succi granatorum acetosorū cocti vsq; ad medietatē, & colati, lib. semis. deinde pone sup ipsū sief memithæ, aloes boni puri, lycij, & croci, an. dr. ij. muschi boni, dānic. ij. deinde pone in vase vitreo, & obtura orificiū eius, & dimitte in sole diebus quadraginta, & vtere eo mane, & sero bonum. Filius Zezar. Cōfectio alcohol desiccantis lachrymas, & cōferētis pruriti, & ardori. Recipit sedenegi, chalcuce caumenon, ana dr. ij. sief memithæ, climiæ, ana dr. j. aloes, spicæ, costi, opij, ana drach. semil. fac puluerē: deinde imbibe in succo fæniculi, & dimitte ficcari, & tere cōtritione vitima, & vtere. Amarā. Cohol conferēs cū auxilio Dei ad lachrymas oculorū, & pruritū, & ardorē, & visus obscuritatē. Accipe fumi thuris, dr. ij. myrrha, aloes, ana dr. j. & semil. gūmi assī, ceruicē, an. dr. ij. opij, aur. j. sedenegi dr. ij. & semil. pulueriza. & vtere. Filius Girges rex Medorū. Cōfectio medicaminis, & est cohol pomerij cōferētis lachrymis, & ardori, & asperitati oculorū, & ægritudinib., & fumo sitib. calidis, & cholera; & ei, qui patitur descensū aquæ, & ei, qui videt rē vnā esse duas. Recipit sarcocolle nutritē in lacte mulieris diebus pluribus., dr. iij. dragacāthi albo, libani, scoria ferri, margaritarū non perforatarū, ana dr. j. spicæ indæ, climiæ auri, & argēti, cachiaz, ana dr. semil. amyli, ceruicē, ana dr. ij. tutiæ sub rubea, dr. iij. Tere oīa, & imbibe cū aqua rosata sic cōterendo, deinde fac ficcari, deinde imbibe succo granatorū acetosorum, & fac sicut prius: deinde cū aqua infusionis hæg: vltimo vero cū aqua solatri: deinde pone cāphuræ dānic. j. zucchari tabarzeg, aur. j. deinde tere vltima contritione, & fiant ex medietate eius sief cū aqua rosata, & ex alia medietate fiant alcohol, & vtere cū aqua rosata, vel albumine oui & lacte mulieris, est enim valde bonum.

De tarphasi. Cap. 11.

CVra huius ægritudinis est alterius modi in principio, & in fine, & in tēpore intermedio. In principio. n. indiget phlebotomia ex cephalica, & lubricatione, & solutione vētris, & administratione clysteriū, quoniā clysteres sūt melioris curæ in hac parte cū diminutione cibi, & potus, & dimissione vini. Deinde admittent repercussiuā in principio, sicut est bolus armenus, & lutū sigillatū, & chimolea cū albumine oui: deinde cū lacte mulieris. Deinde pcedendū est ad destillandū in cū sanguinem pulli colūbini statim cū decollatur, aut turturis. In fine vero misceant cū eo aliqua ex resolutiuis: sicut est arsenicū citrinū, & proprie sublimatum.

blimatum, & ablutum, & frictum cū aqua coriandri: & cōfert in huius hora, & destilletur in oculum collyrium Gabrielis, & fortius illo est sic Sabor, quod dicemus. Emplastretur autem in principio eius cum fœnugræco, & rosæ cōctis in aqua rosacea, deinde cōctis cum vino, et proprie cū præcesserit ægritudo, & vaporetur cum decoctione chamæmeli, aut meliloti, aut cum decoctione foliorum caulis. Et similiter emplastretur cum folijs caulis contritis, & cōctis cum vino forti, & antiquo. Mahemet Arafi. Sief conferens tarphati. Rec. thuris, myrrhæ, croci, ammoniaci, ana, drach. j. arsenici rubei, drach. semif. fiat Sief, & administretur cum aqua coriandri humidi. Gabriel. Collyriū conferens tarphati, bonum. Accipe thuris partem vnam, tere vltima contritione, & funde super ipsum ex aqua pluuiali, in qua dissoluta sit talis massa, & salis ammoniaci, & salis gemmæ circiter, ana partis. j. tertiam, diu teratur, & destilletur ex eo in oculum mane, & sero. Sabor. Sief expertum ad tarphati oculorum. Rec. arsenici loti, & sublimate, deinde fricti, & loti cū aqua coriandri, dr. iij. sarcocollæ, piperis, ammoniaci, lapidis lazuli, an. dr. vna, dissoluatur ammoniacum in aqua, in qua dissolutum sit ex sale ammoniaco, drach. semif. & fiant Sief, & vtere cum lacte mulieris.

De algarab oculorum, id est apostemate fistuloso in lachrymali oculi. Cap. 11.

CVRA huius ægritudinis incipienda est à corporis mūdificatione, & capitis, cum iteratione, & reiteratione, donec cōfidimus de abscissione super abundantium cum abstinencia, & cōmēsuracione rerū sex. Deinde ante sui eruptionē ponantur ex resoluētib. aliqua debilis resolutionis in principio: deinde fortioris, sicut ammoniacū proprie dissolutū cū oleo nucū, & succo feniculi, aut bdelliū, aut ammonia cū cū modico atramenti, aut nux rancida contrita, & supposita, qm̄ est vltima. Post eruptionem vero si morbus est recens, triplici indiget regimine curationis. Et primū quidem est mūdificatio cum eis: q̄ sunt proprie moderatæ abscissionis, sicut aqua mellis: aut mellicratū: & fortius illo est mellicratū cū modico aquæ rutæ, aut mel cū aqua rutæ, ista .n. destilletur hora post horā: deinde exicce locus, & exprimat virtus eius: deinde administret lanugo arūdinis inuenta in interiori parte ipsius, & proprie iuxta radicē cū melle pauco, vel sola p se sica, est .n. mūdificatiuum bonum. Sū vero genus curationis est oppositio medicaminis desiccatiui, & incarnatiui mediocris exiccationis, sicut est proprie administratio aloes, & myrrhæ, & sarcocollæ, sāguinis draconis, & chamēdryos, & aristoloc. & thuris, & similiū: pprie post expressionē vulneris, & mūdificationē, & ablu-tionē eius cum vino styptico hora post horā. Et dixerūt quidā, quod ruta est ex rebus mira-

A bilibus ad hāc ægritudinē: & proprie facto emplastro ex ea cū expressione granatorū, fanās, & remouēs vestigiū eius. Tertiū vero est cōsolidatio cū eo, quod est maioris desiccationis q̄ prius: sicut sunt collyria, proprie quorū narrationē sequemur post. Si aut ægritudo antiqua, & inueterata fuerit, quintuplici genere curationis indiget. Et primū quidē est remotio eorū, q̄ sunt cōtra naturā, sicut est caro corrupta, & fistulosa cū medicinis acutis, quæ sunt sicut colcothar, arsenicum, sal ammoniacus, atramētū alharat, aluminis, ana partē vnā, calcis viuæ partes duas, terant in vase cæneo cū vrina pueri: deinde post exiccationem vtere. Et q̄q; submergitur ægritudo, & imprimatur corrupens os, aut alterat superficiem eius, tunc totū, qd̄ corruptū est, radatur, & abijciatur vsq; dū apparet purū. Sū est abscissio materiæ fluere consuetarum cū eo, qd̄ conuenit: & iā locuti sumus in c. de catarrho, & in eo quod præcessit in c. de fluxu lachrymarū. Tertium est mūdificatio, & absterio cum eis, q̄ iā diximus; confortatur tñ cū aliquo acutorum leuiū, sicut est vnguentum ægyptiacū, cū modico aloes, & olibani. Quartū est administratio incarnatiuorum nō expoliatorum ab eo, qd̄ est sicut ziniar, atramentū, & similia. Quintū est sigillatio, & consolidatio cum eis, quæ dicemus. Q̄que vero apud possibilitatem morbi huius nō confert, & tunc eius cura cauterium est. Et modus operationis eius circa hoc est, vt abscindatur in longū vsq; quo perueniatur ad os. Tunc si os sanum fuerit habens solum, quod est in superficie tabefactū, radatur, & abijciatur totū, quod ex eo alteratum apparet, & curetur deinceps cum medicamine incarnatiuo ex eis, q̄ dicta sunt. Si autem ex os se manifesta quāritas corrupta apparet, cauterizetur sū illud, quod est possibile vsq; ad sufficientiam eius, & proprie sū cōsiderationem corrupti ipsius. Et sunt ex hominibus qui pforāt os: & proprie qm̄ iam percipitur ex morbo adhæsisse colatorio. Verum est, qd̄ istud raro recipi curam, nisi sicut à fortuna. Nos autem curauimus aliquos: & pauci ex eis sanati sunt. Hoc autem non præmittimus: quoniam oportet quādo cauteria fiant, aut medicinæ acutæ imponuntur fistulis lachrymalium, vt oculus compellatur ad angulum syluestrem compressione facta cū spongia infusa in aqua frigida, aut succo solatri, aut portulacæ: & sapius inouetur. Mahemet filius Zachariæ. Confectio medicaminis vltimi ad garab, quod administratur postquā abluitur fistula cum vino styptico, deinde exprimitur donec egreditur virtus eius. Recip. aloes, sarcocollæ, sanguinis draconis, myrrhæ, thuris, balaustia, boli ar. ana, drachm. quinq; ziniar, drach. j. & semif. climiæ argenti, dr. x. terantur, & puluerizētur, & supponant. Idē aliud valēs similiter. Rec. aloes, thuris, ana dr. j. sarcocollæ, balaustia, sāguinis

Mesua.

o o iij draco-

MESVE DE ÆGRI. OCVLORVM

draconis, antimonij, aluminis, ana drac. semif. floris aris quartam dr. j. fiant collyria, & vtere sicut prius. Dioscor. Accipe ex folijs chamæ dryos siccis, & tere contritione vltima, & fac ex eis Sief cum succo solatri: & vtere, bonū ad vlcera oculorum, & algarab, Gabriel. Confectio medicaminis ex ptu ad algarab, & vlcera. Accipe Sief memithæ, chamedryos, corticum thuris, myrrhæ, aloes, sarcocollæ, atramēti, aristolochiæ rotundæ, ana partes æquales, terātur sicut alcohol, & vtere sicut prius. Idem. aliud. Rec. myrrhæ, aloes, corticum thuris siccarum, ana vtere indefinenter cum aqua altaracon.

De almusaragi sine alimib: fir, & est egressio vna, sine pupille dilatio. Cap. 13.

Postquam confirmatur, aut quæ à natura est, non habet curam, facta autem à siccitate difficulter curatur: tamē succurritur ei cū bono regimine, & humectatione ex his, quæ scis. Et est, quæ fit ex humectatione. Et cura eius est quatuor res. Prima est euacuatio, & subtractio eius, quæ ex crescere videtur, materiæ, iterata cū interpolatione non frequēti, & phlebotomia, si appareat significatio humorū abundantium cū sanguine; & proprie cephalicæ, & post hanc, si exigit dispositio, ex venis lachrymalibus, & venis temporum: & fiat incisio arteriarum, aut cauterizatio ipsarum, si res postulat. Et quādoque fit cauterium, & cōfert proprie in zuhendeg, sicut diximus. Secunda est administratio medicinarū diuertentium materiam, ex loco, sicut scarificatio in auribus: & apertio cū ventosatione hæmorrhoidum, & appositio ventosarum in nuca, & super collum, & in spatulis. Tertia est abstinentia, & tolerātia famis, & regimen exiccantium. Quarta est administratio rerum resoluentium ex ipso oculo, & extrahētium humiditates dilatantes vnam, sicut proprie alcohol ex felle hēdi cum succo sceniculi, & pauco sale ammoniaco, aut ex felle ericij, aut ex felle testudinis, aut ex capitibus hirūdinū adustorū, & fiat inde collyriū cū succo chelidoniæ, & melle, quoniam est expertum. Est etiā, quæ fit à casu, & percussione, & cura eius sunt duæ res post regulationē, & abstinentiam in eis, quæ comeduntur, & alijs, & abstinentiā à vino. Et prima est, vt in p̄cipio fiat administratio repercussiuorum, & infrigidantium, & prohibentium effusionem materiæ, & hoc post phlebotomiam: sicut proprie est emplastrum ex farina fabarum excorticatarū cum aqua foliorum salicis, solatri, aut endiuicæ. Secūda fiat administratio resolutiuorū mediocrium, sicut proprie fit ex vitello, qui cū oleo rosato, & pauco vino emplastratur desuper: & proprie post instillationem in oculos ex sanguine turturis, aut pulli colūbini. Ad vltimū instilletur collyria resolutiua fortiora, quæ paulo ante dicta sunt.

De nyctalopa oculorum, id est qui post solis occasum non vident. Cap. 14.

CVra huius ægritudinis sunt quatuor res. Prima est regulatio vitæ. Secūda est subtractio materiæ. Tertia est absterisio eius, quod fluxit. Quarta est correctio nocuenti accidentis in spiritu. Primā igitur tē complent cōmenturatio in sex generibus rerū: & proprie cum alleuatione comestionis, & dimissione cenæ. Et sint cibaria digestionis obedientia ex his, quæ scis. Et detur in potu ante cibum, & post descensum eius à stomacho, vinum antiquum bonum purum postquā propinaueris ante illud sulfus resenigi, quod dicemus post. Et ex cibis qui currunt cursu proprietatis est hepar hircinum comestum, assūm, aut elixum; cum sale gemma modico, & modico piperis longi. Herba autem adhil, & electarium eius est sublimis iuuamenti ad illud. Secundam rem complent phlebotomia ex cephalica, si multitudinē cognoueris in sanguine, & ex venis lachrymalibus, & ex naribus, si inuirit necessitas. Si autē ex humorum grossitie fieri contingat euacuatio, fiat cum hiera picra, & hiera colocynthidos, & pilulis cochij, & cum gargarismario, & caputpurgijs ex eis, quæ scis. Tertiam rem cōplent collyria de fellibus, & instillationes in oculo, & proprie eius, qui currit ex hepate hircino, aut caprino, quā scinditur in multis partibus: & aspergitur super ipsum sal indus, aut sal gemma, & piper longum post contritionem eorum: deinde assatur, & quandoque huius hepatis assatur cum eiusdem speciebus super prunas, & fit inclinatio super fumum eius. Et iam dictū est, quod comestio eius est iuuatina valde: & similiter inclinatio super vaporem aque elixationes eius. Quartam rem complent administrationes medicaminum spiritum visibilem subtiliantium, & illustrantium: sicut est proprie vsus herbæ adhil, & cucubæ, & foeniculi, & chebuli conditi, & nux muschata condita, & alia, quæ diximus in c. 1. de ægritudinibus oculorum. Alexander. Confectio collyrij ad nyctalopem experti. Accipe succi feniculi cocti, & depurati partem vnā, mellis, & fellis hircini ana partem mediā, bonū, & expū. Idē. Prædicto collyrio admisce ex stercore crocodyli, aut stellionis, ana. partis vnus quartam, & sanat in paucis diebus. Idem fiat alcohol ex pipere longo, zinzibere, & spica, & confert.

De aqua descendente in oculum. Cap. 15.

QVando est in principio, & non est confirmata, succurritur ei cū medicinis, & proprie cum abstinentia, & diminutione ciborū, & vitatione grossorum, & vaporosorum, sicut sunt pulmenta, & pinguia, & iura, & pisces. & vinum, & similia ipsis, & cum mundificatione sapius iterata, & proprie cum cochij, hiera picra, & hiera diacolocynthidos: & cum administratione medicinarū solutiuum, sicut est aqua rura.

rutæ, & proprie cū serapino: aut aliquo ex fel-
libus animalium, cum melle, & succo feniculi:
aut serapinum cū felle hircino, & melle, & suc-
co feniculi: quoniam est vtilissimum. Filius Zacha-
riæ Arafî. Cōfectio collyrij de fellibus ad prin-
cipium aquæ, & nyctalopam, & alintifar. Acci-
pe fellis hirci exiccati in vase cneo, dr. x. pulpe
colocynthidos dr. j. & s. serapini, dr. ij. euphor-
bij, dr. ij. fiant Sief cum aqua rute, aut aquæ fe-
niculi, & vttere. Sabor. Collyrium bonū, & ex-
pertū. Accipe fellis hircini exiccati in vase c-
neo, & granorum auri exiccatorum, ana dr. v.
serapini, dr. j. gūmi, dr. s. fac ex eis collyrium
cum succo chelidoniæ, & vrina pueri non pol-
luti, & melle. Quādo autem passio fuerit con-
firmata, & fuerit ex eis, in quibus est possibili-
tas curationis: cuius signum est, quod dū aspi-
citur oculus, vel pupilla videtur clara, & cedit
dilatationi cū premitur digito, aut instrumen-
to, deinde redit ad ipsum, & non frangitur: tūc
est ex illis, quæ deponuntur ex recta operatio-
ne artificis. Et modus deponendi aquam cum
instrumēto est huiusmodi. Subtilietur regimē
eius ex cibo, & potu, & dimittat vinum omni-
no. Et sit cib. eius aqua ciceris, & sauiæ, & for-
bilis facilis digestionis, & boni nutrimenti, &
paucæ quantitatis. Et procedat cum iteratione
in mundificatione corporis, & capitis, proce-
dat cum phlebotomia, si necessaria fuerit. De-
inde in domo temperati aeris nō luminosa lo-
cetur: & iaceat supinus: & præcipiatur ei, vt cō-
uertat intuitum suū versus nasum. Deinde in-
cipe perforare ex parte syluestri lachrymalis
cum instrumēto, quod dicitur deponens aquam:
& procedat perforatio inter tunicam, & tuni-
cam, cum omni facilitate, vsque dum perue-
niat ad vacuum, quod est ante pupillam. Dein-
de incipe deponere aquam, & occulta e illam
sub cornea, donec deoculetur, quod sepultum
erat sub aqua, & videatur, & obiectur cū in-
dustria, ne quod deponitur ex aqua redeat: oc-
cultando, & sepeliendo eam in quantum possi-
bile fuerit, ne redeat: & hoc cum iteratione, &
iteratione, donec adueniat sanitas: & post hoc
pone super oculum vitellum oui, & oleū rosa-
tum cū pulvillo ex coto, & sit accubitus super
cervicem, & collum: & fiat hoc vsque ad tem-
pus quo remouebitur dolor, & non soluat li-
gatura nisi de triduo in triduo: & dū soluitur,
vaporetur oculus cū aqua rosata decoctionis
salicum, & similium. Et sit domus in qua habi-
tat, tenebrosa. Et afferatur ad locū hunc dein-
ceps, quæ diximus in cura vulnerum oculorū.

De debilitate visus. Cap. 16.

Si contingat a re addita in superficie oculorū,
quam sensus comprehendit, sicut est vngu-
la, pannus, scabies, & sebel, dicta est cura eius.
Si autem contingat propter rem, quam sensus
non valet comprehendere, sicut nebula, vel va-
por: tūc eius cura est tertio cum eo, quod est re-

A solutionis mediocris: sicut scripsimus in cano-
ne. Si autem fuerit pp vapores, qui eleuatur à
stomacho posito sub dominio humiditatum vi-
scosarum, putridarum, & vaporosarū: aut sub
dominio cholericæ materiæ vaporosæ: cura e-
ius est mundificatio stomachi cum solutione, &
vomitu leni, & facili ex his, quæ diximus, cum
præcessione administrationis medicaminū in-
cisiuorū, sicut syrupi acetosi in calida materia,
& oxymelitis squillitici in frigida materia: &
subsequutione medicaminū, quib. appropriet-
ur duplex intentio. s. cōfortationis stomachi,
& prohibitionis elevationis vaporū cum eis,
quæ sūt sicut tryphera minor proprie, chebuli
conditi, & zuccharum rosatū cum mastiche, et
trochisci nominati diarhodon. Si autem fuerit
pp peccatum quod est in ipso oculo, tunc sic il-
lud, aut pp excessū siccitatis in ipso. & cura e-
ius est regimen humectatiuum, quod diximus
in canone, præterquā quod facit cadere in oppi-
lationem. Aut pp excessum turbidæ humidita-
tis in ipso, & cura eius sunt tres res. Prima est
adæquatio, & digestio materiæ sicut locuti sum-
us in canone. Secunda est euacuatio eius cū
eis, quæ sunt sicut pilulæ de hiera, & pilulæ co-
chia, & pilulæ lucis, & infusio de aloë, aut hie-
re in aqua endiuie, & aqua fructuū, & similia.
Tertia est resolutio, & tertio ex ipso oculo hu-
miditatis turbidæ obtenebratis, cū eo, quod est si-
cut collyriū de feniculo, & similia: quorum in
C. de cōseruatione sanitatis oculi meminimus,
quæ pp afferatur ad locum hunc, quod dictum
est ibi. Si autem contingat passio pp turbulen-
tiam aduenientē spiritui visibili, cura eius est
omnem bonum regimen in sex generibus re-
rum: cui subsequatur regimē mundificatiuum
corporis: post quod subsequatur regimē clari-
ficans sanguinem, & clarificans spiritus, ex his,
quæ præcesserunt in canone. Et quandoque
contingit propter subtilitatem, & paucitatem ip-
sius spiritus, & cura eius est cum administratio-
ne medicaminum addentiū in spiritum, & vi-
gorantiū ipsum, & ex summa horum sunt my-
robalani, & quæ componuntur ex eis. Afferā-
tur ad hunc locum, quæ diximus in c. de con-
seruatione sanitatis: quamobrē oportet, vt ca-
pitulum illud cū isto simul ligeretur. Inquit Gal.
Vela omnia abstergunt oculum, & clarificat
visum: eligantur ex animalibus quidem fel al-
gazel, & hirci syluestris, & bouis, & leporis, &
adib, & vrsi, & testudinis, & vulpis, & hedi, &
capræ montanæ, & ex volatilibus aquilæ, &
vulturis, & viuentium ex raptu, & hirundinis,
& passerum, & galli, & perdicum, & alcubugi:
& ex piscib. fel labor, & porci marini: & sunt
iuuamēti vltimi. Mahemet Arafî. Alcohol su-
blime in cōfortatione visus: acuit. n., & clari-
ficat ipsum. Recip. rutie ablutæ nutritæ tribus
vicibus cum succo sampsuchi depurati, dr. xx.
deinde accipe zingib. piperis nigri, & longi,
cheli-

MESVE DE ÆGRI AVRIVM

lidonia, buruch, ana dr. ij. salis ammoniaci dr. j. terantur omnia cum succo fœniculi, aut sam-
 psuchi trib. vicibus: deinde fac siccari, & tere
 subtilissime, fiat alcohol cum eo. Rufus. Colly-
 rium satis bonum, quod acuit visum, & oculo-
 rum sanitatem custodit tempore multo. Acci-
 pe lycium, & tere cōtritione multa cum succo
 fœniculi depurati vsque dum fiat sicut mel, &
 reconde in vase vitreo, & vtere. Quidam autē
 ex posterioribus addiderūt ad omnem vnc. e-
 ius ex felle galli, aut perdicis, dr. j. tertias duas.
 Idem. Cohol valens ad idem. Accipe ex tutia
 quantum volueris, & lauetur cū aqua pluui-
 ali: deinde exiccetur, & nutriatur post illud, pri-
 mo cū aqua fœniculi, secundo cum aqua sam-
 psuchi, tertio cū aqua altarafacon semper con-
 terendo, deinde exiccetur, & nutriatur post il-
 lud: & fiat cum eo alcohol. Confectio alcohol
 ex inuentione nostra cōferens supercalefactio-
 ni oculorum, & debilitati visus causa subtilis,
 & acutę humiditatis, aut mordicationis, aut
 pruritus in oculis. Accipe tutiæ Carmenæ lotæ
 in aqua pluuiali, deinde in aqua ro. vicib. plu-
 rib. dr. x. frictionis myrobalanorū citrinorū cū
 aqua rosata, dr. vj. lycij, dr. ij. & s. zingib. pipe-
 ris longi, ana dr. j. aspergārur cum succo agre-
 stæ, & terātur cum eo: deinde exiccētur, & pul-
 uerizētur, & fiat cū eis alcohol. Hamech. Con-
 fectio alcohol conferens obscuritati visus: ab-
 stergit enim oculos, & clarificat. Recip. tutiæ,
 antimo. ana dr. vj. sal. gem. dr. ij. lycij, sief me-
 mithæ, ana dr. j. camphoræ, dr. j. tertiā. Teran-
 tur tutia, & antimonium, & misce conterendo
 cum aqua myrobalanorum citrinorū, & hoc
 per tridū: deinde cum alijs fiat cohol, & vte-
 re. Alexander collyrium satis efficax in clarifi-
 cando visum, ad auferendam caliginem. Rec.
 fellis perdicis, dr. j. & mellis dr. ij. lucci fœnicu-
 li depurati, dr. iij. pone in vase vitreo, & suspē-
 de in sole per dies septē: deinde vtere, est enim
 efficax. Sabor. Confectio trypheræ mirabilis
 vigorantis visum, cui accidit impedimentum
 propter fumos ignitos cholericos, aut salitos,
 & est ei impressio fortis; reducit .n. oculos ad
 formam vigoris adolescentiæ. Rec. myrobal-
 anorum chebulorum, citrinorum, & indorum,
 ana dr. iij. semiss. bellericorū, & emblicorum,
 ana dr. ij. zuchari, dr. v. tere in vase lapideo, et
 funde super ipsum aquam fontiu clarā, sicut
 aspergendo parum post parum, & hoc facias
 per dies tres, deinde dimitte siccari: & post hoc
 sparge super ipsum destillando ex oleo rosato,
 aut amygdalino, & contere per alios tres dies,
 & iterū dimitte siccari. Deinde accipe rosarū,
 sandali macaziri, cubebe, cardamomi, ana dr.
 ij. spodij, macis ana dr. j. such. dr. j. & s. deinde
 accipe zuchari tabarzet, lib. j. tamarindorum
 Keyron, dr. iij. pruna quinquaginta, fac ex eis
 formas similes auellantis: & da mane quolibet
 ā dr. ij. vsque ad aur. ij. cum aqua calida bonū.

Idem. Confectio alia addens in visum, auferēs
 tenebrositatem eius. Rec. herbæ albeduster, se-
 minis rutæ, ana dr. vij. & s. ficleos, calamēthi
 domestici, zingib. pulegij, cubebe, nucis mu-
 scha. ana dr. v. icelebrā, onc. j. & s. garyophyl-
 lorum, mastiches, margaritarum non perfora-
 tarum ana dr. j. & tertiam alterius, serpētis cō-
 busti, crystalli, an. dr. ij. & s. balsami, grana vj.
 & ponderis croci, dr. j. tertiam, zuchari lib. ij.
 fiant ex eis forme similes auellantis: & da ex eis
 ā dr. j. vsque ad ij. hyeme conueniunt senibus,
 bonum, expertum, si Deus voluerit,

De casu pilorum palpebrarum. Cap. 17.

SI accidat propter defectum materiæ, Cura
 est in primis cum eis, quæ reparant mate-
 riam ex bono, & largo regimine, sicut seic dein-
 de cum eo, quod trahit materiam ad locū ne-
 cessitatis, sicut sunt medicinæ, & collyria, quas
 dicemus post. Et quandoque fit ex causa pro-
 pria, & corruptione materiæ ægritudinis in ip-
 sis palpebris, sicut est silach: quę est proprie cor-
 rosio cum rubedine, & asperitate, & pruritu in
 ipsis palpebris, & cura eius est, vt mūdificetur
 caput ab humore nitroso salsuginoso, & acu-
 to. deinde administretur regimē humectatiuū:
 & frequētetur ingressus balnei, & inclinatio su-
 per vaporem aquæ calidæ, & emplastrationes
 ex medicinis humidis, sicut est portulaca cum
 lacte, & mucilago psyllij, cū oleo ros. aut mu-
 cilago seminū cydoniorum, aut amygdalæ a-
 maræ, aut dulces cum lacte, & similia. Postquā
 autem acquiritur palpebris temperies, & tene-
 ritas, tunc administranda sunt medicamina pi-
 lorum generationem facientia ex his, quę dice-
 mus. Et quandoq; est sisach chronicum, gros-
 sum, durū; quare vapor, qui est materia pii nō
 inuenit transitū, & cura eius est mundificatio
 capitis cū iteratione, & phlebotomia: et vterosa
 tio crurū, & vsus balneationis, & emplastra-
 tio cū lētib. excorticatis in eo, qđ mulgetur ex
 granatis cōtritis cum rob. Deinde administra-
 tio medicaminum facientium pilorum genera-
 tionem, quæ dicemus. Et ex eis est lapis lazuli
 proprie, & lapis armenus alcohol facto ex ali-
 quo eorum cum spica, & producto cum radio
 super palpebras, aut ex antimonio, & spica &
 lapidi lazuli inest proprietas mirabilis. Mulsę
 aut si exiccantur abscissis capitibus, & fiat lini-
 mentum ex eis cū auellantis assis, & adipe ca-
 prino, aut vrsino, inuenitur efficax. Citrāgulo-
 rum quoque semina si adurantur, & liniantur
 cum adipe caprino, pilorum faciunt facilē ge-
 nerationē. Mahemet. Arasi. Confectio alcohol
 reparātis pilos in palpebris, & confortātis eos.
 Rec. ossium myrobalanorum adustorū partem
 vnam, fumi thuris partis vnius quartam, spicę
 romanæ, lapidis lazuli, ana partis vnius tertiā:
 liniatar super palpebra cū radio. Emplastrum,
 quo

quo vtendum est super palpebris, curās silach, A
& remouens prurium, & scabiem. Accipe gra-
narum vnum integrum, & decoque illud in a-
ceto vsque quo dissoluatur, & emplastretur su-
per palpebras.

*De cura inuersationis pilorum palpe-
brarum. Cap. 18.*

CVra huius agritudinis fiat secundū vnum
quatuor modorum. Primus est inuiscatio-
eorum cum aliquo leuis viscositatis: sicut cum
mastiche, aut cum sputo, & colla: aut cū gum-
ma pini, aut bdellio dissoluto in albumine oui,
aut cum aliquo talem. Secundus est ordinatio
pilorum, & restrictio eorum ad vnū ordinem.
Et hoc quidem fit secundum hūc modum. Ac-
cipe acum subtilē, & perfora in exteriori par-
te palpebræ, aut perueniat perforatio vsq; ad
interiorem partem vbi est ordo naturalis pilo-
rum; & deinde accipe pilū, & pone in foramen
acus, & extrahatur, vt pilus inueniat viam ad
ordinem: & sic fiat de alijs, si sunt plures vsq;
dum ordinentur cum alijs. Deinde ponatur
medicamen punctorum consolidationem fa-
ciens, & constrictionem. Tertius modus est, vt
auellatur pili, vnius post alium, & igniatur sty-
lus, aut acus, & cauterizetur locus, vnde est pi-
lus euulsus, cauterizatione sufficienti: & sic fiat
de alijs. Quartus est, vt post euulsionē pilorum
fricetur super loco medicamen pilorum gene-
rationem prohibēs, sicut proprie oua formica-
rum, aut rubigo ferri cum salina.

Cura hordeoli in palpebra. Cap. 19.

CVra huius agritudinis est secundū vnum
trium modorum. Primus est, vt prohibea-
tur collectio eius in principio sui cum eo, quod
est sicut aloë, acacia, & lycium linimento facto
ex eis, & supposito, aut bdellium solutum cum
aqua mentæ humida, & hoc post corporis, &
capitis mundificationem. Secundus modus est,
vt si illa non contulerint, administrantur reso-
lutiua mediocris resolutionis: primo post eua-
cuationes ex eis, quæ scis: & proprie resoluatur
bdellium in aqua, & liniatur super locum: &
fortius illo est opopanax: & adhuc fortius am-
moniacum cum aceto. Et scripsit Oribasius li-
nimentum bonum expertum: & est, vt accipias
olibani, myrrhæ, ana partem vnā, ladani
quartam partem vnus, ceræ, aluminis, baurach
armeni, ana partem sem. liniatur cum sēce olei
de lycio, aut accipe galbani, drac. iij. baurach,
vn. j. liniatur cū succo apij. Tertius modus est,
vt si resolutiuo nō obediatur, suspendatur palpe-
bra, & inuersetur, & scindatur secundum inte-
& exprimatur, donec ingrediatur totū, quod
est sicut mucilago: deinde sanetur vulnus cum
linimentis, quæ sunt sicut sanguis draconis, cum
albumine oui, aut cerusa cum albumine oui,
& similia.

S V M M A V I.

*De curis agritudinum aurium. Et primo de
dolor aurium. Cap. 1.*

Sermo noster erit deinceps de agri-
tudinibus aurium, si Deus volue-
rit. Et primo de dolore earum, quæ
quandoque accidit malitia com-
plexionis, sine materia, aut cū ma-
teria. Et si quidem sine materia, solū alteratio-
ne indiget. Si vero fuerit calida, iuuatur ex in-
fusione albuminis oui recētis, aut mucilage
psyllij, & similia ex eis, quæ dicemus. Si autē
a malitia cōplexionis frigida fuerit, conferunt
infusiones, & iniectiones calidæ. Si autē a mali-
tia complexionis sicca, iuuatur humidis. Si au-
tem humida, siccis, quæ sūt per trajectorium,
& emplastrationes ex ijs, quæ dicemus. Si autē
malitia complexionis fuerit cum materia, &
fuerit calida euacuetur per phlebotomiam: si
sanguinea fuerit ex repletionē in sanguine, de
vena cephalica, deinde procedendū est ad alte-
rantia, quæ dicemus. Quod si cholericā fuerit,
& est ille dolor, qui fit secundum plurimum, e-
uacuetur cum eis, quæ scis, & frequenter lenifi-
catio naturæ cum aqua fructuū. Deinde seda-
dorem cum alterantib. quæ dicentur. Si au-
tem dolor vehementior fuerit, concedimus ali-
qua ex narcoticis: sicut sief memithæ, proprie
cum aliquāto opij, & distemperetur cum lacte
mulieris, & instilletur in aurem. Si autem ma-
teria fuerit frigida, euacuetur cum eo, quod con-
uenit. Deinde alterantia sedantia administrē-
tur ex eis, quæ dicemus. Si autem dolor a gros-
sa fuerit ventositate, scribemus medicamenta
eius post. De doloribus auris fractis ab aposte-
mate, aut vlcere, aut oppilatione, aut ingressu
aquæ, aut animalis, singularia scribemus capi-
tula. Post hæc autem nō prætermittimus, quod
medicamenta, quæ destillatur in oculos, sem-
per actualiter frigida mittenda sunt, quæ autē
in aure, tepida, aut calida sunt apponenda, siue
sint ad agritudines calidas, siue frigidas. Medi-
caminum narratio ad dolorem auris calidum.
DAlbumen oui cum lacte mulieris tepido. Oleū
rosatum tepidum per se, aut bullitum cū ac-
eto pondere sui vsq; ad consumptionem aceti,
aut conuassatum cum succo cucurbitæ. Oleū
de salice secundum eandem doctrinam. Oleū
neufarinum. Oleum de semine cucurbitæ. O-
leum de papauere, si dolor est vehemens per
se, aut cum aliquāto camphoræ: est enim sana-
tium bonum. Lac muliebri calidū sicut mul-
getur cum succo solatri, aut aqua coriandri hu-
midi. Mucilago psyllij cum oleo rosato con-
uassata, aut mucilago feminum cydoniorū.
Oleum de iabrol quando dolor est acutus cum
lacte mulieris statim cum mulgetur. Lenticu-
las coctas cum panis mica cataplasmabis. Suc-
cus hyoscyami fortes sedat dolores. Lactuca
agrestis

MESVE DE ÆGRI AVRIVM

agrestis secundum omnem modum administrationis est eis medicamen bonum. Et similiter succus solatri, & papaveris, & mādragoræ, & salicis, & teneritatum vitis. Hamech. Ad dolorem auris ex caliditate. Accipe olei rosati partes duas, olei amygdalarum dulcium partem unam, aceti partes tres. Fac decoqui lēto igne vsq; ad cōsumptionem aceti: & cola, & admixtra tepidum. Idem. Rec. foliorum cucurbitæ, aut ipsius cucurbitæ succum: & misce cū oleo rosato diu cōquassando, & vtere. bonū est.

Narratio medicaminum ad dolorem aurium frigidum, & ventosum. Cap. 2.

Administrantur medicamina, quæ sunt sicut oleum nardinum, costinum, sampsinum, oleum de ruta, oleum de amygdalis amaris, oleum de chamæmelo, oleum anethinum, oleum laurinum, oleum de lilio, oleum de cheiri, oleum de narcisso, oleum de persicis, oleum de chrysomelis, oleum de beë proprie, oleum de Kerua, oleū de cinnamomo. Quodcunque horum fuerit, proprietatem habet ad dolorem auris à frigida causa factum, aut ventosa. Fundamentum autē, & materia preparationis singulorum eorum artificialiter est cæpe cauatam, in quo oportet parari, & decoqui cum facilitate in cinere prunarum. Et ex rebus admixtis eis sigillatim, ipsius virtutes mirabiles cum bonitate decoctionis in cæpe cum eis, est ruta proprie, & succus radicis, quæ comeditur, & spica, & sampsuchus, & scea, et chamæmelū, & galbanum dissolutum in succo porri, & succus porri per se, & allium, & castoreum, & piper, & such, & succus cæpe, & succus pharasiō, & origanum, & succus asphedeli, & euphorbium, & elleborus niger, & albus, & proprie non est inconueniens huiusmodi permixtionibus admisceri mellis modicū: deinde tepidum destilletur. Si autem dolor est fortis, ex miscibilibus bonum est opium cum pauco castorei, & croci, aut philonium cū lacte mulieris, aut trochisci Stellæ, aut trochisci de croco, deinde remoue nocumenta narcotici cum eis, quæ scis. Ex vaporatorijs autē siccis est milium, aut panicū, & sal calefactus, & suppositus, aut bacca lauri cum melle pauco calefacta, & superposita: aut pulegium cum melle, & olibano, aut grana lauri: & olibanum cum succo rutæ, vel anethi. Et dixit Gal. Saccelletur ex fursure cū vino cocto, & oleo nardino, aut rutaceo, cæpe marinum tusum, & oleo, aut butyro cocto, expertum est. Euaporatorium humidum fit cum aquis decoctionum rerum, quæ maturant, & carminant, & molliificant, sicut meliloti proprie, & anethi, & chamæmeli, & fenugræci, & volubilis, & foliorum caulis, & seminū eius, & herbe ventis, & sãpsuchi, & absynbij, & similia singulariter, aut coniunctim: ita ut recipiatur vapor eorum per cannulam: cuius vna extremitas sit fabricata sup vas, in quo res co-

In causa frigida.

E quantur, & alia extremita sapplicetur auri. Et quæque est necesse, ut misceatur cum his rebus aliquid ex stupefacientibus, ut sedetur vehementia doloris: & tunc fiat illud cum cautela. Remouent autē nocumenta narcotici vapores superius dicti cum modico castorei, & croci, & piperis, sicut scis. Gal. Linimentum quod administratur, & sedat dolorem auris. Accipe medullam ceruinam, aut medullam cruris iuueni, cæra, ana dr. v. oleū de nucellis, aut de amygdalis amaris, & succū genigem, idest polygoniæ, quātum sufficit: fiat ex eis vnguentum: & vngue in circuitu auris: est enim mirabile. Idem. Aliud valens similiter. Raphani radices cum oleo decoque, & destilla ex eo in auribus: et cū lana calida superpone. Idem. Vermes, qui sunt sicut faba media, & inueniuntur sub lapidibus: aut vermes plurium pedum coquantur cum oleo ex oliuis immaturis, & destilletur ex eo in aurem, est enim expertum. Fit etiam similiter ex scarabeo, & ex lumbricis terræ. Oleū similiter de scorpionibus est ad illud sublime. Idem. Fel tauri cum adipe anaris est iuuamenti mirabilis ad dolorem auris à causa vehementer frigida. Mahemet Arafī. Cōfectio medicaminis, de quo destillatur in aurem: & linitur ex eo in circuitu eius, & sedat dolorem frigidū, & ventosū. Accipe castorei, euphorbij, opij, styracis liquidæ, piperis, foliorum rutæ, calamenthi, sinapis, ana, fiant ex eis trochisci: & dissoluantur in oleo nardino, aut costino: & coquantur in cœuo cæpe, & destillentur in aurem, sedat dolorem auris. Hamech. In vrina tauri, aut caprarum si dissoluatur myrrha, & destilletur in aurem, sedat dolorem auris. Isaac ad dolorem auris. Accipe baurach, mel bonum, & oleum rosatū, & acetum, misce, & pone in aurem: expertū est. Idem. Accipe mellis crudi, & olei laurini partes æquales, & contunde, & pone in aurē, expertum est. Idem, vntio conferens ad dolorem auris. Recipe meliloti vnc. ij. chamæmeli, sampsuchi, ana vnc. j. semis. aquæ lib. j. s. bulliant vsq; ad lib. s. deinde pone olei de cheiri, & olei violati, & olei sesamini, ana vnc. ij. decoq; ad consumptionem aquæ, & vtere. Gabriel, linimentum conferens dolori auris expertū. Accipe aristolochiæ longæ, seminis capparis, fenugræci, ana aur. ij. piperis longi aur. j. anethi, aloes, foliorum sampsuchi, ana vnc. s. ellebori, dr. j. & quartam alterius, aquæ lib. s. olei. vn. j. bulliant vsque ad consumptionē aquæ, & vtere multoties, bonum. Dioscoridis. Accipe radicem, quæ comeditur, & calefac super cinerē, & calidam mitte in aurem, & fac multoties. Idem. Succus mentæ, & mel, ut sint de singulis partes æquales: & destilla ex eo in aurem: bonum est.

De bothor, & apostemate aurium. Cap. 3.
Si sit calidum, cura eius est phlebotomia, & significatio nature, & proprie phlebotomia cepha-

cephalicæ cum multa sanguinis extractione, si est possibile: & si non est, cum consideratione: et destilletur in aurem in principio, quod est sicut oleum rosatum, in quo iam consumptum fuit acet. vsq; ad dies duos, aut tres: & obseruetur regimen in vehementia doloris, ne deficiat virtus, & faciat cadere in lyncopim, & sudorē frigidū, & permissionem rationis, & mortem: quare destilletur in ea destillatione post destillationē ex oleo iabroth cum lacte nouiter mullo: & si excusari aliter non potes, cum modico camphoræ, aut opij exhibe, & postquā præterijt tertium diem, destilletur in cam. mucilago feminis cydoniorū, aut senu græci, aut althææ, & feminis lini. Si autem apostema non fuerit vehementis caliditatis, destillāda sunt aliqua ex mucilagibus cū adipe gallinæ, aut anatis, aut medulla cruris vituli: & expertum est. Diachylon dissolutū in oleo anethino, aut chamæmelino expertum est. Diachylon minus cum oleo de alcāna. Et ex eis, quæ sunt vltimi iuamenti, est hysopi cerotum, quod dicemus. Et confert administratio eupatorij humidī, quod diximus. Ioannis Serapionis. Emplastrum cōferens ad apostema auris. Accipe farinam hordei, & decoque cum rob, & oleo de chamæmelo. Aliud. Accipe farinam fabarum, chamæmeli, violarum succum, farinam hordei, althæam, melilorum: decoque cum aqua, & oleo chamæmelino, & rob: & vtere. Idē medicamen, quod resoluit, & maturat apostemata, quæ sūt in auribus. Accipe farinam fabarum, & fac emplastrum cum expressione caulū, & oleo de lilio, & superpone. Aboali, hysopi cerotū, cuius iuamētum est sublime ad apostemata aurium, maturans, & sedans dolorem: bonum, si Deus voluerit. Accipe adipis gallinæ, butyri ouium, seu vacini loti, ceræ citrinæ, adipis caprini, melis, olei de lilio, hysopi humidæ: de singulis partes æquales. Fiat ex eis cerotum: & tepidum in aurem mittatur: & liniatur in circuitu, expertū est. Idem. Confectio emplastri satis boni ad dolorem, & apostemata aurium. Accipe cape album, & elixetur, & conteratur cum butyro: & vtere. Mahemet Arafī. Confectio emplastri sedantis dolorem aurium apostemosum. Accipe bdellij, adipis caprini, ana dr. iij. farinæ senu græci, & feminis lini, radicū althææ, radicū lilij, ana dr. v. meliloti, chamæmeli, ana dr. j. croci, dr. j. vitellum vnum oui elixi. Cōficitur autem sic, chamæmelum melilotum, radices althææ, & radices lilij coquantur in aqua vsq; dum cocta sint. Bdellium dissoluatur in succo cape, aut in aqua decoctionis herbarum: & ex omnibus his, & cæteris fiat emplastrum, postquā additur rob, & olei sisamini, aut de lilio, ana vnc. ij. butyri quantum sufficit. Coquatur omnia vsque dum pinguescant, & emplastre-tur cum eo. Et quandoque apud necessitatem additur ei opij, drachmæ duæ, & est mirabile.

A Et quandoque pro opio papaueris albi, dr. vij.

De sonitu, & tinnitu aurium. Cap. 4.

Flt quandoq; propter debilitatem: sicut accidit conualescentibus. Et cura eius est cū reumptiuis, & addentibus ad virtutem corporis: & regimen conualescentium sicut scis. Et quandoq; fit propter aduentum crisis: & est silendum, & quiescendum in eo. Et quandoque fit propter abundantiam, & repletionē superfluum in capite. Et cura eius est solutio, & euacuatio cū hiera diacolocynthidos, & cochijis, & similibus cum iteratione, & iteratione. Deinde sūt instillationes, & emplastrationes post embrochationes, & euaporationes p traiectoriū ex his, quæ dicemus. Et fit qñque à ventositate grossa, & conferūt ei caput purgia, & sternutationes post mundificationem radicū: & destillationes notæ & propriæ cum oleo de alcanna, & modico de euphorbio, aut oleo rutaceo, & castoreo, aut oleo de been cum modico succi porri, & qñque fit ex coarctatione humorum grossorum, & viscosorum, & confert in hoc nitrum cum melle, & aceto, aut elleborus albus cum castoreo, & melle, & aceto, & oleo de been. Hamech filius Zesar. Oleum raphani cum oleo rosato, & succo porri, & felle ouium confert tinnitui, & sibilo aurium. Succus porri cum oleo rosato, & lacte mulieris, & castoreo valet similiter. Vnguentum ex inuentione nostra valēs cū auxilio Dei sonitui auris, & grauedini auditus propter ventositatem grossam, & materiam frigidam. Recipe ellebori albi, castorei, costi, ana dr. j. rutæ, nitri, piperis longi, ana drac. j. tertia. Deinde accipe succi radices, quæ comeditur: succi porri, olei nardini chamæmelini, olei de amygdalis amaris, olei anethini, ana vnc. j. coquantur ad succorum consumptionem: cola, & vtere, expertum est. Ioannes Serapionis. Si tinnitus à ventositate cōtingat, & inflatione. Accipe euphorbij, dr. j. & resolue in oleo de alcāna, & vtere, aut castoreum cum oleo rutaceo, aut oleum de been cū succo porri. Idē, si ex materia grossa coarctata in auribus contingat, vaporetur auris per traiectoriū, inde instilletur medicamen, quod. Rec. ellebori albi, castorei, nitri, ana partem vnam, croci partem vnius quintam, misce cum oleo sisamino, et aceto & destilla in aurem. Alexander. Ad diuturnos aurium sonitus, & tinnitus mirabile. Recipe euphorbij, & dissolue in oleo cyprino, & vtere. Filius Zachariæ Arafī. Accipe chamæmelum, sampuchum, calamentum, secham, hysopum siccam, absinthium: bulliant in vase, super quod ponatur traiectorium, & recipiatur fumus eius: confert enim post corporis mundificationem. Idem, si fiat sonitus aurium propter debilitatem succedentē febribus, destilletur in aurē acetum decoctionis absinthij cum oleo

causa.

C

D

oleo

MESVBE ÆGRI AVRIVM

oleo rosato. Aboali. Medicamen expertum ad E
sonitum, & tinnitum aurium. Accipe garyo-
phyllorum, feminis porri, ana drach. j. mulchi
grana ij. destillentur cum aqua sampsuchi, aut
foliorum pini, aut rutæ.

De debilitate auditus, & surditate. Cap. 5.

*Surditas in-
curabile qua.*

QVæ natiua est, non inuenit curam. Quæ
autem antiqua est, vix recipit curã. Quæ
autem fit propter apostema, aut bothor, dixi-
mus eius curam. Si autem fiat propter sanie-
m in aures; aut propter aliquid quod intrauerit
in aures, sicut est lapis, aut faba; dicemus cu-
ram eorum. Et quandoque fit propter consti-
pationem cholerae in corpore: & fit earum red-
undatio ad aures, sicut Hippoc. dixit, & con-
fert in homi, vt euacuetur cholera euacuatio-
ne post euacuationem. Et fit etiam ex eisdem
causis, ex quibus fit sonitus, & tuba in aures: si-
cut est repletio, & coarctatio humoris grossi, &
viscosi, & ventositas grossa. Et non differunt ni-
si secundum fortem impressionem, & debilem,
facta. n. debilis ab eis impressio facit tubam, &
sonitum, ex forti vero impressione tharas. Qua-
mobrem curam adhibeas: sicut diximus illic.
Fit etiam ex verruca, & carne addita: & raro
propter loci nobilitatem habet curam. Inter-
dum tamẽ curatur, & proprie cum administra-
tione medicaminis acuti vna vice post aliã vs-
que dum consumatur caro addita, aut verruca.
Deinde curetur medicamine incarnatio: &
quandoq; fit propter sordes, quæ sunt in auri-
bus, & eius est cura, vt extrahantur, & afferan-
tur ad locum hunc, quæ diximus in capitulo, quæ
sunt ante istud. Mahemet filius Zachariae Ara-
bi. Confectio medicaminis ad grauem auditum,
& tinnitum aurium: bona si Deus voluerit. Ac-
cipe pulpæ colocynthidos, dr. ij. baurach, dr. j.
tertiarum duas, castorei, dr. j. succi absinthij, dr. j.
aristolochia rotundæ, dr. j. euphorbij, dr. j. ter-
tiam, costi, dr. semil. fiat siccum cum felle vaccino:
& destilletur cum oleo amygdalino amaro, &
hoc est post euaporationem in traiectorio. Ale-
xander. Ad idem expertum, & proprie si fiat
surditas ex humore frigido oppillate, & est ex-
pertum. Accipe elleborum album, castoreum,
nitrum, pyrethrum, coquantur in vino forti: de-
inde cola, & destilla ex eo in aures: prius tamẽ
sternutamenta prouocentur. Idem. Confectio
trochiscorum auferentium surditatem, & gra-
uedinem auditus, & sunt experti. Recipe elle-
bori albi, castorei, ana dr. j. nitri, dr. s. fiant tro-
chisci cum aceto, & administrantur cum aceto.
Idem, fiat puluis ellebori albi cum aceto posi-
tus cum lycinio. Filius Serapionis. Confectio
trochiscorum, quorum operatio est vltima ad
oppilationem, & tharas, quorum permistio.
Recip. ellebori albi, aur. ij. nitri aur. viij. croci,
aur. ij. confice postquã bene conteruntur cum

aceto, & factrochiscos, & administrantur cum
aceto, sunt enim admirabiles. Alexander, quã-
do surditas contingit ex humore cholericò in
auribus coarctato: & hoc est restricto fluxu cho-
lerico abundare consueto: tunc prouocato eo, &
educto per ventrem soluitur surditas: sicut ex
Hipp. doctrina colligimus. Si autem ex crudis,
& viscosis contingat humoribus; fortiora sunt
adhibenda medicamina difficilius enim mor-
bus soluitur, dandum est igitur oxymel: quod Lu-
liano praefidi factum fuisse testatur ab Oribasio:
aut hiera Gal. cū iteratione, & iteratione: aut
dandum est hoc medicamen: quod Recip. salis
ammoniaci, piperis, ana dr. ij. euphorbij, dr. j.
dabis ex eo dr. iij. aut viij. cū ovo sorbili, aut
hydromelite: est enim mirabile ad vertiginẽ,
& epilepsiam; & mulieribus menstrua poterit
educit. Postquam autẽ purgatus fuerit, garga-
rismata, & sternutationes necessariae sunt: verũ
gargarismata fiant ex staphide agria, & sinapi-
cum mastiche, sternutationes autem ex ellebo-
ro albo, & pipere. Vltimo vero destilla in au-
rẽ, quæ morbũ soluant ex his, quæ diximus. Si
autẽ adhuc passio permaneat, prouocetur vo-
mitus cum facilitate, & iteratione cum eis, quæ
sunt sicut elleborus albus cum proprietate in
hoc, & iterata expurgatione, & gargarismate,
& alijs, quæ superius diximus. Equitare autem
per loca arenosa, & decliua, & vectiones cum
curru, & balneationes in aquis thermarum, &
G salfarum ad hoc multum conferunt remouen-
dum. Et credo quod surditati factæ ex materia
frigida, aut ventosa conferunt olea calida, sicut
costinum, & anethinum, & oleũ balsami pro-
prie, & similia, quorum rememorati sumus in
doloribus aurium. Et pulpæ colocynthidos, aut
succo cucumeris asinini, aut radicis eius, inest
proprietas mirabilis cum aliquo praedictorum
oleorum. Et ex eis est oleum nardinum cū ca-
storeo, & similiter siccum factum ex alne, castoreo,
& pulpæ colocynthidos partibus æqualibus.
confice cū felle vaccino; & instilla cum oleo ra-
phani, aut aliquo oleorum calidorũ. Et oleum
raphani, & oleum staphidis agric iam experta
sunt: & expertus est puluis ellebori albi cum
H aceto instillatus in aures, aut missus in aures
cum lycinio.

De vlcibus aurium. Cap. 6.

QVædam ex eis sunt manifesta: & habent
genera curationis nota, sicut diximus in
capitulo de algarab. Quædam vero ex eis sunt
occulta posita in profundo: & sunt ex eis, quæ-
dam, in quibus non multum præterijt tempus,
& alia, quæ sunt chronica antiqua, in quarum
curatione perueniemus administrando regi-
men subtiliatium in his, quæ comeduntur, &
bibuntur, & ceteris, & mundificando corpus
& etiam capitis solutionibus factis cū iteratio-
ne, & iteratione. At si vlcus reces fuerit, dupli-
ci eget genere curationis. Primum est mūdif-
cario

catio, & absterfio, cū eis, quę sunt absterfionis mediocris, sicut est aqua mellis, proprie, aut vinū cum melle, aut acetū cum melle, aut oxymel squilliticū, & similia, factus ex eis iniectionibus post iniectiones per syringā, aut per aliquid aliud, quod est sicut cancellus pennę subtilis: deinde cum bombice, aut lana subtili abstergetur. Sīm genus curationis est exiccatio, & consolidatio eorū cum eo, quod est mediocris exiccationis, sine mordacitate multa, sicut est proprie olibanum solutū cum vino: aut sarcocolla, & olibanū soluta in vino, & melle pauco: & expertum bonum. Et ex eis est myrrha, & aloē dissoluta in vino: & sandaracha in hoc est mirabilis: & proprie trita cum vino, & melle immissa cum lycinio, sanat enim, & dolorē tollit, & similiter alumen cum aceto tritū contritione vltima expertum est, & similiter lycinium cum sief memithe. Alumen iamenum, & myrrha, & aloē, & sādara, & sarcocolla cū melle, & vino sunt ex summa eorum, & similiter sanguis draconis. Sief memithe, sarcocollę, myrrhę, aloes, spumę maris, olibani, ana pars j. aluminis adusti pars j. & s. terantur cōtritione vltima cum melle, & vino vsq; dum fiat in terminum mellis tenuis: deinde vttere cum lycinio. Si autem antiquum chronicū fuerit, triplici eger genere curationis. Et primū quidem est mundificare, & abstergere vlcus à viru, & putrefactione, & corruptione fœtida cū eis, q̄ sunt vigorosę absterfionis, nō nimis fortib. in principio, vt perueniatur paulatim ad ea, quę sunt fortiora. Ex rebus generum mediocrium est vrina pueri cū melle, absinthium cū vino, & melle modico salis gēmę: & oxymel squilliticum cum modico floris æris: & fortius est alchitran cū melle, & ex eis est vinū decoctionis radicū luf cū melle: aut succus asphodelorum cum melle modico salis gēmę: & cōfert succus foliorum nucis, cū melle, & vino: & adhuc fortius eis est fel tauri cū vrina pueri, & hoc apud vehemētiam putrefactionis, & fœtoris. Et ex cōpositis vltimis ad hoc est vnguētū ægyptiacum, quod diximus in antidotario: & proprie solutū in vino, aut aceto: & destilletur in aurem, & est mirabile, & similiter vnguentum de flore æris: aut medicamen huiusmodi cōpositū. Rec. floris æris, & tubel æris, ana dr. ij. succi porrorum, mellis puri, ana dr. j. vrinę pueri quantū sufficit, terantur vsque dū fiat sicut mel: & vttere. Sīm genus curationis est incarnatio, & reparatio eius, quod iam per putrefactionem deperditū est: & hoc quidem perficitur cū reb. mediocris exiccationis absque mordicatione vehemētī; & sūt ea proprie, quorum in consolidatione vulnerum non antiorum rememorati sumus. Tertiū genus curationis est exiccatio, & consolidatio vlcis cū reb. exiccatiuis, & consolidatiuis, in quibus sit permissio aliquorū acuitatē habētū, si-

cut myrrha, aloē, thus, & similia quorum processit rememoratio: quibus admisceantur aliqua, quę sunt sicut colcothar, flos æris, & similia, & nos trademus cōpositiones solēnes quātum pertinet ad hanc partē. Filius Zach. Araft. Cōfectio medicaminis ad vlcera, quę fiūt in aure, & est expertū. Rec. sarcocollę, san. dr. olibani, spumę maris, myrrhę, baurach, boli armeni, scoriz ferri, floris æris, aloes, colcothar, ana partes equales. Terantur contritione subtili: & ex media parte eius fiat sief: & destilla ex eis in aurē cum aqua mellis, aut melicrato, aut oxymelite: & ex alia medietate inuoluto lycinio in melle, & in medicamine mitte in aurē lorā prius ex aceto, & aqua, & exiccata cum bōbice, aut lana. Ioānes Serapionis. Vnguētū ægyptia cū cōferēs ad vlcera fordida, & putrida, & fœtida, siue in aure, siue vbiq̄que sint per corpus, & ad fistulas, & ad vlcera maligna, q̄ sunt in locis absconsis, & intricatis, & indigēt absterfione. R. mellis despumari, vnc. iij. aceti boni vnc. iij. ziniar, vnc. j. cōfice cū igne leui vsque dum mellis habeat spissitudinem, est. n. absterfiuū sublime. Idem modus cōfectionis scoriz ferri, cuius iuuamentum est sublime ad vlcera, quę fiūt in aure. Accipe ex scoria ferri, & laua eā cū aceto forti, postquē triueris eam vehemēter. Deinde exiccetur super latere calido: deinde fiat similiter vsque septies. Deinde teratur vsque dum fiat sicut puluis subtilis: & decoquatur in aceto decoctione vehemētī vsque dū habeat spissitudinē mellis: & destilletur ex eo in aurē, aut intromittatur cū lycinio.

De vermibus in aure. Cap. 7.

Vermes in aure indigēt medicamine necante eos in primis. Deinde ingenio educendi eos, ne pp remanentiam eorum accidāt putrefactiones, & vlcera. Et primum quidem perficitur cū medicinis, quibus est proprietas super hoc: sicut amarum proprie, & acuris, & acetosis: & quandoque ingeniatur, & dantur medicinz, quę sunt venenum eis, cum permissione dulcedinis, vt auidius recipant. Res autem, quibus est proprietas necandi eos, sunt sicut absinthium proprie, & tarasacō, & centaurea, quodcūque eorum coctum cum vino, & destillatum. Et calamēthum est fortius his: necat enim vermes: & dolorem sedat: & proprie succus eius, & similiter succus cappar. El lebori albi destillatio facta cum vino experta est. Et similiter scammonę dissoluta in aceto, & aloes cum vino, & succo cappar, aut calamenthi. Valet etiam cucumeris agrestis succus cum radice eius, & succus foliorum perfici cum aceto, & succus radicū mori. Ex bonis miscibilibus cū eis sunt tella, aut euphorbium: & oleandro inest proprietas mirabilis. Et dixit Galenus. Si cætera non conferat, sulphur viuum, & calx viua terantur: & ex eis cum melle fiant trochisci, & destilletur

Mesur.

Pp tur

Necantia vermes.

MESVE DE ÆGRI AVRIVM

S V M M A VII.

Et tur ex eis in aurem cū aceto, & alchitrā destil-
latus in aurē ex eis, quæ vltimo necant eos, &
similiter succus cucumeris asinini, aut calamē-
thi cum scammonia, aut sinapis semen cū suc-
co hyoscyami. Secunda res perficitur cum in-
geniatione educendi eos: & proprie, vt destil-
letur in aurē hora post horam oleum tepidū. De
inde sternutet cū cōdifi: et retineat os, et nares,
vt spiritus ferantur ad aures cū impetu: & qñ-
que rationabiliter applicatur ventosa in aure.
Si autē vermes putruerint in aure, impleatur
auris vna vice post aliā vino, & oleo tepidis:
& radio immisso in ea cum bombice, aut la-
na, abstergatur, & lauetur, vsq; dum totū ex-
cludatur corruptū. Hamech. Medicamen con-
ferens vermibus in aure, & doloribus eorū, ac-
cipe olei de persicis, olei de chrysomelis, olei
de amygdalis amaris: aut succi foliorum radi-
cis, & succi apij, ana partes ij. Bulliāt lēto igne
vsque ad consumptionem succorum. Et destil-
la ex eo in aurem mane, & sero.

De ingressione aque in aurem. Cap 8.

Cura huius ægritudinis fit secundum vnū
trium modorum: aut cum ingeniatione,
quā sequitur euacuatio: aut attractio: aut reso-
lutio. Prima quidem perficitur cū tussi, & ster-
nutatione, cōprehendendo os, & nares: aut ef-
fundatur in aurem aqua, vsq; dum repleatur:
deinde inuersetur cum velocitate, & excluda-
tur aqua tota: & immittatur radius subtilis au-
re existente inuerfa, & cōmoueat caput suum
frequenter: & descendat per gradus velociter:
aut tussiat, & sternutet. Hæc enim faciūt egres-
sionem aquæ facilem. Secunda res perficitur
cum sectionibus, & medicinis quæ attrahunt
aquam efficaciter; sicut spōgia marina immis-
sa in aurem ligata cum filo, vt facilius fiat eius
attractio: aut lana, quæ inuenitur in cōchis ma-
rinis: aut frustum medullæ sambuci. Et ex in-
strumentis est cānellus, qui intromittatur in au-
rem: & fiat suctio per ipsum: & quandoq; per-
mittitur in aurē extremitas cānellaris: & pro-
prie instrumenti, quod attrahit, quando subito
relinquitur ei vacuum: & est modus attrahēdi
vehemens: quare attrahitur aqua fortiter. Ter-
tia perficitur cū ingeniatione, qua fit aquæ re-
solutio cum facilitate: & est, vt accipiatur can-
nellus anethi, & inuoluatur sup vna extremita-
tatum eius eorum, sicut vsq; ad tertiam ipsius,
& alia extremitas mittatur in aurem, & circū-
detur ei aliquid ex coto, vt sigilletur in forami-
ne auris, deinde accendatur super extremitatē
quæ est extra, ignis, & dixerunt aliqui, quod
prius fuerit submersa in oleo, resoluitur enim
aqua cum operatione hac, vice post vicem, ex-
tracta autem aqua, destilletur in aurem oleum
rosarum tepidum instillatione post instillatio-
nem.

De ægritudinibus narium: & primo de factio-
re narium. Cap. 1.

Otor narium si fuerit propter vul-
nera in naribus, aut propter hæ-
morrhoidas natas in ipsis, dice-
mus curam. Si autē fuerit propter
humorem putrefactum in circuitu
narium aut suspensorum, aut adherentium in
partib. colatorij, aut in parte mammillari, aut
in vetriculis cerebri, tūc cura eius sūt tres res.
Prima est mundificatio capitis pluries iterata
cū medicinis: quarū forma est apud te, & iam
scis eam: & hoc fiat post regimē bonum in sex
generibus rerum, sicut etiam scis. Secunda est
intentio circa partē, vt abstergatur, & mundifi-
cetur, quod de corruptione inhæret in partib.
alchaiafin, & hoc quidē perficitur cum medi-
cinis, quibus inest proprietates hoc facere: & ex
eis est vinum bonū odoriferum, de quo fiat col-
lutio post collutionem, primo simplici, deinde
cū vino decoctionis eorū, quæ sunt sicut myr-
rha, cyperus, rosę, calamus aromaticus, xylo-
loe, & similia. Deinde insuffletur in nares cala-
mus aromaticus, spica, cyperus, rosa, myrti fo-
lia, & similia, singulariter, aut coniūctim cum
modico salis gemmæ: & similiter cōfert puluis
calamenthi mōtani insufflatus, aut xylobalsa-
mi, & fortius eis est elleborus albus. Inquit Ga-
le. Vrina asinorum est ex melioribus lauacris,
& infusionibus ad foetorem narium, & confe-
rūt immisiones tentarum, & proprie ex eis dē,
ex quibus fiunt insufflationes, quorū nomina-
tio præcessit: & proprie confectæ cū melle, aut
cum vino odorifero. Et ex rebus mirabilibus
ad hoc est tenta facta ex puluere hieræ picæ,
dr. calami aromatici, myrrhę, garyophyllorū,
ana drac. duas, spicæ folij, florum squinanthi,
dalseham, drachm. ij. & semisse, & factentur
cum vino bono. Inquit Dioscorides, dalsehabā
secundum omnem modum administrationis
eius est ad hoc medicamen expertum. Tertia
res perficitur cum eo, quod facit diuersionem
materiæ ab emūctorijs, & partibus narium, si-
cut proprie cauterium factum in zubēdeg, cu-
ius formam narrauimus in capitulo de carar-
rho, & in curis oculorum. Fit etiam foetor na-
rium ex vapore eleuato à stomacho, & alia
parte, & cura eius est, sicut processit post corre-
ctionem stomachi, aut alterius partis. Sabor.
Confectio medicaminis auferens foetorem na-
rium, & faciens ex eis inspirare bonum odo-
rem. Recipe xyloalces crudi, garyophyllo-
rum, rosarum, ana drachm. ij. spicæ, such. ana
drachmam vnam, cōfice cum vino bono anti-
quo, & aromatiza cū muschi danich. ij. fac pi-
lulas in modum ciceris, & dissoluatur vna ex
eis in oleo nardino, aut aqua rosacea, & destil-
letur in nares, postquam laueris eas cum vino
deco-

decoctionis spicæ, & rosarū. Mahemet Arafī. Modus confectionis ad fetorem narium exper- tus. Accipe aluminis, myrrhæ, calamēthi, gal- liæ, ana, tere, & exuffla ex eo in nares: postquā laueris eas cū vino antiquo odorifero multis vicibus, deinde lycinium in eodē medicamine intinctum ponatur. Idē. Aliud. Accipe calami aromatici, dr. vna m, myrrhæ, gallæ, ana dr. s. muschi danich. s. fac sicut prius. Idem. Confe- ctio decoctionis, qua lauādē sunt nares multis vicibus, abscindit fetorem narium. Recipe spi- cæ, galliæ, garyophyllorum, ana partes aqua- r. Coquantur in vino aromatico, & sugātur naribus, & lauentur nares, & lyciniū iussum in eo mittatur.

De fluxu sanguinis narium. Cap. 2.

Quando est ceticus, est expectandum su- per eo, nisi exuberet exuberatione super qua tormidatur de casu virtutis, & tūc succur- rendū est, sicut dicemus post. Et quāq; sit fluxus sanguinis ē narib. succedens sodā, sedans sodā proprie pulsatiuam, & quiescendum in eo nisi superfluat, & tunc succurrendum est ei, sicut dī post. Et sit quandoque pp fracturā arteriarum cerebri: & raro recipit curam, verum ei succur- remus, sicut dicitur post. Et quāque accidit post ebullitionem factam in sanguine cum cōmuni- tate totius corporis: aut cum cōmunitate he- patis tū: quā pp supercalefactionem eius cadit ebullitio in sanguinem: & intētio in curatione eius est duplex, vniuersalis .i. & particularis. Vniuersalis quidem sit tribus modis. Primus modus est cum eo, quod alterat malam cōple- xionē, & aufert acuitatē sanguinis, sicut pro- prie cibi, & potus frigidi, & congelantes: & in- fusiones, & balnea in aquis frigidis, & sessio- nes: in eis: & emplastrationes super hepar ex re- bus verā infrigidationis: & acetum in hoc est mirabile: & proprie emplastrationes pannorū infusorum in aceto infrigidato in niue, & posi- ta super hepar, & sumē, & extrema super t. sti- culos, vtendo permutacione post permutatio- nē: cautela sup hoc adhibita, ne vltima sequa- tur infrigidatio. Secundus modus est, vt fiat di- uersio sanguinis ad diuersum, vel oppositum: & hoc quidē perficitur cū phlebotomia subti- li ex latere opposito in principio, deinde ex eo- dem fiat. Et quāq; oportet ducere ad vltimam fere euacuationem, & vētosationem super he- par, si est ex nare dextra: aut super splenē, si est ex nare sinistra: aut super vtrāque, & lumen, si est ex vtraque. Et conferunt etiam ventosatio- nes super crura, & super calcanea ex parte do- mestica, quæ si non conferunt, administrantur ventosæ super ceruicē, & super spatulas cum scarificatione tenui. Ad hoc conferūt ligaturę, & compressiones dolorosæ factæ in extrēmita- tibus, & in testiculis virorū, & mammillis mu- lierum. Ad iudicauimus præterea secūdum sa- piētiam, vt si acuitas, & inflāmatio vincant in

A sanguine supra multitudinem, modus prius præponatur secundo. Si autem multitudo vin- cat, aut multitudo simul, & acuitas vincant in sanguine, modi secūdi sapiētia præponēda est. Tertius modus est, vt acquiratur coarctatio in vijs, & ductibus. Et hoc quidē perficitur cum linimentis super frontem, & tempora ex rebus infrigidatiuis, & cōglutinatiuis, & stypticis: & si oportet, stupefaciētib., ex his, quæ dicemus, Particularis autem intentio perficitur cū soli- tudine administrationis rerū per instillatio- nem, & insufflationē, & immissiones tentarum fluxum sanguinis cōstringentium. Medicinæ, quidem facientes hoc, aliæ sunt cōglutinati- uæ, sicut puluis molendini proprie, & farina, et tela aranæ, & proprie, quæ est in molendino, aut quæ est vicina furno: & albumē oui, & spō- gia marina cum alchitran combusta: & fumus picis, & thus, & fumus thuris, & stercus asini- nū, & charta cōbusta, & pili leporis, & coagu- lū eius, & succus alfaraz, & gypsū, & gūmi as- sum, & dragacanthum combustum. Alia sunt vehementis stypticis, sicut rosa, & semē e- ius, & balaustra, & euistidos, & chacular, & succus albesadal, & succus albelach, & succus palma, & abon. cortices, & flores granatorū, & bolus, & terra sigillata, & alumē, & cāpho- ra, & proprie hæmatites, & gūmi allum, myr- rha, & charabe, & sanguis draconis, & antimo- num, & succus foliorū salicis, & succus folio- rum vitis, & similia. Alia sunt vehementis infrig- idationis, congelantia sanguinem: sicut cam- phora proprie: & cortex mandragoræ, & suc- cus eius, hyoscyamus, papauer, lactuca, & suc- ci earū, & opiū, & similia. Et alia sunt, quæ sunt cauterizatiua: sicut calx, colcothar, chalcāthū, æs vltum, arsenicū, flos æris, & similia. Et alia sunt quæ operātur illud à proprietate, sicut fre- quentatio comestionis cerebtorū gallinarum, & stercus asini insufflatū, & succus albedago- ri instillatus, & succus porri, & succus portula- cæ, & similia. Verum cōglutinatiuæ, & stypti- cæ sunt meliores eis: & sit per eas curatio vera. Congelatiuæ vero stupefaciētes, & cauteriza- tiuæ suspectæ sunt. Hæ enim aliquando mori- bundæ sunt congelando spiritus, & extingue- do calorem vitæ. Alię vero licet restringentes, magnificant tamen vulnera, & post calus cru- stellæ vehementior fluxus redditur, quā fue- rat prius. Verificatores vero, qui operātur secū- dū sapiētiam, aggregāt ex diuersis diuersarū intentionū, & perficiunt ex eis vnum virtutē habēs sigillatiuam, & carēs suspitione ex his, quæ timentur: sicut trademus post. Et oportet medicamina, quæ mitti oportet in nasū, vt teranē vltima cōtritione sicut alcohol. Deīde post in- iectionē earum in nasum, stringatur super eas vehementer vsque dum imprimant, & sigillēt sup apertionē venæ impressione bona. Empla- strum, quo vtendum est super frontē, & tēpo-

Mesue.

P p 2 ra:

MESVE DE ÆGRI AVRIVM

ra: & linitur super ea, & sedat sanguinis fluxū. Accipe boli armeni, gypsi puri, succi barbæ hircinæ, ana partes æquales. Terantur cōtritione vltima: deinde contere cum aceto forti in vase lapideo, ita qđ elaboretur multum in eius cōtritione, vsque dum fiat sicut mel habens mediocritatē inter tenue, & spissum: & liniatur in frōte, & temporibus: & stringatur super eis cū pila facta ex stupis, & ligatura stringēte: est .n. expertum. Et quandoque apud necessitatē additur opij circiter pars semis. Infusio aquę veri frigoris super caput, & constrictio facta in temporib. ex pila infusa in aqua huiusmodi, stringit sanguinis fluxum: & similiter in aceto infrigidato in niue, aut succo foliorū salicū, & mētæ, & foliorum vitis similiter infrigidatis in niue: & qñq; commiscantur cū his aliqua ex stupefacientibus, sicut necessitas cogit. Hamech. Emplastrum bonum nobile ad fluxum sanguinis ex naribus, & est expertū, & forte: quare oportet super eo cautelam adhibere. Rec. cāphoræ, opij, succi alchafel, ana parrē j. farina hordei partes ij. cōfice cū succo albelach: vel cum succo vuæ lupinę: vel cū aqua rosata, & lini super frontem ex eo, & tēpora. & pone cum licio ex eo in nasum. Idē. Medicamē abscindens fluxum sanguinis ex naribus. Accipe papyri combustæ, corticum ouorum combustorū, acaciæ, corticum granatorum, an. Misce cū eis parum infusionis aquę salis, & cum lycinio narib. immitte. Idē. Aliud valens ad fluxū sanguinis ex ruptura arteriarum. Rec. olibani, aloes, ana, tere, & confice cū albumine oui, & fiat sicut mel, & vtere cum lycinio. Medicamen ex inuentione nra, cito sanans. Accipe camphoræ, sanguinis draconis, an. dr. j. chachię, sandali rubei fricti, colcothar, aluminis iameni, thuris, papyri combustæ, ana dr. ij. Cōfice cum aqua salis, & fac trochiscos: & qñ oportet, dissolue cū encaustro scriptorum. Deinde fac ficcari, & cōbure ipsum: & cinerē eius naribus insuffla, est .n. expertum. Aliud similiter ex inuentione nra. Accipe panum lineum antiquum, & submerge ipsum in lycinio dissoluto in encaustro scriptorum: & vtere lycinio. Aliud similiter ex inuentione nostra. Rec. pannum lineū antiquum, & submerge ipsum in lycinio dissoluto in encaustro scriptorum: deinde fac exiccari, & cōbure ipsum, & cinerem eius narib. insuffla: expertū bonū, si Deus voluerit, vel solum lycinium in panno illini, & combure, & vtere. Gabriel. Aliud valens similiter. Accipe scoriz æris, & papyri combustæ, & corticum ouorū combustorum, chachiæ, corticum granatorum, ana cōfice cū albumine oui, & vtere. Dioscorides. Stercus asininum siccum, & recens insufflatū in nares, et ē odoratum, stringit fluxū sanguinis cū virtute. Et dixerunt quidā ex posterioribus qđ si misceatur cū eo opij, & camphorę circiter, ana partis eius sexta, est medicamen vltimum.

E Isaac. Accipe sanguinis draconis, ramich, papyri combustæ, ana partē vnā: seminis portulacæ combustæ, balaustia, ana partem s. tere, & vtere cum cannello. & accipe ex eo: & cōfice cū succo coriandri humidī: & vtere cū lycinio. Fil. us Zachariæ Araf. Confectio medicaminis, quod ponitur super frontem, & tpa, & abscindit fluxum sanguinis ex narib. Rec. chachiæ, succi barbæ hircinę, olibani, aloes, gallię, balaustię, gummi assī, myrrhæ, boli armeni, opij, ana. Fiant trochisci, & liniantur ex eis super frontem cum aceto, et liniantur super pectine, & renibus. & cōferunt miētui sanguinis, & fluxui mēstruorum, & pessariātur etiam in vuluam, & clysterizantur in ventrem: & conferūt cōgritudine sanguinis. & dysenterię: & conferūt fluxui sanguinis, & vulneribus, vnde cūq; xierit. Ioannes Serapionis. Medicamen abscindens fluxum sanguinis ex naribus, abscissione forti. R. colcothar, telæ aranæ, aluminis, ana partes æquales: confice cum albumine oui, & vtere cum lycinio lineo, & liniatur super frontem, & tempora ex bolo armeno, succo barbæ hircinæ, farina lentis, & balaustia, & modico camphoræ, & opij, cum aceto. Idē. Accipe aluminis, terræ sigillatæ, gallarum non perforatarum adustarum, & extinctarum in aceto, succi heuistidos, ana partem vnā, camphorę, opij, ana partis j. tertiā. Insuffletur ex eis in nasum, & intingatur lyciniū in encaustro ī quo duplicatum fuerit colcothar. Deinde aspergatur super ipsū ex medicamine, & mittatur in nares. Alexander. Spōgiam marinam nouam in alchitram intinge, & combure, & vtere cū lycinio. Ioannitius. Cōfectio medicaminis abscindētis fluxum sanguinis ex naribus. Accipe balaustia, sanguinis draconis, fumi thuris, vel farina eius, aloes, colcothar, calcis viuæ, gallarū adustarum extinctarum in aceto, aluminis iameni, gypsi, pulueris molendini, ana partes æquales, opij, camphoræ, ana partem s. insuffletur ex eo in narē, & vtere cū lycinio. Aboali. Accipe succi barbæ hircinæ, chachię, ana dr. s. camphoræ, gr. ij. confice cum succo florum palmarū, & destilletur ex eo in nasum. Idem. Accipe papyri combustę, corticum thuris, pulueris molendini, aloes, colcothar, ex medietate eorū fiat tenta cum albedagori, vel albumine oui, & ex alia fiat puluis, & vtere.

De nocumentis odoratis. Cap. 3.

Nocumēta odoratis sunt diminutio eius, aut priuatio, aut permutatio, aut mēdositas. Odorabile enim, aut sentitur debilitate, aut nullo modo sentitur, aut sentitur in contrariū eius, qđ cōprehendit ratio, aut sentitur ex odoribus odor, qui nō inuenitur in aliquo præsentium. Et contingunt quidem nocumenta huius, quandoque propter casum, aut percussionem in vijs, aut colatorio. Et accidit ex hoc vt cadant nocumenta in ossa, & tortuositas, & dislo-

dissolutio forme, & fortassis nō recipit curam. Et quāq; contingit ab apostemate, aut vulnere putrefacto, aut cancrolo, aut à carne addita, & putrefacta: & dicemus curam eius post. Et accidit interdum propter malitiam complexionis in caiafin, & nare interius, & partibus eius, sine materia, aut cum materia, aut vñtositate oppilante caiafin, aut colatorium, aut duo emunctoria, quę sunt sicut capita mammillarū: & quodcunq; horum fuerit natium, aut chronicum, vix curam habet. Si autem malitia complexionis, sine materia fuerit: cura eius est per contrarium, administrando embrochas in prora capitibus, & suctiones per nares, & odoramenta, & caputpurgia ex his, quę dicemus. Si quidem fuerit calida, conferunt lauacra ex rosis, & coriandro, & suctiones per nares ex oleo rosato, & aqua rosata cū modico aceto, & similia. Et quęque misceur cum eis, quod est sicut caphora: & aqua decoctionis mentę humidę, aut sicca cū cyperis, est iuuamenti sublimis, & similiter euaporatio aceti, est enim vltima. Si autē fuerit a malitia complexionis frigida, quod est secundum plurimū, conferunt lauacra, & embrocha ex eis, quę sūt sicut spica, calamus aromaticus, calamentū, sampuchus, & similia, & inunctiones, & suctiones, quę fiunt naribus ex oleo costino, & rutaceo, & oleo de neridem cum eo, quod est sicut castoreum, euphorbiū, muschus, & similia. Si autem malitia complexionis fuerit cū materia, aut ventositate grossa oppilante, intentio tunc in curatione est duplex, vniuersalis, scilicet, & particularis, & prima quidem perficitur cum euacuatione materię, & iteratione eius, si oportet, secūda perficitur cū embrochationibus, & lauacris, & inclinatione capitis super vapore chamemeli, sampluchi, silymbrij, calamentū, spicę, & similia, deinde cum gargarismaribus ex eis, quę mūdicant caput: & iam diximus ea, post hæc cū caputpurgijs, & suctionibus per nares cum castoreo, & scilibus animalium, & condisi, & nigella, & rebus odorabilibus, sicut serapinum proprię, castoreum, & piperā, & muschus, & similia: & proprie mista cū oleo nardino, chamemelino, & similibus: & assiduo odorositate est experta in hoc capitulo: & similiter caputpurgium ex ea: & caputpurgium ex nigella trita contritione vltima, quę fait infusa in aceto, & mista cū oleo antiquo: & fugat naribus vehementer, est enim mirabile. Et caputpurgium ex vrina cameli, & elleboro, aut pulpa colocynthidos, aut euphorbio est sublime: & similiter ipsa vrina per se. Cū autē caputpurgia, & effusiones generant ardorē, & combustionem in naribus, tunc succurratur cū oleo rosato, & lauacris ex aqua calida, & aqua furfuris, & oleo de cucurbitis, & similib. Mahemet Arasi. Puluis bonus ad oppilationes nariū, & defectū factus. Recipe arthanitę, condisi, salis ammo-

niaci, ana, terantur sicut alcohol: & suffletur ex eo in nares postquam euaporaueris eas aceto calido. Idem. Aliud valens similiter, & est bonum. Rec. nigellę, fellis gruis, colocynthidos, ellebori albi, ana. Terantur contritione vltima. Deinde funde super ea conterendo vrinam cameli arabici: deinde facias exiccari, & tere, & fiat ex eis siel cū oleo sambucino, aut sampuchino, destilletur in nares, est enim expertum bonum. Si autem dolorē patiantur succurratur eis cum aqua calida, & oleo de semine cucurbitę, aut aqua furfuris. Idem. Aliud sublime. Accipe nigellam, postq̄ infusa fuerit in aceto, & exiccata, conterere sicut alcohol: deinde misce cum oleo veteri. Et modus vtendi eo, est vt impleat patiens os suum aqua: & reclinet caput retro: deinde instilletur ex medicamine aliquę gutte in nares: & fugat vehemēter, donec egrediatur humiditas plurima tenēdo os apertum super vaporem aquę calidę: deinde lauet cum aqua calida, & alijs: & faciat hoc tribus diebus, & tribus vicibus.

De apostemate narium. Cap. 4.

Intentio in curatione eorum est triplex. In principio namq; indigent medicamine repellente materiam, sicut proprie oleum rosatum, & oleum myrtinam cū aqua rosata, quod eunque eorum fuerit. Post hoc vtendum est: quod est sicut oleum cōquassatum cum aliqua ex mucilagibus, aut cum lacte mulso recenti. Vltimo vero indigent medicamine maturatiua, sicut proprie diachylon dissolutum in oleo, aut mucilagine maturatiuę dissolutę in oleo, aut mucilago radicū lilij conquassata oleo, aut radix lilij cocta in lacte, & trita cū adipe gallinę, aut porci, & adeps gallinę cum oleo de amygdalis amaris confert in hac hora. Hammech. Medicamen conferens apostemati, & bochor sanguineis. Recipe farine hordei, rosarum, ana partem vnā, caphorę partis vnitus quartam, tere, & confice cum aqua rosata, vel succo granatorum, acetosorum, vnge intus, & extra, probatum est. Idem. Aliud ad apostemata ex sanguine. Accipe succi solatri, & succi acetosorum granatorum, & aquę rosatę partes equales, olei rosati partes duas. Conquassentur cū modico camphorę, & vnge intus, & extra. Idem. Aliud ad apostemata ex cholera rubea. Recipe mucilagine psyllij, aut semina cydoniorum, aut albumen oui: & conquassa cum oleo rosato, aut violato: & infrigida ea, & vtere, bonum est, expertum.

De vulneribus, & ulceribus narium.

Cap. 5.

Quędam ex eis sunt manifesta exterius: quędam occulta interius. Quę autem manifestata sunt, alia sunt sicca sicut crustę: alia humida lenia. Et prima quidem curantur cū medicinis mediocris exiccationis, sicut vnguento de cerussa, proprie vnguento tripharmacō, aut

Mesue.

Pp 3 oleo

oleo rosato dissoluto cum mastiche, & pulvere rosato misto, & similibus. Si aut fuerint vulnera humida, curatur cum medicinis minoris exiccationis, sicut oleo rosato, adipe gallinæ, & cera simul dissolutis, & similibus. Consuetudinaria aut vulnera, quæ sunt sicut crustæ, bothor, & asperitas rubei coloris rosarum accidentes naso sunt exterius eis, curantur cum duobus cauterijs positus inter labia, & gingiuas iuxta dentes caninos, ut ascendat hinc inde ad colatoria nasi. Occulta aut interius latentia in partibus alcaiasin prava sunt: & peiora, quæ sunt in partibus colatorij, & adhuc magis, quæ sunt in ventriculis cerebri: & in eis, quæ sunt sicut capita mammillarum. Et ex eis quædam sunt recentia, quibus non multum præterijt tempus: alia sunt antiqua chronica. Recentium autem duo sunt genera curationis. Primus quidem est mundificatio, & perficitur cum medicinis lautius debilis absterfionis: sicut aqua mellis proprie: & quæ hoc cursu præcedunt. Secundum vero est consolidatio, & sigillatio eorum: & perficitur cum medicinis debilis exiccationis: sicut unguento triapharmacum, & unguento de cerussa confortato cum modico myrrhe, & olibani, et sanguinis draconis. Chronica autem, & putrida vulnera triplici eget genere curationis. Et primum quidem genus est mundificatio eorum, cum eo, quod est medicocris absterfionis: sicut vinum, & proprie mel, & similia. Et quæque expetit necessitas apud multitudinem putrefactionis, ut misceatur cum eis, quod est sicut colcothar, aut unguentum ægyptiacum, & urina quidem infantium est mundificativum bonum, & nos diximus multa ex eis in capitulo de vlcerebus aurium ad hæc conferentia. Secundum vero genus est incarnatio vulneris cum eis, quæ sunt sicut unguentum de cerussa, aut unguentum triapharmacum, aut confortata cum eo, quod est colcothar modicum, & similia. Tertium vero est consolidatio vulnerum, & sigillatio eorum: & perficitur cum medicinis exiccativis non multæ exiccationis, sicut proprie, mara factum ex rebus, quæ sunt sicut olibanum, myrrha, sarcocolla, & similia. Et quandoque apud necessitatem miscetur cum eis, quod est sicut aristolochia rotunda, & colcothar, & similia, & proprie, quæ timemus de futura putrefactione, dicta sunt in capitulo de vulneribus aurium, quæ afferantur ad locum hunc. Excepto, quod vulnera aurium sicciori, & acutiore indigent medicamine, quam vulnera narium, & tuum est discernere, & mensurare ista. Et confert cauterium in zuédeg. Hamech filius Zachariæ. Medicamen bonum conferens vulneribus narium recentibus, & antiquis, & fecit Hispanus. Rec. cerussæ, olei sifamini, medullæ cruris vaccæ, & olei amygdalini dulcis, ceræ albæ, & gummi albotin, ana, dragaganthi, gummi arabici, ana. parte mediâ. fiat ex eis gluten cum modico aquæ rosatæ, & fiat unguentum cum ceteris: & utere super morbo

cum lycinio de panno. Si autem alcaiasin vulnera occupant: & descendunt per foramina usque ad palatum, & ad guttur; fugat naribus. filum usque dum descendat ad palatum, & trahatur per os, & ducatur filum sicut ferra, usque dum locus sanguinetur, deinde unge filum cum medicamine: & hoc fiat omni die usque dum sanus fuerit: est .n. expertum. Idem. Medicamen conferens fistulis in naso, & vlcerebus. siccis, expertum. Rec. ceræ albæ partes ij. medullæ cruris vaccæ parte j. olei chamæmelini, sifamini, olei nardini, olei de amygdalis dulcibus, ana partem. j. fiat unguentum: & misce cum eis mucilaginis, dragaganthi albi, & mucilaginis heuisei, & mucilaginis semin. cydoniorum, psyllij, & semi. lini, ana partem j. sextâ. fiat ex eis unguentum cum pauco croco, & utere sicut primum, valet et ad scissuras labiorum. Idem. Aliud valens similiter. Accipe ceræ rubeæ partem j. olei rosati partes vj. dissolue ea, & misce cum eis lithargyrij, cerullæ, siccis argenti, ana partem unius tertiam: fac unguentum: & utere: & eo sæpe tangat nasum. Sabor. Aliud bonum valens ad idem. Accipe lithargyrij, olei rosati, & olei myrtini, ana. partem j. acetum, & succum myrti, ana partem mediam, confice, & unguentum est, si Deus voluerit. Et quandoque fit sine aceto, & pro aceto pone succum myrti, quinque pro aceto, vinum. Et est bonum. Gal. unguentum de flore æris, bonum, mundificans vulnera saniosa, & consolidans ipsa. Rec. ceræ, dragaganthi, & olei antiqui, vel facti ex oliuis immaturis, dr. xvj. floris ægris pulverizati sicut alcohol, dr. ij. fiat ex eis unguentum, & utere cum lycinio. Et quæque additur, vel minuitur ex flore æris sunt, quod exigit necessitas. Unguentum ex inventionem nostram sanans vulnera narium, & ubicumque sint in corpore. Accipe lubene, & triphyllon acetosum, ana unc. ij. projice super ea postquam fuerit concussa, olei rosati, olei myrtini, ana unc. v. & dimitte in vase lapideo per dies vij. deinde ebulliant ebullitione una, & cola, & cum ceræ citrinæ, unc. ij. & s. fiat unguentum ex eo in lycinio: & utere, & quandoque admiscetur ad omnem unciam istius unguenti ex flore æris, dr. j. Filius Serapionis. Medicamen conferens vlcerebus. Recipe cerullæ, merdasengi, & plumbi adusti, ana partes æquales, abluantur vicibus pluribus, postquam fuerint trita. Deinde fac ex eis unguentum cum vino, & oleo myrtino diu teredo in mortario, nunc oleum, nunc vinum: ante parum infundendo usque dum impinguetur, expertum bonum.

De polypo, qui fit in naribus. Cap. 6.
Polypus, qui fit in naribus, durus, & niger, et non tractabilis, & mollis, putridus, & fetidus fortassis non sanatur. Et qui elongatur, & pedet, & aliquando egreditur extra, habens radicem gracilem, tenuem, non nimis profundam, curatur incidendo, iuxta radicem eius, cum forficibus, postquam apprehendis, & trahis cum tenaculis:

culis: deinde post incisionē cauterizetur super eo, quod remanet de radice cum ferro ignito, aut cū medicamine acuto, & hæc quidem fiant post corporis mūdificationē pluries iteratam: & post phlebotomiam. Et quāque necessitas expetit, vt fiat cauterium in zuhēdeg, & proprie apud fluxū rheumatis ad partes narium, sicut dictū est in eis, q̄ sunt de curis catarrhi, & coryzæ. Si aut polypus descendit per foramina palati ad palatū, & guttur, trahatur similiter cum tenaculis: & incidatur secus radicem eius cum forficibus ignitis, & curetur deinde cū medicamine acuto, sicut iam diximus. Si aut eius incisionē non fuerit facilis s̄m modū, quem diximus: tunc accipe duos, aut tres pilos caudę equi, & torq; singulū eorum per se: deinde ex eis retorquendo fac sicut filum vnum, & fiant in eo nodi tres, vel quatuor: mittatur per nares cū acu plumbea: & declinetur cū ea ad foramina palati: & trahatur per ipsū palatū cum facilitate, donec filum exeat p̄ foramina palati: & tūc accipe vtramq; extremitatem fili, & ducas, & re ducas ad modū ferrę vsq; dum tota incidatur caro: & si aliquid remaneat, tunc facias sicut superius dictū est, abiecta aut tota carne polypi curetur deinde cū vnguento viridi, & medicamine incarnatiuo. Plerumq; autē polypus nō est multę additionis: & curat̄ præter incisionē cū medicinis acutis, & alijs sicut dicemus post. Si aut fuerit canerosus, cura eius est difficilis: Curatur tamen quandoq; cum medicinis acutis, & alijs, q̄ diximus in capitulo de vlcerebus nariū, loco aut narium a polypo perfecte mundificato curetur cū vnguento viridi, & vnguento de cerussa dictis in cura vlcerū. Dioscorides. Medicamen auferens polypum narium, & omnem additionē carnis in eis: & hæmorrhoidas narium canerosas. Accipe semen lus, & tere cū succo malorum granatorū coctorū cum cortice suo, & liniatur sup̄ polypo in circuitu eius: est. n. medicamen bonum. Vna etiā lus, & proprie succus eius idem operatur, & similiter succus radicū eius: & proprie lana ex aliquo eorū imbibita, & immissa naribus. Et est expertum. Galenus. Medicamen sanans, & cōsumens oēs additiones carniū in naribus cū lenitate sine dolore, & sanās vlcera in eis, & efficit operationem suam tpe longo, quapropter sine cessatione vtendum est eo. Accipe ex tribus generibus granatorum partes æquales, & tere ea s̄m totalitatem eorum, & extrahe succum ipsorum, & decoq; in essentia rob tenuis, deinde tere substantiā granatorū contritione multa, vsq; dum fiat sicut pasta: & fac cū succo eorum formas similes nasalibus, & intromitte ex eis in nasum vnā post vnā præliniendo, tū cum succo prædicto: & hoc fiat tempore extenso: efficit. n. operationem sine dolore: & est expertum. Quidā vero ex experientibus admiscuerūt cū eis ex trochiscis alcacalon quantitatem sufficientem ad

vigorandum operationem ex ipsis. Filius Serapionis. Cōfectio medicaminis cōsumentis polypum, & omnem carnem additā. Rec. scoriae æris aur. iiii. chalcāthi aureos duos, ellebori nigri aur. j. arsenici rubei, drac. j. Tere, & fac puluerem, insuffla in nasum: aut cōfice cum vino, & vttere cum licinio. Idem. Cōfectio trochiscorum alcadicō, quorum iuuamentū est virtuosum: cōsumunt. n. polypum, & cancrum, & oēs additiones carniū in omnibus locis. Rec. calcis non extinctæ, arsenici citrini, ana partes ij. colcothar, floris çris, aluminis, ana par. ē. j. gal larū, chachia, balauſtia, ana partem semil. cōfice ea in mortario æneo cū aceto forti, contritione vltima vsq; ad quinq; dies: deinde fiant ex eis trochisci: & cōseruetur in vase vitreo in loco frigido, & succo, distempera vnum ex eis cum vino, & vttere cum licinio: expertū forte.

De Sternutatione. Cap. 7.

Sternutatio est in quibusdam utilis, in quibusdam nociua. Utilis post maturationem coryzæ: & post digestionem sodæ, & phrenesidis, & lethargiæ, & subeth, & intercessionis memoriae, & epilepsiæ, & apoplexiæ, & ægritudinum neruorum, & scotomię: & faciliat partū, & expulsionem secundinæ. Ex his, quæ submovent sternutationem, & incitant, alia sunt, quæ fumuntur per os, sicut cępe acutum, & allium, & sinapis, & vinum forte, & acutū, & similia, alia sunt ab extrinsecis incitātia: sicut radius solis, ventus acutus, fumus, & similia, et ex eis est approximatio ad iuenculam, & hæsitatio, & desiderium coitus, & alia sunt odorabilia, & intrantia narem, sicut rosa proprie odorata: generat enim sternutationem calefactis, & folia myrti cum aceto, & succus foliorū vitis instillatus, & similiter agreſta, & similiter camphora cū omphacino, & opio insufflata in nares, & nenufar odoratum, & solatrū, similiter, & sief memithæ cum camphora, & vapor aceti, & similia. Infrigidatis vero sternutationem stimulantia sunt mezereon, euphorbium, elleborus, condisi piper, oleander, fella animalium, castoreum, arthanita, cucumer asininus, zinziber, pyrethrum, sampſuchus, auricula muris, iris, nigella infusa in aceto, pulpa colocynthidos, baurach, opopanacis, serapinum, aloë, sulfel, gallia, sinapis, ruta syluestris, & similia. Composita vero incitantia sternutationem plura dicta sunt in capitulis, quæ præcesserunt. Nociva vero sunt sternutatoria in principio catarrhi difficilis: & in ægritudinibus catarrhalibus pectoris, pulmonis, & fauciu, & costarum, & ante digestionem sodæ ex plenitudine, & etiam, omnium ægritudinum, quarū nominatio præcessit: & ante mundificationem corporis communem. Sternutatio autem facta per se quandoq; fit propter fortitudinem cerebri vigorosi ad

Quid sternutatio utilis est.

Sternutatio incitantia.

Quid Sternutatio nociva est.

ad

ad expellendū superflua, & est significatio laudabilis in agridudinibus cerebri: desperatur. n. de eo, qui sternutare non pōt, in ipsis etiā medicaminibus adhibitis, & quandoq; fit propter passibilitatē cerebri patientis de facili impressiones frigoris, & caloris, & impressiones redūdātes ex austro, & borea. Quare fit coarctatio, & expressio propter impressionē ex frigore, & boreas; & expellitur materia coarctata, aut dissoluta, & expulsio propter impressionē ex calore, & expellitur austro materia dissoluta. Sternutationem autē prohibentia sunt proprie passionēs animales, sicut gaudium proprie, & ira, & sollicitudines, & cogitationes, & frictions aurium, & extremitatū, & contorsio nasi, & frictions gingivarū, palati, & linguę, & oculorū. Et si contingat pp incitationem factam à calore, aut austro, sedant vehementiam eius oleum rosatum, & oleū de salice, & similia odorata, & effusa in ambabus auriculis super caput, & forbitio aque frigide, & sugere eā naribus, & lauare faciem cū ipsa. Si vero contingat propter incitationē à frigore, & borea, conferunt infusiones oleorū calidorū sine mordicatione in ambabus auriculis, & super caput, & et nares, & forbitiones calide, & balneationes, & odorare chamamelum, & poma redolentia, & galliā, & spicam, & myrrhā, & ambrā, & xyloaloe. Et conferunt etiam odores herbarum, quę nascuntur in mari, & spongię, concharum maris, & lanarum, & pilorum, qui sunt in eis.

Sternutationem prohibentia.

S V M M A VIII.

De agridudinibus oris, & primo de scissuris labiorum. Cap. 1.

Scissura labiorum quandoque fit in superiori, & cum communitate narium, & fit post coryzam, & catarrhum solitum fluere ad partes illas: quare turget natus, & labiū cū vestigijs rubedinis interdum, & interdum bothor, & interdū cū crustis, & scissuris, & asperitate. Et cura eius est tres res. Prima est mandificatio ab humore, qui superabundare videtur. Secunda est diuertere materiā cum phlebotomia si peccatum est in sanguine; aut cū vērosis cum scarificatione in occipitio, & in collo: aut cum cauterio in zehendeg, si necessitas expetit: & quęque sunt cauteria duo, quę diximus in capitulo de vulneribus narium, & sunt mirabilis iuuamenti. Tertia pars est adæquatio loci, & correctio nocuementorum, quę cadunt in locis ipsis, & hoc quidem dictū est in capitulo de vlceribus narium. Et quęque fit in labio superiori, aut inferiori absq; communitate aliarum partium, & proprie pp contractionem accidētē musculi transuerfari ipsius labij, quare accidit ei vt scindat labiū scissione profundate: & mul-

tiplicatur huiusmodi apud multiplicationem boreę: & cura eius est cū vnguento de cerussa, aut oleū rosatū cum cerussa: aut licinium cum oleo rosato, & cerussa: & alia quorū mentionē faciemus post. Et sunt ex hominibus, qui incidunt musculū ipsum sū transuerfum eius profundantes cum sagittella vsq; dū incidatur sū totalitatem eius, deinde imponunt puluerē cinamomi, & gallarum vsq; dū sanctur. Et sunt qui cauterizat sū transuerfum ei numo aureo subtili, deinde curant cū vnguento de cerussa, & alijs similibus. Democritus. Medicamen expertum ad scissuras labiorum. Accipe sursuris, & pilorum caudatum equi partes æquales, cōbure super laminā ferream, & misce cinerē eorum cū melle, & vngue locū manes, & sero vsq; dum sanctur. Cerotū lanans scissuras labiorū, & est expertū. Accipe glutinis albotin, mellis, mastiches, hyssopi humidę, atq; partes æquales. Fac sicut cerotum. Aliud ex inuentione nostra. Accipe gallarum, cerussę, ana partem j. dragaganthi, amyli, ana partem semis, cōfice cū adipe gallinę quantum sufficit, vt ere sicut primo. Aliud valens ad ardorem, & cōbustionem, & vicera labiorum: & est iuuamē expertū. R. lithargyri, cerussę, frictions plumbis, olei hyoscyami albi, & cerę, ana partes æquales, olei rosati quantum sufficit, expertum est. Dioscorides. Ad scissuras labiorū. Accipe gallas, & pulueriza sicut alcohol: misce cum melle, & vtere: aut misce cum terebinthina, & adipe gallinę aut anatis: aut accipe gallas, & tere sicut alcohol, & misce cū terebinthina, & mastiche, et hyssopo, & croco, & melle, expertum bonum. Filius Zacharię. Medicamen bonū, conferens scissuris labiorum, & faciei, & manuum. Accipe cerę citrinę, hyssopi humidę, baurach, adips anatis, ana partē j. olei rosati partes duas, amyli, dragaganthi, mucilaginis seminis cydoniorum, ana partem semis. fiat ex eis marā, ex quo loco prius frictō ingrediatur balneū, & exiens inungat locum ex maram: & ex dragagantho trito sicut alcohol superaspargat: & hoc faciat vsque dum sanctur.

H De dolore dentium. Cap. 2.

Intētio in curatione duplex est: vniuersalis, & particularis. Et quidem vniuersalis intētio est tres res. Prima est euacuatio materię. Secunda diuersio eius. Tertia prohibitio fluxus ipsius. Et prima quidē res perficitur cū euacuatione per phlebotomiā, & ventris solutionem. Et illud significabitur tibi accidere cum communitate cerebri, & partium capitis. Verum si dolor fuerit propter apostema, quod est in gingiua, cuius materia est sanguis acutus, confert phlebotomia cephalicę, & scarificatio, & incisio venarum, quę sūt in labijs, & sub lingua: & hoc fiat gradatim, & conferunt etiam sanguis-

guis
latio
stun
nistr
Et si
phle
Si au
cua
ra di
cōpl
mus
cōpr
dec
& p
part
ture
Ter
dica
dēte
xan
rho
scri
dico
ver
den
me
rhe
lida
dē
tud
ex
ro
etia
de
my
& c
tra
leu
huc
ni
ēte
mo
ua
teri
fun
ros
hoc
fop
tior
fun
stap
lia
do
pet
scy
ex
ten
pli
ris
uer

guifuge appofita in radice dentium, & ventofatione fub mento cū incifione. Et fi abfq; apofte-
 mate fuerit, tamen ab eadem materia; admi-
 niftrada eft phlebotomia, & alia que diximus.
 Et fi cū hoc fuerit fanguis acutus cholericus;
 phlebotomia, & ventris folutio neceffaria eft.
 Si autem ex humorofitatibus fiat frigidis, eua-
 cua cū eo, quod eft ficut pilulæ cochæ, & hys-
 ra diacolocynthidos, & fimilia. Secūdam rem
 cōplent phlebotomia, & ventofatio, quas dixi-
 mus, & fricciones extremitatum, & ligaturæ, &
 cōpreffiones dolorofæ, & cauterium in zaen-
 dech, & fimilia. Et dixit Gal. Si teratur alium,
 & ponatur in radice manus iuxta palmam ex
 parte domestica, & pprie ex manu, que fequitur
 dolorē, fanat dolorē dētis, & expertum eft. B
 Tertiam rem complent adminiftrationes me-
 dicaminum prohibentiū fluxum declinare ad
 dētes: ficut sūt pilulæ alchaiber, quas fecit Ale-
 xander, & nos fcripimus in capitulo de catar-
 rho, & coryza: & nos plura intentionis huius
 fcripimus ibi. Particularis autem intērio diui-
 ditur in curam veram, & curam mēdoſam. Et
 vera quidē cura habet tres feminas. Prima qui-
 dem eft, vt in principio doloris adminiftrētur
 medicinæ, quæ confortent dentes, & repellant
 rheumatizationes materiæ: & fi fit materia ca-
 lida cum eo, quod eft ficut retentio aque frigi-
 dæ in ore cū aceto, aut aqua roſata, aut viciffi-
 tudo eorum, aut aliqua inſrigidātia, quæ funt
 ex fuccis, & decoctionibus rerū, quæ funt ficut
 roſa, myrtus cum modica camphora: & huius
 etiam intentionis eft oleum roſatum, & oleum
 de falice: & oleū de oliuis immaturis, & oleum
 myrtinum per ſe, aut confortatum cum aceto,
 & camphoræ modico. Cum autem incipit per-
 tranſire tempus principij, adminiftrandum o-
 leum roſatum cū decoctione maſtiche. Et ad-
 huc poſt hoc oleum roſatum cū decoctione vi-
 ni, & maſtiche, aut oleum roſatum cum deco-
 ctione vini, & paſſularum, aut ſænugræci: vlti-
 mo vero gradatim perueniendum ad reſoluti-
 ua, & maturatiua ex his, quæ dicemus. In ma-
 teria vero frigida adminiftrētur in principio, q̄
 funt ficut oleum roſatū cum maſtiche, aut oleū
 roſatum cū ſuch, aut ramich, & fimilia, & poſt
 hoc oleum roſatum cum eo, quod eft ficut hyſ-
 ſopus, & alhaſce, aut ſuccus porri poſt ebulli-
 tionē eorū, & fimilia. Poſtremo vero ea, quæ
 funt ficut radix colocynthidos cum aceto, aut
 ſtaphis agria, aut pyrethrum, aut aliū, & ſimi-
 lia. Cura autē mendofa eft cura, quæ blandien-
 do ſedat doloris vehementiā, & hoc quidē ſtu-
 pefaciēdo. Et huius quidē intētionis eft hyo-
 ſcyamus, & pprie ſuffumigatio facta ex eo: &
 expertū eft de opio, & oleo roſ. linitis ſup den-
 tem, & ſimiliter pyrethrum, & cāphora, ſi ap-
 plicētur ſuper dentē, ſedant vehementiā dolo-
 ris eius. Et ex expertis annexis ſup dentē remo-
 uentibus dolorē eius eft medicamē iſtud. Rec.

A hyoſcyami albi, opij, ſtyracis, galbani, ana dr.
 j. piperis, alia ſætidæ, ana dr. ſemiſ. miſce cum
 rob vug, & cū endiuia, & liniatur ſup dēte do-
 lorofa. Aliud. Accipe opij, caſtorei ana partes
 equales, & defulletur ex eis granum vnū, vel
 duo cū oleo roſato in aure ſequentē dolorē, &
 ex eis eft ſagzenea proprie, & trochiſcus Stel-
 le, & Philoniū, ſunt. n. mirabilis iuuamenti: &
 proprie miſto cū eis aliquanto opij. Narratio
 medicaminū ad dolorē dentiū calidum. Cōfe-
 rūt collutiones oris factæ ex aceto decoctionis
 hyoſcyami, aut radice eius cū oleo roſato, &
 aceto. Acetū autē decoctionis ſpolij ſerpētis eſt
 ad illud mirabile proprietate, q̄ eſt in ipſo. Sā-
 daracha cū aceto eſt iuuamēti ſublimis, prohi-
 bet. n. rheumatizationem a dentibus, & gingi-
 uis, & ſedat dolorē vehementer, & conſtringit
 gingiuas. Aqua roſata cōfortata cum modico
 cāphoræ valet ad dolorē dentiū colluto ex ea
 ore. Valet etiam oleum roſatum ſine maſtiche,
 & cū maſtiche gallarū decoctio cum aceto va-
 let, ſimiliter ſolatium cū aceto eſt medicamen
 expertū. Mahemet Araſi. Conſectio trochiſco-
 rum ſedantiū dolorem dentium calidū, & do-
 lorē apoſtematis in gingiuis. Recipit coriādrī,
 ſeminis portulacæ, iumach, lentiū excorticata
 rū, ſandali citrini, roſarum, pyrethri, cāphoræ,
 ana partes æquales: fac trochiſcos cū ſucco ſo-
 latii: & lini dentē doloroſum cū vno eorū diſ-
 ſoluto in aqua roſata, & aceto, præcedentibus
 phlebotomia, euacuatione, & ventofatione ſi-
 cut prædiximus. Filius Zachariæ. Medicamen
 conferēs doloribus dentiū, & corroſioni eorū.
 Recipit carmezit, drac. v. ſpolij ſerpentis, dr. j.
 alchannæ de mecha, drac. ſemiſ. corticum ra-
 dicum papaueris, drachm. ij. bulliant cum ace-
 to, & teneatur tepidum in ore in parte doloris:
 expertum eſt. Idem. aliud conferens dolori, &
 motionibus dentium. Rec. gallarum, corticum
 glandinum, corticum granatorum, ana partes
 æquales, bulliat cum aceto medietas eorū, &
 vttere colluendo, & ex alia medietate fiat pul-
 uis, & poſt collutionem vttere ſuper dētes. Nar-
 ratio medicaminum ad dolorem dentium fri-
 gidum. Conferunt collutiones diu retentæ in
 ore: factæ ex rebus, quæ funt ſicut cortices radi-
 cum capparīs, & acetum, poſtquam ex deco-
 ctione eorū fit collutio in parte laſa, & ex eis
 eſt tēda pinguis, & cortex eius, & lignum pini,
 & cortex eius, & radix colocynthidos, & pul-
 pa eius, & proprie acetum decoctionis eorum,
 & acetum, quod iā bulliuit in teſta colocynthi-
 dos ſpatio multo, & eſt magni iuuamēti, & cō-
 dyſi bullitum cum vino eſt vltimum, decoctio
 calamenthi cum aceto aut vino eſt iuuamenti
 valde, & ſimiliter radix raphani, & folia alme-
 zereon, & pyrethrum, & zinziber, & radix cu-
 cumeris aſinini, aut ſuccus eius: & ſimiliter
 harmel cum aceto. Pyrethrum eſt cum aceto,
 et ariſtolochia rotūda ſunt experta: & ſimiliter
 ſlipites

M E S V E D E Æ G R I . O R I S

stipites alij cum pyrethro, & aceto, & qñque
exigit dispositio: & indiget administratione
apud vehementiam doloris rerum maturatiua-
rum in collutionib. ad sedandum dolorem, si-
cut proprie oleum calefactū, in quo de cocta sit
radix althææ, & chamæmelum, & melilotum,
& fenugræcum singulariter aut coniunctim,
quæ sunt sedatiuum bonū. Rerum autem, quæ
applicantur super dentes, & sedant dolorē, sum-
ma hæc est. Piper, & alchitran administrata su-
per dentem resoluunt dolorem cōgelatiuū: aut
piper, & euphorbium cū melle: aut piper, & as-
sa fætida: aut sinapis, & assa fætida; aut serapi-
nū. Ex expertis, est medullæ nucleorum perfici
pars j. piperis pas semif. confice cum alchitrā,
aut pithri, piperis, zīziberis, staphidis agriæ,
ana drac. j. baurach armeni, drac. semif. fricen-
tur cum eis gingiuæ: sunt .n. iuuamenti subli-
mis, & similiter nigella cum oleo antiquo: &
opopanax cū pyrethro, & serpentis spoliū cō-
bustum mistum cum oleo ad spissitudinē mel-
lis linitum super dentes est mirabile in sedatio-
ne doloris, & ex origano, & nitro puluis factus
sparsus super dentes, & gingiuas mox dolorem
tollit. Res autem, quibus dentes suffumigantur,
& tollitur eorū dolor, sunt semē porri cum al-
chitran, postq̄ recipitur ex eis fumus per traie-
ctorium super dentem dolorosum: sedat enim
dolorē, & occidit vermes: & similiter ex se-
mine cæpe cū alchitran: & similiter ex semine
hyoscyami, & semine porri, & alchitrā parti-
bus equalibus, factis ex eis formis sicut auella-
na, & suffumigationes factæ vna ex eis per traie-
ctoriū. Res vero quib. fit vaporatio exterius
ad dolorem dentiū, sunt sicut malua, anethū,
althæa, & herba nitri, chamæmelū, melilotum,
fenugræcū, semen lini, semen caulium, & folia
eius, semē porri, iris, radix lilij, hyssopus, & si-
mililia: & qñq; fit emplastrum ex eis: & qñque
fit emplastrum ex cæpe aslo, & oleo chamæme-
lino, aut anethino, & qñq; fiunt linimenta ex-
terius cum oleo chamæmelino, aut anethino,
aut rutaceo, aut amygdalarū amararum, aut
de lilio, aut oleo de been, aut oleo persicorum,
aut hyssopi cerato, & similibus, & quandoque
fit ex alijs vnguentis. Et quandoq; fiunt eua-
porationes ex reb. siccis, sicut cum sale, & mi-
lio, & panico, & similibus. Res aut, quibus fiūt
iniectiones per aures, & sedant doloribus den-
tiū, sunt hæc. Succus asphodeli tepidus iniectus
per aurē, quæ est ex parte doloris sedat dolorem.
Et similiter oleū de amygdalis dulcibus, & a-
maris, & oleū de persicis, & oleū sambucinū:
quodcunq; eorū fuerit coctum in cæpe per se:
aut postq̄ distumpit in eis aliquid castorei, aut
euphorbij, & quandoq; aliquid opij apud ne-
cessitatem. Et ex eis succus cucumeris asinini,
aut succus radicem capparidis postquam deco-
xerimus cum aliquo ex oleis prædictis: aut de-
stillantur per se: succus autem alzanaham est

Sedantia de
dentem.

Vaporaria.

Linimenta.

E mirabilis. Ioannes Serapionis. Confectio me-
dicaminis ad dolorē dentiū bona, & vocatur
furificō. Rec. piperis, drac. decem, staphidis a-
griæ, pyrethri, ana dr. iij. baurach armeni, dr.
vj. tere, & fac trochiscum cū succo radicū cap-
paris, aut aqua decoctionis eius, lini vnū ex eis
super dentes, & gingiuas. Alexander. Modus
decoctionis de alijs cito sedans dolorem den-
tium. Rec. alij spicas. v. olibani, dr. j. & semif.
myrrhæ dr. j. decoq; cum aceti hemina. j. vsq;
ad cōsumptionem medietatis semper agitādo
cū spatula tēdē pinguis: & hoc fiat oris collu-
tio, & diu calidū teneat in ore, & hoc fiat plu-
ries. Idem. Confectio trochiscorū dolorē den-
tium cito sedans: quando ex vno eorū fit frica-
tio super dentē, & gingiuam, expertū bonum.
Rec. aluminis, drac. iij. piperis, drach. iij. hyo-
scyami, drac. iij. pyrethri. dra. ij. fiant trochisci
cū aceto, & vtere. Mahemet Arasi. Confectio
theriacæ mirabilis ad dolorem dentium. Rec.
piperis, castorei, myrrhæ, assæ fætida, opij, ana
partes æquales. Confice cum melle quantum
sufficit. Idem. Confectio alterius medicaminis
valentis similiter: & est medicamen bonum, &
expertum. Recip. castorei, assæ fætida, styracis,
myrrhæ, aristolochiæ rotūda, opij, piperis, zin-
ziberis, hyoscyami, ana partes æquales. Cōfi-
ce cū melle aut alchitran: & lini super dentem
dolorosum: & applica super ipsum. Idem. fiat
formæ ex styrace, & semine hyoscyami parti-
bus equalibus, & fiat suffumigatio ex vna ea-
rū in traiectorio. Aboali. Confectio medicami-
nis experti ad dolores difficiles dentiū, & cor-
rosiones eorū. Recip. castorei, opij, myrrhæ, pi-
peris, galbani, ana partes æquales. Cōfice cum
rob, & fac trochiscos ex eis, & linia ex eis su-
per dentes. Idem. operatio decoctionis olei cō-
ferentis ad dolorem dentium pulsatiuum. Ac-
cipe pulpæ colocynthidos, aloes partes aqua-
les, olei, & aceti ana partes. vj. bulliat ad aceti
consumptionem, & destilletur ex eo in aurem
destillatione post destillationem.

De extractione dentium. Cap. 3.

H Q Vandoq; propter vltimum nocentū
cadens in dentes medicamenta non con-
ferunt, nec dolores vehementiam diminuant.
Quare ne alijs ēē dentibus nocentia pariat,
consulimus ad eradicationem eorum accelera-
re, cum regimine bono prohibitiuo apostema-
tis, & proprie cū processione euacuationis: &
proprie iterata, ne fiat extractio eius apud ve-
hementiā doloris eius, ne sit causa syncopis, &
mortis; & fiat causa excitationis, & cōmotio-
nis rheumatis vehementis, & suspecti; aut fiat
causa generationis apostematis timorosi, sed
expectandum vsque dū sedetur dolor, & ma-
turetur, deinde extrahatur cum ferro, postquā
scarificaueris eum à carne gingiuarum, scarifi-
catione

catione profunda. Et postquam extraxeris ipsum, teneat in ore suo acetum infrigidatum: & proprie decoctionis gallarum, aut balauſtię, & si remaneat dolor, teneat in ore suo oleũ rosatum cum decoctione mastiches, & similia illis. Regimen aut extractionis cum dentiũ medicina, est s̄m hunc modũ. Fiat scarificatio, sicut ante diximus: deinde ponatur medicamen in radice dentis, et hoc fiat cũ cautela, ne alijs dẽtibz noceat. Quare distinguatur inter dẽtem, & dẽtem cum cera, vel aliquo alio, quod sit sicut ipsa: & obseruetur hoc vsq; dum dentis fiat facilis exitus. Et sunt ex hominibus, qui cauterizant dentem solo ferro ignito immisso per canelium vsq; ad dẽtem: & acquiritur ex eo, qđ mitigatur dolor, & dens post tempus, & tempus cadit frustatim: & quãdoq; cauterizant cũ nucleo nucis accenso: & quãdoq; cum grano olibani accenso, & ignito, & similibus. Filius Zacharię Arasi. Confectio medicaminis facile eradicantis dentes. Rec. pyrethri, radicem colocynthidos, & corticũ eius, & corticem radicem capparis, corticem mori, seminis almezereon, & foliorũ eius, huruth, arsenici citrini, lactis alſcebram, aut fustis eius. Terantur cum aceto tribus diebus cõtritione vehemẽti, deinde projiciantur super ea bdellij, & assã, ana pars j. ita, qđ prius dissoluatur in aceto forti, & fiat ex eis trochisci, & liniatur ex eis in radice dentis hora post horã per aliquot dies, facit. n. facilem eradicationem in ipsis. Idem. Medicamen aliud, quo impletur corrosus dens, & frãgit ipsum. Recip. semen, almezereon, & lac alſcebrã, & conficiantur cũ alchitran, & impleat corrosus dẽtis. Aliud. Accipe baurach, corticũ mori, ana partẽ j. arsenici citrini partes duas, confice cum melle, & applica super dentem in circuitu eius, & facit eius eradicationem festinã. Aliud, adeps ranã viridis, quã habitat in arboribus, frangit dentes si liniatur ex ea, & similiter, si liniantur ex lacte alſcebram, aut tithymali, & similiter lac celsi cum arsenico citrino.

De agitatione, & commotione dentium.

Cap. 4.

Si causa habuerit corrosionem factam in radice dentiũ, aut in gingiuis, dicemus curã eius. Si fuerit propter humiditatem lubricam effusam, aut imbibitam in neruo ligante dentem: & fuerit cum communitate cerebri; cura eius est tres res. Prima est, vt euacuetur materia: & si oportet, cum iteratione. Secunda, vt fiat exiccatio humiditatis mollificãtis colligationem dentis, cũ eo, quod est sicut myrrha, & acetum decoctionis pyrethri, & acetum squilliticum, & acetum decoctionis staphidis agriã aut ellebori, aut colocynthidos, & similiũ facientũ humiditatẽ multã fluere, & consumẽtium, & abstergẽtium ipsam. Tertia est admi-

Anistratio medicaminum stringentium, & colligantium ligamenta dentiũ, & gingiuas, & abstergentium humiditates, sicut proprie cõmaticatio mastiches, & collutio ex decoctione ipsius cum rosis, & balauſtijs, & similibus. Et quãque accidit commotio dentiũ propter percussionem super eos, & curantur cum cõstringentibus, stypticis, ex his, quã diximus, & dicemus. Sabor. Confectio medicaminis constringentis, & confirmantis dentes, & stringentis gingiuas laxas. Recipe stipitũ capillorum veneris adustorum, drach. iij. aluminis iameni, rosarum, pyrethri, spicã, ana drac. ij. nucum cypressi adustarum, drac. ij. & semif. cornu cerui adusti, centaureã ana drac. vi. charmezit, drac. iij. cyperei, drac. ij. salis gemmã assã, drac. ij. & semif. & fac ex eis pulu. rem, & immittatur in radice dentium, expertum bonum. Idẽ. acerũ squilliticum, cõfirmat dentes, & cõstringit gingiuas, expertum. Ioannes Serapionis. Confectio medicaminis stringentis dentes, & remouẽtis putrefactionẽ gingiuarũ. Rec. aluminis iameni, balauſtię, rosarũ, cyperei, sumach, spicã, salis gemmã, cornu cerui adusti, carmezit, ana partes quales, mastiches partes ij. pulueriza, & vttere. Alexander. Decoctio valens similiter. Accipe gallarũ partes duas, myrrhã partem vnã, corticũ granatorũ, ireos ana partem semif. decoque cũ aceto, & colluatur ex eo os, & fricetur gingiua. Filius Zacharię. Medicamen cõstringens dẽtes cõmotos. Accipe gallarum, balauſtij, rosarũ, cyperei, sumach, ana partẽ j. aluminis partem semif. liniatur super radicem dentis, & gingiuam, & applicetur ibi. Idem. Aliud. Rec. carmezit, rosarum, spodij, balauſtij, aluminis, ana fac sicut primum. Idem. casum motorum dentium prohibent such, alumen, balauſtiã, galle, chachie, euphystidos, terantur, & fiat ex eis dẽtifriciũ. Idem. aliud. Rec. myrobalanorũ citrinorũ, emblicorũ, aluminis, ana, fac puluerem, et vttere cum aceto. Hamech. Medicamen conferens commotioni dẽtium, & corrosioni gingiuarum. Accipe gallarum, cupularum glandium, aluminis iameni, corticem granatorũ, ana, tere, & applica ex eo in radice dẽtium, & gingiuarum intus, & extra, fac mane, & fero: expertum bonum. Idem. aliud. Accipe gallarum, aceti fortis, ana fac bullire vsq; ad consumptionem aceti, & exicca totũ acetum in ipsis, deinde fac sicari in vmbra, deinde tere sicut alcohol, & frica gingiuas, & radices dentiũ, & sunt qui miscent aluminis, & myrrhã, ana partem semif. Idem. Medicamen cõferens cõmotioni dentium. Recipe gallarum, corticem granatorum, corticem glãdium, ana, tere, & vttere in radice dentium. Idem. Aliud conferens dolori dentium: & confirmat eos, & confortat eos, & confortat gingiuas. Recip. piperis albi, rosarum, balauſtiarum, cupularum glandium, ana cõfice cum alchitran, & vttere cum fortis

MESVEDE AGRIORIS

Fortis sit dolor, & si est foramen in dente, pone ex hoc medicamine, & confestim confert: & si sunt ibi vermes, occidit eos, & expellit, expertum est. Aboali. Medicamen conferens commotioni dentium, & corrosioni gingivarum. Accipe colcothar, aluminis, ana, aggrega cum alchitran, conterendo, donec redeat in substantiam mellis: et lini ex eo super dentes, & teneat os apertum, donec currat humorositas, deinde ablue cum aceto decoctionis gallarum, deinde accipe aluminis, fructus tamarisci, gallarum, rosarum siccarum, cupularum glandium, boli armeni, ossium myrobalanorum citrinorum, asforum, sumach, corticum granatorum, ana partes equales. Terantur, & liniatur super dentes.

De corrosione, & perforatione dentium, Cap. 5.

Vra huius aegritudinis est tres res. Prima est euacuatio humiditatum putridarum cum eis, quae scis. Secunda est resolutio earum ex ipsis dentibus, cum eo, quod sit sicut acetum decoctionis nigellae, aut nigella trita cum alchitra, & linata super dentes: aut collutio facta cum aceto decoctionis radicis capparum, aut zinzib. & similia. Tertia res est prohibitio corrosionis, cum eo, quod est sicut galla, & cyperus, quando impletur ex eis dens corrosus, aut linatur ex eis, galla quidem sola est prohibitiua putrefactionis, & ex eis est mastiches, & cyperus: & collutio oris cum aceto est sublimis: caphora vero est ad hoc, medicamentum bonum: & hyoscyamus cum styraque simul mistus habet operationem mirabilem, quando sit suffumigatio per traiectorium super dentem corrosam. Et ex compositis est trochiscus stellae cum galbano positus in corrosione dentium. Et ex eis est medicamen Alexandri. Recip. opij, myrrhae, styracis, ana drach. ij. piperis albi, croci, galbani, ana drach. j. Confice conterendo cum rob, & mitte ex eo in perforatum dentem, & annecte super ipsum.

De congelatione dentium. Cap. 6.

Congelatio dentium. Confert ei masticatio portulacae, & seminis eius, & frictio dentium cum nucleis nucum, & amygdalis, & auellanis: & stringere dentibus panem calidum, & caseum assum, & vitellum oui calidi, & fricare super dentes ex squilla, aut sale, aut cordumeni, aut baccis lauri, aut assa foetida.

De vermibus dentium. Cap. 7.

Vermes dentium occidit semine hyoscyami albi, & semen porri, & cape, & proprie factis ex eis formis cum alchitran, & auellanis, & similibus, et facta suffumigatione ex vna earum per traiectorium. Et quandoque sunt huius-

modi formae cum adipe renum caprae, & semine hyoscyami, porri, & cepae: & quandoque sunt collutiones cum aceto decoctionis earum, & deinde succedit suffumigatio.

De corruptione coloris dentium. Cap. 8.

Corruptio coloris dentium. Conferunt medicinam absterfivam, & mundificativam, in quibus est virtus radendi, & abscindendi eruginem post frictionem, sicut proprie spuma maris, & sal, & sal gemma, & alchail, & massacumie, & similia. Veritatem oportet, ut absterneat a melle, & a pinguib., & a satietate nauseatiua, & somno super repletionem, & sine dubio usus mellis alterat colores dentium, & aliorum dulcium, & aliorum pinguium. Et nocent et pulmenta ex frumento cocto, & fungi, & filamus, & similia. Ex rebus autem maxime dentes corrumpentibus, & colores eorum alterantibus est vomitus, quare post ipsum fiat collutio cum aqua rosata, & acceto. Gabriel. Dentifricium abstergens, & mundificans dentes, ex pipere albo fiat trochiscus cum vino albo antiquo, & melle: licentur in furno debilis caliditatis, deinde accipe ex eis. dr. v. salis gemmae dr. j. & semis. spumae maris, dr. j. & semis. carmezit, drach. ij. & semis. ligni aloes, drach. j. fiat ex eis dentifricium: est. n. bonum. Idem. Aliud valens similiter. Accipe sal massae, & fac trochiscos cum melle, & inuolue in foliis ficis, aut in charta, & coebure in latere calido, & accipe ex eis partes duas, charmezit partem vnam, & vtere, bonum, & expertum. Humain. Dentifricium bonum mundificans dentes. Accipe trituram vasorum de sceni, salis gemmae adusti, cyperi albi assis, ana drach. ij. spumae maris, carbonum radicis canae, ana drach. j. fac dentifricium cum eis, bonum. Idem. Aliud valens sicut, & alia. Recipe salis adusti, drach. iij. cyperi assis, drach. ij. cornu cerui vsti dr. quatuor folij, partem. j. & semis. spicae, florum squinanti rosarum ana dr. j. fac dentifricium cum eis, bonum. Haly. Dentifricium aliud valens sicut alia. Rec. massacumie, trituram vasorum de sceni, spumae maris, sauiich, hordei adusti, nasturtij assis, salis vsti, aristol. rotunde assae, ana pulueriza, & vtere. Filius Zachariae. Dentifricium mundificans, & abstergens aruginem dentium. Recip. salis gemmae, seminis hyoscyami, fracturam vasorum viridis, spumae maris calidae, ana fiat dentifricium cum eis: & vitet nauseatiuam satietatem. Filius Zachariae. Medicamen mundificans, albificans, & abstergens dentes, & confortans eos. Accipe hordei combustis, capreolorum vitis combustorum, sccha, salis gemmae, spumae maris, ana drachmam vnam, pyrethri, cubebae adhebe, ana drachmas quinque, aluminis iameni assis, garyophyllorum, ana drachmas duas, sumach, drachmas, quatuor, tere, & vtere vna vice post aliam. Isaac heben maran. Dentifricium albificans

cans dentes, & confortans. Accipe sulfuris boni combusti, spumæ maris, ana dr. quinq; salis gemmæ, drachmas decem, tere, & vtere, bonum est.

De generatione dentium. Cap. 9.

Generatio dentiū. Quandoq; tardatur eorum egressio, & tamen signa ortus dentium multiplicantur. Et accidit ex hoc, vt languent pueri tempore extenso à multiplicatio- ne accidentium, quæ multiplicantur à planta- tione ipsorū, & tunc succurrendū administā- do ea, quæ ortum eorum citum, & facilem faci- ant. Et ex rebus hoc facientibus sunt frictio- nes gingiuarum, vt sæpe ac sæpe stringat eas super carnem pinguem callosam, & super cutem carniam, & pedes arietum, & super buc- cillaria ossium boëdorum, & agnorum; & stu- pefiat sensus eorum, ne subtilietur caro, & cō- fert etiā fricare gingiuas digito, & vt stringat super ipsum, & proprie inunctum super cum pinguedine, & adipe gallinæ, aut anatis, aut an- seris: & mordere super carnes earum pingues, & sæpe fricare cum adipib. earū, & melle, aut pineis enucleatis, & melle pauco, aut sine mel- le: & cū amygdalis mistis cū modico hueg. ce- rebrū leporis est in hoc mirabile, & pprie diu fricatum sup gingiuas. Cōferunt et embrocha- tiones sup caput, collū, & mandibulas ex aqua decoctionis maluarū, melilori, chamemeli, ane- thi, & similiū, facta infusione sup ea cum lana hysopi. Deinde liniantur cū butyro vaccino, medulla cruris eius, aut medicamine bono. Et expertū est hysopi cerotum Gal. quod scripsi- mus in antidotario. Aliud mirabile. Rec. ceræ citrinæ, vnc. j. olei chamemelini, vncias quatu- or, hysopi humidæ, vnc. tres, adipis gallinæ, & anatis, & medullæ cruris vacce, ana aur. iij. Cū autem dentes apparere incipiūt, vtere embro- chationibus superius dictis, præcedente tamen hæc omnia regimine temperato.

De apostematibus gingiuarum. Cap. 10.

Dictum est de eis supra in capitulo doloris dentiū, & tu requiras ibi, aut in alio loco.

De vulneribus, & ulceribus gingiuarum.

Cap. 11.

Ex eis sunt quædam saniosa, in quibus non est multa pfundatio: & ex eis sunt vulne- ra putrida multæ putrefactionis, cæcrosa, & cor- rosua. Et prima quidem curantur duplici ge- nere curationis. Et primum quidem est mun- dificatio cum eo, quod est sicut vinū proprie: & acetum decoctionis foliorum salicis, & rosa- rum, & oliuarum syluestrium, & lentium, & sumach, & corticum radices granati syluestris, & aristolochiæ rotundæ, & carmezit, & simi- lium. Et diamoron quidē est mundificatiuum bonum, & proprie cū aceto. Et si videris abun- dare in eis sanguinem, post phlebotomiam ce-

Aphalicæ fiat scalpellatio gingiuarum cū extra- ctione multi sanguinis, deinde abluantur cum eis, q̄ diximus. Secundum vero perficitur cum medicinis stringentibus gingiuas, & cōsolidan- tibus vulnera, q̄ sunt proprie sicut alumē con- fricatū super gingiuas: & collutio facta ex ace- to decoctionis eius, qm̄ sunt ppria: & sicut car- mezit, & balauſtia, & rosa, & cortex granato- rū, & alumē, coquatur cū aceto, & colluatur ex eis gingiuæ, deinde liniatur super eas, qd̄ est si- cut rosa, cupulæ glandiū, cortices thuris, cype- ri, farina orobi, sāguis draconis, fiat ex eis pul- uis subtilis, & vtere. Et nos plura diximus ex his in c. de commotione dentiū. Secunda vero sunt q̄ n̄ vnū duorū modorū. Alia .n. sunt fistu- laria, & alia cancroſa herpetica. Et in his inten- tio in curatione est duplex: alia est vniuersalis, alia particularis. Et prima quidē perficitur cū euacuatione, q̄ fit per phlebotomiā, & solutio- nem ventris, sicut necessitas expetit. Secunda vero pficitur triplici genere curationis. Et pri- mum quidē est mūdificatio, & absterſio, virus, & putredinis, nec non, & partiū corruptarū in ipsis. Et quidem si sit vlcus fistulatum, & sit in carnib. gingiuarum; in oportet, vt videatur, si corrosiuum penetrat vacuū eius. Deinde immit- tatur medicamea acutum, sicut pprie alcohol vsq; ad fundū eius, cōsumens carnes fistrosas, putridas, post hoc vtendum est mundificatiuo multæ absterſionis, sicut est acetū squilliticum proprie, & similia, vsq; dum caro appareat pu- ra, & si conuenit medicamē acutū, immitatur in fistulam oleum de oliuis cum modico trochi- scorum alcalalon iniectione post iniectionem vsque ad consumptionem impuri. Et nos qui- dem diximus trochiscos alcalalon in c. de po- lypo narium. Et quandoque ex trochiscis præ- dictis facimus tentas, & ponimus eas vsq; ad fundum fistulæ, vsq; dum consumatur caro pu- trida ipsius. Verum si per medicinas acutas do- lor superfluit, & cōbustio, teneat in ore oleum rosatum per se, aut cōquassatum cum albumi- ne oui, aut cū lacte, donec doloris remissio fiat, & similiter puncturæ. Si autem fistula vsq; ad radices dentium penetrauerit, ita, quod à radi- ce dentium processerit: curetur similiter cū me- dicamine acuto, & alijs abstergentib., sicut di- ximus. Si aut non contulerit, cauterizemus vs- que ad radicem dentiū cum stillo facto ex cu- pro, vt edo prius illius mūdificatiuis, & abster- ſiuis, sicut diximus, quod si nec malitia sic tolla- tur dens abijciatur, qd̄ si aliquid corruptionis remanet, leui medicamēto tollat. At vero si cor- ruptio cadat in os mādibulare, aut maxillare: oportet elargare vulnus vsque ad os corruptū. Deinde cum instrumentis radendi totum id, quod ex osse corruptū est, abijciatur, vsq; dum appareat os purum. Vulnera autem cancroſa herpetica curari oportet cū appositione medi- caminis acuti vice vna post aliā vsq; ad cōsum- ptionem

Mesua.

Qq

ptionem

MESVE DE ÆGRI. AVRIVM

ptionem carnis cancrose, & cessatione cor-
rosionis cum successione medicaminis eius, quod est
sicut acetum squilliticum, & similia, una vice, &
cum successione olei rosati, & similitum. Et si dol-
lor, & punctura propter medicamen acutum ex-
creuerit, vice alia. Verum si caro cancrofa multa,
& dura fuerit, & difficilis medicationis, & con-
sumptionis ex medicamine acuto: tunc cauteri-
zetur super ipso cum cauterio de auro cauteriza-
tione post cauterizationem usque dum perueniat
ad viuum. Deinde tenendum in ore butyrum cum
oleo rosato, aut oleum rosatum solum. Et si post
illud aliquid ex cancroso remanserit, ipso alcan-
calon curetur. Secundum genus curationis perficitur
cum medicamine incarnatio: sicut proprie
cum corticibus thuris coctis cum vino, aut aceto,
aut oxymelite squillitico: & facta collutione
cum eis, deinde autem cum medicamine de corticibus
nucum, aut cum diamorbo, deinde autem cum
unguento aegyptiaco, & aceto squillitico liniatur
super gingiuas, quod est sicut cortex thuris san-
guis draconis, myrrha, sarcocolla, aloë, & simi-
lia, attribuendo eis vicissitudinem. Tertium ge-
nus curationis est consolidatio: & perficitur cum
medicamine induratio, & coadunatio car-
nium gingiuarum. Et nos plura ex his paulo an-
te scripsimus in capitulo de commotione dentium:
similiter etiam scribemus adhuc, si Deus volue-
rit. Dioscorides. Acetum decoctionis colocyn-
thidos, aut frusti tithymali, & collutio facta ex
eo confert putrefactioni, & vlcere gingiuarum:
& similiter acetum decoctionis zarrum, & oliuarum
syluestrium, & similiter acetum elixationis piscium
salitorum: ossa autem piscium salitorum, & proprie
taracha adurantur, & cum duplo cineris corum, &
rosis siccis, aut capitibus suis puluerizentur, &
& liniantur super gingiuas, prius tamen lotis, & con-
fricatis cum aceto squillitico, consumuntur. n. putre-
dines gingiuarum. Israelita. Confectio medica-
minis efficacis ad corrosiones, & putredines
gingiuarum: mundificat eas, & abstergit, & con-
solidat: bonum si Deus voluerit. R. aluminis ia-
meni assis extincti in aceto, dr. j. & tartari, & au-
ri pigmenti ligaturum in panno lineo, & infusum
in aceto die ac nocte, deinde usum, ut fiat si-
cut carbo, & extingitur in aceto, ana partes du-
as, & semis. ossium cancrorum assorum, rosarum sic-
carum cum pedibus suis, piperis nigri assis, ana par-
tes duas, fiat eorum puluis subtilis, & utere post
ablutionem cum aliquo ex liquoribus, quos dixi-
mus. Ioannitius. Medicamen incarnans gingiuas,
& consolidans, & confirmans dentes, & facies
odore cris bonum. Rec. spodij albi, rosarum chey-
sim combustis, ana drac. j. & semis, margaritarum
non perforatarum: sanguinis draconis, boli ar-
meni, an. dr. ij. cornu cerui adusti, sandalorum
rubeorum, granorum harmel, memithae, ana dr.
semis. myrrhe, granorum lentium, ana dr. semis.
camphorae, dr. j. tertia. Et fac puluerem, & ap-
plica super gingiuas, & radicem dentium. Ma-

hemet Araf. Medicamen conferens tumori gin-
giuarum, & putrefactioni sanguinea, & phleg-
maticae bonum. Recip. rosarum, granorum myrris
assorum, & extingitur in aceto, & iterum tosto-
rum, gallarum infusum in aceto, deinde tostatum,
ana parte una, granorum harmel, & colcothar,
aluminis adusti, ossium myrobalanorum citri-
norum combustorum, chachie, massiches, ana
partem semis. tere, & utere. Isaac heben ama-
ran. Medicamen conferens gingiuam sanguinea,
& mollificat, & confortat carnem. Recipit ba-
laustiarum, rosarum cum pedibus suis, & spo-
dij, ana dr. quinque heil drachmas quinque, &
semis. alchannae dr. ij. sanguinis draconis, dr.
iij. tere, & utere. Medicamen ex inuentione no-
stra conferens mollificationi gingiuarum, &
putrefactioni, & corrosioni carnis earum, & al-
chola, & commotioni dentium, & calcificationi
oris, & est medicina propria, si Deus voluerit.
Rec. olibani, fructus clenbuch, balaustiae, su-
mach, duplicis aluminis, corticum granatorum,
gallarum, lufur, myrobalanorum citri. cineris
vitis, spuma maris, salis indi, pip. lon. buruchi,
costi, memithae, liquiritiae, gummi arabici, dra-
gaganthi, spodij, ana aur. j. tere, & confice cum
melle, & unge gingiuas, & dentes, & fiat gar-
garismus ex eo cum syrupo acetoso: bonum, et
expertum. Medicamen aliud ex inuentione no-
stra, consolidans gingiuas, & excrecere facies
carnes earum. Accipe corticum thuris, sangui-
nis draconis, ana drac. ij. aristolochiae rotunda
assa, ireos, aluminis assis, rosarum cum pedibus
suis, balaustiae, cupularum glandium, ana dr. j.
trochiscorum orobi, drach. vj. fiat puluis, & ex
medietate eius fiat sicut linimentum cum oxy-
melite squillitico: & liniatur super gingiuas
confricando: & alia parte annectatur super eas:
deinde lauetur cum aceto decoctionis surur,
& foliorum oliuarum syluestrium. Confectio
trochiscorum orobi. Accipe farinae orobi, quan-
tum volueris: & misce cum ea tantum mellis,
ut confici possit ex eis, sicut pasta dura, & fac
trochiscos, & pone super laterem: & dimitte in sur-
num usque dum semina durantur: bonum facit
nasci carnem. Democritus. Alumen siccatum
super gingiuas curat putrefactionem earum,
& similiter collutio facta ex aceto decoctionis
eius. Alexander. Linimentum occidens cancrum
gingiuarum, & consumens putrefactiones earum.
Rec. colcothar adusti, aceti squillitici partes con-
uenientes, tere fortiter ea, & lini ex eis in gingi-
uis. Idem facit unguentum aegyptiacum factum
cum aceto squillitico. Sanat, si Deus voluerit.
De apostematibus linguae. Cap. 12.
Apostemata linguae curantur in principio quod-
dem, antequam confirmentur ex regimi-
ne corporis communi cum phlebotomia, & so-
lutione ventris, si expedit, & in apostemate, quod-
dem calido fiat phlebotomia ex cephalica, de-
inde ex eis, quae sunt sub lingua. Et si oportet,
fiat

fiat post id v̄tosatio sub mento cū scarificatio-
ne. Et existimauit Rufus, quod scalpellatio fa-
cta in spatio, q̄ est inter frontē saliuæ, & den-
tes, confert, & asserūt hoc idem plures post eū.
Venter autem soluat̄ cū aqua fructuum. Ad-
ministrēt̄ deinde gargarismata, & collutiones
oris cū aqua rosata, & aceto: aut cū succo sola-
tri, & aceto: aut cū succo coriā dri humidī, & o-
leo rosato, aut cū aceto decoctionis coriā dri, &
sumach, & lētium cum modico camphoræ: aut
cum aceto decoctionis rosarū siccarum, & simi-
lium, quæ in alchola scribemus. Postquam aut̄
transiuit tempus principij, administrādum est
diamorō cū aceto decoctionis foliorum oliua-
rum, aut alchēna, & in rob myrti est impressio
bona, & proprie cum syrupo rosato: & si res vl
terius processerit, administrādum est cum rob
mororum dulcium, & oleo violato vsq; dum
perueniatur ad mel rosatum cū sale ammonia-
co, aut syrupus acetosus cum modico sinapis,
aut lac dulce cum chelmes. Si autē apostema
frigidum fuerit, soluat̄ venter cū eo, quod est
sicut cochix, & hiera, & similia. Deinde admi-
nistrēt̄ gargarismata, & collutiones rob mo-
rorum in principio, & rob cum melle ros. & sy-
rupo acetoso melino, deinde re-proc. dente, cū
secaniabin, & melle rosato & aliquātulo almu-
ri, aut sinapis. In fine vero, cū decoctione ficū
siccarum, & salis ammoniaci, aut baurach. Si
vero apostema suppuracionem fecerit, aperia-
tur, & curetur cura vulnerum, sicut in proprio
loco suo dicemus.

De vulneribus, & vlcibus lingue. Cap. 13.

Vulneribus, & vlcibus lingue, & scissuræ
conferūt medicinæ, quas dicemus in ca-
pitulo de alchola, si Deus voluerit ad scissuras
aut, q̄ sunt in lingua, & ad inflāmationes, con-
fert retentio in ore mucilaginis psyllij cū zuc-
charo: & cōmalticatio portulacæ cū aceto: & re-
tētio in ore albuminis oui recētis conuassati
cū oleo rosato vice vna, & vice alia tamarin-
dorū infusorū in aqua rosata, & cōfert retentio
maran in ore. Cuius permistio hæc est. R. mu-
cilaginis psyllij, & mucilaginis dragagāthi, &
gūmi arabici, ana partes equales, syrapi viola-
ti partes duas, tamarindorum partes tres, semi-
nis portulacæ assī partem mediā, spodij partis
vnius tertiā, cāphoræ partis vnius octauā, terā-
tur cōtritioe vltima vsq; dū fiat maran. Et li-
niatur ex eo super scissuras omni hora, precedē-
te collutione facta ex aqua rosa, & aceto p ho-
ram vnā, aut ex acetositate citri, & aqua rosa-
rū. Hamech. Medicamē cōferens vlcibus lin-
guæ, & pustulis, & similiter oris palati. Rec. se-
minis portulacæ, seminis rosarū, amyli, zuccha-
ri tabarzet, spodij, croci, balaustia, rosarū, dra-
gagāthi, tere, & cōfice cū syrupo rosa. aut vio-
la. & vnge ex eo. Cōfert. n. corporibus teneris.

De mollificatione lingue. Cap. 14.

Mollificatio lingue, & grauedo eius, quā-
do natiua est, non curatur: & fortassis in
pluribus rectificatur in processu dierum. Et
quandoque accidit post lethargiam, & chroni-
catur post illud, & fortassis nō recipiet curam.
Et si non est chronica, curatur quemadmodum
dicemus post. Verum quandoque accidit illud
ab humiditate sanguinea, aut aquosa, sepul-
tis, aut imbibitis in lacertis, & musculis lingue
cum communitate cerebi, aut sine communi-
tate eius. Et cura ipsius sūt quatuor res. Et pri-
ma quidem est euacuatio materiæ. Secunda ve-
ro est diuersio eius. Tertia est resolutio, & exic-
catio residui ipsius per eandem partem. Et pri-
ma quidem perficitur cum phlebotomia, si ma-
teria est sanguinea: & proprie ex cephalica, de-
inde venarum, quæ sunt sub lingua, & si adhuc
necessitas expetit, ventosetur sub mēto, & pro-
prie quando est multa materia, si aut̄ multa nō
fuerit, sufficit phlebotomia venarū, q̄ sunt sub
lingua, & ventosatio sub mēto. Si aut̄ materia
phlegmatica, & aquosa fuerit, euacuet̄ euacua-
tione post euacuationē cū hieris minoribus in
principio, deinde cū maioribus, & hoc cū itera-
tione, & multiplicatione, vt pueniat gradatim
ad id, quod est sufficiens. Secūdam rē complēt̄
frictiones in extremitatibus, & v̄tosationes in
spathulis, & administratio clysteriū acutorum
vna vice post aliā, primo leniū non multū ele-
uatorū in gradu acuitatis, deinde fortiū. Tertiā
rē cōplēt̄ administrationes medicaminū pro-
prie puppi cerebri, & nuchæ resoluentiū ab eis
supfluitates humiditatū aggregatarū in ipsis,
& neruis, & lacertis seruiētib. lingue: sicut p-
prie euaporatoria, & inūctiones, & embrochia-
tiones factæ ex reb., quarū narrationē fecimus
in capitulis de agritudinibus neruorū: quare
oportet, vt pars illa asserat̄ ad hunc locū, admi-
nistrādo ex euaporatorijs proprie, deinde em-
brochis, cōsequēter ex linimētis, & emplastra-
tionibus, quæ vtiliora cognoueris: & sanat, si
Deus volet, & interdū administramus rubifi-
cātia: & interdū cauteria, & proprie q̄n iā alia
nō cōferunt. Formā aut̄ cauterizationis est fm
hūc modū, fiant tria cauteria fm longū in fon-
tanella puppis capitis, q̄ dicitur lenialis, & duo
fiant ex transuerso in radice cranei distantia ad
mensurā pollicis: & tria hinc, & tria inde linea-
liter distincta separātia colli spōdylia. Quartā
rem cōplēt̄ gargarismata, & collutiones oris,
& administrationes frictionū factæ ex reb., q̄
materiæ residuū exiccant ex eis, quæ dicemus.
Et oportet, vt perueniatur gradatim ad admi-
nistrationes eorum incipiendo à debilioribus,
paulatim procedendo ad fortiora: hoc enim
est, quod est secundum sapientiam. Per in-
terualla vero est danda theriaca, mithrida-
tum, & similia, & hoc est secūdam totam curæ
latitudinē. Filius Serapionis. Gargarisma cō-
ferens

Mesue.

Q9 2

ferens

M E S V E D E Æ G R I . O R I S

ferens iuamentum manifestum. Rec. hierę pi
 crę, sinapis, staphidis agrię, zinziberis, origa
 ni, pyrethri, corticū radicis capparis, myrihę,
 ana, fiat gargarismus cū eis, & oxymelite. Gar
 garisma ex inuentione nostra, experti iuamenti
 ad dissoluendū phlegma, quod aggregatur
 in capite, neruis, & lingua, & confert paralyfi,
 & torturę: cuius permistio hęc est. Rec. origa
 ni, pyrethri, zinziberis, piperis nigri, & albi, &
 longi, salis ammoniaci, sinapis, cinnamomi,
 hyssopi, nigellę, sampsuchi, costi, ana, confice
 cum oxymelite squillitico, & rob, & gargarizetur
 diebus cōtinuis cum eo. Gargarisma fa
 ctū cum oxymelite squillitico est adhuc iuua
 mēti sublimis: & similiter muri, & aceto squil
 litico. Et quandoq; cōfortatur cū eis, quę sunt
 sicut hęc, organū, staphis agrię, sinapis, con
 disti, cortices radicū capparis, pyrethri, zinzib
 er, & tria piperā singulariter, aut coniunctim;
 quandoq; facimus præcedere frictionē linguę
 cum eo, quod est sicut sal ammoniacus, & zinz
 iber, cū cape vsq; dum currat plurimū phleg
 ma: & faciemus deinde sequi gargarizationes,
 & collutiones ex oxymelite squillitico, & est
 operatio digna. Filius Zacharię. Medicamen
 expertū ad grauedinem linguę, & mollifica
 tionē eius. Accipe sal ammoniacū, pyrethri,
 staphidē agrię, piper, sinapi, hueg, ana, fricetur
 cum eis lingua secundum omnem partē ipsius
 sæpius in die. Dioscorides, hueg secundū om
 nē modum administrationis eius: est medicina
 propria mollificationi linguę, & paralyfi eius:
 & similiter castoreum, & proprie retentio eius
 sub lingua, & confictio in ea, & quandoq; ex
 eo cum gummi albotin fiunt pilulę, & tenentur
 sub linguā: & quandoque ex glutino albotin,
 & assa foetida, & sunt efficaces. Confectio ana
 cardina maior quam scripsit. Filius Zacharię,
 & scripta est in capitulis ægritudinum neruo
 rum: & est medicina vltima paralyfi linguę:
 & proprie linita ex ea lingua, & factio empla
 stro ex ea in parte capitis posteriori, & origine
 neruorum, & est medicina sublimis. Sal Iolu
 tius scriptus in capitulis prædictis linitus su
 per linguam cōfert mollificationi eius. Et plu
 ra scripta sunt in capitulis prædictis, quę affe
 rantur ad locum hunc; sicut diamyrtus pro
 prie, & confectio hueg, & confectio de pyre
 thro, & alia, quę requirantur ibi: quibus vten
 dum est inter purgationem, & purgationem.
 Ioannitius. Quando contingit paralyfim acci
 dere propter lesionem cadentem in neruos po
 steriores, caputpurgia conferunt, propterea,
 quod ad diuersum trahunt: quare eligantur ad
 hoc vtilia in capitulis prædictis.

De spasmō linguę. Cap. 15.

Spasmus linguę quandoq; accidit causa fe
 brium adurentium. Et cura eius est retentio
 oleorum refrigeratiuorū in ore, & rerum pluri
 mę humectationis, & refrigerationis, sicut olei

violacei proprie, & nenufarini, & de cucurbi
 tis, salice, & rosari singulariter, aut coniunctim
 conuassatorum cum mucillagine psyllij, aut
 cum succo portulacę, aut cum aqua infusionis
 feminum portulacę prius contritorū, aut cum
 mucillagine maluarum, aut cum lacte dulci, &
 similiū. Et conferunt embrochationes, & la
 uacra in collo, & nucha cum aqua dulci cali
 da, & inuentiones ex prædictis oleis super poste
 rius capitis: & super prædicta loca, & ex ceto
 Galeni conuassatis cum lacte dulci, aut si
 ne eo, & cōfortunt etiā caputpurgia cum eis,
 & omne regimen tale. Et quęque accidit ex hu
 miditate grossa, & viscola replente lacertos
 eius, & extendent in latitudinem, & abbrevi
 ationem a longitudine sua naturali: sicut ac
 cidit follicibus factis ex corio, cum replentur. Et
 cura eius est hęc eadem, quam diximus in ca
 pitulo de spasmō, & in capitulo de mollifica
 tione linguę, præterquā quod oportet, vt me
 dicinę incisivas, & subtiliativas præcedant
 medicinę digestiue, & maturatiue: sicut pprie
 vaporetur in primis radix colli, & collum cū
 eo, quod est sicut chamamelum, melilotum,
 anethum, sampsuchus, squilla, & similia: &
 gargarismata fiant cum aquis, & oleis eorum.
 Deinde perueniatur ad fortiora, sicut tu scis.

De alcoholi, & prauis pusulis oris. Cap. 16.

Cura sūt quatuor res. Prima est adaquatō
 causę faciētis, & phibentis aduentū eius.
 Secūda est euacuatio materię. Tertia est diuer
 sio ipsius. Quarta est intētio particularis. Et pri
 mā quidē rem cōplent si accidat vel timeat, vt
 accidat pueris; redificēt lac lactātis eos, cibā
 do eā in ea, q̄ distinguemus iā: vt prohibeatur
 casus corruptionis in lac. Imo alterēt in eis cō
 trariū, qd̄ timēt ex illo. Et si accidat vt timea
 tur aduentus eius pp̄ dyserasiā pestilentialem,
 aut propter dominium vaporosā, & corruptę
 materię, aut acutę vlceratiue, alteretur in exi
 gentiā ipsius, & quidem calida cū eo, quod est
 sicut syrupus acetosus, & syrupus de granatis
 acetosis, & rob eius, & syrupus de ribes, & sy
 rupus acetositatis citri, & rob eorū: & similib.
 In frigida vero, cū eo, qd̄ est sicut syrupus ace
 tosus, melinus, iuiubinus, & oxymel squilliti
 cū, & similia. Et sint cibi eorū, & pprie i calida
 cōditi cū rob acetositatis, & stypticis sicut
 proprie assecumia, & siglez, & zereschie, & su
 machie, q̄ cōditur cū granatis acetosis, & lē
 tes eum aceto, & cucurbita cū granatis, & quę
 hoc cursu procedunt. In frigida vero comedāt,
 quę sūt sicut cappares cōditę cū aceto, & oliuę
 cōditę cum muri, & origano, & similibus. Se
 cundā rem complent in calida quidē, & frigi
 da euacuationes per phlebotomiā, & vētris so
 lutionē, secundum formā assignatam in capi
 tulo de apostemate linguę. Tertiam rem com
 plēt vērosationes sub mēto cū scarificatione,
 & administratione clysterū. In calida quidē le
 num.

niū, si nō sunt maligna, corrosiua, & si sunt maligna, cū eis, quæ educunt materiā acutam vehementius, dūmodo nō transcendant granū lenitatis. Infrigida vero cū reb. acutis nō multæ acuitatis, tñ cum processu gradationis vsq; ad id, qđ est sufficiens. Quartam rem complent administrationes particulariū medicinarū curatiū alchola. Et calidum quidē cū administratione rerum acetosarum habentium et stypticitatē: sicut proprie rob de ribes, & rob acetosæ, & rob de moris syluestribus, & aqua decoctionis sumach, & myrti: & lentiū excorticatarum cū aceto, & extremitates vitis, & extremitates tubi, & zarur, & aqua granatorū acetosorum, & spondylium, & galla, et rosę, & acacia, & coriandrū, & aqua coriandrū humidi, & similia: Et memithe quidem, & alchanna communes sunt in vtraq; materia, similiter galla. Alchola quidem calidū speciē habet quandā herpeticam malignam, cuius curatio est difficilis, & oportet, vt succurratur ei per tria genera curationis. Et primū genus curationis est mundificatio, & absterfio virulēti, & corrosiui: & hoc quidē pficitur cū administratione medicaminis acuti, & proprie alcalcolō dicti in capitulo de polypo, vna vice post aliam, vsq; dū appareat totū herpeticū cōsumptum esse, vel quasi: deinde succedat ei administratio medicaminis refrigeratiui, sicut olei rosati proprie, cōquassati cū albumine oui, vice vna post aliā vsq; dū ardor, & cōbustio tollatur, & si hęc nō cōferāt, administretur cauteriū, sicut in capitulo de vlcēribus gingiuarum dictum est. Secundum vero genus est perficere cū medicamine partiū in carnatiuo ex his, q̄ diximus, & dicemus, & partim mundificatiuo. Tertiū vero genus curationis perficitur cū medicamine consolidatiuo: & nos scribemus multā huius generis, si Deus voluerit. Alchola autē frigidū, aliud phlegmaticū albū, aliud nigrū malignū. Et phlegmaticum quidē indiget duplici genere curationis. Et primū quidē genus perficitur cum medicinis absterfuiuis, & exiccatiuis, sicut secaniabin cū modo dico aluminis, aut colcothar, aut almuri, cum aceto squillitico, aut aqua oliuarū salmuri, aut vinum, & mel, & similia. Sñ vero genus perficitur cū medicinis exiccatiuis, & cōsolidatiuis, ex his, q̄ dicemus. Nigrum autē malignum est deterius omnibus: & indiget triplici genere curationis. Et primum quidē genus perficitur, sicut in alchola herpetica dictum est. Sñ vero genus pficitur cum medicinis absterfuiuis multæ absterfionis cū continuitate multi tēporis in illo, sicut proprie cū vnguēto egyptiaco, & aceto squillitico: aut cū aceto, & colcothar, & galla, aut cū aceto decoctionis gallarū, & memirem, aut cū aceto decoctionis almezereō, et similiū. Tertiū vero genus est cōsolidatio ex eis, q̄ dicemus post. Sabor ex Medorū. Medicamen conferēs alcholæ calido in ore, & in lingua, & do-

A lori gulæ à caliditate. Rec. lentiū excorticatarum, drac. quinque, rosarum, coriandri sicci, alchannæ de Mecha, boli armeni, adhibe, ana drac. ij. & semif. seminis portulacæ drach. iij. & semif. camphorę, drac. j. partes duas. Teneat ex eo in ore, & suffla in guttur: & ex eo, qñ oportet fiant eis sicut maran cum rob myrti, aut cydoniorum, bonum, si Deus voluerit. Idē. aliud conferens alcholę calido, & corrosioni gingiuarum, & putrefactioni sanguineæ, & cholericæ. R. sumach mundi, rosarum, ana aur. j. spodij albi, balauſtiæ, ana aur. semif. ramich, drac. semif. tere, & accipe ex eo parum, & frica super locum: vel accipe ex eo, & misce cū rob cydoniorum, & fiat ex eo oris collutio: & hoc fiat sapissime: sanat enim, si Deus voluerit. Itae heben amaran. Medicamen conferens alcholę calido. Rec. seminis portulacæ, drac. x. alchannæ, adhebe, elebul, sumach mundi, ana dr. iij. cardamoni, heb. de, croci, ana dr. j. tere, & misce cum eis succū coriandrū humidi, vel aquam rosatam, & colluat ex eo os, bonum Deo volente. Hamech. Medicamen alchole, & omnibus inflammationibus oris, & partium eius, & gulæ in corporibus teneris, & infātibus: & est expertum. Recip. amyli, drach. vj. spodij memiren, ana dr. j. seminis rosarum dr. iij. croci, drach. j. zucchari tabarzet, drac. iij. cardamomi, drach. j. camphoræ chirat. j. & semif. tere quodlibet per se, & cerne per pannū de serico, & vtere sicut diximus. Filius Serapionis. Medicamen cōferens ad alchola calidū. Recipit seminis rosarum, sumach, amyli, sangui. drac. seminis portulacæ, lentiū excorticatarum, spodij, sandali albi, alchannæ balauſtiæ, ana partes æquales, camphorę, partis j. quartam administrētur post collutionem factum ex eis, quæ diximus in canone, & cum successione collutionis. Mahemet Arasi. Medicamen conferens alcholæ. Rec. spodij, rosarum, & seminū earum, coriandri sicci, sumach mundi, lentiū excorticatarum, seminis portulacæ, alchannæ, amyli, butrucho, ana, camphoræ partem mediam, zucchari quantum est medietas omnium, & quandoque fit sine zuccharo. Terantur, & teneantur in ore: & fiat collutio post illud cura aceto, & aqua rosata.

Narratio medicaminum alchole phlegmatico.

Cap. 17.

A Boali. Confectio medicaminis alcholæ phlegmatico. Rec. trochiscorum orobi, gallarū, rasura pergameni, ana partem vnam, memithe, corticum radicum cappais, colcothar, ana partē semisē, aluminis balauſtiæ partē vnius tertias duas, alchannæ partē semif. confice cū aceto, & melle, & vtere, aut applica super morbo ex puluere eorū, deinde collue cū aceto, & melle. Bonū, si Deus voluerit. Trochisci orobi scripti sunt in capitulo de vlcēribus gingiuarū. Idē. Medicamen conferens alcholę

Mesua.

Q9 3 per mi-

M E S V E D E A G R I O R I S

permissiois cholerae, & phlegmatis. Rec. memirem, sief memithe, spodij, seminis plantaginis, capitulum rosarum, & seminum earum, myrobalarum citri, balauftie, allithir, foliorum oliuarum siluestrium siccorum, carmezit, aluminis iameni, ana terantur, & administrantur sicut diximus. Idem. Medicamen sicut aliud. Rec. memithe, myrobalanorum citrinorum, balauftie, cardamomi, spodij, ana, vtere sicut aliud. Filius Serapionis, Medicamen conferens ad alcoholum nigrum, & herpeticum. Rec. foliorum oliuarum, foliorum citri, & foliorum rhamni siccorum, acaciae, ana dr. viij. aluminis iameni, colcothar, ana dr. ij. croci, dr. j. terantur, & administrantur. Idem. Aliud conferens alcoholum nigro, & maligno. R. arsenici rubei, pyrethri, partes aequales, terantur, & cribellentur, & confice cum alchitram, & comburatur, deinde coterantur, & administrantur. Confectio medicaminis ex inuentione nostra, conferens alcoholum putrido, & maligno, & expertum bonum. R. corticum radicum capparum, gallarum, memirem, zinziberis, piperis adusti, trochiscorum alcancaalon ana, dr. ij. chartarum combustarum, drac. iij. arsenici drachmas duas, & semissem. Fiat ex eis puluis subtilis: & ex vna parte eius fiat frictio, & ex alia linimentum: & ponatur super ea frustum chartae madefactae, vt circundet super ea. Plura etiam scripta sunt in cap. de vlcerebus gingiuarum: quae afferantur ad hunc locum.

De fatore oris. Cap. 18.

Foetor oris si causam habeat putrefactionis in partibus oris, iam diximus curam eius, & quandoque accidit ab vlcere, & putrefactione partium pectoris, & pulmonis: & dicemus curam ipsius, & quandoque accidit ex humore aggregato, & putrefacto in stomacho, & partio eius: & eius cura sunt tres res. Prima quidem res est euacuatio illius materiae cum iteratione, & iteratione sapius, cum eo, quod conuenit. Et si quidem fuerit cholericum fetida putrefacta, cum eo, quod est sicut infusio aloes in aqua endiuiae, & similia, de quibus loquemur in capitulis de stomacho, si Deus voluerit. Si autem fuerit materia phlegmatica fetida putrefacta, fiat purgatio eius cum eo, quod sicut hiera, & stomaticum nostrum, & pilulae arthreticae, cuius explicationem scribemus, si Deus voluerit. Et dixit Filius Zachariae. Qualiscumque sit materia siue calida, siue frigida, confert vomitus post esum acuminum, & acetosorum, aut post melones, cum successione syrapi acetosi, aut secaniabin, aut hydromelitis: & vitet pinguis post illud, & grossa, & viscosa, & nauseatiua satietate, & hoc non comedat pulmentaria, sed frixa habentia semina, & al macamar, & vratur almuri, & assachanne in prima comestione, & alzegé. Et in secunda mensa comedat cydonia, pira, & condita ex eis, aut zinziber conditum, aut diacuminum, aut diatrio, & similia. Et sit vinum eorum conditum cum specie-

Ebus, quarum narrationem faciemus post. Et ex potibus est miua, & conditum, & rob de pomis cum speciebus, & sine speciebus. Secundam rem complent administrationes medicaminum acquirunt temperiem receptorij, vt fiat de inde minera in eo aggregationis materierum conuenientium. Et ex hoc quidem facientibus in cholericum est administratio rerum, quae sunt proprie sicut chrysomela humida, aut persica cum proprietate, & infusiones eorum, dum sunt sicca: & hoc in ieiunio. Et ex eis sunt zarur, & cydonia, & rob acetosifratris citri, & miua, & syrapius de pomis, & confectio de pomis, & diacydonite, & confectio acetosa, & similia. In materia vero phlegmatica administrantur ea proprie, quae sunt sicut zinziber conditum, & tryphera maior, & sahane, & muri, & acetum squiliticum, & trochisci diarrodon: & zuecharum rosatum cum mastiche, & xyloaloe, & trochisci de garyophyllis, latificans, & similia. Tertiam rem complet administrationes medicaminum proprie, quarum proprietates est genere in ore, & in vniuerso corpore odore bonum, sicut proprie folia, & cortex citri, & balderebus, & grana eius, & teneritas myrti, & thus, & rosa, & macaziri, & caniphora, & alfelgemisch, & poma odorifera, & cydonia, & such, & ramich, & emblicij, piperis, & xyloaloe, & cubebe, & garyophylli, & mastiche, & nux muschata, & doronici, & spica, & similia, & res quibus conficiuntur sicut rob myrti, & rob de citro, & rob de acetosa, & mel emblicorum, & mel chebulorum, & chesnes, & vuc pasae dulces, & vinum, & similia. Ioanitus. Confectio trypherae, cuius iunameta multa, & ex parte sunt, & proprie ad aegritudines stomachi, confortat. n. in eo mineras virtutum, & operationum nobiliu: & facit oris odorem bonum, & totius corporis: & occultat fequitatem coloris, & acquirit corpori viuicitatem, & coloris pulchritudinem, & conseruat corpus in vigore adulescentiae, et iuuentutis, et retardat canos, et confortat cor, et generat hilaritatem continuam, et addit in coitu, et est medicina regum, cuius permissio. Rec. myrobalanorum chebulorum, emblicorum, belliricorum, ana partes aequales, terantur, et fundatur super eos conterendo in vase lapideo hora post horam aqua fontium dulcium cum aliquantulo zuechari, et hoc per dies tres, deinde per alios tres dies destilletur vna vice post aliam super eos tenui in stillatione ex oleo rosato, aut amygdalino, & per agitando cum spatula, deinde dimitte siccare eas in umbra. Deinde accipe huius permissiois, drachmas xvij. rosarum siccarum, drachmas sex, cyperi, drachm. quatuor, ligni aloes, extremitatum myrthi humidae, garyophyllorum, mastiches, spicae, ana drachmas duas, et tertiam alterius, cynamomi, zurumbet, croci, cardamomi, heil, macis, nucis muschatae, ana drachm. j. et semis. ambræ crudae, et such, ana drac. duas, muschi, drac. j. tertias duas, confice cum

cū melle emblicorū ex chesmes, & fiant ex eis formæ similes auellanis ponderis drachmarū trium, da in mane cum vino, & in sero similiter. Aristoteles. Suffus, quod exquisita inuentione composuit Alexandro Imperatori, confortat stomachum, hepar, & viscera debilia, & rectificat digestionem, & facit oris odorem bonum, & generat gaudium. Recipit ligni aloes, cyperi, extremitatū myrti humidæ, cinnamomi, folij, heil, myrobalanorum chebulorum, emblicorum, & belliricorum præparatorū secundum superiorem doctrinam, macis, selège misch, darfeni, vñe, piperis, macropiperis, zingiberis, garyophyllo, nucis muschatae, cardamomi, granorum granatorū, ana dr. ij. ambre, muschi, camphoræ, ana dr. j. zuchari tabarzet sextuplum ponderis omnium, dosis eius est ā dr. j. vñque ad aureos duos cū aqua frigida ante cibum, & post cibū: expertum verax. Filius Zachariæ Arafī. Confectio pilularum conferentium, & procurantium digestionem, & facientium oris odorem bonum. Recipit garyophyllorum, suchelmese, darfeni, nucis muschatae, cyperi, spicæ, corticum citri, ligni aloes, ana aureos duos, muschi, aurei vnius, decimā. Cōfice cum vino, & da drac. iij. & partem earum translutiat, & partem earū commasticet dentibus, & translutiat succum. Idem. ad idem. Accipe extremitatū myrti humidæ, & chesmes partes æquales, terantur, & fiant ex eis formæ sicut nuges, & da mane, & sero vnam cum condito aromatico. Idem. Confectio trochiscorum de garyophyllis facientium odorem oris bonum. Recip. garyophyllorum, corticum citri, cyperi, spicæ, nucis muschatae, such almisse, xyloaloes, cinnamoni, macis, heil, cubebæ, ana dr. j. muschi chirat. j. fac ex eis trochiscos cum aqua malorum: & teneat in ore suo super cibū, & deglutiat ex eis duos, vel tres. Idem, dentifricium ad idem. Rec. spicæ, cyperi, rosarum, folij, galliæ, corticum citri, garyophyllorum, cardamomi, ligni aloes, mastiches, salis combusti, ana, mellis, vt conficiat ea. Fiant trochisci, & ficcentur in furno debilis caliditatis, & fiat ex eis dentifricium. Idem, ex eis, quæ nimis occulant foetorem oris mirabiliter, est frequens comestio apij. Idem. Cōfectio experta est efficax ad foetorem oris causa materiei putridæ in stomacho. Rec. extremitatū myrti humidæ, darfeni, emblicorum, cyperi, spicæ, corticum citri, florū squimanthi, mastiches ana partem j. galliæ, garyophyllorum, nucis muschatae, cubebæ, heil, zingiberis, ana partem semis. cōfice cum melle patularum, quod sit duplum ponderis omnium, & cū vino antiquo odorifero, aut cum chesmes, & fiant formæ sicut nuges: & sumatur ex eis omni mane vna, & omni sero: & hoc fiat post vomitum, & solutionem vëtris iteratam, læpius, sicut diximus in canone prædicto.

De dolore oris. Cap. 19.

Dolor oris fit à causis, quas diximus in capitulo de particularib. curis egritudinū ipsius, & diximus curas. Hamech elengezar. Medicamen conferens doloribus in partibus oris, & radice linguæ, tumori faucium, & gingiuarum, expertum. Recip. sumach, foliorum myrti, foliorum rosarum, ana aur. j. bulliant in aqua pluuiali vsque ad medietatem: & fiat ex ea gargarismus tribus vicibus omni die: deinde puluere hoc vtatur. Rec. spodij, gallarum, granorum hacel, foliorum rosarum, ana, tere, & vtere. Idem. Medicamen conferens dolori oris, bonum, & expertum. Rec. amyli, aluminis iameni, rosarum, seminum citri, myrihæ, ana, tere, & accipe ex eo parum, & misce cum aqua, & melle: & fiat gargarismus: et teneat in ore vna hora. Idē. Medicamē cōferens bothor in partibus oris, & faciēs oris odorem bonum. Recip. anisi quantum volueris, & tere: & cōfice cum melle, & succo myrti humidæ, aut vino odorifero: & fac gargarismus cum eis, & teneatur in ore vsque ad horam vnam.

Finit particula prima, sectionis primæ.

SECUNDA PARTICVLA
sectionis primæ.

Celum celi fecit Deus, & terram posuit in puncto. Concordias nutrit ipse solus, & discordias arctat, concordies ergo, discordesq; regulat: sanum simul, & morbidum sanat, igitur ipse solus dat salutem, eaq; ab ipso solo dari creditur, humilis gaudeat natura: natura naturans regulis sic certis astringit alterutrum, vt quibus dissideat, hoc pati reformetur ab altero. Celatum quodq; gerit in se, quo alteri proffit, sed non vt noceat. Sed qui hoc recte nouit discutere quod excelsus largitus est, magni doni est munus. Libenter igitur disce largiri magna munera: munus munere non compensans. Tradimus vobis cum auxilio excelsi: postquā narrationem expleuimus de curis egritudinum membrorum capitis, vt narremus narrationem de curis egritudinum membrorum seruientium spiritui secundum promissionem nostram in ipsis. Sed vt verificetur processus, fructumque, & veritatem inueniat: ipsum regulari ab illo, qui excelsus cuncta scelicitat, petimus, qui sit benedictus.

SECUNDA PARTICVLA
huius primæ sectionis continet summas quinque.

Summa Prima est de curis egritudinē faucium, & gutturis, & vicinarum partium.

Secūda de curis egritudinū pectoris, et pulmonis.

Tertia

MESV B DE ÆGRI. GUTTURIS

Tertia de curis agritudinum cordis.

Quarta de curis agritudinū forinsecarū pectoris.

Quinta est de curis agritudinū spōdyliū, & dorst.

S V M M A I.

De curis agritudinum faucium, & gutturis, et vicinarum partium. Et primo de strangulatione. Cap. 1.

Strangulatio causas habet à rebus, quæ sunt intra, & dicemus eas si Deus voluerit. Et quandoq; contingit à rebus aduenientibus extra, & operantibus extra, sicut stratio cum fune, & similia, & palā est cura ipsius, aut à rebus aduenientibus extra, & operantibus intra: sicut pprie ex rebus, quæ comeduntur, & bibuntur: sicut est bolus magnitudinem, aut asperitatem, aut stypticitatem habēs, sicut proprie panis opirus nō masticatus, aut militatus, aut aliquid, quod est sicut os, aut spina: & cura est, vt illico puocetur vomitus, & incipiamus cōprimere collū inpingendo percussiones post percussiones super ipsum, & inmitendo digi- tum in guttur, aut instrumentum ex ligno, aut cornu lene, curuitatem habens, & hoc fiat cum facilitate, & si sit spina, aut os gutturi infixum, & sensus cōprehendit ea, tenaculis extrahatur, aut vincino cōprehende sin aliquid eius, aut chorda arcus, si autem sensus cōprehendere non potest, post cibaria grossā administrantur gargarismata ex mucilagib. & deglutitiones ex eis, aut ex rob, aut ex nasturcio infuso, & cōquassato in rob: deinde fiat vomitus post administrationē retū viscosarū comestariū sine masticatione plurima. Et quandoque ann- etimus cum filo bolus carniū pinguium pelli culosarum, & viscosarum, & damus ad deglu- tiendum: deinde extrahimus subito, & quādo- que facimus cū spongia marina, & quāq; cum ficu sicca pingui, & similibus: & extrahitur, si Deus voluerit. Fit interdum ex quibusdam eo- rum, quæ sumuntur, strangulatio, non propter quantitatem, sed propter rei malitiam, sicut ex quibusdam generibus fungorum mortifero- rū: quod sanatur ex succo raphani, factō ex eo gargarismate cū oxymelite, & imbibito cum melle. Et nos loquemur hoc, quando loque- mur de rebus venenosīs post, si Deus voluerit.

De agritudinibus vuae. Cap. 2.

SVnt casus eius, & apostematio, & vulnera. Et casus quidem vuae cura sunt tres res. Pri- ma est, si vua est vehementis inflāmationis, & rubedinis, phlebotomia cephalicæ, aut solutio ventris, si fuerit cū permissione cholerae cū eo, quod est sicut aqua fructuum, & myrebalano- rū. Et si fuerit habens albedinem, cū eo, quod

Est sicut hiera, & cochia. Secunda est diuersio causæ eius: & hoc quidē perficitur cū eo, quod facit cadere materiam ad partem diuersam, si- cut v.g. cum frictione auriū, & extensione ea- rum sursum vehemēter, & attractione doloro- sa, & positione ventosarum ad partem opposi- tam. Hæc, n. tollunt vnam, & secluat. Et ex eis, quæ expetta sunt ad eluacionē eius, est, vt ac- ciptatur cereus, vel manipulus capillorū zuē- deg, & colligatur manibus, & p̄cipiatur infir- mo, vt taceat. Et tu quidē pone pedes tuos su- per humeros eius, & trahe manipulū capillo- rum vehemēter vsq; dum curis dislocetur di- slocatione aliqua à zubēdi g. eleuatur. n. vua ex hoc illico. Et iā quidē expertū est, vt liniat super zuēdeg, emplastrum ex succo acaciæ, & hoc in principio, aut ex acaciā cū aceto, aut ex gallis adustis cū aceto, quā eleuant ipsam, ster- nutamēta et conferēt eis. Tertia est particula- ritas operationum circa ipsam vnam, & est, vt in principio incipiatur eū medicinis, quæ re- pellunt materiā, & prohibent aduentū humi- ditatis plurimæ, sicut proprie gargarisma cum aceto, & aqua rosata, si materia fuerit calida, et vua fuerit inflāmata, & rubens, aut aqua sola- tri, & semē rosarum, & folia ipsarum, aut aqua granati acetosi triti cum tota substantia cū sty- pticis. Et liniatur palatum, & vua cū medica- mine factō ex balaustijs, & rosis, sandalis, & modico camphorę, fiat ex eis puluis subtilissi- mus, & vttere cōprimendo cū instrumento, & ex eis sunt galgē, & balausticę, & alumē. Et ex suc- cis duorum granatorum contritorum cū tota substantia fit gargarismus bonus, similiter ex in- fusione sumach in aceto, & aqua rosata, & ad- huc ex diamorō factō ex moris rubi immatur- is cū aceto, & eo melius, quāntū in casu hoc, il- lud qđ sit ex moris thamni, & proprie immat- uris. Et nos dicemus species diamorō, & alio- rū in capitulo de squinaria. Postq̄ aut pertran- siuit tēpus principij, vtendum est stypticis, cū eis, quæ habent aliquantulū absterfionis, sicut mel proprie, & diamoron ex moris de sceni, q̄ hoc cursu procedūt: & gradatim dehinc perue- niendū est ad maturatiua, & resolutiua fortia, sicut est proprie myrrha, crocus, sal ammoniac- us, & pyrethrum, & similia; quorū narratio- nem consequemur post. Si aut passio fuerit ex abundātia phlegmatis, & fuerit decliuus ad al- bedinem, vtendum in principio gargarismate factō ex succo nueū cum rob, aut ex diamorō, aut ex syrupo acetoso cum galis: deinde grada- tim perueniendū ad sinapim, & salem ammo- niacum, & almuri, & pyrethrum, & similia. Et si necessitas postulat, eleuetur cum instrumento ad superiora cum medicinis, quas diximus, & dicemus iam. Filius Serap. Medicamē exper- tum colligens, & confortans vnam, & eleuans eam. Rec. balausticę, dr. ij. aluminis iamēni, dr. j. croci, & cāphorę, ana dr. j. tertiam, fiat ex eis puluis

puluis subtilissimus, & administratur cum cochleari paruo post gargarismū ex aceto, & diamoron. Item. Aliud valde bonū. Rec. ramich partem j. salis ammoniaci partem mediam, vtere cum instrumento, aut gallarū, & salis ammoniaci, ana partes æquales, myrrhæ, aluminis, ana partem mediam, vtere sicut diximus. Medicamen ex inuentione nostra bonū, & expertum. Rec. cinnamomi, piperis, zingiberis, pyrethri, balaustie, corticū granatorum, foliorum rosarum, & seminum earum, ana partes æquales, & vtere cū instrumēto post gargarisma, ex eis, quæ scis. Aliud similiter nostrum. Rec. aluminis iameni, gallarum viridium, ana partem j. pyrethri, myrrhæ, piperis albi, salis ammoniaci, ana partes. tere, & vtere sicut diximus. Hebengezar. Rec. piperis longi, & nigri, mirrhæ, salis ammoniaci, ana exuffletur ex eo in guttur, & vtere cum instrumento. Filius Zacharia. Confectio experta ad idem. Recip. gallarū, balaustia, salis ammoniaci, ana, exuffletur ex eo in guttur, & ponatur ex eo super cochleari, & eleuetur cum eo.

De apostemate vna. Cap. 3.

Apostema vna indiget eodem regimine secundū quod dictum est. Veruntamen terminatur secundū vnum trium modorum. Aut enim resoluitur, aut suppuratur, aut delet, & corrumpit membrū. Si ergo cōtingit ex medicina adhibitis nō posse resoluti, sed intumescit amplius, & dolor multiplicatur; tunc perueniendum est ad gradum maturiorum, sicut est proprie apozema dactylorū, & ficū, & vuarum passiarum, & radicum lilij, & rosarum, & emplastrum ex fæce eorum. Et quandoque miscetur cum eis ex confortantibus ipsam membrum, ne cadat putrefactio in integrum ipsius, & destruat membrum, sicut, vbi gratia balaustia, ramich, myrtus, rosa, & similia, quodcumque corū magis oportere videbitur. Postquam autē suppuratum fuerit, aperiat sicut in cura synanches dicitur, & mūdificetur deincep, sicut ibi distinguimus. Si autem vna corrumpitur, & mortificatur, & pendet gracilata radice ipsius, tūc oportet, vt incidatur, non .n. amplius regitur a natura, & melior modus incidendi eam est cum incisorio aut reo ignito, postquam reciditur vna in cōcauitate lacerti instrumenti cannularis, ita, quod per mediū extremitatis alterius cannuli incisoriū ipsum mittatur, vt perueniat extremitas eius ad vna, & radicem ipsius, sine contactu aliarū partum, neque ita radiceus incidatur, quin aliquid extremitatis eius remaneat: fortassis .n. tumet aliquid officium ex ipso, natura, deinde colluatur locus cū aceto decoctionis aluminis, & gallarum, & curetur sicut in capitulo de vlcibus oris diximus. Si autem vna tumida, et rubens fuerit, secundū Hippocratis mandatū, timendum est eam incidere: quare satagendum

si rectificari potest, si vero non, immo ad gracilitatem, & nigredinem tēdit; expectetur super ea vlque dū relicta sit a natura: & tunc incide.

De apostemate duarum amygdalarum.

Cap. 4.

CVra huius agritudinis est tres res, sicut diximus in e. de vna. Et prima quidem perficitur sicut ibi distinctū est. Secunda vero perficitur cum operatione faciente cadere materiam de vna parte in aliam partem: sicut verbi gratia, cum frictione brachiorum dolorosa, & proprie cum ligno habente extremitatem rotundā: & fiat frictio ex parte syluestri brachiorum scilicet super dorsum focium, & fiat idē in die pluries. Et quandoque ponimus allium tritū in radice manus ex parte syluestri, & deligamus, & efficit operationem bonam, & sedat dolorem. Conferunt etiam ventosationes positæ in brachijs, & cruribus. Confert etiam administratio olei amygdalarum dulciū tepidi, & destillatio eius in aurē, quæ sequitur dolore, vtēdo omni hora instillatione post instillationem, quoniam est efficax. Et similiter olei anethi, & chamæmeli. Tertia vero est administratio particularis mētionis, quæ perficitur, sicut in cap. de vna diximus. Terminatur autem hæc passio ad vnum trium modorū, aut enim resoluitur apostema, aut suppuratur, aut induratur, & illud sit raro: propterea, quod facilius est, vt recipiat ex digestionē, quod est resolutio, aut suppuratio, quā ex compactione, quod est sicut induratio, & hoc facit posse loci, & vicinitas locorum digestionis. Adiuuant autem ad resolutionem diamoron dulce cōfortatum proprie cum eo, quod est sicut myrrha, crocus, & similia vsq; ad gradum eorum, quæ sunt sicut sal ammoniacus, pyrethrum, almuri, & similia, & proprie factis linimentis, & gargarismatib; ex eis. Et huius etiā intētionis sunt emplastrationes factæ ex ficub. succis, & baurach, aut ex melle, & farsure, & sale, aut ex melle, & myrrha, & olibano, & iride decoctis cū rob, & pauco melle. Ex emplastris autem mirabilib; ad apostema duarum amygdalarū, & glandularum, & synanches, est emplastrum factum ex radice alleuregeug decocta in rob, & cōtrita vehementer, deinde admisceatur ei adipis porcine antiquæ lotē vehemēter, & colatē pōdus eius cū modico baurach. Et ex eis similiter est radix ireos preparata secundū eandem doctrinam. Et expertum est emplastrum de radice portorum nō transplantatorum cum adipe antiqua, & rob, aut radix lilij cum baurach, & rob, & adipe porcina, & hoc etiam valet ad synanchen, & vigoratur posse suum, si cū prædictis rebus iūgatur succus scabiosæ, qui ad hoc est mirabilis multū. Et hyssopi cerotum est iuamentū bonum. Et deinde superpone lanam hyssopi, & similiter cerotaria ex adipe gallinæ, & anseris, & butyro, & cera cū oleo anethi no.

MESVE DE ÆGRI. GVTTRIS

no. Et est expertum emplastrum, quod recipit, farinae hordei, seminis lini, ana, vnc. j. carniū dactylorum, & ficuum siccarum, & nigrarū, & pinguium, ana aureos viij. micæ panis aur. v. Coquatur omnia cum rob, postquam trita fuerint sicut medulla, & superponatur. Res autē quæ aggregat virtutē resolutionis, & maturationis est diachylon. Et quā addis compositioni eius iridem, erit operatio eius nobilior, & similiter diachylon magnum, & diachylon parū. Postquam autem apostema collectionē saniei fecerit, apostema eperiat, & curetur vulnus, sicut in synanche dicemus. Si autem apostema induratur, experiantur super ipsum aliqua ex resolutiuis fortib. sicut proprie baurach rubeū insufflatum in guttur, aut linitum cū melle. Et ex eis est succus cucumeris asinini, et cetaurea: & fortior eis, & conuenientior est assa foerida. Si autē ex eis non resoluitur, & dealbatur cutis, quæ est super ipsam, tūc oportet, vt extrahatur vna, vel vtraq; si oportet. Et modus operationis est, vt accipiatur cum vncino bicipiti, & suspendatur. Deinde fiat incisio in lōgum, ægritudinis cum incisorio habente aliquid curuitatis: & extrahatur vna post aliā in totalitatem earū, & dimittatur post illud sanguis fluere ad illud, quod est decens: post quā inclinat super pectus ipsius, post hoc colluatur os cum aqua rosata, et aceto infigidatis, cæterum si sanguis plurimū exuberat, administrantur cōstringentia ipsum, sicut proprie coleothar, & alumē, & similia, et fiat gargarismus ex decoctione gallarum, & foliorum myrti, & similibus. Et quinq; accidit, vt cauterizetur, & tūc melior cura est, vt cauterizet cauterio aureo, & est timorosū.

De synanche gutturis. Cap. 5.

CVra huius ægritudinis sunt sex res. Prima est subtractio causæ. Secunda est prohibitio eius, quæ fluit. Tertia est diuersio eius, quod fluxit. Quarta est intentio particularitatū. Quinta est correctio accidentium. Sexta est regulatio vitæ. Et primam quidem rem cōplent euacuationes factæ cum festinatione, & proprie phlebotomiam, & ventris solutionem. Et quidem canon est, si accidit à plenitudine sanguinis solum, principium nostrum erit à phlebotomia. Si autem à multitudine sanguinis, & multiplicetur cholera: præponimus euacuatium extrahens cholera à sanguine; & hoc si oportet, cum iteratione: & facinus sequi phlebotomiam post id. Et sic quidem sunt cōditiones in phlebotomia obseruandæ quinque. Prima est, si fuerit materia sanguinea calida, phlebotomia ante omnia adhibenda est, & proprie ex vena cephalica. Et secunda est, quod si significatur esse dominium sanguinis, qui retinetur, & cōsuetus est fluere, & est patiens ex illis, qui cōsuevit cadere in synanchiā, tunc phlebotomia fiat ex latere, quod sequitur dolor, si autem hoc expressum non accidat, melior est phlebotomia

Ex latere opposito. Tertia vero est, quod si dominium fuerit in sanguine in totum tūc nō est inconueniens phlebotomare ex vtraq; cephalica, cum vicinitudine, et nedum ex cephalica, sed ex basilica, & saphena, si virtus toleratur. Quarta est, vt qualiscunque fiat phlebotomia, non fiat extractio semel, & subito, sed cū iteratione renouante numerū, vt saluetur virtus, & perueniatur ad expulsionē plenitudinis cū rectitudine sapiēter. Quinta est, vt post phlebotomiā cephalicæ, phlebotometur eodē die vena, quæ sunt sub lingua, neque tardetur illud, sed phlebotomentur eodē vespere, & maxime tunc festinandum est, cum plenitudo in eis apparuerit. Si autē cholera cum sanguine dominari contingit, ante phlebotomiam, & post, natura soluenda est cum reb. cholera educentibus leniter, & iterato, & sit solutiū pluris alterationis, quā euacuationis. Et hoc quidē si virtus tolerat, & soluat natura cū aqua solari, & fructuum: & si oportet cū iteratione, & euacuationes et factæ per clysteria debilia si febris adest; aut fortia, si febris nō adest, sunt iuuamēti sublimis, & tua interest mensurare medicinæ naturæ in oībus, quæ iam diximus. Si autē sanguinis dominium fuerit cum phlegmatis exuberantia, post phlebotomiam, soluat natura cū cochij, & hiera, & cum similibus, & cum enematis fortibus, & collyrijs ex his, quæ scis. Secundā rē complent administrationes de iacur, & aliarum medicinarū fluxum materiæ catarrhalis sistētium, et impinguantium subtilē, et acutam, & subtiliantium grossam, de quib. in catarrho locuti sumus. Tertiam rem complent frictiones dolorosa, & ligaturæ in brachijs, & tibijs, & vctolationes in ipsis, & positio vctolarū super zahendeg est iuuamēti magni, & similiter super nacham, & vctosa super collum est iuuamenti sublimis, & proprie apud spondilē secundā, elargat .n. fauces, & guttur, & adiuvat ad attractionē aeris, & expirationē humorū, & remouet prohibitionem deglutionis: quapropter oportet, vt sepius iteretur, & sit proprie vctosa magna. Conferunt etiam ventole super mentum, & sub maxillis, & etiam cum incisionem sub manilla, faciūt enim materiæ diuersionem facilem. Conferunt et: destillationes in aurem, quæ sequitur dolorem, post destillationes, proprie ex oleis, quæ sunt sicut oleū rosatum, & oleum de amygdalis dulcibus, & similia. Quarta, quæ est administratio particulariū operationum, diuiditur in tēpora morbi, præcedāt ergo euacuationes primo, vt styptica in augmento administrantur. In statu autem styptico simul cū resolutione vtēdum est. Verum in principio ægritudinis particularitas administrationis suspēcta est, fortassis .n. rheumatizat materiā in loco, sed tūc quidem competūt cū iam euacuationes præcesserint. Distingua-
mus autem in administratione particulariū opera.

operationū pro tempore morbi hoc modo. In horis quidem augmenti sit magis vincens medicamen stypticum, prohibitiū agitationis, & discussionis, & alteratiuum ipsius, v.g. si sanguinea sit passio, incipiendū est ab administratione gargarismatū, sicut est proprie aqua rosae cum aceto, hæc est .n. conuenientior omni speciei eius, aut aque infusionis sumach, aut ribes, aut succus corticum nucum recetium cū aqua sumach, & aqua coriandri humidī, & sumach, et ex eis aqua granatorū acetosorū, & dulcium tritorum cum tota substantia, & succus solatri cum semine rosarum est admirabilis, & similiter cydoniorum, forborū, & iacur, & bellach, & similia, & quæ admiscetur cum istis, quæ est sicut balauftæ, & gallæ, & semina rosarum, & alumē, & similia, & vigoratur operatio eorum, & succi agrestæ sicci cum prædictis liquoribus. iuuamentum est sublime, & similiter succi sumach sicci, & similia, & ex cōpositis est diamoron cōfectum cū moris syluestribus, aut ex moris rhāni, & est iuuatius, & ex sufflationibus in guttur, quæ sunt proprie huius intentionis, sunt alumen proprie, balauftæ, & cortices sumach, & succus agrestæ, & oleum omphacinū, & similia. Si autem cholericā sit materia, cōferunt hæc, quæ diximus, facta magis intrigidātia cū eo, quod est proprie, sicut succus solatri, & rosæ, & sādali, & cāphora, & mucilago psyllij, & similia. Et quædam ex eis non tñm gargarizata, sed etiam bibita, sunt iuuamēti sublimis; sicut, v.g. rob de papauere bibitū, est iuuamēti sublimis vehementiæ, & proprie cum aqua sumach, & similiter lac, quod mulgetur ex semine papaueris, et aqua rosata, et ex eis est succus solatri deparatus, & bibitus, mane, & sero, sñ mensuram duarum testarum oui, aut trium, & similiter mucilago psyllij cum coriandro, & grano vno, et dimidio camphoræ. Si autem materia fuerit phlegmatica, gargarizādum est in principio cū aqua rosata, & aceto. Deinde fiat cum rob nucum: & diamoron confortatis cum eo, quod est sicut galla, & alumen, & acacia, & similia. Si autem ad statum processerit ægritudo, tñc medicamine styptico simul, & resolutiuo vtendū est. Et in calida quidem materia administratur sicut mel rosatum, aut mel cum aliquo eorum, quæ sunt styptica, quorū narrationem faciemus iā. Et ex his est succus solatri cū melle rosato, aut melle, & pulpa casie fistulæ cū ipso est cōuenientior, aut cum rob mori. Et lac ex istis, quæ conferunt, gargarizatur in hac hora, lenit .n. & dolorem sedat. Et quæque administratur cum medulla casie fist. & confert gargarizatum, & bibitum, & proprie cum pauco zucchero, & croco. Et oportet, q̄ administratur lac calidum, & proprie cum mulgetur, & oportet, vt sit proprie lac caprinum, aut asininū. Et huius est intētionis, est, meybuthcog ex coagulato vuae, & rob, & rob nucū cū eis, quæ sūt

A sicut myrrha, & crocus, & ex eis est rob mororū cum ipsis, aut decoctio ficuum, & scenu græcum bdellio, & rob, & similiter decoctio passularum, & scenu græci, & ficuum, & dactylorum cum eo, quod est sicut myrrha, & crocus. Et si fuerit materia frigida, cōferunt aliqua et corū, quæ nunc dicemus, & ex eis rob ficuum, & rob mori facta fortia cū pyrethro, myrrha, & croco. Et similiter lac caprinū cum stercore canis albo, & melle, aut aqua mellis cum pauco sinapis, aut syrupus acetosus cū succo raphani. Si autē vltimetur hora status, vtendum est tñc medicamine maturatiuo aggregāte in se lenificationē, similiter, & resolutionem: sicut v.g. decoctio ficuum cum baurach, & decoctio papaueris, & passularum cum baurach. Ex eis aut, quibus vtimur ad lenificandū, sunt lac proprie, & decoctio ficuū, & passularū, & mucilago psyllij in calida materia, & sem. cydoniorū, & sem. lini, & fenug. & altheæ, & decoctio dactylorū, & meybeg ex coagulato vuae, & aqua fururis, & liquiritiæ, & rob, & similia. Resolutiua autem, quibus vtimur cum prædictis, sunt sicut sal muri, & meybeg, baurach, myrrha, crocus, sal ammoniacus, pyrethrū, harmel, sinapis, assa foetida, raphanus, stercus canis albū, & proprie, qui comedit ossa: stercus infantis nutriti ex lupinis, stercus hirundinis, & puluis hirudinum combustarum, & similia. Et nos modum comburendi hirūdines dicemus post diuersos modos cōpositionis sñ diuersos philosophos. Vtendū autem est extrinsecus emplastris, quibus emplastretur exterius guttur cū rebus aggregantibus virtutē maturationis, & attractionis, de quibus mentionē fecimus in c. de apostemate duarū amygdalarum, quare oportet, vt pars illa afferatur ad hūc locum. Sinanchia terminatur sñ vnum trium modorum, aut .n. resoluitur, aut suppuratur, aut pmutatur. Verū medicamina, quibus resoluitur, iā diximus: et medicamina, quæ ipsam materiam deducunt ad maturationem similiter diximus. Cum aut ad maturationem peruētum fuerit: tñc ad apostematis aperitionē studendum est cum medicamentis proprie aggregatib. intētionē duas, aperitionis. s. et lenificationis, v.g. sicut ex medicamentis acutis, sicut baurach, aut stercus hirudinū, misceat cum aliquo eorum, quod est sicut succus herbe albedustar. quā est sublimis. Rerum autem aperientium apostemationem huiusmodi sūma hæc est, sal ammoniacus proprie, et baurach, et myrrha, et hermel, et assa foetida, stercus canis albū, qui diu pastus est ossibus, et stercus infantis pasti ex lupinis cum vino, et stercus hirundinis, et cinis pullorum hirundinum vstorum sñ formam, quam scribebimus postea, & ex his est stercus adib: & ex summa lenitiuorum, quæ admittit eis faciunt aperitionem apostematis, sunt lac, & succus herbe albedustar, per excellētiam, succus caulium, & deco-

In fine huius capituli.

Sinanchia terminatur tripliciter.

De apostema aperitionibus.

MESVE DE ÆGRI GUTTURIS

decoctio ficuum, & decoctio fermēti, vel infusio eius in rob, aut decoctio ficuum. Si aut cum istis non fuerit apertum apostema, tunc recurrendum ad cōposita, ex istis, quę dicemus post. Et si adhuc non aperiatur ex istis, recurrēdum est ad apertionem eius cum ferro. Et sunt ex hominibus scindentes huiusmodi apostemata cū vnguibus postquam immiserint digitos in guttur. Cum autem manare cęperit sanies, locetur super faciem suam, & liniatur guttur ipsius & palatum fricando ipsam digitis cum melle, & sale pauco: & frequētentur gargarizationes ex eis, vt mōdificetur locus, & de cætero fiat processus noster cū abstergētibus, & mundificantibus, deinde cū sigillantibus, sicut in capitulo de vlcērib. gingiuarū, & alchola diximus. Permutatio synanchiæ est sū vnū duorum modorum, aut delitescit subito, aut non subito. Et eius quidē delitescētia, aut declinat in occultum corporis, aut manifestum eius. Et declinās quidē in occultum corporis, & subito, sicut est raptus proprie ad pulmonē, aut cor, interficit: sed raptus eius ad cor interficit illico, aut cōfestim præfocat; ad pulmonem vero non subito, & dixit Hip. quod in vij. diebus: & si cōtingat, quod hoc effugiat, incolumitantur: & illud ideo, quā virtus est, quę vincit, aut vincitur. Et inest virtuti forti, vt nihil possit ei resistere, cęsi sit imprimens experimentibus fortibus sicut venenū. Vincit .n. virtus fortis supra veneni posse, & expellit illud. Quod autem declinat in occultū corporis, & nō subito, causa est interdum pleuresis, peripneumonix, aut phthisis. At vero, quod declinat in manifestū corporis, facit apostemata exterius: & aliqñ bothor. Et dixit Gal. quod plerunq; synanchiæ permutatur in erysipelas, & ignem persicum, & proprie in ceruicem, & manēs quidem accelerat salutem, & delitescens subito cum mentis permissione petit cerebri medullas, & demū interficit. Quintam rem cōplēt administrationes medicaminum dolorem vehementē sedantiū, sicut de iacur proprie, & syrupus de papauere, & clausurā gutturis elargiantium, de quib. locuti sumus in tertio canone. Sextam rem cōplet regimen conueniens in generib. rerum sex, vt locetur in aere temperato. Et sint contenti in cibis eorum in p̄cipio hydromelite, & aqua zucchari, deinde procedant ad aquā hordei, deinde procedant ad aquā lētium excorticatarū, & hordei, extinguunt .n. inflammationē, & acuitatē sanguinis: & sint hordei par. ij. & lentiū pars j. deinde ad ius cicerū cum aqua hordei, deinde ad ius cicerum solum, deinde gradatim procedāt ad sorbitiones ex farina fabarū, atque ex amylo cum melle, deinde ad iura fursuris cum melle, post hoc perueniendum est ad vitellos ouorum sorbilibus, & iura pullorum, & similia. Et sic quidem commensurandum est, vt administrētur primo lenitiua cōuenientia: deinde ma-

aturatiua: vltimo vero resolutiua, & aperitiua. Commensurandus est et eis somnus, nā in multitudine eius timeretur suffocatio: quare oportet, vt parū dormiant: & cum dormiunt, excitentur saepe: & pprie cū videtur molestari in spiritu, & offendi stertēdo, & in nocte molestior est eis somnus quā in die, & somnus immediate post sorbitiones est molestus eis. Alexander. Oportet metiri medicamina sū mensurā posse virtutis cuiuslibet, teneris .n. corporib. debiliora: duris aut fortiora sūt adhibēda medicamina, quare oportet ex debilib. & fortib. medicaminib. summa consideres. Alexander. Diamoron simplex conferens ægritudinib. vna, & synanchiæ, & apostematib. duarum amygdalarū, proprie in principio. Accipe succi mori de sceni mediocriū in maturatione, & acerbitate, & mororū rubi similiter mediocriū inter maturum, & acerbum, & mellis, & rob, ana partes æquales, decoquantur semper abijciendo spumas vsq; ad essentiā mellis tenuis, & sunt ex hominibus qui ponunt ex succis mororum, ana partes ij. & s. & est operatio eius melior. Idē rob de moris aliud est maturatiuum, & lenitiuum. Rec. succi vtrorumq; mororum perfecte maturatorū, ana partes ij. mellis partem j. decoque sicut prius. Idem. Diamorō ex succis mororum thāni, & proprie non maturorū, & est stypticus, ceteris, & eius operatio fortis in principio est. Idē. Diamoron, qđ Gal. cōposuit. Accipe vini mororum, vini styptici, ana lib. iij. & s. mellis lib. s. omphacij, aut succi rosarū, ana vnc. ij. coquatur succus prius cū vino, vltimo pone mel: postquam coctionem habuerit, pone puluerē: & sunt qui addunt myrrhē, aluminis, ana dr. s. croci, dr. ij. Idem. Rob de cydonijs, aut pyris, aut mellis granatis, aut mēpilis, aut zarur, ad hoc cōueniens est, & qñque miscetur cum prædictis. Idem. Rob nucum omnibus his excellentior est, dicta est autem operatio rob nucum in antidotario. Idē. Medicamē conferens synanchiæ, apostemati gulę sanguineo, & cholericō, & est medicina leuis, resoluit .n. ipsū. Quandoque bibitur ex eo parum, & qñq; sit gargarismus ex eo. Accipe succi solatri, & feniculi, ana lib. semif. bulliant duabus, aut tribus ebullitionibus, & cola: & da cum zuccharo tabarzet, vnc. semif. croci danich. j. bonū, & expertum, si Deus voluerit. Mahemet Araf. Cōfectio medicaminis ad synanchiam experti. Rec. seminis harmel, sinapis, pyretri, seminis raphani, myrrhæ, assæ, baurach, salis ammoniaci, piperis, calamenthi, stercoris hirundinis, stercoris canis albi sicci, stercoris hominis sicci, cineris hirundinum, ana partes æquales. Terantur, & fiant sicut alcohol, & ex vna parte eius insuffletur in guttur, & ex alia fiat gargarismus, postquam conficitur cum melle, & accipiatur sicut vna galla ex ipso ad gargarizandum cū aqua mellis. Hoc autem medicamen est vtile, cum ægritudo

Regimen post
apostematibus
primum ser-
uandum.

Diuis.

Folio
medic.

agritudo fuerit vltimata. Aboali. Medicamen
conueniens in sine synanchie, qñ festinatur ad
apertionem ipsius. Rec. cineris pullorū hiru-
dinū combustorum, stercoris canis albi adusti,
stercoris adusti, infantis pasti ex lupinis, stercor-
is hirundinis adusti, ana, salis ammoniaci par-
tē s. Fiat ex eis puluis subtilissimus, & suffletur
ex eo in guttur, & liniatur cū melle, & gargari-
zetur ex ipso, & fiat hoc in die cū iterationib.
pluribus. Gal. Cinis pullorū hirundinū siue re-
centiū, siue salitorum, et proprie cum radice li-
quiritiæ, & sint partes eorū æquales, sedat ve-
hemētiā synanchiæ statim, & hoc quidē bi-
bitum, vel linitum, & insufflatum in guttur, &
gargarisma ex eis. Idē. stercus canis albi come-
dentis ossa, & exiccātū, et redactū in puluerem
subtilissimū, & sufflatū in guttur, & linitum
cum melle, & gargarizatū, est ad illud medici-
na sublimis, & si liniat ex eo cū modico succi
cucumeris asinini, & melle, guttur deforis, &
cōferūt iuuamentū magnū. Ioānes Serap. Me-
dicamen cōferens synanchiæ fortiter. Rec. ba-
lausticæ, rosarum, salis ammoniaci, aluminis ia-
meni, ana dr. j. pyrethari, cubebe, ana dr. s. galla-
rū, spodij, croci, ana, chirat, iij. rob, dr. j. rob de
moris, vnc. iij. aquæ castæ sif. vnc. ij. Fiat ex eis
garga. Idē. Confectio diahirundinis iuuamēti
sublimis ad dolorē gutturis, & præfocationē,
& synanchiā. Rec. anisi, sem. apij, ameos, florū
squinarthi, lilij clysteris, cinnamomo, amomi,
aristolochiæ longæ, aluminis iameni, harmel,
myrrhæ, castæ, liquiritiæ, croci, an. aur. ij. trochi-
scorū croci, magnæ, sem. rosarū, ana aur. iij.
costi, cineris hirūdinis recentis, ana aur. vj. spi-
cæ, amyli, ana aur. j. gallarum aur. j. & s. cōfice
cum mel. colato. Conferunt medicamen istud
in sine synanchiæ, & aliorum apostematū gut-
turis, & tunc proprie cum indigēt apertione, &
est ad illud fortius oī medicamine: & sumatur
ex eo, quātitas gallæ, & dissoluatur cum aqua
mellis, aut bordei, aut succo rosarum, aut aqua
rosata, aut lentium, & radicū liquiritiæ, & gar-
garizetur cum eo: & liniatur cū eis deforis in
guttore pluries in die. Modus autē comburen-
di hirundinis est in hūc modum, oportet eas,
primo decollari, vt sanguis earum fluat super
alas ipsarum. Deinde puluerizetur super eas
sal, deinde mittātur in olla vitrea stricti orificij,
& cooperietur, & sigilletur cum loto sapiētia,
& ponantur in furno vsque dum adurantur, et
conseruetur cinis earum, & vttere cum necesse
fuerit. Confectio trochiscorum croci magna.
Rec. cinnamomi, croci, ana dr. ij. rosarū, amo-
mi, costi, ana dr. j. myrrhæ, dr. iij. radicū liqui-
ritiæ, folij Indi, ana dr. ij. & s. Agrega cum vi-
no, & fac trochiscos.

De raucedine vocis. Cap. 6.

Raucedo vocis aliqñ accidit à malitia cō-
plexionis sine materia, & eius cura est al-
teratio sola. Si. n. accidat à siccitate acquisita

A ex puluere, aut fumo, aut vëto sicco, aut cibo,
aut potu inducete siccitatē, & imprimete in la-
certo vociferationis; Cura eius est cū lenitiuis,
& humectantibus de quorū summa est draga-
gāthum, & gummi arabicum, & liquiritia, &
& loch corū, & cōposita ex eis, & similia. Et si
sit ex inflāmatione, & asperitate, cura eius est
cū extinētiuis, et lenitiuis, de quorū summa est
mucilago psyllij, & sem. cydoniorū, & medul-
la sem. cucurbitæ, & citruli, & aqua melonis
Indi, & similia. Et si sit à frigore lædente, & as-
perante lacertū vocalē, cura eius est cū reb. ma-
turantib. & frangentib. quod acquisitū est ex
infrigidatione, & cum hoc ē lenificātib. de
quarū summa est crocus, myrrha, & liquiritia
cum vitello oui, & ex eis est olibanū cum mel-
le; & passulæ, & similia, q̄ dicemus, & distingue-
mus post. Et qñque accidit ab humiditate iup-
flua: & cura eius est cū eis, quæ resoluunt ven-
tositatē, & humiditatē, de quorū summa est ca-
lamenthū, & iris, & piper, & similia. Aliqñ autē
accidit hæc passio à malitia complexionis cum
materia calida, vel frigida, & cura eius est due-
res. Prima est subtractio causæ. Secūda est adæ-
quatio, vel rectificatio effectus. Et prima quidē
perficitur cum educatione materiæ faciētis: & si
quidē fuerit sanguinea: cū phlebotomia cepha-
licæ, aut basilicæ, & si fuerit cū permisione cho-
lere, administranda est euacuatio eius cum eo,
quod est sicut aqua fructuū, & similia, & si nō
fuerit febris, tūc euacuetur cum lacte dulci, &
castia sif. & iuiubis, & similib. Si materia fuerit
phlegmatica, resoluatur cū hiera, aut cochijis,
& similib. Cōferunt ē in calida, aut in frigida
materia clysteres, & enemata solutiua in rei
exigentia. Secūda rem complent administra-
tiones medicinarum, impedimenta lacerti vo-
calis remouētium, & sunt quædam ex eis cali-
da, quædā frigida, quædā lenitiua, quædam ve-
ro humiditatē superfluā exiccantia, quamuis
siccum per se sit asperatiuum vocum. Summa
aut calidorum medicaminū emendātium no-
cumēta vocū, hæc est. Cubebæ, proprie cōma-
sticatio, & administratio eius cum chesmes cla-
rificat vocem, & ex eis est squilla sū oēm mo-
dum administrationis eius, & similiter loch ip-
sius; & loch de caulibus, & medicamēta facta
ex croco, & myrrha, & medicamēta facta ex
piperib. aut ex assa fetida cum aceto squilliti-
co, & croco, et acetū squilliticū est medicamen
bonum, & similiter opopanax, & radix eius, et
styrax calamita, & gluten albotin, & olibanū,
& calamenthū. Et expertum est medicamen,
quod. Rec. olibani partes v. myrrhæ partem j.
da cum vitellis ouorum, & cibi corū sint sordi-
tiones farinæ, aut mucilagines cum melle. Fri-
gidorū autem summa hæc est, mucilago psyl-
lij, & cydoniorum, & aqua melonū indorum,
vnum quodq; eorum administratū cū zuccha-
ro, & similiter aqua citruli, & aqua cucurbitæ.

Mesur.

Rr

& me-

MESVE DE ÆGRI. PECT. ET PVL.M.

medulla feminū corū, & portulaca, & semina eius, & grana papaueris, & ius atriplicis, in cibis, & maluarū: & aqua hordei, & aqua granatorū, & amyli, & amygdalarū, & iuiubæ, & cucurbitæ, & cucumeris, & citruli, & iuleb, subtilis, et similia. Lenitiuorū aut sūma hæc est, liquiritia, & succus eius administrata in oēm modū administrationis eius est lenitiuū bonū, clarificās vocem, cui accidit exasperatio pp quācumq; causam, & ex eis sunt chesmes passulæ sine ossibus, & mel passularum, & grana pini, & ficus siccæ pingues, & dactyli pingues, & fenugræcū, & semē lini, & radix lilij, & zucharrum, & cāna mellis, & coagulatū vnæ, & rob, & meybutege, & sorbitiones ex tabis, & medulla tritici, & vitelli ouorū, & lac cū melle in ieiunio, & sorbitiones furfuris ex tritico, & ex amylo, penidijs, & amygdalis dulcib., & amaris, & cerebella cū melle, & iuniores carnes cū rob, aut zucharo, aut melle, aut iusculis: et hydromel, & syrupus melinus, & vinū dulce, & succus de granatis dulcib., et vinū de passulis, & de dactylis, & sorbitiones factæ ex eis. leuini vrantur loch alchiochiris cū loch de liquiritia cum melle, & similibus. Superfluitatem autem, & humiditatem exiccantiū, & mollificationē impressam in lacerto vociferationis, summa hæc est: squilla pprie, & acetū, & oxymel ipsius, & maxime vocē corroboratiū in hoc casu est sandaracha, & pprie cum aceto squillitico, ana, parum, & sæpe gargarizata, & ex eis succus alphefare, & loch eius, & loch de caulibus & de squilla, & piper cū vitellis ouorū, & cubebæ similiter, & olibanū de rob; & sint cibi eorum ius caulium, & cicērum cū pipere, & tali alphefare, in primis cum eleuatur a terra, & oua apparatus in cinere, & raphanus. Et cōfert eis vomitus, & pprie cū raphano, & similib. Rebus aut, quæ sūme aggregāt quāque in sorbitionibus, quāque in gargarismatibus, & quāque in lenitionibus, & lambitionibus, & quāque necessitas expetit permissionem ex aliquibus rebus, quæ sunt in summis, & tunc facimus id cū consideratione, sicut ex necessitate cogimur, et de hoc nos loquemur, si Deus voluerit. Gal. Loch conferens raucedini, & asperitati vocis. Rec. sem. lini assi, xyloaloes, granorum pini, amygdalarū assarū, passularū enucleatarū, ana tere, & cōfice cū melle quantum sufficit. Gal. Confectio lenificans vocē. Rec. dragaganthi, vnc. s. granorū pini, vnc. j. & s. infunde dragaganthū in rob, quantum sufficit ad infundendū, deinde cōfice cū melle despumato, dosis eius, dr. v. mane, & sero, & vratur sicut labēdo. Idē. Confectio pilularū bechicarū. Rec. carnū dactylorū, dr. j. piperis longi, vnc. j. & s. cubebæ, dr. ij. sem. fen. dr. ij. & s. pinearū purgatarum, vnc. s. amygdalarum purgatarū, zuchari, ana dr. viij. & cōfice & da in modum nucis. Filius Zazar. Loch clarificās vocē exasperatā cau-

sa caliditatis. Rec. dragagan. gūmi arabici, liquiritiæ, amyli, se. cucurbitæ, cucumeris, mellis, citruli, portulacæ, an. dr. ij. penidiarū, dr. ij. croci, dr. j. Fac formas similes lupinis, et teneat sub lingua. Idē. Aliud in causa frigida. Accipe liquiritiæ, pipe. albi, cubebæ, myrrhæ, olibani, gūmi arabici, an. aur. i. spicæ, au. j. rob, penidiarū, & mellis colati, quantum sufficit. Da cū aqua decoctionis liquiritiæ. Idem. Aliud valens similiter. Rec. sem. lini assi, amygdalarū dulcium mundatarū, & amararū, an. dr. x. penidiarum, vnc. j. & s. croci, cinnamomi, piperis, ana, dr. j. et s. mellis quantum sufficit. Lohoc ex inuentione nostra remouēs asperitatē vocis, et raucedinē. R. dragaganthi, dr. v. gūmi arabici, amygdalarum dulcium, amyli, sem. cucumeris, ana dr. iij. sem. cydoniorū, liquiritiæ, sem. citrulorū, an. dr. iij. penidiarū, vnc. iij. cōfice cū melle colato. Aliud ex inuentione nostra. Rec. ficū pinguium siccarum, carnū dactylorū, ana vnc. j. et s. calamenthi sicci, vnc. s. dragaganthi, cubebæ, ana dr. et s. cōfice cū melle colato. Isaac Israelita. Confectio pilularū de croco conferentium cum virtute Dei, asperitati, et raucedini vocis ex frigiditate. Rec. croci dr. iij. cubebæ, drachm. j. et semis, succi liquiritiæ, olibani, ana dr. j. fac pilulas cum rob, et sint pilulæ magnæ, et teneat vnā sub lingua; et glutiat saluam eius, et est expertum bonum. Isaac Hebē Amara. Medicamen conferens dolori gulæ, et asperitati, et raucedini, expertum. Rec. croci, myrrhæ bonæ, piperis albi, an. aur. j. passularū enucleatarū, dragaganthi albi, ana aur. iij. amygdalarum dulcium mundatarū aur. iij. tere omnia, et confice cum melle colato, et reconde in vase vitreo, dosis eius est sicut auellana vnā. neat sub lingua. Sabor. Cōfictio medicaminis cōferentis raucedini vocis pp cām calidam, et dolori, q. est in lacerto vocis, et remouet inflammationem, et sedat sitim. Rec. gummi arabici, drag. sem. cucumeris, ana dr. j. succi liquiritiæ, amyli hordeacei, vel frumētū, ana dr. ij. tere, et confice cum meibureg, vel cum mucilagine seminis cydoniorū, et pyllij, et fac formas similes auellanis, et accipiat lambendo mane, et sero. Democritus, medicamen conferens abiectioni vocis a caliditate, et sedat sitim. Rec. sem. cnc. mūdati, dr. v. succi liquiritiæ, dr. vij. sem. portulacæ, dr. j. confice cū albumine oui, et fac trochiscos, et teneat mane, et sero j. sub lingua.

S V M M A II.

De medicinis agritudinum pectoris, & pulmonis. Et primo de astmate. Cap. 1.

Asthma quandoque contingit propter causam, quæ est in ipsa pulmone, et partibus eius, et quandoque propter confluentiam ad ipsam a cerebro, et partibus capitis: quandoque propter communitatem ipsius cū alijs membris, Et contingens causa pulmonis,

monis, quā cōicat ei thorax sit ī occupatione, & cōpatiuntur in alterutrum, & tūc proprie cum sepelitur pulmo in thorace eadē occupatione concluso; est illud quod est suspectum, & timorolum, pereūt .n. plurimi subira p̄focatione, & interdum quasi p̄focati spumas emittunt, & turget eorū facies, & liuet: & oculi quasi foras p̄eminēt. Et quāq; est p̄p̄ impedimentum in ipso pulmone, & partib. eius tm̄. Est autē egritudo hęc senib. familiaris, & nō sanatur in eis. Pueris vero ēt accidit, verum, quāq; sanatur in eis in permutatione aetatis eorū, & iuuenib. raro tollitur, & quāque cū eo senescunt. Mulierib. vero nō s̄ape accidit: & citius sanatur in eis, q̄ in masculis. Contingit autē hyeme, & maxime in fine hyemis s̄m plurimum, & contingens in estate est praua, & multiplicatur in locis humidis, & in antris, & cauernis, et testudinib. Est ēt familiaris his, qui metallica operātur, & mine talia: & qui vtuntur odore sulphuris, & colophonie, & picis: & qui exercent artes plūbeas, & qui conlant argentum viuum. Et curantur quāque elongatione ab ipsis. Distinguendum autem in speciebus, asthmatis hoc modo. Si causa est in pulmone ipso proprie: & est materia grossa adherens, aut cōclusa in pulmone ipso, & cauernis, & meatib. spiritus, & est illud, quod est s̄m plurimum: tūc eius cura est quinq; res, prima est commensuratio regiminis in generibus rerum sex, secūda est adaequatio materiei eius, tertia est subtractio eius, quarta est diuersio eius, quinta est, correctio accidentiū. Primā quidem rem cōplēt commensurationes regiminis eius, primo aeris, vt locentur proprie in aere tēperato declināte ad siccitatem magnā, & laudatur eis cibi abstinentia, & potus, & paritas eorū, immo gradatio fiat in eis iuxta virtutis exigētiam, & morbi tolerantia, & sint cibi eorū proprie calidi, & sorbitiones calidae: & sint boni chymi, & sint, qui ventrem lubricū faciāt, sicut aqua hordei, & proprie aqua cicerū cum amygdalis amaris, & aqua hordei cū meloto, aut scōnugrēco. Dāda ēt sunt iuscula ex maluis cum amygdalis, aut ex chrysochana, aut blita. Deinde perueniendū est ad vitellos forbiles, & ad carnes teneras, & sūt proprie ex animalib. carnis leporis, & capreolorū, & carniū. Et ex volātib. carnes pullorum gallinarum, & pdicū, & similiū. Et pulmones animalū sunt mirabiles eis, & proprie vulpis, & ericij. Panis vero quo vtuntur, sit coctus, habēs semina, proprie sicut anisum, cyminum, scōniculum, nigelia, carthamus, nasturtium, & similia. Ex piscib. vtātur piscib. quāmosis, & petrosis, & agilibus. Et saturitas est eis mala. Potus autē eorū sit vinū subtile, antiquū, pauca quantitas, & vinū dulce est amicū eis cōfortatum cū aliquo ex subtiliatis, & hydromel est eis potus bonus, & potus supra cibum est eis malus,

quare oportet, vt expectetur supra cibū diu, deinde bibat parū, hora post horā. Vitēt autē repletionem, & nausēā, immo si accidat, vomitu expellatur. Et ex bono regimine est, vt eis semper affluat vētris lubricitas cū eis, q̄ sunt sicut ius galli antiqui cū medulla carthami, & aqua volubilis, & sicla, & pp̄rie administrata ante alios cibos: & cōferunt ad hoc carnes cōditae, & salitae, & oua tarachi. Si autē cū his natura nō leuatur, administretur aqua hordei cocta cū modico euphorbij, est .n. iuuamēti sublimis: aut aqua hordei, cū puluere ireos: aut decoctionis epithymi, cum rob, aut melle: aut decoctio ficū cū iride, aut cum hafec, aut calamentho: aut decoctio calamenti cū melle, aut hyssopi cum rob: aut passularū, & scōnugrēci cū melle origani perfici. Decoctio cū aqua hordei est mirabilis, & proprie cū melle, & similiter passij, & radicū raphani, & similiū. Vitent somnū supra cibum, & paritēt somnum: iaceāt in domo lucida, & modus sit accubitus, vt videātur potius sedere q̄ iacere, sedendo .n. melius, q̄ iacēdo respirant, iacēdo autē difficulter. Exercitati autē oportet cum gradatione extardo ad velocē, ex paruo ad magnū qualiscūque fuerit, in ieiunio. Et exercitatio p̄ loca decliua, & arenosa, cōfert, & similiter currere p̄ ea interdū iuat: & vehi p̄ mare, & nō multū, ne virtus defatigetur: & similiter duci de loco ad locū lecto p̄cili. Exercitia autē animi iucūda cōferunt eis. Secūda rē cōplēt administrationes medicaminū morbi materia carminantiū, & maturatiū, & aggregantiū in se humectationē, & subtiliationem, & incisionē, vt cada maturatione in corpus materiae integra. Quare vitāda sunt subtiliātia, & incidētia, & prouocātia, ne excludatur, & separet subtile a grosso, & nō amplius recipiat curā. Ex vere autē maturantib. est ius galli antiqui p̄parati s̄m artē, & oxymel squilliticū cū aqua passularū, & ēt syru. de hyssopo, & decoctio de hyssopo, & syrū recipiens passularum enucleatarū, & scōnugrēci partes æquales: quā est iuuatiuus valde, & syrū de passio, & alia, quorū narrationē faciemus post. Et inungātur pectora eorū cōfricando frigatione cōueniēti, vel vehemēti cū oleo de cheiri, & pp̄rie citrino, & anethino, ole. de chamæmelo, aut laurino tepidis, superponendo eis lanas hyssopi calidas. Et ex vnctionib. magni iuuamēti est oleum de lilio, & oleū de iride: & eis fortius est hyssopi cerotum, & cerotum nostrum, cuius narrationem faciemus post, si Dens voluerit. Tertiam rem complēt administrationes euacuationum ex phlebotomia & solutione ventris cum medicina, & enematis solutiuis. Et si quidē materia fuerit calida sāguinea, cōfert phlebotomia basilica, & si cōringat passio propter retentionem hæmorrhoidum, aut menstruorū, eorum prouocatio est iuuamenti decentis. Si abūdat

Mēsa.

Rr 2 cum

MESVE DE ÆGRI PECT. ET PVL M.

cum sanguine cholera. soluaturs natura cū tro-
chiscis de violis, quorū narrationē faciemus, et
scribemus, & similib. Si vero contagiāt ab exu-
berātia phlegmatis viscoli, & pinguis, & est, id
quod est sū plurimum, euacuetur cū cochijis,
aut hiera, & pilulis de agarico, & pilulis de co-
locynthide, quarū permissionē scribemus post
& alijs. Et si non fuerit natura obediens, facie-
mus elyteres precedere purgationē, & pprie,
si oportet acutos. Et ex bono regimine est, vt
fiat euacuatio, & pprie renouās numerū, & ca-
dat inter purgationē, et purgationē administra-
tio vomitus post raphanum, & pisces salitos, &
almuri. Et sunt ex hominib. qui insigunt fustes
ellebori albi in raphano, & propinat raphanū
per diem; ac noctem extracto inde elleboro. Et
sunt, qui prouocāt vomitum cum sinapi, sale,
& almuri in aqua, & melle, aut in oxymelite,
aut cum sinapi, & baurach, & oxymel, & caue-
ne cadat in vicissitudinē administrationū fre-
quentia, & debilitetur virtus, sed sit interpola-
tio competens. Quarram rem cōplēt fricatio-
nes factæ in extremitatibus, v̄ecolations factę
in scapulis, & cruribus, & appositiones rubifi-
cantiū, & cauterium in zuhendeck, & similia.
Quintā rē cōplēt administrationes medicami-
num anhelitum facilitantiū, aut materias, quæ
sunt in pectore per screatum facile educētium,
aut humiditates superfluas exiccātium. Medi-
cinarū anhelitum facilitantiū summa hæc est,
squilla assata, & administrata cū melle, aut tro-
chisci ex ea cum rob, aut oxymel ipsius, et ace-
tū, & loch ipsius, elargāt anhelitus vias, & ab-
stergunt. Et ex reb. mirabilib. ad hoc est pulmo
vulpis siccus, & pprie, dr. ij. cū eo, quod con-
uenit ex potibus. Et ex eis est hyssop⁹, & hæce,
& calamentum, & organum persicū, & ani-
sum, & piper. Gal. autem dicit, quod decoctio
passularum enucleatarum, fenugr. & rutę cum
modico castoreo commodius frequenter data
operatur. Itē dixit, quod gutta ammoniaci pro-
pinata cū oxymelite potenter liberat. Et ex eis
est decoctio hyssopi cū melle, & ficub. Et ex eis
est crocus cum melle: elargat. n. anhelitū, & si-
militer cyminum mistum cū aceto. Et ex val-
de expertis difficultati anhelitus est laurus, &
grana eius, & oleum ipsius sū omnē modum
administrationis eorum siue bibitum, siue loch
ex eis, & siue vnctiones. Et ex reb. expertis est
enula, & succus eius. Et ex vnctionib. expertū
est oleum laurinum, & olū de spica, & oleum
rutaceum, hyssopi cerotū, & similia. Et ex eis,
quæ emplastantur, sunt anethū, & chamæme-
lū, & sampuchus, quæ decoquantur, & euapo-
rētur eis, pectus, & partes vicinę. Ex medicinis
autem compositionis, quæ conferunt stricturæ
anhelitus, & difficultati eius, sunt mithridatū,
& theriaca, & athanasia magna, & parua, me-
dicina de muscho dulcis, & amara, & diasul-
fur, & diamarte, pprie sagzencia magna, et par

Facilitantia
anhelitum.

ua, & philoniū, & pprie diatrion pipereō, &
alia, quorū narrationes faciemus post. Medica-
minū vero pectus mūdificantium, & pulmonē
ab humore grosso, & putrido, et oppilationē,
summa hæc est hyssopus pprie sū oēm mo-
dū administrationis eius, & hæce, & organū,
& serapinum, & pprie cū vino, & medicina
de squilla: vrtica vero, & semen eius iuuamen-
tum est manifestum: educit. n. humores grossos
sepultos in pulmone, & pectore, & pprie for-
bitiones decoctionis eius in aqua mellis, & hor-
dei, & ficubus siccis: & radix alfesare sū oēm
modum administrationis eius est mirabilis: &
simili: et tali eius in primis cū eleuantur: & ex
eis est nasturtiū cum incisione, & subtiliatione
sua, & similiter capparissalita, & similiter por-
rū, & semen eius cum aqua hordei, & melle, &
decoctio volubilis cum oxymelite est mūdifi-
cat uū bonum: & similiter sceli cum melle: &
similiter iris: expellit. n. materias, & mūdificat
pectus efficaciter. Serapinum aut cum aqua ru-
tæ est ex mundificantib. pectus, fortiter extra-
hēs ab eo humores crudos, & pprie eius, dr.
j. tertiæ duæ. Mundificant et pectus oēs species
granorum pini à sanie, & grossis humorib. sū
omnem modum administrationis eorū. Iuua-
mentum decoctionis calamenti cum ficubus,
aut passulis enucleatis in extractione grossorū
humorum ex pectore, & pulmone, & dilataro-
ne anhelitus est sublime; similiter facit come-
stio ipsius cū amygdalis, & zuccharo, aut mel-
le, aut ficub. siccis, huius est intentionis est alha-
sce, & sator arabicū, et laurus, et grana eius cū
melle. Medicinarum autem exiccātium super-
fluā humiditatem aggregatā in pectore, & pul-
mone, quib. vtēdum est in suffumigijs, et inter-
dum potionibus, summa hæc est. Arsenicū tri-
tū, & distēperatū cū vitellis ouorū. Deinde ac-
cipe ferulā, et incide eam per frustra rotūda, et
imbibantur prædicta medicamina, & dimitte
exiccari. Et fiat suffumigatio cū eis, & recipia-
tur fumus in os per traiectorium, & assiduetur
per aliquot dies oī die ter, quā sanat. Et derelia
quatur vehementia exiccationis in pectore, &
pulmone redeundo ad mollificationē pprie,
H sicut est syrup. de chesmes, & decoctio ficub., &
ius gallinę, & ius atriplicum, & maluarum de-
coctarum cū gallinis, & quæ hoc cursu proce-
dunt, & ad inūctiones pectoris. Deinde redeun-
dum ad administrationes medicaminum sum-
mæ huius, & non negligatur operatio hæc, quā
sanat. Huius est intētionis est sulphur citrinum
mistum cū arsenico, & pprie sint eorū partes
æquales, & fac formas similes auellanis cū adi-
pe renum capratū, aut vacę, & vtire, sicut di-
ximus, per traiectorium. Et ex eis est myrrha,
costus, aristolochia, et casia, et crocus, et arseni-
cum. Fiant ex eis formæ cum adipe capratū, &
vtire. Similiter * arsenicum, & aristolochia, si-
militer cum adipe capratū. Et huius intētio-
nis ex

nis ex eis, quæ dantur per os, est sulphur cum ouis
 forbilibus: aut sulphur, & arsenicum cum ouis,
 Et cum melle, aut arsenicum cum aqua mellis, aut
 pilule ex arsenico, & gummi pini, & nos plura
 intentionis huius scribemus postea, si Deus vo-
 luerit. Cura autem asthmatis facti à materia ca-
 tarrhali est duæ res. Prima est intentio, quæ ad-
 hibere oportet in prohibitione catarrhi, & hoc
 quidem dictum est in cura eius. Secunda inten-
 tio est in maturatione, & expulsionem eius, quod
 aggregatum est in pectore, & pulmone: & hoc di-
 ctum est in præsentis cap. Factum autem à comple-
 xionis malicia sine materia, curatur cum eis, quæ
 diximus. Et si quidem fuerit à siccitate, & corru-
 gatione pulmonis ad seipsum: tunc potest contingere
 secundum duos modos. Aut enim est sine febre, & cura
 eius est inunctio pectoris cum enematibus, aut
 cum emplastrationibus. vel unctionibus mollibus. &
 frequentatio potus lactis, & proprie caprini, aut
 asinini, & comestio eius: & oportet, ut sit pa-
 tus animalium ex rebus humidis, sicut proprie
 herba hordei, lactuca, & malua, & similia. Et
 frequenter balneatio in tina cum frictione facta
 cum ouis, & mica panis infusa. Et sunt cibi eorum
 iuscula ex attriplice, et malua, et portulaca: aut
 pullis, aut oua forbilia: & accipiant ex loch, &
 alijs medicinis curantibus siccitate pectoris, de
 quibus loquimur post. Si autem fuerit cum febre,
 cura eius est potus aque hordei, & iuleb subtilis,
 & aqua melonum Indorum, aut cucurbitæ, aut
 aqua eorum succi. aut per se, & sit cibus eorum
 proprie cucurbitæ, lactucæ, oleræ, & herbæ hu-
 midæ cum oleo amygdalarum dulcium, & detur
 in potu in matutinis, & in sero mucilago psyl-
 lij in aqua citruli, & cucurbitæ, & melonis In-
 di. Inungatur autem pectus eorum cum cerato Gal. aut
 cum cera, & oleo violato imbibitis in mucilagi-
 ne psyllij, aut in aqua portulacæ, aut lactucæ, &
 citruli, & similia, & utatur loch, & syrup. & me-
 dicinis conuenientibus. quæ dicentur post. Cum au-
 tem febris declinauerit, intret tina, & fricetur
 corpus, sicut iam diximus. Factum autem à su-
 percalefactione pulmonis, & pectoris, curatur,
 sicut hic proxime diximus. Gal. ait cum peruen-
 tum ad accessionem fuerit, tunc potius blandien-
 dum, quàm curandum. Peruenitur enim interdum ad
 præfocacionem in exiccatione medicaminum,
 quare regimina distinguenda sunt. Et primo in
 regulatione vitæ eorum, ut parcitent cibis, & po-
 tib. cum gradatione, sicut natura expostulat: &
 regulentur in alijs generibus rerum, sicut scis. Se-
 cundo, peruenitur ad maturantia, & proprie me-
 dioctis abstersionis, aut debilis, ex his, quæ scis;
 & gradatim ad linimenta, & vaporaciones ex
 his, quæ scis. Tertio ad frictiones, & ligaturas in
 extremitatibus. cum gradatione. Quarto, si signa
 plenitudinis sanguinis appareant, phlebotomē-
 tur in basilica, si autem signa aliorum humorum
 appareant, differant à purgatione, & vomitu, &
 clysterizatione, quousque iam vehementia pa-

roxysmi cessauerit, & maturatorum, & facili-
 excreatum apparuerit abundantia, & anhel-
 tus melicratio, tunc enim audendum est super his,
 cum cautela. Quinto si paroxysmus usque ad
 xl. dies non declinauerit; tunc inter spatulas
 ventosetur cum scarificatione, usque dum com-
 petens sanguinis euacuatio fiat, deinde admini-
 strentur hieræ, & euacuaciones notæ, & clyste-
 res acuti, cum gradatione, & vomitiua medici-
 na, sicut in canone distinctum. Sexto, si adhuc vi-
 terius paroxysmus extendatur, sinapismus in pe-
 ctore, aut medicamen rubificatiuum apponetur,
 hæc enim operatione, & ordine tollitur ægritudo,
 si Deus voluerit. Democritus. Dada in primis,
 quæ aptant materiam, & digerunt; & ad termi-
 num facilitatis & maturationis adducunt: qua-
 lia sunt foenugracum, vuae passæ, ficus sicca, &
 pingues, & dactyli pingues, & mel, & syrup. ex
 eis. & ex eis sunt unctioes circa pectus, et pro-
 prie ex hyslopi ceroto cum calida lana. Cum au-
 tem materia, & sputamina digesta apparuerint,
 administranda deinceps, & maturantia prædi-
 cta, & materiã digestã educentia, pectus quoque
 mundificantia, qualia sunt vrticæ semina cum hy-
 dromelite, & organum, & hyslopis sicca, & ca-
 lamentum, & iris, & pulegium, hæc enim pectus
 mundificant. Et si materiæ apparuerit exuberantia;
 vomitum prouocabis, & cum iteratione, &
 proprie cum elleboro in radice raphani incluso,
 & oxymelite. Et si adhuc opus maius, per ventrem
 materiam educes. Vltimo autem, cum res ma-
 gis processerit, danda sunt, quæ exiccant mate-
 riã, & pectus elargant, qualia sunt squilla in ace-
 to cocta, pumices, baurach, fæces vini combustæ,
 auripigmentum, sulphur, de singulis partes æ-
 quales, fiat eorum contritio bona, & misce cum
 melle, & da mane quolibet cochlearium. hoc
 namque medicamentum asthma difficile, & tussim cu-
 rat. Filius Zachariæ Araf. Imprimis vtendum
 est rebus, quæ materiam maturēt in pectore si-
 cut est proprie decoctio hæc. Rec. ficuum sicca-
 rum, dr. x. passularum enucleatarum, dr. x. dacty-
 lorum pinguium, dr. vij. se. apij, feniculi, capil-
 lorum ven. liquiritiæ, hyslopi, prassij, foenugre-
 ci, ana dr. v. coquantur in aqua sufficiens, & da
 ex eo in omni die circiter li. s. cum mellis, vnc.
 j. Et cum maturationis signum apparuerit, da ex
 decoctione prædicta cum dr. ij. confectionis hu-
 ius, cuius hæc est permistio. R. succi liquiritiæ,
 hyslopi, capillorum veneris, ana dr. x. cordume-
 ni, piperis, amygdalarum amararum, aristolo-
 chiæ rotundæ, seminis vrticæ, ireos, baurach, na-
 sturtij, seminis raphani, ana dr. v. mellis despu-
 mati quantum sufficit, est enim medicina bene-
 dicta ad expellendum superfluitates sepultas in
 pectore; potenter enim repellit eas. Cum au-
 tem hoc per octo dies, aut amplius feceris, pro-
 uocabis vomitum, & proprie post esum sina-
 pis, & mellis. Et postquam hoc feceris, tertio ven-
 trem solues cum pilulis: quarum descriptio hæc

Mesua.

Rr 3 est.

MESVE DE ÆGRI PECT. ET PVL.M.

est. Rec. agarici, dr. iij. pulpæ colocynthidos, E
 hyssopi, ana dr. ij. & s. lucci liquiritiæ, dr. tres,
 prassij, ireos, feminis vrtice, sinapis, ana dr. j. &
 semil. turbitih, hieræ picræ, ana dr. v. dosis earū
 est à dr. ij. vsque ad iij. dabis autem ter vsque
 in hebdomadā: perfecte enim mundificatur
 pectus, & si post hæc tota non tollatur ægritu-
 do, redi ad administrationem omnium, quæ di-
 cta sunt secundum scriptū ordinem, & hoc fa-
 cias vsque dum tollatur ægritudo, si Deus vo-
 luerit. Isaac Heben Amaran, curauit quendam
 patientem difficultatem anhelitus, & tussim dif-
 ficilem secundum hunc modum. Imprimis de-
 dit maturantia, & digerentia materiam, secun-
 do euacuauit cum his pilulis, quas nominauit
 cochias. Recipe aloes rubei, dr. vj. agarici, dr.
 iij. mastiches, colocynthidos, sarcocollæ, ana
 dr. ij. stegchados, hasce, scamoneg, ana dr. j. &
 semil. fiant pilulæ sicut cicer cum aqua fenicu-
 li humidil, dosis earum est dr. ij. & sem. de quar-
 to in quartum diē in mane. Deinde habeat ci-
 bum, pullos coctos cum maluis, aut atriplice,
 tertio dedit de electario huiusmodi, quod con-
 fert tussim, & constrictionibus anhelitus. Recipe
 feminis melonis, citrulorum mundatorum, al-
 cheremben, feniculi, anisi, amygdalarum, pi-
 nearum mundatarum, hyssopi, capillorum ve-
 neris ana drachmas decem, croci aureos duos,
 casie, dragaganthi, liquiritiæ, ana dr. ij. opij au-
 reum, j. tere, & confice cum li. j. penidiarum, &
 dosis eius est aur. j. in mane cum decoctione
 hyssopi: & in sero ponat ex eo sub lingua circi-
 ter dr. j. & trāsgluriat saliuā eius, & sumat om-
 ni mane iusculum ex amylo, & fursure cum pe-
 nidijs, & amygdalis, & feminibus feniculi trit-
 tis, & in sero comedat maluas vel atriplices,
 vel bletas cum pullis, vel pullos cum zuccha-
 ro, croco, et amygdalis, et passulis, et pauco ace-
 to. Eterat ei de consuetudine si corpus erat
 plenum abundans, post quartam purgationē,
 & si tempus fauebat, phlebotomare patientem
 de basilica, & præcipiebat trahi de sanguine à
 dr. l. vsque ad dr. octoginta, & secundum istam
 viam curauit plurimos. Isaac Heben Amaran
 fecit cuidam pati. nei asthma, & difficultatem
 anhelitus, & tussim. Rec. farine cicerum, amyg-
 dalarum dulcium, sem. melonis, dragaganthi,
 thuris masculi, botron, ana dr. x. prassij, capillo-
 rum ven. hyssopi, calamenthi, ana dr. iij. ho-
 scyami albi, liquiritiæ, sem. papaueris albi, ana
 dr. x. tere, & confice cum mellis duplo ponde-
 ris omnium, & reconde in vase vitreo, dosis e-
 ius est, dr. ij. teneat sub lingua, & trāsgluriat sa-
 liuam eius. Zeid. Medicamen conferens tussim,
 & asthma, ac strictione anhelitus. Recip. sem.
 melonis, citruli, cucumeris, cucurbitæ munda-
 tæ, feminis lactuce, liquiritiæ, amygdalarū dul-
 cium, & amararum, granorū emeluth magno-
 rum, ana dr. x. papaueris albi, dr. xx. styracis,
 granorum mahalep mundatorū, feminis mal-

ua, ana dr. v. croci, opij ana dr. ij. confice cum
 melle, et zuccharo, & sit dosis eius sicut nux cū
 aqua tepida, & inūgatur pectus cū aliquo eo-
 rum, quæ conueniūt, & ieiunet omni die super
 medicamine, circiter hor. vij. Idē. Loch confe-
 rens asthma, & tussim siccis factis à cholera sic-
 ca, & facit spuere, & cōfert apostemati pulmo-
 nis, & panniculi, & est expertū. Rec. farine fa-
 barū, dr. x. amyli, dr. v. feminis cucumeris, me-
 lonis ana dr. vij. & s. cydoniorum, malua, dra-
 gaganthi, liquiritiæ alcheboron, an. dr. vij. pa-
 paueris albi, dr. xxx. tere, & confice cū rob, dr.
 c. penidiarum, dr. xxx. & fac formulas similes
 nucibus, & teneat sub lingua, & trāsgluriat sa-
 liuam eius, deinde bibat sorbitiones fursuris te-
 nues cū pauco oleo amygdalarum dulcium, et
 penidijs: & in sero comedat spinachia, aut atri-
 plices, aut siclam cum oleo sisamino, aut amyg-
 dalarum. Hamech. Syrupus de prassio mirabi-
 lis, conferēs cum auxilio Dei asthma, & diffi-
 cultati anhelitus, & tussim, & phlegmatis aggre-
 gato in pectore senū, bonū, & expertum. Rec.
 passularū pinguium enucleatarum, iuiubarum
 pinguiū sine ossib. & sebestē, ana dr. c. ficus pin-
 gues, xxx. capilli ven. hyssopi, calamenthi, li-
 quiritiæ, ana dr. xx. corticū radicū apij, fenicu-
 li, anisi, ana dr. x. prassij, dr. l. aquæ pluuiialis, li.
 xv. Bulliant vsq; ad lib. iiii. & pone super re-
 duo aquæ lib. vj. & bulliāt vsq; ad lib. ij. deinde
 accipe vtrāq; aquā, & pone super eā mellis
 boni, & penidiarū, & meibueg, dr. ana cl. & sit
 dosis eius, vnc. iij. cū aqua calida. Et cib. eorū
 sorbitiones factæ ex fursure, aut tritico cū mel-
 le aut penidijs, & oleo amygd. carnes cū triti-
 co, vel bletis cū speciebus humidis, sicut est pro-
 prie zingib. anisū, darfeni, & similia. Hamech.
 Syrupus alius de prassio mirabilis, conferēs cū
 auxilio Dei tussim phlegmaticæ, & asthma diffi-
 cili, & aggregationib. phlegmatis in pectore se-
 num. Rec. prassij, dr. xx. liquiritiæ, hyssopi, cala-
 menthi, capilli veneris, ana dr. x. radicū apij, fe-
 niculi, anisi, ana dr. v. amygdalarū pinearum
 mundatarū, & sentgr. ana dr. ij. & s. passularū
 enucleatarū, dr. c. iuiubas, & sebestē, an. l. ficus
 siccas x. mellis, rob, penidiarū, an. li. ij. fiat sicut
 prius bonū, & expertū. Hamech. Syrup. iuiubi-
 nus cōfert asthma, & ægritudinib. pectoris sã
 guineis, & cholericis, et asperitati, et siccitati ip-
 sius, et dolori. Accipe pulpæ iuiubarū pinguiū,
 & pulpæ sebestē, ana dr. c. liquiritiæ mūdare, ca-
 pillorū veneris, ana dr. xxx. sem. mal. dragagā-
 thi, an. dr. xx. sem. melonis, dr. xx. aquæ pluui-
 lis calidæ lib. xv. dimitte die, ac nocte, deinde
 bulliāt lēto igne vsq; ad li. v. deinde cola, & po-
 ne super residuo iterū aquæ li. viij. & coque vs-
 que ad lib. iij. deinde accipe vtramque coctio-
 nem, & pone mediū pondus aquæ ex penidijs,
 & zuccharo, et fiat syrupus, et dosis eius sit vn-
 j. cum aqua calida. Et si adsunt vigilia, adiūge
 seminū papaueris, & corticum eius, & seminū
 lactu-

Quoniam mi-
 Isaac asthma-
 ticum curauit
 etc.

Syrupus mirabi-
 lis

alio

Syrupus iuiubi-
 nus

lactucarum, ana dr. x. vel exprime lac eorū, & misce cum syrupo, & da. bonū, si Deus voluerit. Hamech. Si asthma sit ex grossis humoribus, detur syrupus pectus, & pulmonē à grossis humoribus mundans, & conferens anhelitui. Recip. radicem apij, feniculi, anisi, ana aur. vj. radicem liquiritiæ, aureos iij. amygdalarū dulcium, & amararū, ana dr. iij. anisi, hyssopi, feminum maluæ, ana dr. v. passularum enucleatarum, carniū iuiubarum, ana drac. xx. ficus ficcas vj. coq; in li. vij. aquæ vsq; ad tertiā partem, & da bibere cum melle aut penidijs: & da vsq; ad hebdomadam vnam, deinde da cū codē syrupo electarium, quod recipit ireos, hyssopi, orobi, aristol. rotidē, calamēthi, hasee, casie, an. dr. ij. costi, spicæ, an. aur. semif. prassij aur. j. & semif. ficus ficcas pingues, dactylos pingues, ana dr. v. passularum enucleatarum, amygdalarum dulcium, & amararum, pinearum mundatarum, ana drachmas sex, confice cum melle colato quantum sufficit, & sit dosis eius, dr. iij. Hamech. Si asthma, & tussis fuerit cū dominio sanguinis, aut cholere, phlebotometur basilica. deinde succus scariolæ, aut solatri, & feniculi humidi coctus, & depuratus deī cū melle vel zucchero violato, aut syrupus violatus cum aqua cucurbitæ, & si indiget mundificatione soluat cū aqua fructuū, quæ est fm hūc modū. Recipe carniū iuiubarum, drac. xx. succi cucurbitæ decoctę in pasta, drach. quatuor, succi solatri, & feniculi humidi, ana vnc. iij. casie fistulæ, zucchari violati, tereniabin, ana vnc. j. olei amygdalarum dulcium, & recentium, dr. vj. lactis mulieris iuuenulæ, drac. j. Pectus aut inungatur cum ceroto fm hunc modum. Accipe olei violati, dr. iij. cere albe, vnc. j. coquassentur prius in aqua dulci p vices plures, deinde coquassentur cum mucilagine semin. cydoniorum, & mucilagine psyllij, & mucilagine dragaganthi, & lacte mulieris, conuassatione super coquassationem vsque dū impinguetur. Confectio loch conueniens eis. Rec. sem. melonis, & citruli, & cucumeris, & cucurbitę, ana drachmas ij. sem. lactuce, & portulacę, an. aur. j. papaueris albi, aur. ij. Terantur omnia contritione vltima: & inuolue ea cū oleo amygdalarum dulciū, & recenti, deinde confice cū syrupo. Cuius hic est modus. Rec. aquę cucurbitę coctę in pasta lib. j. & semif. & projice super ipsam feminum cydoniorū aur. ij. psyllij, dr. ij. dimitte ea p horas duodecim, deinde coquassentur manibus, & coletur. Accipe mucilaginis eorū, vnc. vj. syrapi violati, vnc. viij. coquat vsq; dum mediocrē habeat spissitudinē: & fiat loch cum alijs, & sit dosis eius, dr. iij. vel iij. cum lacte recenti, si non est febris: & si est febris, cum aqua hordei, aut cucurbitæ, aut citrulorū, aut feminum portulacæ, & confert etiam febribus exasperantibus, & siti vehementi cū aqua frigidissima. Et si adsunt vigilie, da cum lacte, qđ

A mulget ex papauere albo, & aqua frigida. Dioscorides dixit. Aquam decoctionis ficuum, hyssopi sicca, fenugræci, esse mundificarium bonum pectoris, & pulmonis, aut aquā decoctionis hyssopi, passularum, & fenugræci cum melle. Et dixit aquam decoctionis hordei cū vrticis similiter mundificare pulmonem, & pectus à grossis humoribus: aut semen vrtice cū aqua hordei, & melle, & est fortius. Dixit iterū porrorum elixaturā, aut semen eorū in aqua hordei cum melle valere asthmati, & mundificare pectus, & si fiat vomitus cū ea, & baurach, est iuuamēti sublimis, & dixit, quod ius galli multæ antiquitatis, & proprie cum hyhopo, & hasee, & cartamo, est ad asthma medicina mirabilis. Et decoctio quandoq; galli, & ireos confert similiter, abstergit enim, & mundificat absterfione, siue mundificatione forti. Et quandoque additur polypodium cum anetho. Dixit iterū. Grana lauri cum aqua hyssopi, passulis, & melle esse medicamen sublime, aut cum aqua calamenthi, & hasee, & melle. Hermes tradidit medicinas mirabiles ad asthma, & tullim, & eius descriptio est. Rec. sauinæ foliorum siccorū tritorū sicut alcohol, vnc. j. inuolue cū butyro vacino pluries loto aur. iij. confice cum melle colato quantum sufficit, & post ipsum alij addiderunt liquiritiæ, drac. v. pinearum purgatarum, amygdalarum mundatarum, ana drac. iij. dosis eius est ab aur. ij. vsq; ad au. iij. Paulus. Medicamen ad idem. Recip. sauinæ aur. ij. mellis, & butyri quantum sufficit ad aggregandum, & sit dosis drachmæ iij. cum decoctione passularum, & hyssopi. Rufus inquit. Trado medicamen expertum, & est maxime secretum, & est, vt des pulmonis vulpis sicci, drac. ij. cum aqua mellis, & sumat cū celeritate, & pprie frequēs ipsius sit administratio. Filius Zachariæ Arasi. Modus decoctionis hyssopi, & est decoctio minor conferēs tussi, & asthmati à caliditate, & asperitati pectoris. Rec. ficus ficcas. x. & iuiabas xxx. sebesten totidē, passularū enucleatarum, liquiritiæ rasæ, ana dr. x. feminum altheæ, cydoniorum, hyssopi, violarum siccarum, an. dr. v. decoquantur cum aquæ lib. iij. vsq; ad lib. j. & dosis eius omni die sit vnc. iij. cum myrobal. violarū ab aur. iij. vsq; ad vnc. j. & sumat post illud mane, & sero ex hoc loch, quod Recipit capilli ven. feminum melonum, citrulorū, ana drac. v. confice cum syrupo violato, & sit dosis eius, dr. iij. & si sufficit, bonū. Et si fuerit cum eo febris, detur ei in potu cū vadit dormitum mucilago psyllij cū aqu. citruli, aut cucurbitę, aut cū aqua, qđ mulget ex semine portulacę: & teneat in ore suo formas similes lupinis, quarū hæc est descriptio. Recipe succi liquiritiæ, dr. x. seminū cucurbitæ, citruli, portulacæ, ana dr. v. confice cū mucilagine psyllij, & albumine oui, & bibat cum aqua permissionis iuleb. Si autem nō fuerit cum eo febris, detur lac recens

MESVE DE ÆGRI. PECT. ET PVL.M.

ad porandum, & comedendum cum pane, & forbendū ex ea hora post horam, vt frangatur fitis, & sit lac, qđ mulgetur proprie ex capris, quarum pastus sit herba hordei, & lactuca, & spilia. Et confert emplastrare pectus cū cera, & oleo violato imbibitis in mucilagine psyllij, aut aqua portulacæ, aut lactucæ, & similiū. sit cibus eorum pedes, & capita hœdorum, aut puli cum cucurbitis, aut chist cum oleo amygdalino, aut sorbitiones, & sauch hordei, aut tritici cum zuccharo, & frangat aquā frigidam cum iuleb. Si autem sit in pectore aut pulmone materia calida aliquid grossitiei habens, admixtentur trochisci cū decoctione hyslopi prædicta, quorum hæc est descriptio. Recipe succi liquiritiæ, violarum siccarum, ana dr. decem, amygdalarum amararum, sēminū althææ, dragaganthi, sem. fēniculi, ana drach. iij. Confice cum mucilagine psyllij, & semine lini, & cydoniorum, & da cum syrupo violato, festināt. n. maturaciones, & faciūt sputum facilem. Si autem mundificatione corporis indigeret, soluaturnatura de quarto in quartum diem cū hac infusione. Recip. pulpæ castiæ fistulæ, myrobal. violarum, siracost, ana vnc. j. trochisci de viol. drach. iij. distemperentur cum decoctione hyslopi prædicta, & da in mane. Confectio trochiscorum de violis est huiusmodi. Rec. foliorum violarum mediocriū in exiccatione & humectatione. drach. vj. turbith boni arundinei, dr. iij. succi liquiritiæ, tereniabin, ana drachm. ij. scammonæ, drachm. ij. Fac trochiscos, valent autem ad constrictionem anhelitus, & leniunt naturam, & mundificant pectus. Filius Zachariæ. Modus confectionis hyslopi, & est decoctio maior, conferens etiam tussi, & asthmatis a materia grossa multæ humiditatis, mundificat enim pectus, & pulmonem ab ea, & saniam si fuerit in ipsis. Recipe ficus siccas albas, & pingues. x. numero, & dactylorum pinguium tantundem, foenugræci, radicem apij, fēniculi, semi. vtriusq; feminum vrticæ, anisi, hyslopi siccæ, calamenti, ireos, prassij, ana drachm. v. liquiritiæ munda, drach. x. capillorum veneris drachm. vij. decoquantur in lib. iij. aquæ vsq; ad tertiam, & sit dosis eius, vnc. iij. cum melle, & datur conuenienter. Medicamen de gentiana, quod maturat, & educit a pectore humorē grossum aut saniosum. Recip. capillorum vndrachmas v. passularum enucleatarū, carniū iuiubarum, ana drac. x. amygdalarum amararum, drac. v. ireos, drach. iij. corticum radicem capparis, orobi, feminum apij, & fēniculi, ana dr. ii. gentianæ, aristolochiæ rotundæ, ana dr. v. confice cū melle despumato, & sit dosis eius a drachm. ii. vsque ad aur. ii. Confectio formarum similiarum lupinis conferentium dyspnœæ quæ tenentur in ore, & conferunt vehemēt. Recip. succi liquiritiæ, papaueris, zucchari, ana partes æquales, fiāt inde prædictæ formæ. Cō-

fectio vnguēti, quod maturat, & lenit materi- as in pectore. Accipe ceræ citrinæ, vnc. i. olei de cheiri, & proprie citrinæ, drach. iij. adipis anatis, & gallinæ, & mucilaginis foenugræci, & seminis lini, ana drac. v. styracis, drac. vi. fiat eorū aggregatio bona, & vngatur pectus ex eis, est enim expertum bonū. Cōfectio pilularum de agarico ex nostra inuentione, mundificans pectus, & pulmonem: & cōferens asthmatis, & tussij antiquæ. Recip. agarici drachm. vi. ireos, prassij, ana drachm. i. turbith, drach. viii. hieræ picræ, drachm. viii. colocynthidos, sarcocollæ ana drachm. iij. myrrhæ, drach. ii. confice cum rob, & dosis earum sit drachm. ii. Ceratum ex inuentione nostra leniens pectus, maturās materias in pectore, & pulmone. Rec. hyslopi humidæ, drach. xij. ceræ citrinæ drachm. x. olei de cheiri citrina, drach. xl. medullæ cruris vituli, adipis anatis, & vituli, & gallinæ, ana dr. viii. myrrhæ, bdellii, & mucilaginis foenugræci, semi. lini, ana drach. viii. sigiæ, terebinthinæ, ana drachm. vi. mucilaginis althææ, drachm. viii. confice sic. myrrha, & bdellium redigantur in subtilem puluerem, & misceantur cum mucilagibus vsque dā dissoluantur in eis, deinde cum ceteris fiat vnguentum, & fiat inunctio ex eo tepido. Ioannes Serapionis. Loch ad asthma conferens ad cōstrictionem anhelitus, & subtiliat humores grossos. Recipe squilla asfata, drachm. vi. radicem liliæ celestis drachm. iij. hyslopi, prassij, ana drachm. ii. myrrhæ, croci, ana drac. i. tere, & confice cum melle. Loch aliud eiusdem bonum ad asthma, & contritionem anhelitus. Recipe sisami excorticati, nasturtii, ana drach. xxx. penidiarum, drach. xx. hyslopi, drach. vii. confice cum penidiis, & sit dosis eius, drachm. v. cum decoctione hyslopi. Confectio vaporis exiccantis humiditatem in pectore, & confert asthmatis, & tussi humidæ. Recipe arsenicum, & tere contritione bona, & distempera cum vitello oui, & accipe ferulam siccam, & diuide eam in rotūdula multa, sicut est magnitudo nucis: deinde illinias eam cum medicamine, & dimitte siccare, & cū volueris vnge cum cum sepo renū caprarū, aut bonum, & fiat suffumigium ex vna post vnam per hebdomadam, & recipiat paties vaporē ore aperto. Aliud. Accipe arsenicum, & sulphur, & fac formas similes auellanis cū sepo renū caprarum, & vtere similiter. Aliud conferens tussi, & asthmatis plurimæ humiditatis. Recip. aristolochiæ rotundæ, myrrhæ, styracis, thuris, ana dr. j. arsenici, drach. v. tere, & confice cum buryro vaccino, & fac formas similes auellanis, & suffumigetur vna post vnam. Ea aut, quæ bibuntur secundum hanc intentionem, aut lambendo sumuntur, dicta sunt in canone.

De tussi. Cap. 2.
Tussis quedam est humida, quedā sicca, & quæcunque earum fuerit, aut est causata in

sa in membris ipsius spiritus, aut ab alijs membris, sicut tussis catarrhalis; & tussis, quæ fit cū communitate aliorum membrorum, sicut stomachi hepatis, & splenis; aut corporis totius, sicut in febrilibus. Tussis quidem catarrhalis cura sunt due res. Prima est sedatio fluxus catarrhi, & diximus curam eius. Secunda est secundum duos modos, primus est mutatio eius, quod fluxit, secundus est educio, et absterio eius, ex eis, quæ dicemus iam. Cura autem tussis, quæ fit à communitate, est due res, prima est rectificatio illius membri, secunda est occurrere impressioni illatæ in spiritualibus membris ex his, quæ dicemus. Tussis autem humida, cuius causa est in spiritualibus membris, est secundum vnum duorum modorum: aut à malitia complexionis firme materia, & dicta est cura eius: aut cū materia calida, & frigida, grossa, vel subtili: & dicta est cura eorū in capitulo de asthma sufficenter. Sicca aut tussis est secundum duos modos, aut cum febre, aut sine febre, & qualiscunq; sit, dicta est cura eius in capitulo de asthma à simili causa. Mahemet Arasi. Tussis catarrhalis à catarrho acuto calido, & subtili in intentionem primam curatur cū rebus proprie ingrossantibus, & coadunantibus ipsum, et tardantibus velocitatem sui fluxus, sicut proprie syrupus de papauere: & fortius est eo de iacur, & gargarizet ante somnum aquam decoctionis balaustræ, & rosarum siccarum. Deinde ponat sub lingua sua ex his trochiscis. Recip. amyli, dragaganthi, amygdalarum dulcium excorticatorum, farina fabarū, seminis papaueris albi, & nigri, et corticum eius, gummi arabici, et boli armeni. Fac ex eis formas similes lupinis cum mucillagine psyllij, & seminis cydonij, et detur enuti dormitum ex de iacur circiter vna drachma, & est fortius eis. Et si significatur cū hoc plenitudine esse in sanguine, phlebotomamus cephalicam post sedationem acuitatis, & inflammationis superflua. Et manus damus aquæ hordei, decoctionis iuiubarum, & sebesten cum myrobal. viol. & cū syrupo de papauere in sero. Et damus cibos, & sorbitiones ex farina fabarū, & aqua hordei cū eo, quod mulgetur ex semine papaueris albi, aut ex semine, & cortice, si enim vigilæ adsunt, cum oleo amygdalino dulci, & penidiarum. Et damus etiā triplitem, & maluas, & ex lactucis cū amygdalis: & sorbitiones ex tritico donec dissoluatur, aut ex fauic. Si autem indigent ventris solutione, & tussis fuerit sicca, & asperitas in pectore, tūc accipe iuiabas, & sebesten, ana xx. numero, passularum enucleatarum drac. x. violarum, liquiritiæ, ana drac. v. ficuum siccarum numero x. decoq; in libris tribus aquæ vsq; ad j. & dissolue in ea casig fistule, tereniabin, ana vnc. j. Et si patiatur calorem, cum hoc, da myrobal. de viol. aut aquam hordei. Si autem iā scire ceperit, occurrit nobis iā intentio secūda, & cum volu-

amus, vt ventris solutione pectus mūdificetur, dabimus tūc myrob. violarum cum decoctione hysopi minore, q̄ diximus in cura asthma calidi, & similia pectus mūdificantia. Si autem fuerit tussis à catarrho frigido, & grosso tunc præcipimus, vt lambat omni sero ex myrrha circiter drach. j. cum melle, & gargarizet ante somnum proprie, myrrham, & crocū cum aqu. mellis, aut rob, aut cum iacur, si necessitas expetit. Et si necessaria est ventris solutio, fiat illud cum pilulis cochijs, aut cū hiera diacolocynthidos: & si post illud fortiore indiget medicamine, da ex his pilulis. Recip. styracis liquida, myrrhæ, thuris masculi, & opij, croci, succi liquiritiæ, ana. Fiant pilulæ sicut cicer. dosis à drach. iij. vsque ad iij. & sumat ex eis nocte. Cum autem, quod aggregatum est in pectore, iā maturatur, & expuitur, da decoctione hysopi maiorū, & alia, quæ dicemus in tussi à materia grossa, & humida. Si autem catarrhus cū his nō sinitur, & tussis superfluit; oportet vt de mus aliqua ex stupefacientibus, & catarrhi vehementiam sedantibus, ex his, quæ dicemus. Si aut hęc non sufficiunt, tūc oportet, vt radatur caput, & fricetur in loco zehendeg, in balneo cū panno multæ asperitatis, donec locus rubeat, & si non sufficit, liniatur in eodem loco cum emplastro ex linapi contrita, & decoctione ficuū, & dimittatur, donec vesicetur locus: deinde aperiantur vesicæ: & non consolidentur tempore extenso. Et si adhuc non cōtulerit, cauterizetur super zehendeg: & teneatur cauterium longo tempore apertum. Hęc autem tussis curanda est exquisite, cū multa sollicitudine, perducit enim ad phthisim plerumque.

Medicina frigida ad tussim catarrhalem.

Cap. 3.

MAhemet Arasi. Confectio syrupi de papauere mirabilis ad tussim ex catarrho calido, & phthisim. Rec. papaueris albi, & nigri, ana drachm. c. sem. lactucæ, drachm. cc. sem. hyoscyami albi, drach. xxx. coquantur in aquæ libr. vij. vsque ad libr. ij. deinde cola, & proijce sup ipsum mucilaginis psyllij li. semis. rob lib. j. coquatur donec inspissentur, et admixtrentur. Idem. Confectio trochiscorum de papauere conferens vt supra. Recip. papaueris albi dr. xxx. sem. cucurbitæ, citruli, hyoscyami albi, ana drachm. xx. amyli, dragaganthi, gummi arabici, ana drac. xv. confice cum mucillagine psyllij, dosis drachm. iij. cum syrupo de papauere, aut cum aqua hordei: sunt enim boni ad tussim calidā catarrhalē, cū qua de spūtum subtile citrinum, bonum, & expertum. Idem, confectio pilularum de papauere ad tussim siccā, quæ infestat in nocte, & ad catarrhū calidū. Rec. opij, amyli, gummi arabici, succi liquiritiæ, ana partem j. opij, papaueris partes ij. fiant pilulæ sicut cicer. & da ex eis à iij. vsque ad iij. in sero, conueniunt etiam pueris, qui volunt

Pilula de Phthisi.

Syrupo papa.

Trochiscis de Pa.

Pilula de pa.

Pa.

nunt

MESVE DE ÆGRI· PECT· ET PVL·M·

munē, & non possunt dormire propter tussim. E

Medicina ad tussim catarrhalem frigidam.

*Diapa. ex in-
uentione pro-
pria.*

De iacur, & de diacodion dictum est in Graba-
din nostro. Diapapauer ex inuentione nostra
conferens cum auxilio Dei tussi catarrhali no-
ua, & multi temporis: & maturat ægri-
tudines pectoris: & est mirabilis. Rec. papaueris drac.
xxx. liquiritiæ, dragaganthi, penidiarum, ana
drach. xxx. gummi arabici, succi liquiritiæ fa-
rinæ fabarum, sceniculi, anisi, seminis lactucæ,
amylis, sem. portulacæ, maluæ, ana drachmas
decem, seminum cucumeris, melonis, cucur-
bitæ, ana drachm. v. confice cum melle colato,
aut cum penidijs, & melle, ana quantū sufficit,
dosis est aur. ij. Syrupus de papauere ex inuen-
tione nostra confert catarrho, & tussi ab eo: &
proprie cū caliditate, & asperitate, expertum.

*Alius syr-
pus de papa-
ueris inuentione
propria.*

Recipe papaueris albi, drach. xxx. papaueris
nigri, drachmas decem, sem. maluæ, gummi
arabici, dragaganthi, seminum citruli, & cydo-
niorum, ana drachm. v. liquiritiæ, drachm. xv.
psyllij, drach. vj. omnia præter psyllium contu-
de: & pone super ea aquæ libras vj. & dimitte
die ac nocte: & fac bullire vsq; dum redeat
ad li. iij. deinde cola, et pone in eo meibuthæ-
gii li. j. penidiarum lib. semis. coque lento igne
vsque ad mellis spissitudinem. da. bonum, si
Deus voluerit. Diapapauer similiter ex inuen-
tione nostra conferens cū auxilio Dei, tussi ca-
tarrhali nouæ, & multi temporis: maturat ægri-
tudines pectoris, & est mirabile. Rec. papauere-
ris, drach. xxx. gummi arabici, succi liquiritiæ,
dragaganthi, penidij, ana drach. xxx. sem. scē-
niculi, anisi, seminis lactucæ, maluæ, ana drach.
decem, sem. cucumeris, melonum, cucurbitæ,
ana drac. v. confice cum melle colato, aut cum
penidijs, & melle, quod sufficit, dosis, au. ij. Ha-
mech filius Zachariæ. Syrupus de papauere cō-
fert tussi, & catarrho. Rec. papaueris albi cum
corticibus suis, drac. xxx. papaueris nigri, dra-
gaganthi, gummi arabici, ana drach. x. liquiri-
tiæ, sem. maluæ, ana drach. xv. sebesten. xxx.
contunde omnia, & fac coqui cum aquæ li. v.
vsq; ad lib. duas. deinde cum meibuteg, & zuc-
chari, an. vnc. viij. fiat syrupus, bonus, si Deus
voluerit. Idem diapapauer, cuius iuuamen-
tum est sublime ad tussim catarrhalem cum ca-
liditate, & asperitate, & siti, & ad raucedinem
vocis, & ad pleuresim. Recipe papaueris albi,
penidiarum, ana drach. xxv. succi liquiritiæ,
gummi arabici, dragacanthi, ana drachmas vi-
ginti, amygdalarum dulcium, drac. viij. amy-
li, seminis cydoniorum, seminis portulacæ, ana
drac. v. sem. cucumeris, citruli, melonis, & cu-
curbitæ, lactucæ, & maluæ ana drac. iij. tempe-
ra cū syrupo violato, dosis eius ab aur. ij. vsq;
ad vn. semissem, cum aqua hordei decoctionis
iuubarū, & sebesten, & si habet vigilias, cum
eo, quod mulgerur ex papaueris semine cum
cortice suo.

*Confectio mi-
rabili facili.*

*Alius syr-
pus de pap.*

*Aliud diapa-
pauer.*

Cap. 4.

HAmech Arai. Confectio pilularum de
styrace ad tussim catarrhalem absque ca-
liditate, quæ inquietat in nocte, & inducit vigi-
lias. Rec. styracis liquidæ albæ, olibani, myr-
rhæ, succi liquiritiæ, opij, ana partes æquales,
fiat pilulæ sicut cicer. dosis earum est ij. aut iij.
Sabor, Girges. Confectio pilularum quarum
iuuamētum est vltimū ad tussim catarrhalem
& phthisim. Rec. styracis, myrrhæ, croci, opij,
olibani, castorei, ireos, pinearum purgatarum,
ana confice cum galbano, & styrace dissolutis
cū pauco melle, & da bis, vel ter in hebdoma-
da da ij. vel quatuor. Gal. confectio trochisco-
rum ad tussim catarrhalem, qui tenentur sub lin-
gua: & sistunt catarrhum, & sedant tussim, &
conferunt phthisi. Recip. medicaminis trochi-
scati, quod habuimus ab Andromacho, pinea-
rū purgatarū, amygdalarū dulcium, ana aur.
v. amyli, gummi arabici, dragaganthi, papauere-
ris albi, ana aureos duos, fac formas similes lu-
pinis, & da in sero tenendas sub lingua: Alexā-
der dixit canonem, quem præterire nō iubeo.
Et enim ante curabis catarrhum, quam ægri-
tudes catarrhales: nisi in duobus casib., scilicet
cū timueris, ne præfocetur; & succures tūc cū
vomitu: & cum timueris aduentū apostematis
in parte nobili: præuenies autē phlebotomia.
Et dico, quod narcotica postquā ex catarrho
in pectore, & pulmone plenitudo acciderit, da-
re suspēdū est, dabis igitur ante plenitudinē,
post vero plenitudinem euacuabis prius, dein-
de securius dabis, si ista dari oportet. Alexan-
der. Confectio pilularū ad tussim catarrhalem, &
est ex medicinis benedictis, & est ex secretis, &
cōfert ad oēs ægri-
tudines catarrhales, & vocā-
tur pilulæ alchabei, & diētæ sunt in capitulo de
catarrho. Idem. Conf. ctio alia pilularū exper-
ta ad tussim, & ad alias ægri-
tudines catarrha-
les. Rec. styracis, myrrhæ, opij, ana, fac pilulas
cū melle despumato. Aliq; sū eundē modum,
myrrhæ, opij, galbani, ana, fac, vt prius. Isaac.
Heben Amaran. Pilulæ sedantes tussim antiq;
& nouā. Recip. styracis, castorei, opij, granorū
pini, ana partem j. croci partem j. tertiā. Confice
cū rob. Ioannes filius Serapionis. Cū tussis
sicca, & aspera cū caliditate fuerit, & rubore,
& apparuerit sanguinis plenitudo, sicut dixi-
mus in asthmae simili causa facta, facies scili-
cet vt phlebotomes, ministrando deinceps
aquā hordei cū sebestē, cū syrupo violato, aut
myrobalanis, de violis, & inūgimus pectus ce-
rato Galeni, imbibito in mucilagine psyllij aut
ex cera, aut oleo violato similiter imbibitis. Et
si est necesse materiā sepultā in pectore educe-
re, dabis myrobal. prædictū cū decoctione hy-
sopi frigida: & dabis species loch ex mucilagi-
nibus psyllij, & cydoniorum cū gūmis, & gra-
nis, & medullis ex his, q; dicemus. Cibabis au-
tem

*Styrace de
styrace*

*Styrace de
styrace*

*Trochisci ad
tussim catarrhalem*

*Conferunt
phthisi*

*Styrace de
styrace*

*Styrace de
styrace*

reos forbitionibus, & proprie cū farina fabarū, & penidijs, & oleo amygdalino dulci, aut hordeo contracto. Et quāque miscemus propter vigilias illud, quod mulgetur a semine papaueris albi, & aqua hordei: damus etiam forbitiones, & ex tritico contracto cū zuccharo: nec non, & iuscula ex attriptice, & maluis: & quandoque miscemus pullos, & pedes hedorum, & capita, & aues minutas teneras, cum eis, aut vitellos ouorū diei sui: & cucurbita est bonus cibus eis, & medullę frigidę, sicut citrulus, & cucumer, et similiter bleta, et portulaca cū amygdalis. Bībāt aut aquam hordei, aut aquam frigidam, & iuleb, cum maturationis signa apparuerint, & sputū iam incipit impinguari, dādo ea, quę faciunt ipsam ad excreandum, sicut de cocuo hysopi frigida proprie, & electuaria, quę lambuntur, & similia. Confectio loch, quę sumitur in hora hac. Rec. passularum enucleatarum, pincarū, fistulicorū, amygdalarū dulcium, seminū citruli, melonis, & cucurbitę, dragagāthi, gummi arabici, papaueris albi, succi liquiritię, portulacę, zucchari tabarzet, & penidiarū, ana fac formas similes lupinis: & teneat sub lingua vnā ex eis, pectus aut ex maturatiuis inūgatur. Si autem corpus mūdificatione indiget, fiat istud cū trochiscis de violis, drachmis quatuor, pulpę castę fistulę, vnc. j. zucchari violati, & tereniabin, ana aur. v. dissolutis cū decoctione hysopi frigida. Ioānes Serapionis. Loch conferens tussi facit ex caliditate, & siccitate, & asperitate multa: & est medicamen bonū. Rec. amygdalarum dulcium excorticatarum, dr. ij. seminū maluę, althęę, ana drachmas decem, seminū citrulorū mūdatorum drachmas decem, gummi arabici, dragaganthi, amyli, granorum cydoniorū excorticatorū, succi liquiritię, granorum dulcium pini, ana drac. viij. penidiarum fabari, vnc. j. terantur oīa contritione bona: & misceatur cū syrupo, cuius hęc est permissio. Accipe passularū dulciū, radicū liquiritię, sebesten, iuiubarum, ana partes equales. Decoq; in aqua donec inspissentur, deinde cola, & projice in eam rob, quantū sufficit, deinde coagulentur cum ea medicinę: & da cū forbitionib; ex aqua surfuris, & hordei cū farina fabarum, cū penidijs, & oleo amygdalino dulci, & bibat super ipsum aquā hordei. Idē. aliud valens similiter. Rec. psyllij, granorū cydoniorum, ana drachmas v. semin. pap. albi, drach. decem, sebesten. l. iuiubas. xxx. radicis liquiritię, drachm. viij. chesmes, drachm. xv. castę fistulę mundatę vnc. j. decoq; in aquę lib. viij. donec impinguentur, deinde cola, projice super ea rob lib. ij. zucchari, salis iameni, syrapi violati, penidiarū, ana vn. vj. farina fabarum, drachmas tres, dragagan. gummi arab. an. au. iij. coquantur vsq; dum transeat in essentiam mellis, deinde. Recip. seminum cucurbitę, melonis, cucum. citruli, ana aur. duos, papaueris

albi, aur. iij. anisi, feniculi, ana aur. ij. cōfice, & conferua in vase vitreo, dosis eius est ab au. ij. vsq; ad iij. teneat parū sub lingua: deinde bibat aquā hordei, est enim medicamē benedictum. Cōfēctio formarū similiarum lupinis, conferentiū tulli, & asperitati, & est ex inuentione nra. Recipe dragaganthi, gummi arabici, sem. maluę, seminū nucum. et citrulorū, amygdalarum dulcium, farine fabarum, an. dr. iij. semis, portulacę, amyli, ana dr. ij. fac formas cum mucilagine psyllij. Et si vigilias patitur, adde seminū lactucę, papaueris, ana drach. iij. Filius Zacharię Atali. Confectio pilularū conferentium tussi calidę, & siccę, & auferunt eam. Rec. succi liquiritię, amyli, dragaganthi, gummi arab. amygdalarum excorticatarum, ana dr. j. zucchari tabarzet, drach. iij. confice cum mucilagine, seminū cydoniorum: & fiant inde prædictę formę, & teneat in ore die ac nocte, Idē. Pilulę bechicę, quę conferunt similiter. Recip. succi liquiritię, zucchari tabarzet, ana aur. vj. amyli, dragagāthi, amygdalarum dulciū, ana drach. iij. cōfice cū mucilagine psyllij, vel cydoniorum. Idem. Confectio trochiscorum festinantiū maturationē in tussi calida, & pleuresi facilitantiū sputum. Rec. succi liquiritię, violarum, ana drac. quinque, amyli, dragagāthi, seminum althęę, foeniculi, ana dr. j. & tenuis. confice cum mucilagine psyllij, & semine lini, & semine cydoniorū, da cū aqua hordei, & syrupo violato. Idē. Cōfēctio alia trochiscorum ad tussim siccam cū caliditate venemēti, & sitti. R. succi liquiritię, violarū, ana aur. iij. sem. citiulorum, cucurbitę, tereniabin, ana aur. j. & s. fac trochiscos cum mucilagine psyllij, & seminum cydoniorū. dosis aur. ij. cum aqua hordei, & syrupo viol. Filius Zacharię. Loch conferens tussi calidę, & maturās eam, & facilitās in ea sputum. Rec. iuiubas. xx. sebesten. xl. ficus. vj. liquiritię mundę, passularum enucleatarum, ana drachmas decem, capillorum ven. drachm. v. aquę lib. v. bulliant vsque ad lib. j. deinde. Rec. penidiarū, & rob, an. dr. v. coquantur cū facilitate, vsq; dū sint sicut mel currens, deinde accipe sem. lactucę, cucumeris, cucurbitę, portulacę, fabarū excorticatarum, ana drachm. iij. gummi arabici, dragaganthi, amyli, papaueris albi, amygdalarum dulcium, ana aur. j. confice cum prædictis, dosis drachm. v. Idem. Confectio similis lupinis conferens tussi calidę, & abscissioni vocis, & sedat sitim. Rec. sem. cucum. mundat. drac. vj. succi liquiritię, drac. vj. sem. portulacę, aur. j. aggrega ea post bonam contritionem cum albumine oui. fiant inde prædictę formę, & teneat quotidie sub lingua. Sabor. Confectio pilularum conferentium tussi. Rec. dragaganthi, gummi arabici, seminū cuc. papaueris albi, portulacę, amyli, croci, zucchari, vel penidij, ana cōfice cū rob: & teneat quotidie sub lingua, est enim exper-

*Pil. sub lin-
g. ad. idem.*

*Alia pilula
f. lingua ad
idem.*

*Pil. bechica
ad. idem.
Troch. si. pro
si. ad. idem.
Troch. si. pro
si. ad. idem.
Troch. si. pro
si. ad. idem.*

*Alia troch.
ad. idem.
Troch. si. pro
si. ad. idem.
Troch. si. pro
si. ad. idem.*

*Loch ad. idem.
Troch. si. pro
si. ad. idem.*

*Pilula sub lin-
g. ad. idem.
Troch. si. pro
si. ad. idem.*

MESVE DE AGRY. PECT. ET PVLV. M.

rum, si Deus voluerit. Sabor rex. Medicamen-
 mirabile cōferens tussi calide antiquę, & egri-
 tudinib. pectoris a caliditate, & siccitate, exp-
 tū. Rec. mucilaginis psyllij, extractę fm scien-
 tiam lib. iij. rob. penidiarū, zucchari, sal* gem-
 mę, ana lib. j. & semif. coq; lento igne vsq; ad
 mellis spissitudinem, auferendo continue spu-
 mam eius, deinde recipe feminum cucumeris,
 melonū, citrulorum, cucurbitarū mūdatarum,
 ana aur. x. amyli, amygdalarū dulciū, grano-
 rum pineę maioris, ana drac. xv. gummi ara-
 bici, dragaganthi albi, feminis lini assi, ana dr.
 viij. sem. cydoniorum mundatorum, drach. j.
 croci drachm. j. anisi drac. vij. opij, aur. j. femi-
 nis lactuce, drach. x. tere, & pulueriza, & pone
 super medicamine. Et si nō potest dormire, ad-
 de cum prędictis, feminis papaueris, drac. xx.
 hyoscyami, drach. xv. reconde in vase vitreo,
 dosis eius est, dr. iij. vel iij. teneat sub lingua,
 & glutiat saliuam eius: est enim medicamē be-
 nedictū. Syrupus de hyssopo ex inuentione no-
 stra conferens cū auxilio Dei tussi calidę diffi-
 cili, & confert phthisi, & dolori laterum. Rec.
 liquiritię, radicū feniculi, vel seminū eius, ana
 drac. x. hyssopi, capillorum veneris, ana drac.
 v. ficus pingues. vij. pruna. x. iuiubas. xx. passu-
 larum enucleatarum. drac. xxx. sebesten. c. de-
 coq; cum aquę lib. v. vsq; ad lib. ij. da tepide,
 vnc. j. cum dra. vj. zucchari rosati, vel violati.
 Et si vis, accipe huius aquę lib. ij. & pone sup
 eam penidiarū sahari, zucchari, meibuheg, sy-
 rupi violati, ana lib. semif. dragagāthi, vncias
 quatuor, et est valde bonū tussi sicę, vel phthi-
 si, & siccitati pectoris, & asperitati, da cum aq.
 cucurbitę assę, vel citruli. Aliud valens simili-
 ter. Accipe prędictę decoctionis li. ij. & pone
 super ea penidiarū lib. j. olei amygdalarū dul-
 cium, vnc. iij. granorum albę excorticorum
 li. semif. fac decoqui: & accipe violarum sicca-
 rum tritarum, & cribellatarum, dragaganthi,
 ana vnc. j. gūmi arabici, vnc. semif. pone in va-
 se vitreo, dosis eius est sicut galla, bonum, et ex-
 pertum. Syrupus alius de hyssopo ad tussim, et
 asthma ex asperitate pectoris. Recipe hyssopi,
 capilli veneris, ana drac. xvj. violarum, papa-
 ueris albi, hordei mundi, feminis malux, ana
 drac. x. feminum cydoniorum, lactucarum, cu-
 cum. ana drach. v. passularum enucleatarum,
 dr. x. ficus x. iuiubas, sebesten, ana xl. cum zuc-
 chari li. ij. fiat syrupus. Syrupus alius de hyssopo
 ad tussim, & asthma ex asperitate cum cali-
 ditate. Recip. liquiri. drach. xx. sem. maluc, cu-
 cumeris, hordei mundi, drag. feminis citrulo-
 rum, ana drac. iij. maratri, apij, capillorum ve-
 ne. hyssopi, ana vncias decē, feminis cydonio-
 rum malux, anisi, ana dr. v. iuiubas, sebesten,
 ana xl. ficus pingues albas, decem, passularum
 enucleatarum, dr. decem, zucchari lib. ij. fiat
 syrupus. Dioscor. dixit, quod fructus algipur
 antiquus assus igni, deinde comestus in sero cū

melle confert tussi difficili, & laboriosę. Et di-
 xerunt quidā ex posterioribus, quod si infigan-
 tur in eo tria grana thuris, ita quod sepeliatur
 in ipso, & deinde assetur, & comedatur in sero
 cum melle, cōfert mirabiliter, seruetur tamen
 illo sero sine cœna, & est expertum.

De tussi humida. Cap. 5.

Alia autem tussis humida ponitur cōple-
 xionalis: alia materialis. Materialis qui-
 dem est secūdum alterum duorum modorum,
 aut cum caliditate, aut cū frigiditate. Et huius
 quidem cum caliditate, cura est tres res. Pri-
 ma est adequatio causę eius. Secunda est sub-
 tractio ipsius cum subtractione communi. Ter-
 tia est educio ipsius educatione propria. Primā
 igitur rem complent commensurare regimini
 eius sex res, quemadmodum in capitulo de
 asthma dictum est, & post illud administra-
 re ex medicaminibus, quę ipsius materiam di-
 gerunt, sicut est decoctio capillorum veneris
 proprie, & syrupus ex eis, syrupus ex iuiubis,
 & decoctio sebesten in aqua hordei, & deco-
 ctio hyssopi facta de papauere albo, et fabis ex-
 corticatis, & hordeo cum zuccharo rosato, aut
 violato, & similia. Secundam vero rem com-
 plent euacuationes factę cum iteratione, & fa-
 ctę de quarto in quartū diem ex casia fistula,
 & tereniabin, & myrobalanis, & violis cū de-
 coctione hyssopi facta. Et quādoque addimus
 ei, quod est sicut trochisci de violis, & similia.
G Et damus inter solutiuum, & solutiuum ex mo-
 derate vomere facientibus, sicut est raphanus
 assus cū oxymelite, aut syrupo aceroso de radi-
 cibus, aut radices assas, & oxymel, & similia.
 Et si corpus est plenum, & facies pulchra cum
 abundantia sanguinis, phlebotomamus ex ha-
 silica: & quandoque cum phlebotomia remo-
 uente materiam. Tertiam rem complent ad-
 ministraciones medicaminum plenitudinē pe-
 ctoris, & pulmonis per secretum educentium,
 sicut loch de pino, & proprie loch de fabis, &
 loch de hyssopo, & syrupus de hyssopo, & con-
 fectio de orobo, & similia. Humidę vero, & fri-
 gidę tussis cura est quinque res. Et prima qui-
 dē est digestio, & maturatio causę eius. Secun-
 da est subtractio eius subtractione communi.
 Tertia est educio eius educatione ppria. Quar-
 ta exiccatio residui supflui humiditatis eius. Quin-
 ta corrigit accidentia. Prima quidem res perfici-
 tur cum administratione medicaminū, sicut
 in capitulo de asthma diximus. Secundam
 rem cōplent euacuationes factę cum eo, quod
 est sicut pilulę cochix, & hiera diacolocynthi-
 dos, et pilulę de agarico, quas diximus in capi-
 tulo de asthma, et pprie cū iteratione, & ite-
 ratione, & cum interpollatione administratio-
 nis rei vomitiuę: & si oportet, vt deueniat ad
 administracionem solutiuorum etiam, sicut in
 capitulo de asthma diximus. Tertiam rem
 complent administraciones medicinarū mate-
 riam

Et si rimum
ad tussim calidam

Syrupus de
hyssopo

Si vis ad
tussim

Alius Syrupus
de hyssopo

Alius Syrupus
de hyssopo

Ex libro
de tussibus

Tussis de
causa
et ceteris

Ex libro
de tussibus

Ex libro
de tussibus

iam educendum à pectore, quas in capitulo de
asthmate diximus, & deinceps ostendemus:
Quartã re complent administrationes medica-
minum materiã dissoluentiũ, & resoluentium,
& cõsumentium: & huiusmodi quidẽ medica-
mina cõsueverunt medici exiccariua vocare, q̃
administrãda sunt postq̃ administrationes mũ-
dificantium cõmuniũ, & propriorum cũ ite-
rationibus p̃cesserunt conuenientibus, vt exic-
cetur residuũ rei. Administrare aut̃ ea in princi-
pio est p̃focare, & ponere egrum ad mortẽ.
Administratio aut̃ huiusmodi est sũ duos me-
dos, s. aut lãbendo seu bibendo, aut vaporãdo:
& nos plenã faciemus narrationem ex his: Et
huius quidẽ summe est lãbere ex myrrha, dr. j.
cũ melle: faciliat. n. anhelitũ, & consumit hu-
miditatem. Huius est int̃tionis est styrax, & o-
popanax, & p̃prie cũ ouis, aut melle, aut sera-
pino, factis ex eis pilulis cũ aqua ruta: aut glu-
tẽ alborin cũ melle, aut alchitrã cũ melle, aut
sulphur cũ ouis forbilib., aut arsenicũ similiter
cũ ouis, aut cũ grano pini, & similia. Ex euapo-
rationibus aut̃ ad tussim antiquã est arsenicũ
citrinũ cum aristolochia rotũda partib. æqua-
libus, cõfice cũ butyro vaccino: & fac formas
similes auellanis: & fiat suffumigiũ per embotum
in iciunio, dicitur. n., quod statim liberat.
Vapor alius. Rec. arsenici citrini, stercoris lepo-
ris, & farinae hordei, corticũ filitici, ana, fac for-
mas cũ vitello oui, suffumigetur cũ eis trib. vi-
cibus. Alius. Rec. aristolochiã rotundã, styra-
cis, galbani, ana, arsenici ad pondus omniũ: ag-
grega cũ butyro vaccino, & vtere. Alius. Rec.
styracis, myrrhã, thuris, aristolochiã, ana, arse-
nici ad p̃odus omniũ, aggrega cũ butyro vac-
cino, fiat suffumigatio omni die bis, vel ter, &
bibat super ipsam aquã cũ butyro ouino. Plu-
ra huius int̃tionis scripta sunt in capitulo de
asthmate, canone vltimo. Quintam rem com-
plent administrationes medicaminũ cõfortan-
tiũ pectus, & pulmonẽ, aut elargantiũ, & si vi-
centium. Sũma aut̃ sedantium tussim cum cõ-
fortatione pectoris, & pulmonis est hæc. Rob,
aut syrupus factus ex succo granorũ myrti cõ-
pletorũ est ad illud mirabilis, & hoc in tussi ca-
lida. Sed in frigida quidem cũ myrrha, & cro-
co modico, pulmonis aut̃ vulpis sicci iuuamen-
tũ est sublime in calida, & frigida, in calida qui-
dẽ aurei vnus ex eo cũ syrupo myrtino, in fri-
gida vero, cũ melle, & aqua calida. Huius aut̃
int̃tionis est crocus cũ syrupo myrtino, aut
cũ syrupo de hysopo, & similiter sandaracha
cũ melle, & nux cypressi cũ vino, & melle: &
grana pini sunt ex rebus magnis in hac parte.
Ex medicinis magnis aut̃, q̃ sedãt tussim, & pe-
diantuschus dulcis, et amarus, et athanasia ma-
gua, & parua, et diamarthe est cõfectio mirabi-
lis Rabi regis, quã scribemus: & similia. Sũma

A autem medicinarũ pectus elargantium scripta
est in capitulo de asthmate. Sũma aut̃ medici-
narum tussim sedãtium, & corrigentiũ super-
fluitates vigiliarũ dicitur, qñ de medicinis stu-
pescientibus sermonẽ faciemus, si Deus vo-
luerit. Afferantur ad hunc locũ plura, q̃ scripta
sunt in capitulo de asthmate humido, siue cali-
do, siue frigido, & proprie medicina q̃ scripsit
Filius Zachariã. Filius Human. Modus deco-
ctionis de capillis veneris cõferens tussi humi-
dã cũ calore. Recip. capillorũ ven. non vltime
recentiũ, vnciã vnã, hysopi sicce, fabarũ ex-
corticatarum, seminis fenic. anisi, seminũ la-
ctucarũ, portulacã, papaueris albi, amygdala-
rũ dulciũ, & amararũ, hordei excorticati, ana
drach. v. seminis melonis, cucurbitã, granorũ
myrti, ana drac. iij. gummi arabici assi, drac. ij.
passularũ enucleatarum, drac. xv. daçtylos pin-
gues. v. ficus siccas. v. iuiubas. xxx. decoquan-
tur in aquã lib. iij. vsq; ad lib. j. & semif. & da
omni mane, dr. iij. cũ zuccharo rosato, aut vio-
lato. Et si volueris, accipe ex hac decoctione, li.
ij. & cũ meibueg, & zucchari, vnc. x. fiat syrũ-
pus, dosis eius est, vn. j. Filius Amaran. Syr. de
hysopo conferens tussi humidã cũ frigiditate.
Rec. hysopi sicce, drac. v. capillorũ veneris, li-
quiritiã, ana drac. vj. corticum radicum apij,
feniculi, & seminis anisi, ana dra. v. foliorum
prassij, dr. iij. passularum enucleatarũ, vnc. j. iu-
iubas xx. ireos, fenugrãci, ana dr. ij. & semif.
C seminis maluã, & bismaluã, ana drac. ij. ficus
pingues. vj. numero, daçtylos. v. foliorum cala-
menthi, aur. j. decoquant in aquã lib. v. vsq; ad
lib. j. & semif. cũ melle, & meibueg, ana lib. se-
mif. fiat syrupus, dosis, vnc. j. Idẽ. loch cõferens
tussi, & ægitudinib. pectoris, & pulmonis, &
est expertũ. Rec. farine fabarum, liquiritiã mũ-
data, thuris masculi, gummi albotin, amygda-
larum dulcium, & amararum, ana dr. x. semi-
nis feniculi, anisi, croci, succi liquiritiã, draga-
ganthi albi, seminis cydoniorum mundatorũ,
papaueris albi, an. drac. vij. calamethi, prassij,
ana drac. x. opij, drac. iij. tere, & cerne, & adde
eis penidiarũ, drac. xxx. deinde cõfice cũ melle
colato, drach. cl. & contunde in mortario, & fit
D dosis, drac. ij. in mane cũ decoctione hysopi, &
in sero teneat ex eo sub lingua. Democritus.
Modus cõfectionis ad tussim humidã cum fri-
gидitate. Accipe calamethi fluuiialis, drac. v.
granorũ pini, drac. vj. seminis vrticã, ireos, an.
aur. j. piperis nigri, seminis lini, ana aur. ij. cõfi-
ce cum melle chesmes, & fit dosis ab au. j. vsq;
ad ij. cũ decoctione hysopi. Idẽ. loch bonum,
& expertum cõferens ad idem. Rec. mellis bo-
ni, vnc. iij. vitellorum ouorum recentiũ, & bu-
tyri, ana drac. iij. Mel, & butyrum decoquãtur
vsque dum habeant modicum spissitudinis, de-
inde dimittantur modicũ infrigidari, & misce
cum eis vitellos ouorum cõmiltione bona, de-
inde misce piperis nigri puluerizati, dr. xij. &

Mefra.

Sf

suma-

Ductio de
capit. vi.Locus ad tuf-
sim. & ad
ægitudines pe-
toris. & pul-
monis.Confessio ad
tussim humi-
dam.
Aliud loch ad
idem.

MESVE DE ÆGRI. PECT. ET PVL.M.

sumatur ex eo lambendo mane, & sero, est .n. E. & est medicamen bonū. Accipe ficus albas, & expertū. Paulus. Pilulæ, quæ tenentur in ore cōferunt ad tussim frigidam, & siccam, & sunt expertæ. Rec. myrrhæ, croci, granorum pini, granorū coti excorticatorū, feniculi, anisi, amygdalarum dulcium, & amararum, papaueris albi, succi liquiritiæ, ana confice cū penidiarum partibus iij. & succo feniculi humidī. Hamech Filius Zachariæ. Cōfectio conferens tussi antiquæ, & frigide, & ventosæ. Recipit penidiarū, dr. decem, prassij, capilli veneris, hyslopi, fenic. anisi, ana aur. iij. croci, calamēthi, zucchari, ana aur. ij. succi liquiritiæ, pinearū purgatarū, & amygdalarum dulciū, ana vnc. j. confice cū melle despumato quātum sufficit, da dr. iij. Hamech Arasi. Syrupus de prassio cōfert tussi de phlegmate grosso, & ventositate. Rec. prassij, dr. xl. liquiritiæ, hyslopi, calamenthi, capilli veneris, ana drac. xx. radicū foeniculi, apij, an. drac. x. amygdalarum mūdatarum, pinearum purgatarū, fenugræ. feminis feniculi, ana dr. v. mastiches, darfeni, zinziberis, ana vnc. ij. passularū enucleatarum, dr. c. iuiubæ, sebesten, ana drac. c. aque calidæ lib. xxij. dimitte die ac nocte: deinde coq; vsq; dum redeat ad lib. x. deinde adde mellis, & rob, & penidiarū, ana lib. ij. deinde suspende in medicamine, croci, drac. j. dosis earum ab vnc. j. vsq; ad ij. Idem. Loch cōferens, vt ipsum: Accipe liquiritiæ, amygdalarū dulcium, & amararū, feminis lini assi, an. dr. iij. feminis feniculi, farina fabarum, & pinearū mundatarū, an. vnc. iij. myrrhæ, croci, olibani, darfeni, ana dr. j. & semis. penidiarū, vnc. ij. cōfice cū rob. & fiant formæ similes lupinis, & teneat sub lingua. Sabor. cōfectio. Loch de allijs, quod cōfert tussi phlegmaticæ, & maturat materiam eius, bonū, & expertū. Accipe alliorum mūdatorum lib. semis. & elixa ea in aqua decoctionis cicerū, & hyslopi sicce, vsq; dū sūt bene discocta, deinde colentur, & terantur allia sicut medulla: & proijce sup ea mellis, & butyri, ana vnc. vj. & decoquatur lēto igne vsq; ad terminum loch, & vtere, bonum est. Idem. R. succi caulii lib. v. lēto igne coq; auferēdo spumam eius, vsq; dum redeat ad lib. ij. deinde coquatur cū rob, & mellis lib. j. vsq; dum ingrossetur, & bonū est. Idem. Loch squillæ expertū, & efficax in tussi humida, educit .n. ex pectore materiā eius. Recip. succi squillæ, & mellis, ana coquatur vsq; dum ingrossentur. Idē. Cōfectio medicaminis ad tussim humidam cū frigiditate. Recip. spicæ, croci, ana drac. j. hyslopi sicce, prassij, ana vnc. iij. myrrhæ, ireos, ana dr. ij. farina orobi, & fabarū, ana vnc. vij. piperis, dr. j. & semis. chesmes, & carniū daetylorum, ficuū pinguium, & pinearum mūdatarum, an. dr. vj. confice cum loch de caulibus, verum, & expertū. Confectio medicaminis ex inuentione nostra. Syrupus valens asthmari, & tussi; & maturat eas, & cōfert vlcereb. renū, & vesicę,

pingues. l. numero, iuiubas. c. decoque in aque lib. v. vsq; ad iij. & cū rob lib. semis. zucchari, li. j. fiat syrupus. Syrupus alius. Rec. ficuū siccarū pinguiū, vnc. iij. hyslopi sicce, capillorum veneris ana vnc. j. rutę, prassij, liquiritiæ, an. dr. iij. radicū marathri, apij, ana vnc. v. anisi, feminis maluæ, ana drachmas duas, carniū iuiubarū vn. ij. Fiat syrupus cū melle, & rob li. j. Alexander. Electarium mundificans pectus, & pulmonem, & cōferens tussi. Accipe granorū pinearum, amygdalarum dulcium, ana dr. x. daetylorumq; pinguium, dr. xv. pinguedinis ficuū, & chesmes, ana dr. j. dragagathi albi, feminis feniculi, ana dr. vj. ireos, dr. xv. confice cum melle crudo, dosis a dr. ij. vsq; ad aur. j. Alexander. Ad tussim, quæ inquietat in nocte, & nō finit dormire, & ad tussim catarrhalē. Fiat pilule ex styrace, myrrha, & opio, ana croci part. i. quarta cōfice cū melle aut rob in forma cicerū, & da in sero. ij. aut iij. aut ex myrrha, opio, & galbano, & pauco croco, aut ex styrace, vn. j. galbani, sulphuris viui, opij, piperis, terebinthi, an. vn. j. aut styracis, zinziberis, opij, croci, galbani, granorū pini, ana partibus æqualibus, cōfice, & vtere. Ista enim sedāt tussim antiquam, & nociuam. Gal. Medicamen, quod ponit Rabi rex, dicitur, quod est rāta virtutis, qđ nullum aliud ei æquiparetur ad sedationē tussis. Est enim mirabile. Rec. radicū opopanax vn. j. & semis. loco radicū opopanax ponatur opopanax aur. v. castorei, sem. lini assi, ana aur. iij. feminis lactuæ, aureos v. foliorū rutæ siccorū, myrrhæ, an. aur. iij. & semis. opij, croci, ana aur. ij. & semissem, cōfice cū melle colato, & da in sero sicut briticantibus cū aqua calida, & nō febricitantibus cū vino, & sit dosis eius, sicut magnitudo fabæ, est enim expertū, & bonum. Galenus ex libro decē tractatū. Cōfectio pilularū, quarū iuuamentum est vltimatum, ad tussim antiquā humidā, aut catarrhalem. Accipe castorei, myrrhæ, mastiches, liquiritiæ, galbani, anisi, fenic. enulæ, (& in alio rasen) gēria-næ, hyslopi sicce, ireos, dragaganthi, gūmi arabici, ana, croci part. vnius, tertiam. cōfice cū rob, da post menses tres. Galenus ex eodem libro. Confectio loch, qđ exptus sum ad tussim, & ad asthma ex materia grossa, difficilis eradicacionis. Rec. liquiritiæ, ireos, styracis liquide, phisticorū mundatorū, amygdalarū dulciū, & amararum, granorū pini, ana aur. iij. olibani, glutinis albotin, gummi dragag. agarie. cinnamomi, feminis foeniculi, ana drac. duas, & semis. aloes, myrrhæ, ana aur. ij. chesmes. drac. j. tere, & sicca, & pulueriza. medullas vero cōtere cōtritione vltima: aloen vero, & myrrham infunde in rob circiter dr. ij. aut iij. mellis colati, & ceræ quātum sufficit, deinde dissolue in eo styracem, confice contundendo in mortario cū cæteris, & sit dosis eius a dr. j. vsq; ad aur. j. lu-

Confectio ad tussim.

Pil. sub lin. gaur.

Syrupus de prassio.

Loch conferens ad idem.

Loch de allijs.

Loch de caulibus.

Medicamē ad tussim humidam.

Syrupus valens asthmari.

Et. Rabi rex. dicitur. quod est rāta virtutis. qđ nullum aliud ei æquiparetur ad sedationē tussis.

Pilule de Rabi rex.

Et. Rabi rex. dicitur. quod est rāta virtutis. qđ nullum aliud ei æquiparetur ad sedationē tussis.

Gal. Medicamen, quod ponit Rabi rex, dicitur, quod est rāta virtutis. qđ nullum aliud ei æquiparetur ad sedationē tussis.

Gal. Medicamen, quod ponit Rabi rex, dicitur, quod est rāta virtutis. qđ nullum aliud ei æquiparetur ad sedationē tussis.

Gal. Medicamen, quod ponit Rabi rex, dicitur, quod est rāta virtutis. qđ nullum aliud ei æquiparetur ad sedationē tussis.

Gal. Medicamen, quod ponit Rabi rex, dicitur, quod est rāta virtutis. qđ nullum aliud ei æquiparetur ad sedationē tussis.

Inquit Gal. faciebam hanc medicinam prece-
dere Syrupū alchermes, & hysopi, & decoctio-
nem eorum, et alia ex maturatibus: quorū for-
ma est apud te: & hoc, tempore conuenienti, vt
digerat, & maretur materia. Gal. Trochisci
cognominati assemus, & sunt trochisci Stellę,
conferunt huic tussi iuuamentū sublime: & p-
prie dati cum rob, & sit dosis tertia, drac. j. v. lq;
ad drac. semif. & sunt ex hominibus, qui dant
cum aqua hordei. Hamain. Cōfectio alba, cui
est iuuamētum, & operatio vehemens ad tuf-
sim difficilem, & antiquam ex materia grossa,
viscosa: & aperit oppilationes pectoris, & pul-
monis, & mūdificat ea, & clarificat vocem, &
educit saniem, & materias corruptas ex pecto-
re, & cōfert phthisi. Rec. seminis lini assi, passu-
larum enucleatarum, ana vnc. quatuor, amy-
gdalarum dulcium, et amararum, granorū pini,
ana vnc. ij. auellanarum assarū, ireos, glutinis
albotin, ana aur. ij. thuris masculi, croci, myr-
rhę, an. aur. j. fac ex eis trochiscos cū lacte asi-
næ, & dimitte sicari, deinde tere, & confice cū
melle: & est dosis eius, drac. j. mane, & sero, te-
neat sub lingua. Archigenes. Cōfectio, quæ co-
gnominatur mirabilis, conferens cum virtute
Dei ad sputū sanguinis, & ad tussim chronicā,
& antiquam, ex materia putrida saniosa ex vl-
cere, & phthisi, mūdificat enim, & abstergit cū
virtute Dei à materia grossa, & putrida: & sūt
vsi hac medicina prudētes, & cū sit ex fortib.,
non ambigitur super ea: & cōfert p̄focationi
matricis, & paralyfi, & vesicæ: & cōfert fluxui
vētris, & periodis februm, & resistit venenis,
cuius permistio hæc est. Recip. castorei, piperis
lōgi, & nigri, styracis, spice, costi, galbani, opij,
ana drachmas quatuor, croci, drachmas duas,
confice cum melle despumato quantum suffi-
cit, dosis eius est sicut faba, cum aqua mellis.

De fluxu sanguinis ab ore. Cap. 6.

Sanguinis exitus ab ore est secundum vnum
quatuor modorum: aut enim expuitur tā-
tum, & est ex parte oris: aut egreditur, cum ra-
scatione, & ē aut à colatorio, aut ab vuula, aut
a palato, & partibus eorum: & quandoque e-
greditur cum vomitu; & est aut à meri, aut à
stomacho, aut ab hepate, aut à sinibus eorum,
& quandoque cum tussi; & est aut ex pectore,
aut à pulmone, aut à canna, aut lacerto vocali,
aut epiglotti. Et quidem qualiscūquē, horum
fuerit, est secundum vnum quatuor modorum.
Aut enim est secundum semitam redundatio-
nis ex aliquo, sicut à venis, aut arterijs, & pro-
prie quando accidit ebullitio in sanguine, aut
agitatio in apostemate sanguineo, cuius ma-
teria est facilis resolutionis. Secundus est se-
cundum semitam redundationis, sicut accidit
pluribus à retentione menstruorum, & cōstri-
ctione hæmorrhoidum non s̄m sapientiam, &
sicut accidit pluribus propter exuberantiā san-
guinis in toto. Tertius vero ex ruptura venę,

A pertione eius cum vulnere, aut sine vulnere.
Quartus ex vlcere, & corrosione super venā.
Sanguinis autē, qui expuitur, dicta cura est in
cap. de vulneribus, & vlcibus oris, & partiū
eius. Cū vero egreditur cum rascatione, cura
dicta est in cap. de fluxu sanguinis nariū, & in
capit. de vlcibus vuæ, & palati, & in cap. de
alcola, & conferunt eis gargarizationes ex re-
bus stypticis: & si non tollitur, phlebotometur
ex cephalica, phlebotomia subtili, vice post vi-
cem, & fiat alia, quæ sunt dicta ibi. Egressionis
autem sanguinis cum vomitu cura est tres res.
Prima est rectificatio membri, à quo est passio.
Secūda est, vt fiat diuersio, & hoc fit cum sub-
tractione sanguinis ex vena seruiēte illi mem-
bro, & cum applicatione ventosarum super
ipso, & similibus. Et si est ex corpore toto, pro-
pter exuberantiā sanguinis in ipso, fiant phle-
botomiæ, cum iteratione ex basilica, nunc
dextera, nunc sinistra, & quandoque ex saphe-
nis: & hoc quidem differenter, nam si solum
in quantitate exuberat phlebotomia larga ne-
cessaria est, vel medioeris largitatis, si autem
acuitas, & inflammatio sit in sanguine cum
subtilitate, & ebullitione, subtili phlebotomia
vtendum est. Tertia est administratio rerum
conglutinantium, & consolidantiū, sicut com-
petit ex his, quæ dicemus. Nunc vero eorum,
quæ compingunt, & ingrossant sanguinem, ex
his, quæ dicemus. Sanguinis autem egressio
cum tussi est ex pectore, aut pulmone: & eius
cura est praua. Dixit enim Hippocrates. Screa-
tum sanguinis ex pectore, & pulmone conco-
mitatur sputum putredinis, & post illud phthi-
sis, & post illā desperatio, & mors. Verū, quod
est ex pectore est minus suspectum eo, quod est
ex pulmone. Raro, quidem solutio continuitatis
in pulmone sanatur: & illud est p̄pter quin-
que res. Et prima quidem res est, quoniam mo-
tio resistit consolidationi: immo addit ad ipsā,
et dilatat eam, et nosti, quod pulmo in similitu-
dinē folliū fornacis dilatatur, & constringitur
continue ob causam vitæ. Secūda vero est, quæ
sanies in spongioso membro diu retinetur: &
diu retenta magis acuitur: et magis acuta pro-
fundat vlcera. Tertia est quoniam solutio cō-
tinuitatis cadens in pulmone dilatat ipsum, &
retardat officium eius, quod diximus: quare
fumi calidi difficulter egrediuntur: imo cumu-
lātur in solutionis loco, & inflāmantur, & ad-
dunt ad solutionem, & dispersi per corpus sunt
causa desiccationis membrorū, & febris hec̄ti-
cæ. Quarta est, quoniam pulmonis caro multę
passibilitatis est, & teneritatis, cito subiecta pu-
trefactioni: & illud ideo, quoniam nutrimentū
eius est ex sanguine subtili, & acuto, & est ip-
sum receptaculū phlegmatis, quare cito fit in
eo repugnatio contrarietatis in alterum: & ex
hoc cito accidit putrefactio, & corruptio. quāta
est substinētia eius, catarrhis paulatī vulnerā-
tibus,

*Cura fluxu
sanguinis per
vomitum.*

*Quinque de
causis solutio
continuitatis in pul-
mone raro san-
natur.*

Secūda.

Tertia.

Quarta.

Quinta.

Mesua.

Sf 2

tibus,

MESVE DE ÆGRI. PECT. ET PVLV.

tibus, & vlcerautibus. Ex his aut pater, qd̄ ex pulmone sāguinis excreatio, aut in eo cōtinuitatis solutio, est suspecta. Et quidem. Hipp. dixit sanguinis screatus ex profundo qualiscūq; ascēdens suspectus est: à superioribus aut fluēs non est suspectus. Egressionis autem sanguinis ex pectore, aut pulmone cura est sū duas intētionēs, vniuersalē, scilicet, & particularē. Vniuersalis aut intentio est quatuor res, prima est sanguinis adæquatio, secunda est diuersio, tertia est mundificatio, quarta est accidentiū correctio. Primā igitur rem cōplent correctiones cadentes in exuberantia, in qualitate, & quantitate sanguinis, aut in vtriusq;. Et quātitate q̄dem cum diminutione cibi, & potus, & dimissionē vini, & si excusari non potes, sit multē p̄missionis cū aqua, & sit vinum stypticū. Et dimittat dulcia, & pulmēta ex lacte, & frumēto, & tritico, & vitet omnia generaliter, q̄ dilatāt, & multiplicat sanguinē ex his, quæ comedūtur, & bibūtur. Et abhorreat quietis superfluitatē multiplicatē materias somni, & proprie sub radijs solis, & lunæ: & abhorreat laborē in horis vehementis caloris, & laborē agitatiū, & clamorem, & irā, & portationes ponderum, & coitus superfluitatē: & frequentationes balnei dulcis, & similia. Et sit cōtentus sorbitionibus factis ex sauch hordei, & rizo, & milio: & cōceditur caseus recens, et lac, ex quo extractū sit butyrum, & fructus styptici, & ex oleribus, portulaca, et lactuca, et endiuia, et atriplices, et cucurbitę, & citruli, & ex carnibus, perdicum, turdorū, et minutarū auium minus pinguium, leporis, & similiū, decoctæ cū fructibus stypticis, & succis eorum, & ex granis comedant lentescorticas, & mel, & sauch hordei, & rizū, & miliū, & geguers, & farinā fabarū, ex piscibus, pisces degentes in locis petrosis, & cancras aquarū dulciū coctos in lacte sine butyro, & aqua hordei, & q̄ hoc cursu procedūt. Bibāt aut aquā rosatā, aut decoctionis rosarū, & aq̄ de minera ferri, aut aquā, in qua extinguit ferrū cum rob myrtino, aut aquam hordei decoctionis cancrorū aquæ dulcis, & similia. Si aut peccatū sit ex parte acuitatis sāguinis, & ebullitionis, sedamus id cum rebus extinguentibus inflammationem, & ingrossantibus sanguinem, sicut sunt proprie cibi, & potus frigidi, & proprie styptici, & extinctiui inflammationum, sicut cibi congelati ex lentibus cū succis aliquibus stypticis, aut ex cucurbita, aut citrulis: & portulaca est ex rebus mirabilibus ad illud, sedat .n. inflammationem, & stringit sanguinem, & concedūtur eis cibi pauca acetositas: sicut zetoschia, & sumachia, & cucurbita cum granatis acris, & dulcibus, aut muzis, tritis cū granis suis: & carnes pullorum, & paruarum auium cū succis stypticis, & cōgelatum ex eis. Et confert eis iouamentum magnum administratio psyllij assi cōquassati in aqua rosata cū

E coriandro asfo: similiter aut semen portulacæ cum aqua rosarum: & hoc in matutinis, hæc .n. ingrossant, et impinguant sanguinem; huius est intentionis est lac acetosū extracto butyro ex eo: & si extingatur in eo ferrū, magnificatur eius operatio: & caseus recens est bonus eis: & laudatur eis iuibæ, & aqua decoctionis earū, & fructus styptici, & succi eorū, & similia. Et ex rebus etiam sanguinis inflammationem, et acuitatē sedātibus sunt emplastrationes, & epithemata circa hepar, & cor ex rebus, & succis frigidis, & stypticis: & appositiones aquæ veri frigoris cū aliquib. eorū circa ipsa: & sedere in aqua frigida, & similia, q̄ diximus in capitulo de fluxu sanguinis ex narib. Si autem peccatū in quantitate sanguinis simul, & qualitate fuerit, tunc nostra occupatio erit circa vtrumq;. Secundam rem complent administrationes phlebotomię cum iterationibus, si oportet, ex vena basilica, nunc dextri, nunc sinistri brachij; mediocris apertionis, si solū in quantitate sanguis exuberat: aut subtilis apertionis si subtilitas, et acuitas dominantur in sanguine. Et quandoq; conuertimus sanguinē ad longinquam diuersitatem, sicut ad partes inferiores: & hoc cū phlebotomia saphenę, & ventosatione crurium, & scarificatione in ipsis. Et quāque exigit dispositio, hæmorrhoidū aut menstruū prouocatio, & facimus id. Et cōferunt ventosationes in hypochondrijs sine scarificatione. Et dixit Rufus, quādoq; accipit mulieri, vt spueret sanguinē, postq̄ lac delituit in māmillis eius, & restrictus est puocato lacte: at accidit ei illud tertio, et curata est post exuberantiā lactis. Tertiā autem rem cōplent administrationes medicaminum sanguinē mundificantium, & si quidem fuerit acuitas, & inflamatio, & ebullitio in eo propter mistionē cholerae acute in ipso, oportet, quod euacuet cholera prius, deinde phlebotometur, hoc .n. est sū canonem artis, demum sequatur infrigidatio, & si oportet, vltima infrigidatione. Cholera autem euacuabitur cum aqua fructuum, facta ex eo, quod mulgetur ex seminibus portulacæ prius assis, in rheubarbaro ē virtus mirabilis in hac parte. Euacuat enim cholera, et stringit de proprietate sanguinem, et proprie cum succo linguæ arietis, aut cum aqua, q̄ mulgetur ex seminibus portulacæ. Si autem phlegma abundat cum sanguine faciens exuberare ipsum, euacuetur phlegma cū eis, quæ scis, deinde phlebotomia. Et ex eis etiam, quæ mundificant sanguinē simul, et diuertunt motum eius, et inclinant inferius, sunt administrationes clysterium debiliū, et si oportet, habentium acuitatem, ex his, q̄ scis: nisi timueris agitationes fieri in ipso, et proprie apud ebullitionem eius, tūc autem oportet blandiri cum clysteribus debilibus: hæc est enim operatio secundum sapientiam. Quartam rem complent nūc abstinentia, et cessatio à rebus mouentibus, et agi-

Cura sanguinis ex pectore aut pulmone.

Pulm.

Motus.

Abst.

Pulm.

De portulaca.

Cura sanguinis ex pectore aut pulmone.

Cura sanguinis ex pectore aut pulmone.

Cura sanguinis ex pectore aut pulmone.

& agitationibus sanguinem, nunc autem preven-
tio, & præseruatio à fluxu eius: & proprie in ex-
posito ad illud, nunc vero remotio nocumēti fa-
cientis cadere in illud, res autem mouētes, & agi-
tātes sanguinē, sunt cibi acuti, & medicinæ acu-
te, et labor vehemēs, et ebrietas multa, et rixæ,
& vociferationes, & casus, & percussio, & his
similia. Expositi autem ad sputū sāguinis sūt ha-
betes pectus stricū, & nudum, & humeros sic-
cut curuaturas alarū, & collū subtile, et longū,
& depressū inter alas, et humeros: et frequētat
eis tussicula cū punctura interdum, nunc apud
dextram nunc apud sinistram spatulam, nunc
apud aliquam mammillarum. Hos autem præ-
uenimus, ne cadant in illud, cum phlebotomia
ex basilica, & inclinatione sāguinis ad inferio-
ra cū phlebotomia saphenæ, & positione ven-
tosarum, & prouocatione hæmorrhoidū, aut
menstruorū, & fricatione facta in extremita-
tibus & correctione in sex generibus rerū sicut
scis. Et hæc omnia maxime obseruāda sunt, p-
prie in principio veris, & in toto vere, est enim
tēpus exuberare faciens sanguinē. Nocumen-
ta autem faciētia cadere in sputū sanguinis sunt
sicut catarrhus acutus, tussis vehemēs, aposte-
ma pleureticum, aut peripneumonicū, aut hep-
aticum: & ex his est retentio mēstruorum, &
constrictio hæmorrhoidū consuetarum fluere.
Et quidem iā catarrhi curā scripsimus, & tuf-
sis. Et in pleuresi quidē, & peripneumonia san-
guineis, apparēs sputū est signū laudabile, re-
sultat enim ex apostemate aliqd post aliquid,
ex eo, qm̄ materia est resolubilis, non prohibi-
ta propter adhærentiā, aut compactiōem. In
apostemate autem hepatico est eius apparitio
aliquādo causa ad malū, & proprie cū aposte-
ma est magnū exuberās: & quandoq; est signū
boni: & proprie apud resolutionem ipsius. Hæ-
morrhoidum autem, aut menstruorū constrictio
non s̄m sapiētiā, si faciat cadere in illud, aut
si sit suspēctio de illo; tunc eorū prouocatio ex-
cusat à suspitione, sicut Galenus super verbis
Hip. dixit, inquit enim, chronicus hæmorrhoi-
dum fluxus constrictus, & subito, cadere facit
in hydropisim, aut maniā, aut sanguinis screa-
tum, & phthisim. Particularis autem intentio ha-
bet quatuor modos. Primus cogit vertere intē-
tionem nostram ad curationē screatus sangui-
nis, qui cōtingit propter resudationē ipsius. Et
si quidem fuerit ab apostemate sanguineo, cu-
sus materia ponitur in resolutione alicuius ca-
gnificatio salutis. Si autem fuerit s̄m semitā re-
sudationis ex venis pulmonis, aut arterijs, vel
et pectoris, propter agitationem, & ebullitio-
nem cadentem in sanguine; dabimus medica-
mina sanguinis feruorē reprimētia, & ipsum
summa hæc est: portulaca proprie cōmasticata
frequenter, & parū post parū deglutitus eius

A succus potēter stringit sanguinē, & sedat ebul-
litionē eius, & cōpingit ipsum. Et similiter se-
men eius assum, & tota planta ipsius etiam s̄m
omnem modum administrationis eius, & simi-
liter album papauer assum. Iuiubæ autem sūt
huius intentionis s̄m omnem modum admini-
strationis earum. In mucilage autem psyllij
cum lapide hæmatite diligenter loto, & cōtri-
to contritione vltima, inest virtus mirabilis: &
similiter in coriādō, & similiter in lapide hæ-
matite cum succo arnoglossæ. Psyllium autem
assum, & conquassatum cū aqua expressionis
portulacæ, aut feminis eius vsq; dū fiat mucila-
ginosū, est ad id mirabile. Et similiter semen
hyoscyami cū succo arnoglossæ: huius etiam
est intētionis lac coctum cū lapidibus fluuiali-
bus, aut cū ferro ignito, prius extracto butyro
ex eo, & similiter lac acetosum extracto ex eo
butyro, & caseus recens similiter. Lutum autem
asemen, & lutū armenū, & sigillatum sunt ex
medicinis veris ad illud, & proprie cum succo
plantaginis: ista enim sunt cum virtute infrigi-
dationis, & cōglutinationis: & ex eis cōposita
sunt vltima ad id: & quæcunq; sunt huius intē-
tionis. Et laudat eis aqua ferri, & aqua pluui-
alis cū gummi arabico asso, aut dragagātho. Et
laudatur eis etiam aqua hordei, & proprie as-
si, cum cancris fluuialibus, aut spodio, & simili-
bus. Et quandoq; exigit necessitas apud vehe-
mentē agitationē, & vigilias, vt cū eis aliqua
ex narcoticis tribuamus, & tunc facimus id cū
cautela. Secundus modus docet vertere inten-
tionem nostrā ad curationē eius screatus san-
guinis, qui sit s̄m semitā redundationis: & hu-
ius curā iam diximus, quādo modos diuertē-
di fluxū sanguinis docuimus. Tertius modus
qui est ad curandū apertionē, aut rupturā ve-
næ cū vulnere, aut sine vulnere, indiget admi-
nistratione medicaminū stypticorū, & cōsolida-
tiorū. Et hoc quidem facientiū sūma hæc
est: sanguis draconis proprie, & charabç, & bo-
lus, & lutū sigillatū, & balaustic, & rosæ, & cor-
nu ceruinū adustū, & coralli adusti: & cachie,
& hypocystis, & cortices, & flores granatorū
& hæmatites, & gummi assum, & mumia, &
D rheubarbarū proprie assum, & cortices thuris,
& cortices mastiches, & coagulum leporis, &
coriādōrum, & semen linguæ arietis, & capita,
& virgulta rosarū, & fructus, & folia myrti,
& spodium, & cortices cancrorum vstorū, &
similia. Fundamentū autem, & medicamina,
cum quibus hæc miscenda, & propināda sunt,
vel aliqua eorū, quæ sunt, succus proprie plan-
taginis, & succus albuth, sandali, & succus por-
tulacæ, & succus albeda regi, & aqua alsauic,
& aqua pluuialis infusionis gummi assū, & a-
qua rosata, & succus cydoniorum, & miua, &
succos granorū myrti, & syrupos ex eis, & mu-
cilago psyllij, & semen cydoniorū, & aqua su-
mach, & similia. Medicinas autem cōpositas scri-
Mesue. Sl 3 be-

Veni ruptam
confidantia.

iisdē succis stypticis. Et iam expertū est, quod
 feminum arnoglossæ, granorū myrti, & capi-
 tum rosarū cum folijs suis, ana dr. j. & s. admi-
 nistrata cū succo arnoglossæ, sunt ad illud me-
 dicamentum vltimum. Et in semine hyoscy-
 ami est operatio bona: & hoc qñ ægritudo est
 praua, & proprie cū aqua mellis, & in mumia
 similiter est operatio pfecta, & in proprie spu-
 to sanguinis ex percussione, aut casu, & sit po-
 tio ipsius chirat. j. & proprie cū vino styptico.
 Andromachus. Confectio trochiscorū ad spu-
 tum sanguinis, & sreatū eius. Recipit acaciæ
 dr. iij. rosarum, balaustræ, ana dr. v. gūmi ara-
 bici, dr. ij. dragag. dr. j. confice cū aqua pluui-
 ali, dosis, dr. j. cū aqua frigida, & est expertum.
 Paulus. Confectio trochiscorū restringentium B
 sreatum sanguinis, etiam si sit antiquus: & se-
 dantiū agitationes, & inducentium somnum.
 Recipit acaciæ, scendene lotē, hypocistidos, ba-
 laustræ, florū meli granati, ana dr. v. gallarum,
 dr. j. & s. opij, et croci, ana dr. tres, fac trochiscos
 cum aqua pluuiali, dosis aur. s. cum aqua frigi-
 da. Filius Zachariæ Arasi. Cōfectio trochisco-
 rum scendene, conferentium sputo sanguinis,
 & eius manationi vndecūque, & sunt experti.
 Rec. thuris, sanguinis draconis, balaustræ, ana
 dr. tres, & tertiā alterius, charabæ, dr. j. scende-
 ne, terre sigillatē, ana dr. iij. aluminis, dr. ij. &
 s. opij, cinnamomi, ana dr. ij. hyoscyami, dr. j.
 & s. fiant ex eis troch. iij. & sit dosis .i. cum al-
 bedagori, aut aqua portulacæ, aut linguæ arie-
 tis. Idē. Confectio epithematis, qua linitur pe-
 ctus: & sedat dolorem, & restringit sāguinem,
 & consolidat, & linitur super stomachū apud
 vomitum sāguinis, & vesicam, & super renes,
 apud iuncturam * sanguinis, & pessariatur in
 matricæ, apud superfluitatem mēstruorum, &
 stringit fluxum hæmorrhoidum. Recip. succi
 eufiltidos, acaciæ, sang. draconis, galle, balau-
 stræ, croci, gummi arabici, myrrhæ, boli armeni,
 opij, ana. fiat trochisci: & lini ex eis vbi oportet.
 Sabor. Confectio papaueris conferentis cū
 auxilio Dei ei, qui sput sanguinem propter
 acuitatem, & inflammationem, & dolorem pe-
 ctoris, & pleuresim. Recip. rosarum, gummi a-
 rabici, ana dr. iij. amyli, dragaganthi, papaueris,
 ana dr. ij. spodij, croci, ana dr. s. succi liqui-
 dr. ij. confice cum syrupo de papauere: da cum
 aqua pluuiali, & syrupo myrtino, aut rob eius,
 aut syrupo de papauere. Idē. Confectio tro-
 chiscorum cōferentium sputo sanguinis, & e-
 manationi eius vndecūque. Recip. luti sigil-
 lati, dr. iij. boli armeni, amyli, rosarum, ana dr.
 iij. charabæ, granorū myrti, ana dr. v. cancro-
 rum vstorum, seminis portulacæ, ana dr. x. co-
 rallorum, dragagan. spodij, ana dr. v. gummi
 arabici, liquiritiæ, ana dr. iij. cōfice cum succo
 portulacæ, & aqua rosata: da cū aqua pluui-
 ali. Isaac Israelita. Confectio medicaminis con-
 ferēs sreatui sāguinis à pectore, & pulmone,

& emanationi eius, & vomitui, & hoc medica-
 men non permittit cadere in phthisim. Accipe
 psyllij assi, drac. xv. granorum portulacæ asfo-
 rum, gummi arabici assi, boli armeni, an, dr. v.
 papaueris albi, lactucæ, ana dr. x. charabæ asfæ,
 rosarum cum pedibus suis, ana drac. iij. coralli
 assi, dra. iij. tere omnia sicut alcohol, dosis eius
 est, dr. iij. cum aqua frigida mane, & sero. Et sit
 cibus eorum vitelli ouorū, & pedes arietum,
 & hædorum. Idem. Confectio lohoc, quæ ad-
 ministratur ad manationes sanguinis ex pecto-
 re, & pulmone, bona. Rec. dragaganthi, gum-
 mi arabici, sanguinis draconis, boli armeni, ro-
 sarum, amyli, spodij, ana dr. iij. scendene gi, se-
 minis arnoglossæ, papaueris albi, mumix, aca-
 ciæ, succi eufiltidos, ana dr. ij. penidiarum saha-
 ri, dr. iij. cōfice cum syrupo facto ex rosis ficcis
 quantum sufficit: aut cum syrupo myrtino, &
 administretur. Phylimon. Confectio philonij
 perfici v. chementis virtutis ad manationem
 sanguinis vndecūque, & sreatum eius cum
 tussi, & sine tussi, & superfluitatem mens-
 truum dolorosam, & hæmorrhoidum, & egestio-
 nem sanguineam, & ad mulieris prægnantes,
 quibus erumpunt menstrua, & conseruat sce-
 tus in matricibus earum. Cuius hæc est permi-
 stio. Accipe papaueris albi, hyoscyami, ana dr.
 xx. opij, terre sigillatē, ana dr. x. scendene gi, cro-
 ci, ana drac. vj. castorei, spicæ, euphorbij, pyre-
 thri, margaritarum non perforatarum, chara-
 bæ, zedoariæ, daronici, ramich, ana dr. j. cam-
 phoræ dr. j. tertiam, confice cum melle rosato
 colato quantum sufficit, dosis à drac. s. vsq; ad
 dr. j. cum succo arnoglossæ, aut cum aqua rosa-
 ta, & modico vini puri.

De Pleuresi. Cap. 7.

Pleuresis autem quædam vera, quædam non
 vera, vera quidem est apostematio cadēs
 in panniculis, & lacertis distinguētib. inter
 velamen magnum, & costas, & proprie secus
 extremitate costarum terminatarum in pecto-
 re, aut sub eo: aut accidens in panniculo distin-
 guente, & est diaphragma: & eius materia est
 sanguis, aut sanguis cholericus, aut cholera pu-
 ra. Et non vera quidem pleuresis est, quæ fit in
 velamine, & lacerto extrinsecis cooperientib.
 pectus, & distinguētib. inter costas, & com-
 missuras earum, & communicantibus cum cu-
 te. Et eius materia, aut est phlegma putrefactū,
 & inflammatum, & hoc est raro: aut melan-
 cholia, & hoc est rarius. Et illa quidem, quæ
 fuerit in velamine distinguēte costas cū com-
 munitate cutis, minus suspecta est: quæ vero in
 velamine, quod sub costis, magis, quæ autem
 in velamine distinguente, est praua, sit enim
 cum permissione intellectus circa augmentum,
 & statū eius: & illud ideo, qm̄ communicat cū
 cerebro mediāte neruo magno, qui dirigitur,
 & di-

Iberal seu-
tum sang.Phylimon, &
aprimo ad
sreatū san-
guinis.Tro pænan-
tium mēstru-
antū.Quid sit vera
pleuresis.Quid non ve-
ra.

MESVE DE ÆGRI. PECT. ET PVLV.

*Aqua bona
re sit. et pluri
mū plicatū.*

*Agri medii
terminatur
pleurige.*

*De non pleu
ritis per res
lucem.*

*Qualiter so
spitum est se
per tera ma
teriam plure
sua.*

& dilatatur in substantiā panniculorū. Et quidem cōe est intrinsecis, & extrinsecis pāniculis ab oī materia apostemari posse, verum à sanguine, & cholera frequentius: à phlegmate, & melancholia rarius, et illud ideo, quā ad membrū panniculare, & densum, raro grossum, aut viscosum penetrant. Pleuresis autē qualiscunque fuerit, aut resoluitur, aut suppuratur, aut permutatur. Ars autē, & ingeniatio ad resolutionem ipsius est s̄m vij. res. Et prima quidem est repercussio materiei: Secunda est regimen ingeniatiuum, quo requiritur sciētia, utrū sit à plenitudine humoralī, aut v̄tosali. Tertia est diuersio materiei. Quarta est subtractio eius subtractione cōmuni post digestionem ipsius. Quinta est educio ipsi⁹ educioe pprie post preparationē eius. Sexta est correctio accidentium. Septima est regimen vitæ eius, quod in tota protelatione curæ extendendū est. Et primam quidem rem complent administrationes medicaminum membrum confortantium, ipsiusque virtutem coadunātium, vt nō recipiat, nec ipsum vincat, quæ ad ipsum fluit, materia. Et ex hoc quidem facientibus est emplastratio facta ex lētibz excorticatis coctis cum aceto, aut ex farina fabarum cocta cum aceto, aut sa uic cū aceto, & fortius eis est emplastratio ex lentibus non excorticatis, lotis in aqua calida, deinde coctis cum aceto. Huius etiam intētionis est euaporatio facta cum spongia infusa in aceto decoctionis rosarum, aut balaustiarum, aut similiū. Verum hoc est suspectum, nisi cū materia pauca fuerit, aut in principio principiāte, cū nondū materia respit in locum, & hęc quidē cautela est, vt administretur regimen diuersiū in eodem tūc, hęc enim cura est s̄m sapientiam. Secundam rem complent administrationes euaporationum, nūc humidorum, nūc siccorum; sicut dispositio materiei exigit. Et præcipiamus spōgiam marinam aqua calida infusam, & expressā alia euaporatoria precedere, prius tñ loco palma manus leuiter fricato, & oportet, vt sit spōgia lata, & ampla ex oī parte circundans. Et oportet inter carnē, & spongiam pannum antiquum subtilem, & siccum interponi, supra siccum alium permutari singulis iterationibus, absque iterationibus ad ministratiōis spongiæ: & oportet esse aquam dulcem, ac leuem: & quandoque decoctionis chamæmeli, aut anethi, aut similiū, & aqua falsa est fortior aqua dulci: & hoc quā oportet, & quāque facimus illud cum vesica, aqua calida semiplena. Ex bonis euaporatoris est aqua decoctionis furfuris, et chamæmeli, aut anethi, aut herbæ vitri, & adhuc facillationes ex herba vitri, & furfuris, postquam calefactum fuerit in latere calido, super quem rosatum prius fuerit acetum permilum aqua: aut aqua sola, aut aqua falsa s̄m quod exigit dispositio materiei: & quāque madefiunt in aliquo eorum prius,

Et deinde calefiunt, & superponuntur. Et fortius his est euaporatorium factum ex orobo, & seminibus, aut folijs caulium, & aceto positis super lanam imbibitam, aut oleo anethino. Ex siccis autem euaporatorijs est facellatio facta cū fursure, & sale calefactis, aut milio, & sale calefactis, aut panico, & sale. Ex medijs inter humidum, & siccum est vas æneū, aut terreū, aqua calida plenum: & oportet, vt sit vas amplum conuexum, vt ex omni parte circundet. Et quidem super omnibus his canon est: quem sēper obseruare iubemus, quā circa cito, & tarde resolubile intense, aut remisse calidū, & circa in superficie, aut in profundo positum, euaporatorium administrationis oportet commēturare, sic. n. traditur sciētia s̄m sapientiam. Et adhuc quidem canon est, debere ab humidis, debilioribus incipere. Et quanto compactior, & sicciior fuerit materia, tāto tardius ad fortiora prorumpet, ne resoluatur materiei, quod subtile est, & cadat deinde durities in residuo, hoc namque cauendum est. Cauendum etiam ne vapor ex euaporatorijs ad ægri nares ascēdat, dissolutionem enim, & tristitiam, & anhelitus constrictionem generat. Cum autem ex serie operationis huius peruenerit ad hoc, vt dolor, & punctura qualiscunque fuerit, resoluantur, aut s̄m aliquid, aut integre; subest excusatio trāscundi ad aliud. Si vero multiplicatur vsq; adeo, vt dilatetur, & ascendat dolor vsque ad furculas, aut vsque ad hypochondria extendatur; tunc certum est, quod resolutionem repletio agitativa prohibet: immo adhuc euaporatio dilatat agitativam, & multiplicat: & hoc maxime cum repletio fuerit in toto: tūc autem ad aliud genus curæ procedendum est, quæ admodum dicemus iam. Tertiam igitur rem complent administrationes medicaminum s̄m exitiam vnius duarū occupationem. Et prima quidē est, quod si materia fuerit dilatata, ascēdens vsque ad furculam, & nondū ex toto resperit, sed adhuc est, vt repat; phlebotometur basilica ex latere opposito: & extrahatur de sāguine vsque dū alteretur color eius, iuxta virtutis, & ætatis exigentiam. Et quāque apud phalaritatē repletionis iubemus phlebotomari ex saphena partis oppositæ, est enim eius inuamētum sublime, festinum, & proprie apud ascensum materiei ad caput. Huius est intētionis sūt ventosationes in cruribus, & fricationes in extremitatibus, & clysteres lenes, & quæ hoc cursu procedunt. Secunda vero est, quod si materia fuerit decliuior ad hypochōdria, præponēda est clysterizatio. Deinde si necessitas expetit, phlebotometur basilica similiter partis oppositæ: & non excludatur, si virtus permiserit, phlebotomia saphenæ. Et vniuersaliter quidē extractio facis, & alleuiatio partium v̄teris à facce, & v̄tositate excusat ab additione nocuamentorum in hac ægritudine. Administrentur

*Canon linc
māter.*

*Alia linc
linc mēter.*

Alia linc

*Dr. Philon
mas.*

igitur

igitur
aqua
clæ
rum
ex d
flux
dem
anb
huit
non
men
ficio
inci
dati
teri
ratic
ficat
his,
ad d
inte
ad e
ex fi
phle
dici
hoc
nost
secc
erge
tia f
rem
tion
Exc
rit o
ra c
myr
iuu
dum
chol
solu
ca, a
bot
rit o
natu
med
para
& fi
infl
hum
tute
aqua
mili
niab
fio.
men
tē v
tinē
si de
fio n
uiat
dofu

igitur clysteres lenes facti ex eo, quod est sicut aqua hordei cum radice maluarum: et aqua sicla pauca, & similib. Et ne excedas in vsu eorum nisi vsq; ad illud quod significabitur tibi ex dispositione, qm̄ consuevit egritudine hanc fluxus sanguinis sequi immoderate. Et si quidem fuerit cum eis accessus incolumitatis ad anhelitum, & lentescant febrium; tunc est huius apparitio significatio laudabilis, si vero non, contraria. Ex rebus autem maximi iuamentis ad diuertendum morbi materiam est positio ventosarum super locum doloris: nunc cum incisione, nunc sine ea, sicut exigit necessitas: sedatur. n. ex hoc dolor interdum, & interdum materia ad partes cutis trahitur, verum oportet operationem hanc, quod precedat corporis mundificationem cum phlebotomia, solutione ventris ex his, quae dicemus, verum hoc a septimo vsque ad decimum quartum diem, & hoc proprie cum intelleximus materiam morbi posse reuocari ad cutem, huius est intentionis est emplastratio ex sinapi, & similibus. Quartam rem complet phlebotomia, & corporis mundificatio cum medicina solutiua sicut necessitatis exigentiam. Et hoc, quod non discutimus, dirigit intentionem nostram ad aegritudinem iam factam, in qua reperit secundum totalitatem ipsa materia. Necessaria est ergo phlebotomia tunc, si ex sanguinis abundantia fuerit, ex basilica partis, quae sequitur dolorem, facta vsq; ad coloris sanguinis permutationem cum conditionibus virtutis, & aetatis. Excusat. n. ab alijs haec phlebotomia, nisi fuerit constipatio naturae: tunc. n. lenienda est natura cum his, quae sunt sicut siracost. i. manna, & myrobalan. de violis, & decoctio violarum cum iuibis in aqua hordei, & quae hoc cursu procedunt, aut cum enemate leui. Si autem materia cholericam fuerit, tunc phlebotomia, & ventris solutio necessaria est: & similiter si phlegmatica, aut melancholica fuerit. Verum oportet phlebotomiam praeponi pharmaciae, nisi ventris fuerit constipatio: tunc. n. praecipimus lenire prius naturam. Mundificationem autem corporis cum medicina solutiua, oportet, quod precedat praeparatiua ad materiae digestionem necessaria, & si quidem materia cholericam fuerit, requirit inflammationem eius infrigidationem maiorem, & humectationem; non tamen expolianda a virtute abstersionis, & de hoc quidem genere sunt aqua citruli, & melonis indi, & cucurbitae, & similia, & proprie cum eo, quod est sicut secaniabin, quod scripsit Gal. cuius haec est permissio. Rec. mellis partem unam, zucchari, salis iamini partes duas, aceti, & aquae dulcis, an. partem unam. Inest autem huic secaniabin virtus extinctionis, & sedationis sitis, & abstersionis, & si duplicatur in eo mel, prouenit ex eo abstersionis maior, & si additur ei ad acetositatem, est obuatium cholerae, & multiplicationis sitis, & sitosis eius ab vnc. ij. vsq; ad iij. cum aliquo ex

prae dictis succis, aut cum aqua habete temperiem inter calidum, & frigidum, si aestas fuerit: & si fuerit hyems, detur cum aqua calida, ita tamen quod in matutinis precedat haustum eius potus mucilaginis psyllij ex aqua sola, aut ex aqua granatorum dulcium, & aqua dulci cum iuleb: & subsequatur ipsum circiter per duas horas potus aquae hordei. Si autem est plura humectationis, & minoris abstersionis dispositio exigit, syrupus violae cum aqua iubarum datus est, aut aqua hordei cum violis conditis. Rescindatur autem omnia, quae infrigidant, & compingunt, sicut portulaca, papauer, & similia, nisi aliqua necessitas exigit, sicut dicemus. Si autem febris, & estuatio, anhelitusque frequentia, & sitis inualuerint, succurrendum tunc cum eo, in quo est humectatio sola, sicut est mucilago psyllij proprie, & iuleb subtile; sorbendo ex eo semper aliquid post aliquid, & si fuerit cum hoc constriictio naturae, datus est syrupus de prunis cum mucilagine psyllij, & similia. Si autem materia sanguinea fuerit, requiritur virtus infrigidationis minor, & abstersionis maior; & proprie cum eo, quod est, sicut secaniabin, in quo duplicatur mel, cuius haustum precedat, sicut matutinis, hydromel, et iuleb factum subtile utrunque: & subsequatur aqua hordei, decoctio capillorum veneris, & similia. Si autem materia fuerit sanguis phlegmaticus, requiritur minor infrigidatio, & maior abstersionis cum eo, quod est, sicut secaniabin proprie, & decoctio hyssopi, & radix liliij, huius est intentionis est hydromel, & similia. Si vero fuerit materia sanguis melancholicus, datus est syrupus melinus, & hydromel cum decoctione anethi, vel lupini, vel buglossae, & ireos, et similia. Et super his canon est, ut res lenientes, et remouentes asperitatem precedant res, quae abstergunt: immo non expolientur ab eis: sic. n. facilitatur operatio, cum aut administrationem medicinae solutiuae cognoueris necessariam esse in re, ut consideres. Nam si febris vehementia inualuerit cum estuatio, tunc timendum est solutiuum, et excusat ab ipso sola phlebotomia, in qua non est timor, nisi forsitan apud naturae constipationem, et iubemus eam leniri cum aqua hordei, et violis conditis, et pulpae casiae fistulae, et manna, et similibus: aut cum aqua prunorum, et quae hoc cursu procedunt, aut cum clysteri lenitio ex his, quae scis. Materia vero euacuanda qualiscumque fuerit, oportet, ut euacuetur cum eis, cum quibus cum solutione est lenificatio, de quorum summa sunt violae proprie humidae, et siccae conditae, et syrupus ex eis, et siracost, et tereniabin, et zuccharum alfor, et casia fistula, et similia: et proprie si materia fuerit cholericam, et quandoque miscetur cum eis, sicut sunt trochisci de violis habentes aliquid scammonae, et nos scripsimus permissionem eorum in capitulo de asthmae. Et si fuerit phlegmatica materia, euacu-

Quaeunque fuerit materia pleur si semper est euacuanda cum medicinis lenitio. si euacuatio indigeat.

quan-

MESVE DE ÆGRI. PECT. ET PVL.M.

cuāda est cū eo, quod est sicut puluis ireos, aut agaricus, aut hysopus, alhasce, cū myrobalanis de violis mellitis, & tereniabin, & aq. hordei. Si vero fuerit melācholia cum eo, est, sicut elleborus niger cū aqua hordei: & iā quidem Gal. præcipit aquam hordei post solutiū propinari debere, aut aquā mellis, vt lenificet, & abstergat virtutem solutiui, & si dispositio aliqua est, quæ exigat, necessarium est, vt clysteribus lenib., medijs, & acutis sū necessitatis exigentiam; & proprie cū dolor procliuior ad hypochondria fuerit. Quintam rem complent administrationes medicinarum sputū facilitantium, ipsumque velocitātium. Et hoc quidem perficitur, cū inchoatione ab humectātibus, & lenificātibus, & procedendo ad res temperate abstersionis, & si quidem vehemēs inflammatio fuerit, cum eo, quod est, sicut aqua melonis indi, aut aq. citruli, aut cucurbitæ cū aqua zuchari; aut aqua hordei excorticati decocti in aqua pluuiali decoctione vehemēti cū iuleb. Et si quidē nō adeo fuerit vehemens, sufficit aqua iuiubarum, & sebesten cum violis, & seminibus cydoniorum, & oleo amygdalarum dulciū cū iuleb, & aqua mellis, aut aqua zuchari, & non prætermittatur post illam aqua hordei, sicut post horā, & in processu rei procedendum vsque ad id, quod est sicut decoctio radicū lilij, & capillorū veneris in aqua hordei cum hydromelite, verum aqua mellis est vltimior ad humectandum, quam aqua hordei; & aqua ficuū, & passularū est huius generis post ista, & proprie cū myrobalanis de violis, & aqua mellis, & oleo de amygdalis dulcibus; & similiter aqua liquiritiæ cū eis, aut sine eis: & facimus sequi post illā aquā hordei: & est via rector, & quāque perueniemus ad gradum eorū, quæ sunt sicut decoctio hysopi, et similia. Et ex rebus sputū facilitantibus, est forbitio facta ex aqua ad caliditatem decliui, hora post horā: & ex eis est embrochatio facta super locum doloris cum aqua calida: minuit. n. dolorem, & sputū accelerat, & si sit decoctionis maluarū, aut foenug. & similiū, magnificatur operatio eius: & cōferūt ei cerata, et emplastra: et ex eis, quidem sunt meliora, in quib. est lenificatio cum resolutione non eleuata, sed quasi in gradu primo: deinde procedendum paulatim ad ea, quæ amplius eleuantur, & ex rebus vtilib. non eleuatis est ceratū ex oleo violato, & cera, aut ex oleo amygdalino, et cera, et eleuatur super ista quæcunque sunt ex mucilagibus, aut adipi b. alijs, & adhuc ex hysopo humida: & ex eis est fortius ex radice lilij, aut foenugræco, & semine lini, & absinthio coctis cum succo herbæ bitri, & oleo de chamemelo, & pauco melle, et adhuc est fortius his, ex caulib. elixatis cū butyro, aut ex cinere radicū caulium cū adipe. & nos quidē plura his scribemus post, si Deus voluerit. Et ex his, quæ valde sputum facilitāt,

Aqua mellis plus humectat plus quā aqua hordei.

Est, vt dormiat infirmus super latus dolorosū, & forbeat hora post horā paulatim ex aqua calida, & aqua zuchari, aut aqua mellis calida, & similibus. Sextā rem complent administrationes medicaminum sedantium accidētia superueniētia huic ægritudini, quæ si vltimatur accidit eis timor, & desperatio, & sunt proprie permittio intellectus, alienatio, vigiliæ, sitis vehemēs, fluxus vētris, & sanguinis ex naribus. Intellectus autem permittio, & alienatio quæque accidit apud permutationem pleuresis, & nos loquemur de ea, quæque accidit ex proprietate cuiusdam speciei pleuresis, sicut proprie, quæ fit in velamine distinguēte magno, & ē diaphragma, & cōicat cū cerebro mediante neruo quodam magno, qui dilatatur, & cōtexitur in substantiam pānicularem, & oportet in hac parte geminare curā simul pleuresis, sicut scribemus nunc; & phrenesis, sicut in proprio loco scripsimus, et huic erit modus curationis, si Deus hanc ægritudinem curari permiserit. Vigiliæ autem si accidant interdum, accessum ad permittionē intellectus significāt: & proprie dum multiplicantur, & tunc necessaria est administratio specierū de iacur, & syrapi de papauere, & decoctionis eius, & hoc cum cautela, ne sputum cōpingāt, & prohibeāt, quod est res deterior eis, & medicinæ ex sem. papaueris meliores sunt eis, quæ ex cortice: cautela societatis aufert hoc nocuentū, & pprie si associetur eis, quæ est sicut decoctio passularū, aut aq. mellis, aut rob. & quod est simile. Sitis autem accidens eis sedanda est cum humectantibus, & vehementiā inflammationū extinguentibus, sicut cū aqua citruli proprie, & melonis indi, & mucilagine psyllij, & similibus, de quib. loquemur in proprio capit. Verū oportet non esse frigida actū: & oportet admisceri aliqua eis ex abstergētib. subtiliter, vt lenificetur sputum, & si fuerit sitis à caumate spiritualiū, administretur libertas aeris temperati, decliuis ad humiditātē, & vngat pectus ēt excreato de oleo violato, & similib. Si aut fuerit ab ebullitione cholere rubeæ, confert secaniabin subtile, quod scripsit Gal. cum aqua pluuiali: & syrupus violaceus cum aqua plurima sedat hanc sitim: & aqua hordei habēs bonitates suas ex materia permittionis suæ confert, sicut Hipp. dixit. Fluxum aut sanguinis in narib. contingentem eis post crism, sistere non debemus, nisi superfluat: & si fuerit non criticus, sed propter exuberātiā sanguinis, confert tūc phlebotomia, & alia, quæ diximus in capitulo proprio. Fluxus vētris accidēs eis in morbi principio est sū vnum duorum modorum, aut. n. propter multitudinem materiæ cum persistentia regulationis nature: & sequitur ex hoc anhelitus facilitas, & lentescētia febris: & est significatio bona, aut est propter exuberātiā materiæ præter, quam regulentur à natura: immo est sicut regurgitās: & est significatio

*De sitis
vltimatur
accidit eis
timor, & desperatio,
& sunt proprie
permittio intellectus,
alienatio, vigiliæ,
sitis vehemēs,
fluxus vētris,
& sanguinis ex naribus.
Intellectus autem permittio,
& alienatio quæque
accidit apud permutationem
pleuresis, & nos loquemur
de ea, quæque accidit ex
proprietate cuiusdam speciei
pleuresis, sicut proprie, quæ
fit in velamine distinguēte
magno, & ē diaphragma,
& cōicat cū cerebro mediante
neruo quodam magno, qui
dilatatur, & cōtexitur in
substantiam pānicularem,
& oportet in hac parte
geminare curā simul pleuresis,
sicut scribemus nunc; &
phrenesis, sicut in proprio
loco scripsimus, et huic erit
modus curationis, si Deus
hanc ægritudinem curari
permiserit. Vigiliæ autem
si accidant interdum, accessum
ad permittionē intellectus
significāt: & proprie dum
multiplicantur, & tunc
necessaria est administratio
specierū de iacur, & syrapi
de papauere, & decoctionis
eius, & hoc cum cautela,
ne sputum cōpingāt, &
prohibeāt, quod est res
deterior eis, & medicinæ
ex sem. papaueris meliores
sunt eis, quæ ex cortice:
cautela societatis aufert hoc
nocuentū, & pprie si
associetur eis, quæ est sicut
decoctio passularū, aut aq.
mellis, aut rob. & quod est
simile. Sitis autem accidens
eis sedanda est cum
humectantibus, & vehementiā
inflammationū extinguentibus,
sicut cū aqua citruli proprie,
& melonis indi, & mucilagine
psyllij, & similibus, de quib.
loquemur in proprio capit.
Verū oportet non esse frigida
actū: & oportet admisceri
aliqua eis ex abstergētib.
subtiliter, vt lenificetur
sputum, & si fuerit sitis
à caumate spiritualiū,
administretur libertas aeris
temperati, decliuis ad
humiditātē, & vngat pectus
ēt excreato de oleo violato,
& similib. Si aut fuerit
ab ebullitione cholere rubeæ,
confert secaniabin subtile,
quod scripsit Gal. cum aqua
pluuiali: & syrupus violaceus
cum aqua plurima sedat hanc
sitim: & aqua hordei habēs
bonitates suas ex materia
permittionis suæ confert,
sicut Hipp. dixit. Fluxum aut
sanguinis in narib. contingentem
eis post crism, sistere non
debemus, nisi superfluat: &
si fuerit non criticus, sed
propter exuberātiā sanguinis,
confert tūc phlebotomia, &
alia, quæ diximus in capitulo
proprio. Fluxus vētris accidēs
eis in morbi principio est
sū vnum duorum modorum,
aut. n. propter multitudinem
materiæ cum persistentia
regulationis nature: & sequitur
ex hoc anhelitus facilitas, &
lentescētia febris: & est
significatio bona, aut est
propter exuberātiā materiæ
præter, quam regulentur
à natura: immo est sicut
regurgitās: & est significatio*

ficatio mala, & proprie cum nō sistitur per ipsum difficultas anhelitus, tristitia, & febris inflammatio: tūc. n. fortassis superueniet mors in iij. vel ante. Si autem accidat fluxus vētris in fine morbi, est similiter sūm alios duorū modorum, aut. n. expellitur materia ad hepar, & viscera, & sequitur ipsū incolumitas: aut accidit à debilitate hepatis, & prostratione digestiue virtutis, & contentiue in ipso, & sequitur post ipsum perniciosi. as. Septimam rē complent ad administrationes regulationum circa regimē aegri in generib. sex rerū, & proprie, vt dirigitur eis temperies in aere, quæ sit vtcunque ad caliditē decliuis, & timeatur obtusio, & acuitas in ipso ex multiplicatione boreæ, & austri, in quātū possibile fuerit: & fiat elōgatio à fumis, & vaporibus, & ventorū flatu: & ab aere agitationis aquarum, & ab æstuoso, & sicco. Nutriens autem oportet cōmensurari eis, sūm considerationem nostram, quam dirigimus, aut ad morbum, aut ad patientem. Et ad morbū quidem, aut sūm quātū acuitatis, aut sūm horā accessus, & recessus eius, & multitudo quidem acuitatis facit necessariam subtractionem nutriētis; sicut paruitas multiplicationem ipsius. Et Hip. quidem dixit apud vehementiam doloris, & acuitatis, si cibus detur, est ponere egrū ad desperationem, & mortē: & illud ideo, quā natura debilis ad alteram duarum occupationum, deficiet ad vtrāque, & certū est furiosam ex resistētibus nature suppeditationem multiplicari: quare tunc nutriens omnino prohibēdum est. Et adhuc nutrite circa acuitatis, & doloris aduentum, seu augmentum, horrendū est magis, quam circa ipsius vltimitatem. Apud vero acuitatis, & vehementiæ doloris declinationem, non suspectū est, & minus apud lentscientiam. Vtcrius autem nutriendum, quā iam accidentia quieta, & leuia, & facilia fuerint; & adhuc vterius, quā ex toto remissa sūt. Nutries igitur cum nondum in toto leuior fuerit, cum eo, quod est sicut aqua hordei, & aqua zuchari, aut aqua mellis; vtrisque factis subtilibus. Et cum iam à dolore alleuatū egrum inueneris, sed non integre, sis cōtentus aqua zuchari, & aqua hordei decocti in aqua plurima, decoctio ne vehementer; aut aqua altereniabin cum aqua hordei, decoctis vehementer; faciunt enim spurum, & si vterius sollicitare volueris, ex amygdalis iusculū decoctionis earū admiscbis, & dabis cū melle modico, aut zuc. & ex eis est aq. alchanderes, & aqua tritici, & proprie cum amplius egrū alleuatū inueneris, similiter iusculū ex maluis, & crysolochana, & bletis, & sicla, & cucurbita, & sorbitiones earū ex fabarū farina: & concedimus in fine febris pulmenta ex butyro. Et post febrē iuscula ex herbis cum carnibus teneris, aut vitellis ouorum. Et quidam ex antiquis dabant panem cū aq. zuchari, & iuleb. Gal. autem præcipit, quod

A nunc comprehendi vniuersitas, fermentū non dari: facit. n. apertionem apostematis ante digestionem, & azymum non dari, sputum, n. inuiscat, cum aut rupturam apostematis quærimus, damus fermentatum; rupturam, n. apostematis faciliat. Et vniuersaliter quidem conceduntur eis canna mellis, & granata dulcia, & poma dulcia elixata, ac assata; & passulæ sine interioribus, & chesmes, & iuiubæ completæ, & amygdalæ. Et quāque extendimus vsq; ad pisce degentes in scopulis, & proprie habentes squāmas, & hæc proprie tribuantur, sicut exigat dispositio. Et in pleuresi quidē phlegmatica danda est aqua cicerum, aut aqua hordei, & cicerum cum melle; & aqua caulium cum oleo amygdalino, aut lacte amygdalarum, & cibentur sicla cum oleo amygdalino, aut lacte earū, & melle; & detur et altereniabin cum hyssopo, & melle: aut pulegio: est. n. ei cibus bonus. Et dico quod ips. ætas, regio, & cōsuetudo in administratione quantitatis nutriētū, & numeri; vtrum parum, vel multum, semel, aut amplius dari debeant, regulat: quare distinguendum est in illis, sicut scis. Potus autem eis bonus est aqua zuchari, & aqua mellis, iuleb subtile, & aqua hordei subtilis, & quæ hoc cursu procedunt. Aquā autem in hyeme calidam bibant: æstate vero temperatam. Verum abhorreant aquam frigidam, nisi in duobus casibus: & hoc quidem in tussi sicca, & aspera: & in siti ex caliditate vehemēti: tunc quoque concedimus ipsam, frangentes frigiditatem eius, cum secantiabin, & iuleb; acquirētes ei ex virtute incisionis alsecaniabin, virtutem penetrationis, vt penetret, discurrat in venas, & sigillatur, deinde ex frigiditate, & humiditate virtutis aquæ extinguis inflammationem, & sedas asperitatē, & sitim, hoc est. n. quā nō omnes cōprehenderūt. In morbi autem declinatione detur eis vinum album, dulce, subtile; & rob cum aqua pluuiæ, & aqua mellis, & conceditur vinum aquosum, & lene, & vinū chesmes, & aqua decoctionis alcheshmes, & aqua passularū, et iuleb, et quæ hoc cursu procedunt. In phlegmatica vero sorbeant aqua mellis, quāque decoctionis hyssopi, et quæ hoc cursu procedunt. In melancholica vero cibentur sorbitionibus factis ex saulich triticeo, et melle, et alterniabin, et oleo amygdalarum, et ex sorbitionibus factis ex farina fabarum in iusculis ex lingua bovis domestica, et syluestri. Potent aquam mellis cum aqua lupuli, anethi, et similium. Et quidem iam dictum est, in hac ægritudine ventrem fluxibilem cum moderantia fieri, etenim eius strictura, vel largitas plurima non est bona. In lubricitate igitur ventris, prohibenda sunt iuscula ex herbis, dāda vero sūt apud vētris stricturam, et cum sitis aspera fuerit. Et prohibenda sunt granata, et poma, cum ventris constipatio fuerit: danda vero sunt apud lubricitatem

MESVE DE ÆGRI. PECT. BT PVLM.

citatem ipsius, & sic intelligendum est de ceteris. Cibare autem, aut potum dare, non nisi à face purgatis visceribus: vel saltem membris digestionis primæ, Hip. iussit, neque accedente dolore, neque præsentem eo, neq; in hora deteriore horarum. Similiter autem, nec aperias venas, face constipatis visceribus, aut lubricitate dominante eis, & proprie vehementi; neq; in die, cum natura obijcit morbo; sed in die minoris agitationis, si possibile fuerit. Soluere vero apud ventris constipationem, & apud materie declinationem ad hypochondria, cū enematis magis esse conueniens Gal. iussit. In euacuando vero mēbra nutritiua, & spiritiua, abscindente pharmacia opus esse præcepit, & enemata vtilia esse nō negauit, & proprie sicut dispositio exigit. Adhuc autem opus pharmacia abscindendum est, apud febris, & accidentium vehementiam: excusat enim tunc ab ea sola phlebotomia administratio, nisi forte lenire siccitatem viscerū oporteat: & hoc magis cum clysteribus facias.

Sermo in aqua hordei. Cap. 8.

Consueuerunt antiqui vocare aquam hordei, ptisanam, & consueuerunt vocare ptisanam, & chylum esse liquores resultantes ex elixatione alicuius rei in aquoso, ex actione caloris operantis in illa. verū chylus habet artificem calorem animalis, & proprie in vase proprio. ptisana autem habet artificem calorem ignis in vase communi, sicut ex elixatione carni, & frumenti, & hordei, & aliarum rerum nutrientium. Elixationem autem rerum medicinalium consueuerunt vocare apozema, & inuenerunt aquam hordei duplex officium, scilicet lenitionis cum abstersione: aut sine abstersione. & si quidem est cum abstersione, potum medicinale vocauerunt. eam vero, quæ sine abstersione est, quandoq; vocauerunt potum tantum, & quandoque potum, & cibum. Et in his distinguitur modus operationis secundum artem, & scientiam: quare duplicem in eius operatione inuenerunt artem vnam. scilicet facientem eam potum medicinale, aliam facientem potum tantum, aut potum, & cibum. Ars vero prima modificat sic. Accipe hordei excorticati, & fricati cū panno aspero frictione vehementi, vsque ad excussionem tenuium corticum circiter libram. j. & sit hordeum subtile, mediū inter antiquum, & nouum; super quod nō cecidit de odore corruptionis aliquid, nec de contagione fumi, aut pulueris; & conseruatū fuerit in loco aeris liberi; & iā habuerit perfectionem in maturitate sua. & pone illud electū in olla noua mundata, lota, & absterfa nimis; vt non remanserit in illa de odore quicquam omnino. & projice super ipsum aquam circiter libras xx. & sit aqua fontium, dulcis, leuis, & subtilis. & exerce coctionem ipsius cum omni facilitate, in quantum possibile fuerit: & sine fumo,

E auferendo à principio spumam eius. & decoquatur vsque ad contumptionem medietatis aquæ, aut duarum partium eius. deinde colatur, & conseruetur in vase vitreo; habet enim hæc aqua virtutem lenitiuam resultantē in ea ab aqua, & medulla hordei: abstersiuam, & lenitiuam à nitrositate quadam expāsa in cortice hordei interiori tegente medullam eius. Est igitur facilis; lauatiua, & sputi facilitatiua. venter lubricat, oppilationes aperit, & vrinam prouocat. Ars vero secunda modificat secundum hunc modum. Recip. hordei excorticati circiter lib. j. & frica illud cū panno aspero frictione vehementi, vsque ad exclusionem, & ad separationem intrinsecorum corticum omnino. laua illud lauationibus pluribus cum aqua calida: deinde pone id in olla, & funde super ipsum aquam circiter lib. viij. deinde bulliat cū facilitate ebullitione vna, & projiciatur ab eo illa aqua; deinde pone super ipsū aquam calidam circiter, li. xx. & decoq; cū facilitate vsq; ad li. x. vel vsq; ad li. 7. deinde cola, & recode in vase vitreo. Hæc aut aqua sitim, & asperitatem sedat, & inflammationem extinguit; & pectus, & pulmonem, & guttur lenit, sitim extinguit, venter lubricū reddit, præcordia humedat, & sputū faciliat. Hæc autem aqua, vltiorem recipiens coctionem infundendo adhuc in ea parum post parum circiter lib. x. aquam calidam, efficitur cibus, & potus, quem quibusdam colatum; quibusdam non colatum secundum necessitatis indigentiam Hippoc. dari præcepit. Et quandoque adhuc vltiorem recipit decoctionem, vsque adeo, donec habeat mediocritatem inter iunctum, & liquidum; & est cibus laudabilis, habens bonitates solemnes.

Sermo in aqua cicerum. Cap. 9.

Dixerunt antiqui duplicem in ciceribus proprietatem esse. Ex eis vna est, quæ est expansa in superficie corticum cicerum humiditas baurachia cum caliditate subtili, quæ tollitur sola ebullitione. Et est alia proprietates, quæ sedet in toto corpore eorum; & est humiditas dulcis, subtilis, nutritibilis, tamen inflatiua. Si vero coxeris lib. j. cicerum conseruantium ad huc nitrositatem suam cum lib. xx. aquæ facilitate decoctione, vsque dum redeant ad lib. x. tunc erit aqua eorum potus medicinalis; & proprie lauatiua, & abstersiuus, & aperitiuus oppilationum, tã præcordiorum, quam nutritiuorum, & viarū vrine, frangitiuus lapidū in eis: mundificat viscera, sitim tamen non tollit. Et si vltiorem excipiat coctionem, & cum plurima aqua, vsq; dum acquirat mediocritatem inter tenue, & iunctum, est cibus bonus agritudinibus phlegmaticis. verum oportet vt detur colatus. Ex ciceribus autem, à quibus iam exposita fuerit nitrositas, fiūt iuscula incitantia ventrem, & impinguantia. Sermonem in aqua melis iam scripsimus in antidotario nostro, quare non

non est hic necesse repetere. Abuhali. Iuleb alchimes cōferens cum auxilio Dei pleuresi, & doloribus pectoris. Recipit alchimes, & passulas, et decoquatur in aqua, decoctione sufficienti: & accipe huius aquæ, partem. j. penidiarū, partem semis. decoquantur vsq; dum sufficit. secūdum eūdem modum fiat iuleb. Idem. Syrupus conferens tussi, & pleuresi. Recipit succi granatorum dulciū, lib. ij. succi cānarum melis, lib. j. penidiarum tantundem. Fiat ex eis syrupus, bonus, si Deus voluerit. Ioānitius. Iuleb subtile cōferens pleuresi cum inflammatione, & siti. Accipe succi melonis indj, aut succi cucurbitæ assæ, lib. iij. zuchari lib. iij. fiat ex eis syrupus, & detur cū aqua hordei. Idē. syrupus violaceus cōferens febribus, & pleuresi, & tussi sicca. Recip. violarum recentium, seminum cydoniorum, & citruli, ana drachm. x. seminis maluæ, dr. xij. gummi arabici, drac. viij. tragacanthi, drac. ij. Funde super ea, aquæ calidæ, lib. vij. & dimitte die, ac nocte, deinde bulliat ad cōsumptionem medietatis: deinde cū penidiarum libris duab. fiat syrupus, da cū aqua hordei, & mucilagine psyllij, mane, & sero. Israeli. Syr. conferens pleuresi, & catarrho calido, & tussi calidæ cū asperitate, & siti vehemēti factis causa siccitatis tēporis. Rec. iuiubarū pinguium, sebesten, ana c. violarum, siracost, ana drac. x. liquiritiæ, florū linguæ bouis domesticæ, ana drac. xij. seminis maluæ, cydoniorum, ana dr. v. super ea projice aquæ calidæ, lib. vij. & dimitte die, ac nocte: deinde coque vsq; ad cōsumptionē medietatis, cum zuchari li. ij. & succi malorū granatorum dulcium, li. j. fiat syrupus, da cū aqua hordei, et mucilagine psyllij. Idē. Syrupus conferens pleuresi cū inflatione, & acuitate vehemēti, & tussi difficili. Rec. aquæ cucurbitæ lib. iij. siracost, violarum, ana drac. xx. pulpæ casæ fistulæ, dr. x. infundantur omnia p̄ diē ac noctem in succo prædicto calido, deinde frica manib., & cola. & cū succi granatorū dulciū lib. j. & zuchari lib. ij. fiat syrupus, da vt superius diximus. Hamech. Syrup. de violis conferens pleuresi, & tussi calidæ. Rec. violarū, vnc. ij. seminū cydoniorū, & maluæ, ana vn. j. iuiubarum, sebesten, an. xxx. decoque in li. vij. aquæ cucurbitæ ad tertie partis cōsumptionē, & cū zuchari, li. ij. fiat syrup. Filius Zachariæ, Confectio trochiscorū festinantium maturationē in pleuresi, & facilitantium sputū. Recipit violarum, succi liquiritiæ, ana dr. decem, tragacanthi, amyli, seminis althææ, seminis feniculi, ana drac. quatuor, confice cū mucilaginibus, & proprie psyllij, & seminū cydoniorum, & sem. lini. & sit dosis, dr. j. cum syrupo violato. Idem. Cōfectio vnguenti lenientis pectus, & facilitantis sputum. Recipit olei violarū, vn. quatuor, mucilaginis seminis lini, & sem. cydoniorum, & mucilaginis seminis althææ, ana dr. iij. mucilaginis hordei

A mundi coctæ ad perfectionem vsque dum rubescat, vnc. j. & semis. succi radicū lilij. vn. j. ceræ puræ, vnc. j. aggregentur oīa bona aggregatione, & inungatur cū eo pectus, bonū, si Deus voluerit. Sabor Rex Medorū. Descriptio vnguenti sedantis dolorē, & lenientis sputum. Re. olei violati, vnc. j. ceræ drac. semis. adipis anatis, & gallinæ, ana dr. quinque, hysopi humidæ, drach. viij. butyri ouium loti sape in aqua hordei, dr. iij. mucilaginis seminis lini, althææ, ana dra. x. & fiat ex eis vnguentū bonū, & expertū. Et si materia cōpactior fuerit, pone pro oleo violato oleum de lilio. Idē. confectio emplastrum mirabilis ad ea, quæ diximus. R. foliorum violarum, drac. quinq; radicū lilij, dr. x. farinæ hordei, & fabarum, ana drac. vj. & semis. mucilaginis maluauisci, & seminis cydoniorum, & seminis lini, ana dr. xij. florū chamæmeli, & tragacan. ana dr. vij. cere, vnc. ij. olei violati, vnc. viij. rob quantū sufficit aggregetur oīa, & decoquantur, & superpone. Si aut materia cōpactior fuerit, & indiget resolutione, addat in eo farinæ seminis lini, dr. j. & pro oleo violato ponatur oleum de lilio. Et si caliditas interior fuerit, adde eis succi foliorū cucurbitæ, nenupharis, ana drac. xij. & subtrahimus semen lini. Idem. aliud sedans dolorē, & maturans. Accipe farinæ hordei, melilori, ana partem vnam, far. senu. sem. lini, ana partē semis. sem. papau. albi, partis. j. tertias duas, aut corticū papaueris partē semis. vitellū oui vnū, rob quantū sufficit ad aggregandum ea. Filius Amaran. Emplastrū conferens pleuresi. Accipe violarum, fursuris farinæ albæ, farinæ hordei, & fabarū, maluæ, chamæmeli, melilori, an. partes æquales, cōfice cū cera, & oleo violato quantū sufficit, & vtere. Et si necessitas expetit, ad maiore resolutionē adde ficus albas, farinā seminis lini, & foenugræci. Si autem resolutio, quæ querimus, non fuerit possibilis, immo tendit ad hoc, vt suppuretur: & hoc significatur ex eo, qd̄ nō mundificatur in xiiij. die: immo multiplicatur dolor cū febre, et difficultas, & cōstrictio anhelitus, & tussis, & alia: tūc diuertemus nrā cōsiderationē ad inuestigandū qualitatem accidentium significantium super alterū duorum ex his, quæ cōprehendit ratio de etiē virtutis. Nam si dolor cum prædictis accidētibus nō multus fuerit, neque propter phlebotomiā, neque propter sputū, neq; propter alia sedatur: & virtus fuerit fortis, expecta suppurationē, et si virtus nō fuerit fortis, expecta casum eius, et mortem. Et dixit Hipp. quod quando pleuresis non resoluitur, neque mundificatur vsq; ad diem xiiij. tunc permutatur ad collectionem. Et tunc oportet, vt ars perducendi collectionē ad suppurationem, et ex suppuratione ad statū incolumitatis, dirigat intētionem nrā ad sex res. Prima quidem est maturatio apostematis. Secūda est ingeniatio ad rupturam eis. Tertia

Mefra.

T t est

Aliud vnguentum sedans de lilio.

Emplastrum ad idem.

Aliud ad idem.

Aliud emplastrum ad idem.

De emplastris, quæ terminantur per suppurationem.

MESVÆ DE EGRI. PECT. ET PVLM.

est absterfio, & mūdificatio materierū. Quarta est mundificatio, & consolidatio. Quinta est correctio accidentiū. Sexta est rerū sex regulatio. Primā igitur rē cōplent administrationes medicaminū aggregatiū in se virtutē lenificationis, vel simul ēt resolutionis, vt cadat maturatio equaliter in materiā iam collectam. & illa quidē oportet, vt latitudinem cum gradatione administrationis medicaminū habeat incipiendo ab eis, quæ sunt in gradu tēperatæ cōplexionis; extendēdo ad ea, quæ sunt maioris eleuationis, donec perueniatur ad gradum fortium. Et scias quoniā principium operationis medicaminis fortis inēqualē facit maturationem, aut ante maturationem apostema aperit. Maturatiuorum autem quædam operatur administrata interius per os, & quædam exterius. Et ex interius operatibus, et tēperatis est aqua decoctionis ficuum siccarum, & daçylorū, & fortius eis est decoctio vtrorūque. Et ex eis est decoctio fœnugræci, & ficuum siccarū cū rob, aut sine eo, aut passularū, & fœnugræci; aut aq. hordei decoctionis ficuū siccarū vel radicū lilij cū melle. Et ex eis est fortius decoctio ficuū, passularū enucleatarū, daçylorū, fœnugræci, & feminis maluæ cum meibuteg. & si fuerit in eo caliditas vehemēs, tunc cōueniens est aqua hordei cū aqua iuleb subtili, aut cū aqua mellis. aut cū aqua decoctionis maluarum, aut feminum earum, aut althææ, radicis lilij, aut ficuum siccarum, & passularum, aut sceniculi, aut feminum cydoniorum, & similia. Cōfectio trochiscorum facientium maturationem, & proprie cum non est caliditas vehemēs. Recip. feminum maluæ, althææ, farina fœnugræci. femin. lini assi, farine cicerū, succi liquiritiæ, tereniabin. an. fac trochiscos cū mucilagine feminis lini. da cū eo, quod cōuenit ex potibus. Confectio alia trochiscorū, cōferens ei cū quo est caliditas, & febris vehemens. Rec. violarū siccarū, tragacanthi, amyli, succi liquiritiæ, feminum cydoniorū, sem. citruli, & melonis, & cucurbitæ, feminum maluæ, althææ, florū meliloti, an. fac trochiscos cum mucilagine feminum cydoniorū, aut sem. lini: da cum eo, quod conuenit ex potibus. Extrinsecus aut operantium, quædam sunt embrochationes, & proprie ex aquis decoctionis maluæ, aut althææ, aut fœnugræci, aut feminis lini, aut cydoniorū, & similia administratæ cum spongijs. Et quæque additur eis, quod est sicut melilotū, & anethū, & herba vitri, quando oportet sedare dolorē. Et quandoque oportet, quod sint linitiones, & proprie, quæ sunt sicut cera, et ol. ū imbibita in mucilagine psyllij, et feminū maluæ, aut in mucilagine fœnugræci, & feminis lini, & althææ, & similia. Et ex eis est adeps gallinæ, & anatis, & similia. Et fortius eis est diachylon dissolutum in oleo de lilio. Et adhuc fortius, quod fit ex mucilagine radicū maluæ, althææ, farina hordei,

E fœnugræci, feminis lini, & sem. cydoniorum, & melle, aggregatis cū butyro loto, & cerato facto ex oleo, & cera. Et quæcunque sunt emplastrationes, & proprie cū eis, quæ sunt, sicut ex farina hordei, & mucilagine ficuū cum melle simul coctis; aut ex farina hordei, & mucilagine cum melle, & oleo veteri: aut ex daçylis, & farina frumētī, & rob: & ex valde bonis est, quod fit ex oleo, & folijs caulium, & farina fœnugræci cū butyro simul coctis, & similiter ex radice lilij cocta cum rob, & butyro. Et fortius eis est, quod fit ex farina hordei, et semine lini, & fœnugræci, & semine maluæ coctis cum mucilagine ficuum, & althææ, cum melle, & butyro, & rob, & adipe antiquo. & adhuc fortius si addatur eis galbanum dissolutū in rob, aut vino dulci. Et adhuc fortius si addat ex fimo columbino, & fortius adhuc, si addatur vtrūque. Hoc autē medicamē interdum collectionē vsque ad partes cutis adducit. Et si addat in medicamine herbæ albedustur aliquid, operabit in vchemētius. Et confert in hac hora administratio quietis, & pprie in aere quieto, et tēperato ad caliditatē, & humiditatem declinū. Cibos aut manducant, malas, bletas, sielā, atriplicē cū oleo amygdalino. Et ex summa oleorū melius est leareng: est enim ei cibus, & medicina citā, & faciliē faciēs apostematis maturationē. & laudatur eis aliquid tereniabin, & ius cicerum dulcium cum meliloto, & sorbitio nes frumentales, & ius caulium, & similia, & cōcedantur eis in secūda mensa ficus siccæ elixæ, & daçyli humidi, & ch. smes, et poma dulcia elixa, & canna mellis, & similia. Secūdam rem complent administrationes medicaminū aggregantiū in se virtutē lenitionis, & apertionis cum ingeniationibus ex modis operationum. ad hoc quidē genus medicaminis perueniendum est cum iā factum est dubelati. et hoc quidē significatur ex remissione doloris, & febris a multiplicatione grauedinis in loco collectionis. Medicamina autem, quibus inest proprietas hoc facere ex eis, quæ sumuntur per os, sunt sicut syrup. de hyssopo, & de prassio. Et ex eis efficacior est syr. de succo herbæ albedustur. & melle: apozema decoctionis eius cum modico fermenti simul distemperatis, & coctis. Et fortius eis est succus ipsius cū fermento, & melle. Et adhuc fortius si addatur eis baurach modicum: & est forte, & confert in hac hora. & proprie cum natura est fortius, & febris nō est. administratio theriacæ, & mithridati. Festinant enim & facilitant apertionem. Et similiter sinapis cum aqua mellis, aut assa fetida cum lacte. Ex his autem, quibus linitur extra, est emplastrum factum ex herba albedustur, & butyro, aut adipe antiquo, & melle: fortius eis est, si addatur ex fimo columbino, & fermento: adhuc fortius si addatur baurach. Modi aut operationum, quibus ingeniamur ad operationē apostematis.

Maturatio ab intra

In caliditate intensa

Trochisci

Trochisci

Maturatio ab extra

Stipite...

Trochisci...

preparatio...

matis, sunt prouocatio tussiculæ, hora post ho-
 rã. & fortius eo est prouocatio vomitus. & cõ-
 fert ante horã eruptionis, vt dormiat super la-
 tus infirmum, deinde reuoluatur subito, & im-
 petuose ad latus sanũ. & sunt ex ingeniãtibus,
 qui mouent, & agitant eos lecto pensili, aut in
 cunis. & sunt, qui agitãt sedem, in qua sedent,
 gubernando eos ne cadant. Et sint cibi eorum
 in hac hora sorbitiones fermentatæ, ex farina
 cũ melle, aut tritico; aut ex farina hordei, aut
 tritici, aut cicerũ. & panis fermentatus infusus
 in aqua mellis, aut rob. & concedũtur eis oua
 sorbilia cum pane: & lac calidum, sicut mulge-
 tur cum pane: & passulæ, & ficus siccæ cũ pane.
 Et comedãtur in secunda mensa grana pinea-
 rum, cũ ficibus siccis, & amygdalis dulcibus,
 & amaris, & similia. Verum si cum hac arte
 apostemata non rũpitur, tũc est timorosũ. qua-
 re oportet, vt aperiatur collectio cũ phleboto-
 mo, aut cauterio, vt sanies egrediat, & non
 subito, ne supueniat ei quod est, sicut debilita-
 tio, & syncopis, & mors, quare oportet, vt pau-
 latim omni die extrahatur, et cũ cautela. Cum
 autẽ sanies, quæ expuitur post apostema iam
 factum, aut egreditur post apertionem iam fa-
 ctam fuerit alba, et vnctã, equalis, nõ habẽs de
 odore corruptionem aliquid omnino, et febris
 cõtinuatur remissio paulatim; tunc est aliquid,
 de quo est spes ad incolumitatẽ: & proprie quã
 continentur ei quinque aliæ significationes
 laudabiles, quæ sunt pprie leuitas, quies, iucũ-
 ditas, & desideriu cibi, & bonitas aliarũ opera-
 tionũ, videlicet naturaliu, & spiritualiu. qua-
 re in hac oportet hora, vt conserues virtutem
 cum carnibus, & cibus temperatis, neq; terren-
 dum de febricula, quoniã eradicabitur paula-
 tim exeunte sanie. Cum autẽ accidentia in con-
 trarium eorum quæ diximus, apparuerit; tunc
 est illud, de quo desperabitur. Inquit Hip. Ter-
 minus rupturę huius apostematis quandoque
 præscribitur in xx. diebus, quãque xl. & quan-
 doque lx. & illud ideo, quia quãto accidentia
 collectionis fuerint vehementiora, tãto status
 vicinior, & eruptio velocior, & quãto accidẽ-
 tia leuiora, & pigriora fuerint, tanto status, &
 eruptio remotior. Accidentia autem super hæc
 significantia sunt febris, & dõlor. Hęc enim ve-
 hemẽtia, aut remissa citam, aut tardã eruptio-
 nem declarãt. Tertiam rem complent admini-
 strationes medicaminum a sanie mundifican-
 tium, post collectionis eruptionem. & quidem
 hoc secundũ exigentiam declinationis saniei.
 in quibusdam enim transitũ habẽs per pulmo-
 nem, excreatur cum tussi. in quibusdã vero re-
 cipitur in vacuitate corporis, & subintrans cõ-
 cauam venã trãsit ad hepar: & sic quidẽ aut in
 partem concauã eius, & declinabit ad intesti-
 na magis, sicut ad propinquiores ductus: aut
 ad partẽ gibbosã ipsius, & declinabit ad vias
 vrinę. & in quibusdã fit post rupturã ad nullã

A partũ saniei declinatio: quare cõculcatur ibi-
 dem. & est materia morborum difficilium, &
 phthisis: & quandoque præfocat multitudinem
 sua, quib. omnibus iam succurrimus, vt mun-
 dificetur a principio vulnus. nisi etiã (sicut Hip-
 po. dixit) vltq; ad xl. dies mundificatum fuerit,
 faciet cadere in phthisim. Cum autem natura
 expulsionem saniei per os iam fecerit, absterfi-
 ua, mundificatiua, lauatiua medicamina ante
 dari oportet. & in genere eorũ est aqua mellis
 laudabilior, & aqua zucchari, & iuleb, & simi-
 liter aqua hordei, & aqua cicerũ. & fortius eis
 est secaniabin Galeni, quod scriptũ est in capi-
 tulo, quod est ante illud. Et adhuc eis fortius est
 decoctio hyssopi, & syrupus ipsius, & decoctio
 radicũ lilij cœlestis, & syrupus eius mellinus.
 B Huius etiam intentionis est lohoc de caulib.,
 & lohoc de squilla, et electuarium de orobo, et
 lohoc de allijs est vehementis virtutis in hac
 parte: & allia assa cum melle & butyro. & nos
 hæc scripsimus in c. de asthmãte, & tussi. Plu-
 ra præterea, & diuersa ex eis, quæ pectus, & pul-
 monem a putredinibus mundificãt, scripsimus
 ibidem, quæ ibi requirantur. Conferet etiam vo-
 mitus prouocatio cum interpolatione cũ aqua
 mellis, & sale; aut cũ aqua mellis, & baurach,
 aut sinapi. Conferũt etiam super locũ embro-
 chationes, & linimenta, & emplastrationes; &
 pprie ex rebus, quæ adiuuãt ad mundificatio-
 nẽ. Et ex summa eorũ est decoctio alhasce, aut
 hyssopi, aut ireos, aut similiũ, administrata cũ
 spõgijs. & quandoq; miscetur cũ eis, quod est si-
 cut spica, & lignũ balsami, et gra. ci^o, & hueg,
 & aristolochia rotunda. Et ex eis, quæ liniũtur
 super locũ, est oleum de spica, & oleũ de alcã-
 na, & oleũ de lilio, & oleũ chamæmeli, & ane-
 thi, & fortius est eis oleũ de iride, & adhuc for-
 tius est oleum balsami. Emplastrationes autẽ
 oportet vt fiãt ex eis, quæ sunt sicut chamæme-
 lũ, melilotum, spica, & farina hordei, fenugre-
 ci, & seminis lini, & seminis malug, cõgregatis
 cũ cerato, quod fit ex hyssopo humida, & oleo
 de lilio, oleo de nardino: & oleo de iride, & ce-
 ra: & fortius eis est; & pprie quã quiritur ex vn-
 ctione; & pprie factũ ex alumine, sulphure, &
 D asphalto aggregatis cũ oxymelite. Et quidem
 super his canõ est, medicinalia huiusmodi non
 esse euacuãda ab aliqua trium proprietatum.
 Et prima quidem est, vt sit absterfiua, & mũdi-
 ficatiua. Secũda vt sit mēbri, p quod est saniei
 transitus, confortatiua. Tertia, vt sint expulsio-
 nes factæ per illud membrum facilitatiua. Et
 primum quidem perficitur cũ eis, quæ sunt si-
 cut aq. mellis, & aq. zucchari, & syrupus mel-
 linus; et alia, quorum præcessit rememoratio.
 Secundũ vero cũ eo, quod est, sicut hyssopus,
 hasce, chesmes, et similia in expulsionem factã p
 pulmonẽ; & sicut spica, & cordumeni, et amyg-
 dalæ amaræ, & similia, in expulsionem factã per
 hepar ad vias vrinæ, & sicut trochisci diarho-
 Me sue. T t 2 don,

MESVE DE ÆGRI. PECT. ET PVL.M.

dū, & mastiche, & veeh: & similia in expulsio-
ne facta per hepar ad intestina. Tertium vero
perficitur cū eo, quod est sicut iris, & semen al-
churat, & carramus, & similia, qñ sanies expur-
gatur sputo, & sicut decoctio sceniculi, & apij,
& aqua cicerum, & similia, qñ expurgatur per
vrinam. & sicut sal, & baurach, & cartamus,
qñ fit expurgatio per intestina. Et sunt ex me-
dicinis, quæ aggregāt in se oēs intētiones, sicut
ius galli antiqui, & mel, & liquiritia, & capil-
ven. & hyssopus, & casia fist. & manna, & simi-
lia. Hæc .n. adiuuant ad expulsiones oēs, quas
diximus. Et sunt ex medicinis magnis, quæ et
aggregant omnes has intentiones: sed nō sunt
administrandæ, nisi cum morbus proprie chro-
nicatur, & sūt theriaca proprie, & michridatū,
& athanasia; mundificant enim hæc sufficien-
ter. & ex eis est cōfectio mirabilis relata ad Ar-
chigenem, quam scripsimus in c. de tussis; & si-
militer medicamē de piperibus. Verum super
his cautela adhibēda est, oportet em febre len-
tescente dari, & natura non debili existente, &
cū melle plurimō; aut aq. mellis, vt exiccetur
sanies, & mūdificetur locus: & sit potio eorum
circiter auellanam vnam, vel duas, sñ exigen-
tiā rei cū eo quod conuenit ex potibus, & pro-
prie cum aqua mellis. In crastinū aut fit quan-
titas eorum minor, sic semper diminuēdo, do-
nec perueniatur ad mel solū. si non plene cum
eis mūdificetur, iterum redeatur ad alia: & ite-
rum, si oportet procedatur eadem doctrina, vñ
que ad id, quo exiccetur in totū. Et si cum hoc
regimine adhuc non mundificabitur plene, ac
celerabimus cū sapientia, & administrabimus
medicinam ex arsenico, & sulphure secūdum
scientiam traditam à nobis in c. de asthma, &
tussi: hæc enim exiccāt cum fortitudine. Et si
cum his cōstringitur anhelitus, redeundum est
ad ea, quæ dilatant ipsum, & educunt sanie, si-
cut aqua mellis cū medicamine hyssopi. Et si
supercalēsiunt ex eorū administratione, redeū-
dum est ad aquā hordei cū aqua mellis, & iu-
leb, & similia. Cū autem hæc accidentia cessa-
uerint, scilicet cōstrictio anhelitus supercalēfa-
ctio, & exiccatio, iterentur prædicta cum vicif-
situdine secundum exigentiā necessitatis. Ci-
bi aut eorum sint sicut aqua cicerum, & altere-
niabin, et sorbitiones subtiles, ex farina cicerū,
hordei, & fabarum cum oleo amygdalino, &
melle, & zuccharo; & ius caulium cum oleo
amygdalino, & quandoque cū gallinis, nisi fe-
bris vehementia prohibeat: & ius gallinarum
antiquarū, & ius galli antiqui, & carnes pulli-
næ, & hoedina: & addatur eis in cibis, aut iuri-
bus eorū dū res expostulat, ex pipere aliquid;
adiuuat .n. ad mundificandū, & exiccandum.
Et præcepit Gal. dari cœpas, & allium in ieiu-
nio, vt vulnus non cludatur, donec mundifice-
tur. Et præcepit dum sanies ad intestina decli-
nat, dari cibaria, quæ ventrem moueant, sicut

pprie malua, bleta, atriplices, & leureng. & cū
per vias renū educere volueris, dari, quæ sunt
sicut asparagi, aut baucia, & similia. In secūda
vero mēsa comedat grana pini, amygdalas cū
melle, & semina foeniculi, dactylos humidos,
& similia. Et conceduntur etiam post cibos po-
ma dulcia, & cydonia, & pyra, & proprie sc-
burc, & similia. Potū aut damus eis vinū dul-
ce, & vinum alcheshmes, & vinū de passulis, &
aquam mellis & aquam zucchari. Si aut col-
lectio erumpitur, & diffunditur sanies in loco
collectionis, ad nullam partem declinans; tūc
oportet cauteria super eodē loco, iij. vel v. vel
plura, si necessitas expetit, imprimi cum caute-
rio puncti, & perforetur pectus vsq; ad locum
saniei; & hoc si fuerit in pectore. Si autem fue-
rit in latere, aperiatur cum sagitella vsq; dum
perueniatur ad sanie, vt extrahatur, & exicce-
tur extractionibus remouentibus materiā; do-
nec sanies paulatim exiccetur in totū, mundifi-
cationibus, & absterfionibus quotidie factis cū
aqua mellis, aut cum vino mellito, & similib.
Quartā rē cōplēt administrationes medicami-
nū aggregantiū, nunc virtutem absterfionis &
mundificationis, nūc vero incarnationis & cō-
solidationis: & oportet medicamina huiusmo-
di sibi inuicē succedāt vsq; dū plena appareat
sanitas. Et dictum est, aquā mellis absterfium
bonum esse. Et dictū est de alijs; quæ nō oportet
nūc iterare. Et iam quidem compertum est
in lacte caprino, aut asinino aggregari intētio-
nes duas, scilicet absterfionis ex parte aqueira-
tis ei⁹, & cōsolidationis ex parte caseitatis ei⁹.
Et oportet vt sit lac calidum statim cū mulge-
tur, & post bonum pastum, & proprie desicca-
tium. Verum asinū lac subtilius est quā ca-
prinum: caprinū vero tēperatius est eo, & aqua
decoctinis hordei, & cācorū fluuialiū aggre-
gat similiter intentiones duas prædictas, & si-
militer lac coctū cum oleis. Medicinalium au-
tem incarnantium, et consolidantium vulnera
pulmonis, & pectoris, summa dicta est cap. de
sputo sanguinis. quare oportet, vt pars illa affe-
ratur ad locum hunc. Et loquemur adhuc de
eis in cap. de phthisi, si Deus voluerit. Cibi au-
tem eorum sint carnes paruorum auium, & ex-
tremitates hedorum, & porcorū iuuenum, &
arietum castratorū: & risum cū gallinis, & tri-
ticum, & sorbitiones teneræ ex frumento cum
carnibus. Et ex valde iuuatibus sunt sorbitio-
nes ex farina orobi, aut ex farina risi cū lacte.
Et lac coctum cum eis est cibus delectabilis; &
proprie cū lapidibus fluuialibus, aut chalibe,
& similiter case⁹ recēs, & similiter sorbitiones,
& pulmēta ex lacte cū farina cicerū, aut faba-
rū, aut amyli. caueatur aut indigestio eius: cō-
tingēs enim ex lacte molesta est & inimica, &
proprie quantum eius nutrimētum est amicu.
Potus eorum sit vinū mediocriter stypticū, &
vinum album, & vinū antiquū dulce est bonū
eis, &

eis, & aqua, in qua extinguitur ferrū, aut aqua de minera ferri; & aqua rosata, aut aq. pluuialis infusionis gūmi assi, & similia. & laudatur eis rob myrtinū, & syrupus eius, & miua cum aqua mastiches. Et non negligentur excellentiæ zucchari rosati, & administrationes eius omni hora. Fortasse enim est ipsum solum medicina curans eos. & nos diximus in capit. de spūto sanguinis secundum sermonem Galen. & dicemus hoc latius in c. de phthisi, si Deus voluerit. Medicinarū autem summa, quæ administrantur emplastrando, dicta est in capitulo de spūto sanguinis. Quintam rem complēt administrationes medicinarum sedātium accidentia, in tota curæ latitudine, superuenientia: sicut sunt vehementia doloris, & febris, & prauitas angustię, & sitis, & tussis vehemēs, & strictio anhelitus, & vigilię, & fastidium cibi, quæ tempore collectionis, & maturationis timorosa sunt: maturata autem ea suspecta sunt magis; post eruptionem autem ipsius remanētia mortalia sunt. Verum ex eis quædam remanētia sunt secundum magis, & minus suspecta: & quædam corrigi possunt, quædam autē minime. Inquit Hip. dolor, et febris circa saniei generationem vehemētiora sunt: generata autem ea, remissiora; & amplius remissiora post eruptionem ipsius; & adhuc amplius mūdificata, et exicata ea. Si autē cōtrarium hoc acciderit, tūc nil aliud, nisi prassinitas, & profunda corruptio ex prauitate venenositatis significatur: & hæc quædē vere mortalis. & testatur hoc virtus apparēs sicut amureca, & fetidū; & hoc quidē incorrigibile, desperandum omnino. Et hoc idē de prauitate angustię dicimus; & similiter de tussis & constrictione anhelitus. Vigilię autē, sitis, & appetitus defectio, aliam, atque aliam possunt habere causam. propter quā nō iudicanda mala simpliciter. Vigilationem autem efficit mala cerebri complexio, sicut siccitas, & bauracitas ex mala humiditate occultata in ipso. Aliquādo autem efficit frequēs agitatio, super aliqua re. & iam quidem diximus curam eius in c. de sahara. Sitis etiā causam potest habere extraneam; sicut est proprie salsuginositas ex mala qualitate existente in stomacho, aut caliditas, aut siccitas in orificio ipsius, & alia, sicut dicemus in c. suo. & curatur, sicut dicemus ibi. Et si militer defectio appetitus potest habere causas quas et dicemus in proprijs c. Sextam rem complent administrationes regiminum ex generibus rerum sex, secundum exigētiam quinque canonum superscriptorum. et hoc quidem dictum est. Filius Zacharię. Confectio trochiscorum, qui administrantur cum aqua hordei, cum qua cocti sunt cancri fluuiales, & syrupus de papauere, aut rob myrti. Et cōferunt ad cōsolidationem, & mūdificationē vulneris pectoris, aut pulmonis, quorum permistio. Recipe papaueris albi, seminis cucurbitę, & citrulo

rum excorticatorum, ana drac. decem, amyli, dragacanthi, gummi arabici, succi liquiritiæ, ana dr. v. thuris masculi, sedenegi loti, boli armenæ, sanguinis draconis, charabæ, ana drac. ij. myrrhæ: cinnamomi, opij, ana dr. j. & fiant trochisci, & administrantur. Idem. Confectio emplastri festinantis maturationem pleuresis, sedantis dolorem eius. Rec. anethi, chamæmeli, violarum siccarum, furfuris, althææ, farinæ, seminis lini, scœnugræci, hordei, ana. decoquātur in aqua, donec sint discocta. deinde cōterātur, & misce cum oleo antiquo, & supponatur tepidum, & quandoq; addūtur in eo cinis caulium, & adeps anatis. Galen. Confectio lohoc mundificantis, & abstergentis sanie a pectore, & pulmone. Accipe amygdalarū dulcium & amararum, granorum pini, seminis vrticæ, farinæ lupinorum, ana partes æquales, cōfice cum melle, & da cum eo, quod conuenit. Plures præterea ex medicinis mundificantibus pectus, & pulmonem a sanie, & viru, dicta sūt in c. de asthma, & tussis, quæ requirantur ibi. Et ex medicinis sanantibus vulnera pectoris, & pulmonis plures dicta sunt in c. de spūto sanguinis. Abuhali. Confectio trochiscorum ad vlcera, quæ sūt in pectore, & pulmone, consolidatium ea. Recipe rosarum, balaustiarum, ana drac. ij. sanguinis draconis, amyli, olibani, ana drac. ij. dragacanthi, mastiches, ana drac. j. & sem. acaciæ, croci, ana dr. j. tertiā, charabæ, & myrrhæ, ana drac. semis. confice cum rob cydoniorum, & myrtillorum; & da cum eisdem. Confectio medicaminis ex inuentione nostra, quod est medicamē forte, & expertum ad vlcera pulmonis, & pectoris; & mundificat ea a sanie, & materia viscosa contenta in eis: & faciliat expulsionem earum. cuius hæc est permistio. Rec. olibani, myrrhæ, cinnamomi, amomi, granorū pini, radicū ireos, gummi albotin, croci, talch, ana dr. iij. spicæ, casie fistulæ, carniū dactylorū, an. drac. iij. costi, drac. ij. galbani, dr. j. tertias duas, mellis quantum sufficit ad aggregandum ea, decoquātur mel, & albotin in vase duplici, vsque dum habeat spissitudinē: deinde permisce cum eis galbanum, & fac bullire denuo: deinde proijce super ipsum puluerē aliarū rerum, & da cum eo, quod cōuenit. Permutationum autem pleuresis ad alias egritudines, quædam sunt ad bonum, quædam ad malū. Permutat autē in peripneumonia, & ad phthisim, & ad malū. Et permutatio eius ad peripneumoniam est secundum alterum duorum modorum. Quandoq; enim fit ex conuersione materie pleuresis ad pulmonem; quandoq; ex conuersione virus ad ipsū, cū non mūdificatur vsq; ad quadraginta dies, a ruptura collectionis. Et permutatio eius ad phthisim similiter fit secundum alterum duorum modorum, aut mediāte peripneumonia, aut sine meditatione eius: & proprie cum sanies acuta, & mordicati

Emplastrum ad pleuresim.

Locus mundificandi sanie.

Trochisci ad vlcera pectoris.

Medicamen inuentionis propria ad vlcera pul.

De permutationibus pleuresis.

MESVE DE ÆGRI. PECT. ET PVL.M.

ua resoluta ab eruptione apostematis trāsiens per pulmonem vlcerat substāciam eius. Et dixit Hip. quod quando pleuresis nō resoluitur, neq; mundificatur in quatuordecim diebus, in empyema transit: & si empyema non mūdificatur in quadraginta diebus à die rupturę, pmutatur in phthisim. Et dixit Gale. quod materia pleuresis quādoque rapitur fluxu vētris, quandoq; natura vincit super ipsam & expellit eam ad partem aurium, & facit collectiones; & est significatio incolumitatis. Et quandoq; apparet victoria morbi supra naturam, & significatur ex permissioe intellectus, & vigilijs, & fit permutatio in phrenesim. Et quandoq; vltimatur materia morbi supra naturam, & declinat materia ad cerebrum, interficit vsque in diem. iij. quandoque declinat ad nervos, & facit spasmus. Et dixit iterū Galen. qđ quando rapitur ad partes cordis, multiplicatur tremor eius, & syncopis, & interficit in principio, & quādoque subito. Et dixit Hippo. qđ aliquādo accidit ex prauitate, & venenositate materię, vt vincat supra posse naturę omnino: & conuertat partes loci, vt appareat dorsum patientis, quasi dorsū verberati, & viret latus eius, & nigret ita, quod consuevit de eis dicere vulgus esse percussos à demone. Iterū Gal. dixit, quod natura multoties vincit supra morbū, & expellit materiam eius ad loca vacua subascellarum, & inguinū, & partium crurium, & aurium, & pedū, & conuertit in apostemata bene nata ad pleuresim; significant enim salutem. & quandoque conuertit materiam, & extrahit vsque ad cutem, & ducitur ad incolumitatem, cum apostemate sub cute.

De peripneumonia. Cap. 10.

Propter duas causas peripneumonia est morbus peritus hinc quoniam pleur. fit.

Peripneumonia ex ipsa mēbri denominatione nomen accipit: est enim apostema pulmonis. Et dixit Gal. quod est morbus difficilioris curę, quā pleuresis, & prōptior ad interficiendū. & illud pp duas res. Et quidē prima est, quoniam in pulmone (sicut scis) solutio continuitatis raro est susceptibilis curę, ppter causas in capitulo de sputo sanguinis assignatas. Secunda est, quia virtus cordis nō patitur, immo deficit ab int lāmatione eius: creuit enim ipsum sapientia, vt euentaret cor. Est aut peripneumonia morbus per se, aut morbus ex altero morbo causatus. Et quidē, qui causatur ab eo, quod est aptum natum esse nutrimentū pulmonis, aut à superfluitate nutrimentū ipsius, est morbus per se, deriuatur aut ex altero morbo, sicut ea quę fit post catarrhū, & post pleuresim. Fit autē peripneumonia ex omni materia, sicut pleuresis. Et ex ea qđam vera, qđam nō vera. Et dixit Gal. quod vera peripneumonia est, quę fit à phlegmate. Et videtur, quod dicēti, quod vera peripneumonia est quę fit ex

Secundum Galen. vera peripneumonia est quę fit à phlegmate.

cholera, fit magis credendum. Et enim pulmo est membrū cholericum, & eius nutrimentum est sanguis cholericus. Et iā quidē canon est, qđ morbus cuius cōplexio nō recedit à cōplexione mēbri, nisi sicut naturale, & innaturale, est morbus proprie verus. recedens autem ab eius complexione in contrarium ipsius, est morbus zebdeg. i. morbus nothus. Et fortassis ratio pro Galeno est, quoniā morbus proprie verus minus molestus est quā zebdeg. & peripneumonia phlegmatica nō est in vehementia prauitatis, sicut cholericā. interficit .n. cito cholericā acuitate sua: cum sit vicina cordi: & oppositio cum iufrigidantibus non peruenit ad locū, nec perducitur, nisi post eius alterationē plurimā eo quod propter viarum distantia calefit. Hoc autem secus est in phlegmatica, quoniā oportet medicamina esse maturatiua, et resolutiua: que facile sunt peruenientia ad locum necessitatis sine diminutione virtutis eorū. Pręterea morbus proprius alius est, qui fit de materia, quę deputatur ad nutrimentum alicuius mēbri, quę dum corrumpitur facit morbum: aut fit de materia, quę est superfluitas nutrimentū illius mēbri. Et iā quidē Arif. dixit, quod superfluitas est contraria illi rei, cuius est supfluitas sicut fimus, & chylus: & sicut vrina, & massa sanguinea: & sicut sudor, & humores in venis: & sicut medulla, & nutrimentum ossium: & sicut adeps, & caro, & familia, nisi fit supfluitas delatiua potērialitas eius, à qua deciditur, sicut sperma. Et sciendum, quod pulmo, sicut cętera mēbra, partē sibi ppriā de humoribus recipit, sed quod est, sicut sanguis cholericus, de ipsis deputatur ad nutrimentū ipsius. Et supfluitas sui nutrimenti, qđ est phlegma mittitur in vacuitates eius, pp causas vtilitātū, quas scis. pp quod quidam crediderunt Gal. dicenti, quod vera peripneumonia fit ex phlegmate, sicut ex superfluo nutrimento, & crediderūt alijs dicentibus, quod fit ex cholera, sicut ex nutrimento, cui iam accidit corruptio. & hoc sū intentiones proprias. Terminatur aut hęc passio secundum vnum trium modorum, sicut et pleuresis: aut .n. resoluitur, aut suppuratur; aut permuratur. Et cura eius est similis curę pleuresis.

De empyemate. Cap. 11.

Empyema quandoq; fit ex pleuresi, & diximus curam eius. Et quandoq; fit à peripneumonia sicut dictum est. Et quandoque ex sanguinis sputo. Verum causa eorum quādoque est à pulmone, quandoq; à pectore, & partibus. Et iam quidem Gal. dixit factā ex causis in pulmone, molestiorē esse ea, quę est ex causis in pectore, ppter causas dictas in capitulo, quod est ante istud. Et similiter curam eius difficilē esse, propter causas dictas in capitulo de sputo sanguinis. Cura autem omnis speciei huius,

Peripneumonia vera terminatur in pleur.

ius, similis est curę empyematis factę ex pleu-
refi, quam diximus.

De phthisi. Cap. 12.

Phthisis est detrimentum desiccationis, &
cōsumptionis cadens in corpus ex calore
febrile habitu alium minutarum ex vlce-
ratione pulmonis. Et vlceratio quidem huius-
modi causam habet: aut ex præcedenti catarrho
acuto vlceratiuo destillante, et imprimen-
te in pulmone hora post horam: sicut accidit
ex frequenti instillatione super petram, perfor-
retur petra. Et quandoque fit ex præcedenti
pleuresi, aut peripneumonia: mediante tamen
empyemate: & quandoque tamen sine media-
tione. Et quandoque fit ex materia putrida diu
stāte in pulmone, quam sequitur putrefactio,
& vlceratio. Et accidit nonnunquam post spu-
tum sanguinis sine mundificatione, sicut Hip-
pocritus dixit. Post sanguinis sputū, casus in saniei spu-
tum: & post saniei sputum, casus in phthisim.
Hic autem est sermo eius sub conditione: Et
enim post sanguinis, aut saniei sputum, quib.
nō resistitur, fit casus in phthisim. Raro autem
contingit hæc passio pueris, & senibus. Et si ca-
dant interdum senes in illam; occultari potest
eis, & possunt diu viuere cū illa. Viris autem,
& mulieribus frequenter accidit, & proprie pa-
ratis cadere in ipsā; & raro occultatur eis. Ve-
rum mulieribus occultatur interdum, licet pa-
rum. Contingit hæc passio, sicut Hippocritus dicit,
à decimo octauo anno vsque ad trigésimum
quintum. Expositi, autem, vt cadant in phthisim,
sunt habētes cerebrum debile, quare non
prohibetur receptio superfluitatū in ipso; nec
digeritur, quod transmittitur de nutrimento ad
ipsum, quare sunt catarrhizabiles, & ex parua
causa. Et adhuc expositi ad id sunt habentes
pectus strictum in creatione sua, cum multipli-
catione ventosiratum in ipso, & pulmone eo-
rum, & vicinis partibus, habentes humeros
alatos, sicut sunt curuaturę alarum, & collum
subtile, & longum; depressum inter alas, & hu-
meros, & frequentat eos tussicula cum punctu-
ra alicuius spatulę, aut mamillarum, & præ-
cipue si sint ex irascētib; facile, & cholericis.
Tempus autem magis aptum vt faciat cadere
in phthisim, & quod vehementius nocet factis
phthisicis, est autumnus, & constipatio borea-
lis multum dominas, & maxime, quando præ-
cessit auster: aut constitutio austrina, quam
præcessit boreas. Et ex eis est regio borealis
multum frigida, & sicca; & cibi, & potus eius:
& quęcunque hoc cursu procedunt. Curare
autem phthisim, quę vehementer impressit,
& diuturnauit, impossibile est: & proprie quā-
do continuatur ei lubricitas ventris, fastidium
cibi, & scetor oris, curuaturę vnguuium, & ca-
sus capillorum, significant enim ex hoc corru-

Aptionem profundari, & nutrimentum esse ab-
scissum. Curare vero non diuturnam, aut quę
non multum impressit, & in qua accidentia ti-
moris nondum apparuerunt, fortassis præsu-
mendum est; quamuis non sit facile. Et inten-
tio in curatione eius est duplex, videlicet vni-
uersalis, et particularis. Et vniuersalis quidem
intentio est tres res. Et prima quidem est cor-
rectio causę facientis. Secunda est abscissio
eius. Tertia est regulatio ipsius vitę patientis.
Primam igitur rem complent administratio-
nes medicaminum abscidentium nocumen-
ta catarrhi (si accidat à catarrho) & hæc est ra-
dix operationis in hac cura. Et iam hæc scripsi-
mus in capitulo pprio: & si causa ipsius fuerit
ex præcedenti empyemate, ex pleuresi, & pe-
ripneumonia, aut sputo sanguinis, cura eorum
dicta est. Secundam rem complent admini-
strationes euacuationum abscidentium cau-
sas; quarum præcessit rememoratio. Et si qui-
dem malitiam complexionis calidam cogno-
ueris ex plenitudine sanguinis, phlebotoma-
mus ex basilica. Et si virtus permiserit, de-
mum ex saluatella, & quandoque phlebotoma-
mus phlebotomia renouante numerum, si
necessitas expetit, administrando ex cibis, &
potibus, & alijs, quę boni sunt nutrimenti, &
hoc diebus, quibus non phlebotomas. Si au-
tem choleram abundare cognoueris, euacua-
cum eo, quod est sicut aqua decoctionis capil-
li veneris, & chayare, de singulis manipulos
singulos, iuiubas, & sebesten, ana xl. pruna sic-
ca. xx. pulpę casię fistulę, siracost, ana vnc. j.
zucchari violati. drachm. xij. si necessitas expe-
tit: addatur eis, quod est sicut trochisci de vio-
lis, & similia. Si autem causam lætuam mate-
riam phlegmaticam esse cognoueris, euacua-
cum cochijs, & similibus, quib. ex bdellio, &
tragacantho partes addantur conueniētes. Et
ex euacuationibus particularibus, & vtilibus
huic ægritudini, sunt prouocationes hæmor-
rhoidarum, & menstruorum, & maxime si ex
eorum retentione in nocumentum cadat. Et
nos de his in c. de sputo sanguinis. iij. canone
locuti sumus. Tertiam rem complent admini-
strationes regulationum in generibus rerum
sex: & proprie collocentur in loco aeris tempe-
rati ad siccitatem decliuis; & permutetur ad
regiones aeris temperati. Et sint cibi eorum
ex eis, quę sunt quantitatis pauca, & pluris
nutrimenti, & insuper ad digerendum faciles;
sicut proprie hepata gallinarum, & testiculi
gallorum, qui non calcauerunt, & alę pullo-
rum, & carnes minutarum auium tenerarum,
& carnes iuuenum perdicum, & alcubugi, &
columbarum; & sint huiusmodi elixa aut in iu-
ribus, aut in aqua hordei; & proprie quando
quæritur mundificatio, & oportet, vt addatur
tunc iuribus eorum de melle aliquid, & con-
gruūt eis vitelli ouorum sorbiles cū melle, &
con-

MESVE DE ÆGRI. PECT. ET PVL.M.

conceditur etiam eis in hoc casu ius caulium E impinguarum cum gallinis, & similia. Quando autē consolidatio, & conglutinatio vulneris quaritur; tunc oportet, vt sint cibaria desiccatiua, non cleuata in gradu multæ exiccationis; & sint etiam conglutinantia, sicut proprie extremitates, & rostra hedorum, & porcorum iuuenum, & arietum castratorū. Pane autem vtatur simillagineo bene cocto, habente aliquid mastiches, quandoque ponitur in eo ozimus, & similia. Et ex cibis conglutinatiuis est triticum cum gallinis, & risum, & similia, & pulmenta, ex geguer, & milio, & fauich, & chist hordei post bonam decoctionem eorum; & lentes sunt bonæ eis. Et pulmenta ex orobo, & forbitiones ex farina eius, & similia: & cibus ex lacte sunt eis magni iuuamenti, proprie cum non est febris, & caseus, si est recens. Et nos diximus in ca. de empyemate diuersos cibos ex lacte, cano. quarto. Si autem fuerit cum ea febris vehementia, sit cibus eorū chist hordei bene cocti cum cancri fluuiialibus, postquam abluuntur, abiectis extremis eorū, cum aqua, & cinere: & cum iteratione, & etiam cācri fluuiales assi, aut elixi in aqua hordei. Et quandoq; dantur cocti in lacte asinæ: & quandoque in oleis frigidis, & quandoque in aqua hordei, aut cicerum: & quandoque in lacte acetoso, abstracto ab eo butyro, & sunt iuuamēti sublimis, & adduntur eis cucurbita, & bleta cum oleo amygdalino, & citruli, & similia. Et ex rebus cibalibus simul, & medicinalibus est lac acetosum coctum cum tortellis de sceni: & sit proprie lactis, vnc. iij. & tortellarū tritarum vnc. j. in crastinum adde ex lacte circiter aur. ij. & minue ex tortellis circiter aur. j. Et hæc fiant singulis diebus, donec deueniatur ad lac solum. Cum autem peruentum fuerit ad egritudinis declinationem, incipiamus diminuere ex lacte acetoso omni die: & adde tortellas, donec deueniatur addationem tortellarum tantum. Hunc autem modum decoctionis lactis acetosi scripsit Paulus, & plures post ipsum laudauerunt illud. Operatio autem acetosi lactis est secundum hunc modum. Accipe lac caprinum mundum habēs bonitatem ex sanitate animalis, & congruitate pascui ipsius: extrahatur ex eo butyrum: & dimitatur vna nocte in aere temperato, mane autem agitetur vehementer, & excludatur spuma eius, est autem lac huiusmodi sedatiuum vehementis caloris, constrictiuum, & consolidatiuum. Potus autem eorum non febricitantium sit in principio vinum album dulce, & cum peruenitur ad tēpus consolidationis, sit album ad stypticitatem declinans, permistum cum aqua pluuiali. Febricitatiuum autē potus sit aqua hordei, & aqua pluuialis, & rob myrti, & syrupus eius, & syrupus de papauere, cū vocat necessitas, & aqua pluuialis decoctionis cancrorū, & aqua granatorum dulcium, & similia. Et in secunda mensa comedant passulas cum granis post bonam masticationem, & granata dulcia, & cydonia de sceni cocta in rob, & similia. Et oportet ante comestionem, vt approximent deambulationibus mediocribus: & post ambulationes vtantur frictionibus lenibus, tenerū facientibus corpus; & hoc vt viuificetur calor in ipsis. Et post comestionem vacēt, & quieti sint per duas horas: & hoc, in loco temperati aeris, in quo sint odores redolentium frigidorum, & stypticorū; cum administratione gaudij, deinde vacent somno, & quieti, quantum possibile fuerit. Et si fuerint vigiliæ, acedamus ad medicinas ex papauere: & hoc cū sapiētia, ne congelentur spiritus. Elongentur autem a balneis; resoluunt enim virtutem, nisi apud declinationē, tūc enim sunt iuuamenti sublimis, quemadmodū dicemus. Prohibeatur autem eis omnis lubricitas, & constipatio viscerum, & magis lubricitas vehemēs; resoluunt enim virtutem, particularis autem intentio est quinque res. Et prima quidem est mundificatio, & absterfio vlcis. Secunda est prohibitio cursus materierū ad ipsum. Tertia expulsio materierū saniei eius, & exiccatio earū ex ipso. Quarta est cōsolidatio eius. Quinta est correctio accidentium. Et primam quidem rem complent administrationes medicinarū mūdificantium, & abstergentiū vlcera, & in genere eorum excellentius, & nobilius est mel, & aqua eius, aggregat enim virtutē mundificationis, & absterfionis, & præter hoc, est cibus, & porus amicus naturæ, & iuuatiuus valde. Et ex eis est aqua hordei, & aqua zucchari, & aqua cicerum, & fortius eis est decoctio hyssopi, & syrup. eius, & adhuc fortius est lohoc de caulib., & de sq̄la. Et ex eis, q̄ sunt maximi iuuamēti, est medicamen Galeni. ipsum. n. est mundificatiuum bonum, quod recipit ireos, hæce, hyssopi, ana partes æquales, confice cum melle, da mane, & sero a drachm. j. vsque ad ij. cum aqua mellis. Et dicit Democritus, hyssopus, aut iris, aut farasin singulariter, vel coniuncta, cocta in aqua mellis, aut in aqua hordei sunt mundificantia bona, & nos diximus plura ex his in c. de empyemate. Secundā rem complent administrationes medicaminū materias a pulmone phibentium. Et hoc quidem perficitur secundum alterum duorū modorum; & proprie cū prohibitione materie, quæ transfertur ad ipsum ex altero mambro: & cum confortatione pulmonis, vt non recipiat, quod ad ipsum trāsfertur de materia. Et secundum plurimum, quæ transferuntur ad pulmonem materie sunt catarrales, aut transmissæ a vicinis membris; & ex pleuresi, & alijs, & horum curam iam diximus. Summam enim medicinarum pulmonem cōfortantium etiam diximus in capitulo de tussi humida. Et ex eis est rob myrti, & syrupus

Quarta est
cum febris.

Paulus scripsit
de lac acetoso.

Fructus.

rupus eius cum drac. ij. pulmonis vulpis sicci. Et ex medicinis quidem mirabilis iuamenti aggregantibus virtutē confortationis, & mundificationis est medicamen Galeni, quod recipit pulmonis vulpis sicci, succi liquiritie, capillorum veneris, seminis feniculi, anisi, ana, cōfice cum zuccharo decocto cū aqua quantum sufficit. Et quandoque conficitur cū rob myrthino, & est confortatiuum amplius. Terciam rem cōplent administrationes medicaminum putredinis, quæ sunt in pulmone, exiccatiuum. Et nos quidem diximus in capit. de tussi, hæc administrando esse post mundificationem debitam, vt extirpetur post eas residuū putrefactionis omnino. Et diximus, quod administratio ex myrrhæ rubræ, drach. j. & mellis drac. iij. lambendo diebus interpolatis cum aliqua ex medicinis educentibus saniem, est medicamen vtile. Et fortius est lambere alchitran cū melle; aut cum melle, & galbano simul liquefactis. Et ex maxime iuuatiuis eis sunt medicina magna, sicut theriaca, & mithridatum; & alia, quorū in capitulo de empyemate præcessit rememoratio, & si indiget adhuc medicamine exiccante, procedemus ad medicinas de arsenico, & sulphure scriptas in eodem capitulo canon. xxx. Et non negligentur medicamina huius sumina, quoniam ad sanitatem perducunt, si Deus voluerit. Verum si peruenitur ex eis ad supercalesfactionem, succurrendum est cum aqua hordei, & iuleb: cum trochiscis de camphora, vsque dum cesset accidens: dein de redeatur ad exiccatiua prædicta. Quartam rem complent administrationes medicaminū aggregantium in se duas virtutes: mundificationis, scilicet, & consolidationis. Et ex medicinis proprijs in hac summa est lac asininū eū virtute subtiliationis in ipso, & lac caprinū cum temperie sua: & lac muliebre cum proprietatibus temperici intra illam. Lac enim aggregant intentiones tres. Est enim res cibalis, & dilecta nimis, & est ex rebus velocis cōuersionis in sanguinē; est enim sanguis bis coctus: & est post illud medicina abstergens virtute serositatis eius, & cōglutinans ipsū virtute casearis eius. Et oportet, vt bibat camlidum cum mulgetur; & si posset, sugi ex mammillis: & hoc in ieiunio ante cibos alios, & oportet, vt post ipsum quiescant, ne corrumpantur, & acefcat in stomacho eorum: nec dormiant super ipsum, nec suscipiant cibum, nisi prius descendat. Et si oportet, vt bibatur in lodium, & tranquillitas, & quādo ipsum magis mundificatiuum esse querimus, dandum est cum melle. Et quādo cumque ipsum magis cōglutinatiuum, & consolidatiuum querimus, detur cum zuccharo rosato, & similibus, aut coctum cum lapidibus. Et si sumens ipsum conspationem patitur viscerum, oportet, vt

A eligatur ex lacte, in quo multiplicatur serositas: & si nō sufficit multiplicetur quantitas potus eius in die sequenti: & adhuc in die tertia, & si adhuc non sufficit, miscendum est cū eo, quod est sicut zuccharum, & sal: & si adhuc non sufficit, miscendum est polypodium cum ipsis, si autem sumens ipsum lubricitatē intestinorum patitur; tunc oportet, vt misceatur ei: quod est, sicut hypocystis, & similia. Et si tussim habuerit, misceatur cum eo, quod est sicut dragacanthum. Et si cum stomachi debilitate fuerit, miscendum est cū eo, quod est sicut trochisci diarrhodon, & similia. Et lac quidem, de quo butyrum extractum fuerit, est magis cōglutinatiuum; & coctum quidem amplius: & quod cum butyro est, est magis humectatiuum, & impinguatium. Ars autem in decoquendo lac est huiusmodi. Accipe lac mundum; & recipe ipsum in vase puro absterfo, et pone super ipso circiter quintam partem eius ex aqua pluuiali, deinde extingue in ipso lapides fluuiorū ignitos sine fumo, vsq; dum lac fuerit coctum, & consumptæ aquæ partes in ipso, lac autem melius est, quod sumitur ex animalibus iuuenibus mediocriter, non nimis remotis, aut vicinis partui; quorum pasua sunt ex herbis montanis, in quibus est subtilitas, & mundificatio cum stypticitate, & exiccatione. Et laudauit Galen. herbas huiusmodi deputandas esse pasui eorum, scilicet ex herbis calidis; absinthium, hyssopum, hasee, polium, scea, iahde, feniculus, abrotanum, & similia, & ex frigidis, rubus, thamnus, solatrum caiare, & similia. Et oportet, vt dandi lactis quantitas comparetur possibilitati virtutis suscipientis ipsum, quare incipiendum à quātitate minori, dando ex eo circiter vncias tres, prima die, & in crastinum addatur ei circiter vnc. j. & sic fiat alijs diebus, à prima die, vsque dum deueniatur ad li. j. vel parum amplius. Demum paulatim deueniendum est vsque ad illud, quod est sufficiens, & iam quidem diximus cauendum eis esse ab indigestione in potu lactis, in ipsa .n. est timor. Febricitantibus autem, aut caput dolentibus, aut siti vehementi obsessis abscinditur lac dulce: & laudatur eis lac acetosum, de quo extractum est butyrum secundum doctrinam traditam à nobis in hoc eodem c. danda est etiam eis aqua hordei cocta cum cancris fluuiialibus secundum, quod etiam dictum est, & syrupus de papauere, aut syrupus de myrto cum eo. Et oportet cancrorum extrema abscindi, deinde lauari corpora eorum cum aqua, & cinere frictione vehementi, & hoc cū iteratione, & iteratione, & oportet vt deī in ieiunio, & sit quātitas potus eius circiter vn. iij. & in crastinū adde, vnc. j. & sic die quolibet vsq; ad lib. j. & semel mane, & sero ante alios cibos. Summa autem medicinarum vlcera pulmonis, & pectoris consolidantium est hæc. Sanguis draconis,

Modus decoquendi lac pro phthisi.

Quorum animalium est lac debeat lac.

Modus preparandi cancris fluuiales.

Vlcus pectoris & pulmonis consolidantia

&

MESVÆ DE EGRI PECT. ET PVLM.

& proprie lutum sigillatū, bonū armenicum, charabæ, sedenegi, olibanum, mastiche, balauftia, rosæ, & semen eius, corallia, euphifidos, cortices cācrorum fluuialium vstorum, semen portulacæ affum, amyllum affum, semē maluę, & althææ affum, semen arnoglossæ affum, gūmi affum, fructus myrti, & similia. Medicamina autem, cū quibus hæc danda sunt, proprie, sunt vitelli ouorum, lac dulce, & acetosum, aqua pluuialis, & aqua hordei decoctionis cicerum, & cancrorum fluuialium; aqua alsauic, succus cydoniorū, miua, succus myrti, rosæ, & succus earum, mucilago psyllij, semen cydoniorum, syrupus de papauere, syrupus de iuiubis, syrupus de violis, & syrupus rosatus, & similia, ex medicinis autem compositis sūt hæc, trochisci de luto figi. aut de luto armenico, philonium persicum est vltimum: mūdificat enim & exiccat putredines, & consolidat vlcera, & nos scripsimus ipsū, & adhuc alia multa huius intentionis in c. de sputo sanguinis, quę efficaciter afferantur ad hūc locum. Ex rebus autem mirabilis iuuamenti ad consolidationes, et fanationes vlcerum pulmonis, est zuccharū rosatum recēs: super quod non præterijt annus, aggregatur. n. in eo virtus absterfionis ex succo rosarum, & virtus consolidationis ex parte substantiæ earum. Et nosti, quod virtus absterfionis ex rosis propter antiquitatē abscinditur, quę adhuc possidetur in recētibus. Et Gal. quidem præcepit dari zuccharū rosatum singulis diebus in quantitate plurima etiam cum rebus medicinalibus, cibalibus, & potalibus, secundum omnem modū administrationis eius: ita, quod etiam cum pane, & vsi sūt eo post ipsum plurimi: & non est comprehensibilis eorū numerus, qui sanati sunt ex vsu eius; tamē prius mundificationibus præcedentibus, falluntur enim vtentes eo à principio, dum mūdificatio non præcesserit, coarctat enim in pulmone materias, nos autem dedimus cū lacte calido non febricitantibus. Febricitantibus vero cū aqua hordei decoctionis cancrorum fluuialium, & alijs multis modis administrationū: & inuenimus esse medicamē vltimum. Verum quoties ex eius administratione contingit cōstringi anhelitū, dentur, quę elargant ipsum ex eis, quę educunt saniē: sicut proprie syrupus de hyssopo, & similia, & si accidat supercalefactio propter desicationē, detur syrupus de iuiubis, aut syrupus de violis, aut mucilago psyllij, aut cydoniorū cū aqua granatorū, aut aqua expressionis seminū portulacæ cū trochiscis de cāphora dictis in antidotario, & si sequatur post ipsū cōstipatio nature, detur myrobalanorū de violis, aut syrupus eius cum aqua hordei, & postquam cessauerint huiusmodi, redeatur ad zuccharum rosatum dandum in omnem modum. Quintam rem complent correctiones cadētes in accidentia concomitantia, & superueniētia

huic morbo, & ex concomitantibus est febris, consūptio, & macies, & debilitas, & ex superuenientibus est tussis, fluxus ventris, constipatio, & fastidium cibi. Et iam Hippocrates dixit mundificatiuū vlceris febris lētescentiam succedere debere: quæ si non successerit, constat corruptionem vlceris profundari. Nos autem experiemur, circa omne tēpus curationis eius interponere medicamina febris vehemētiam sedantia: vt sigillentur ex his, & illis beneficia concordantia: quorum finis est sanitas. Et succurratur cōstipationi, & arefactioni eorum cum eis, quę adæquant, & humectāt ex cibis, & potibus, & rebus medicinalibus, & administratione lactis dulcis, & alijs, quę diximus. Et cōfert eis balneatio in aqua dulci calida, postquā morbus in declinatione fuerit; & ante illud est res prauior; & est ponere ægrum in desperatione. Forma autem balneationis est in hunc modum. Præparetur aer balnei, vt si liber, nō habens de corruptione odoris, aut prauæ qualitatis omnino aliquid; & calefiat, vt sit caliditas balnei, & aquæ caliditas temperata, aqua exicetur, & non resoluatur calor naturalis, & sit prima mansionum remissionem primam, & fricetur in ea leui frictione, et proprie tenerum faciente corpus, deinde intret mansionem secundam, & incipiat lauare corpus cum aqua calida vtendo leui frictione cum manu, deinde paulatim intret aquam calidam, & delectetur in ea, deinde incipiat lauare corpus eius cum aqua decoctionis capitum hædorū, aut cum aqua hordei cōquassata cū ouis multis, & oleo amygdalarum dulcium, deinde ducatur ad mansionē primam; & inungatur corpus eis oleo rosato: et ducatur ad habitaculum exterius, in quo sit aer temperatus, cū multitudine redolentium stypticorum: & quiescat in lecto, deinde post duas horas cibetur nutritiabilibus, pauce quātitatis, & pluris nutritiabilibus, ex eis, quorum iam mentionum fecimus. Et ex hinc tota intentio nostra ad humectandum sit occupatio; & cū delectatione, & quiete, & somno, & delitijs similibus. In crastinum autem aut in die tertio balneetur similiter. Si autem patiens debilis fuerit, ante per duas horas, quam balneū intret, accipiat sorbitionem, & ex carnibus teneris, aut ex lacte dulci, & quiescat super sorbitiones per duas horas; deinde intret balneum. Si autem patiens talis fuerit, vt virtus eius tolerare possit, præcepit Galen. post sufficientem lauationem in aqua calida, aut in aqua capitum arietum castratorū, spargi super corpus eius in prima mansione, ex aqua frigida aliquid, præter quā in capite eius, deinde inungi oleo rosato. Lauationes etiam in tina sunt huius intentionis, & proprie cum rebus humectantibus, & impinguantibus corpus, ex his, quę dicta sunt. Post hæc paulatim deuc-

Medicamen
mirabile ad
phisticas est
zuccharum
rosatum
est. tom. 10.
cap. 10.

Quo nam mē
zuccharum ro
satum ph. sic
febricitantibus
exhibendum
sit.

Ad hunc
p. 10. 10.

zuccharum
rosatum
est. tom. 10.
cap. 10.

zuccharum
rosatum
est. tom. 10.
cap. 10.

zuccharum
rosatum
est. tom. 10.
cap. 10.

zuccharum
rosatum
est. tom. 10.
cap. 10.

deueniendum est ad administrandum in balneis lauationes ex aquis decoctionū capitum arietum castratorum, & similia. Et si corpus remanserit debile, vngatur cum oleo mastichino, & similibus. Et similiter paulatim deueniendum ad alia cibaria laudabilia, & solidiora. De tussi autem, & constipatione ventris, aut fluxu, quæ superueniunt eis: dicemus sicut in præteritis iam diximus. Et si accidat eis casus appetitus, curetur sicut in capitulo proprio dicemus.

De medicaminibus ad phthificos.

Cap. 13.

Phthificis medicamina conuenientia scripta sunt plura in antecedentibus. Et ex eis sunt trochisci Galeni scripti in c. de tussi catarrhali, & descriptiones syrapi de papauere, & diapapauer, et trochisci, et pilule de papauere, & pilule de styrace, & alię pilule de narcoticis scriptę in eodem capitulo: & hæc proprie ad sedationem catarrhi, Medicamina vlcus mūdificantia, & saniem eius abstergentia partim dicta sunt in c. de asthma, & tussi: & partim in cap. de empyemate. Summa autem medicinarum vlcera pulmonis, & pectoris consolidantium, dicta est in c. de sputo sanguinis. Confectio testicularū vulpis est phthificis, & cōsumptis medicina experta: & dicta est in antidotario. Hamech filius Zesar. Confectio loch, quæ confert phthificis, & mūdificat vlcera pulmonis, & consolidat. Recip. iuiubas. l. passularum enucleatarum, drac. xxx. feminis maluæ, drac. iij. cancrorum fluuialium, dr. xx. capillorum veneris, caiare, virgæ pastoris, linguæ arietis, ana vnc. semif. liquiritiæ vnc. j. decoquatur in lib. iij. aquæ, vsque ad lib. j. & adde eis syrapi de papauere, & zucchari tabarzet, & sapæ, ana vnc. vj. decoquatur ad mellis spissitudinē, deinde projiciatur sup ea feminis cucurbitę mūdatur, vnc. j. gummi arabici, dragacanthi, seminum cydoniorum, amili, feminis portulacę, amygdalarum dulcium, ana drach. viij. papau. albi, drac. v. Post bonam triturationē miscentur cum alijs, da mane, & sero circiter, drac. v. Idem. Syrupus de psyllio conferens phthificis. Rec. spodij, seminum portulacę, seminum cydoniorum, papaueris albi, ana drach. ij. psyllij mundi, drac. v. succi arnoglossæ cocti, & depurati, drach. xx. cancrorum fluuialium lotorum secundum doctrinam prædictam, drachm. xx. decoquatur in lib. iij. aquæ vsq; ad lib. j. & cū lib. j. zucchari fiat syrupus, da mane, & sero cū succo arnoglossæ: est enim efficax. Et quandoque datur cū puluere huiusmodi. Recipit psyllij, gummi arabici, dragacanthi, boli armeni, ana, da cum syrupo prædicto, & succo linguæ arietis. Filius Zachariæ Araf. Vlcera pulmonis, cum non sunt chronica, sed adhuc aliquid

A ex sanguine egreditur cum tussi, curari possibilia sunt, detur ergo cum non est febris, lacrecenter mulsum; & si fuerit cum eis febris, detur aqua hordei cū cancris fluuialibus, aut cū syrupo de papauere, & dum non constringitur anhelitus eius, administrentur trochisci de papauere: quorum descriptio hæc est. Recipe papaueris albi, feminis cucurbitæ, & citulorum mundatorum, ana drachmas quatuor, dragacanthi, amyli, gummi arabici, succi liquiritiæ, ana drachmas quinque, thuris masculi, boli armenæ, sanguinis draconis, charabę, ana drachmas duas, myrrhę, cinnamomi, opij, ana drachmam vnam, fiant trochisci, da cum syrupo de papauere aut rob myrthi. Et quando cum istis rebus constringitur anhelitus, dentur in potu ea, quæ elargant ipsum, & educunt saniem; sicut syrupus hyslopi, & similia. Sabor. Loc cōferens phthificis, & consumptis. Recipe testicularum vulpis vncias quatuor, batrembuch, caiare, ana drac. j. cicerum dulcium tritorum, vnc. iij. feminis papaueris albi, vnc. j. & semif. hordei mundi, vn. j. passularum enucleatarum ficuum siccarum, carniū dactylorum, ana, drach. ij. cancrorum fluuialium, vnc. iij. decoquantur omnia in libris quatuor aquæ vsque ad lib. j. & semif. deinde accipe zucchari, & penidiarum, ana lib. j. testicularum vulpium elixorum in dulci lacte, vnc. iij. aut cum olei amygdalini, vncijs tribus, decoquantur vsque dum sufficientem habeant coctionem, deinde projice sup ea papaueris albi, succi liquiritiæ, seminū citruli, melonis, cucurbitæ, cinnamominum bombicis purgatorum, feminis maluæ, florū boraginis, ana drachmas duas, amyli, dragacanthi, gummi arabici, ana drach. ij. carniū dactylorum, passularum enucleatarum, ana drachm. v. tere, confice cū prædictis, bonū, si Deus voluerit. Filius Serapionis. Confectio de iacur conferens ad catarrhū acutum, & phthim ex eo. Recip. feminis papaueris albi, & nigri, ana vn. j. & semif. radicū liquiritiæ, vnc. j. & semif. feminis cydoniorum, feminis althæę, ana drachm. j. & semif. dragagathi, vnc. semif. gummi arab. vnc. semif. projice super ea aquæ pluuialis, lib. v. & dimitte die ac nocte, demum decoque vsque ad consumptionem duarum partium, & adde mellis li. j. s. & penidiarum lib. s. igni lento decoque vsq; cum mellis habeat spissitudinem, da mane cum aqua hordei. Et accipiatur in sero ex his pilulis. Recip. feminis portulacę, drach. v. dragacanthi, gummi arabici, ana drachm. iij. feminis citruli, drachmas iij. feminis cucurbitæ excorticati, & seminum cydoniorum, ana drac. vij. succi liquiritiæ, drachm. v. fac formas similes lupinis cum mucilagine seminum cydoniorum, dentur tenendæ sub lingua.

Troch. de pap.

Alind loch cōferens phthificis.

Conf. loch de iacur.

Pil. sub lingua phthificis.

MESVÆ DE EGRI. PECT. ET PVL.M.

S V M M A I.

De curatione agritudinum cordis. Et primo de
ipsis in vniuersali. Cap. 1.

Egritudines cordis sūt debilitas
pulsus, tremor, & syncopis. Et
hequidē agritudines easdē fe-
re habent radices, nō aliter in-
ter se differentes, nisi sicut debi-
les, & fortes. Causantia autē has agritudines
cum sint debilia, & remissa imprimētia debi-
litate cōtra vigorē minere, faciunt debilita-
tem cordis. Amplius autē eleuata, vt imprimāt
agitationem lætuam in ipso facientē in disse-
rentijs motus cordis sensu perceptibilem, quæ
sunt ex magno ad paruū: ex veloci ad tardum:
ex raritate ad frequentiam, & è conuerso, tūc
fiunt cōstitutiones due, aut enim fiunt illa non
integre, neque in omni hora, sed cum quadam
interpolatione, & vicissitudine; & fit tremor
cordis. Cū fortiora sūt vt imprimāt vehemē-
tius impressiones fortius ledentes impediētes,
aut præfocātes motus eius; aut sepelientes spi-
ritus ad interiora; aut intercedentes absq; in-
tercissione oīno; aut aggregantes ad principū;
aut refecantes absque eo, quod est in radice; fa-
ciunt syncopim. Vincētia autē ea vltimata vi-
ctoria sup naturā, ita vt abscindatur spiritus,
& calor vitæ, aut extingatur in minera; sunt
causa mortis. Causæ autem facientes has agri-
tudes, quædā sunt causæ corporeæ: quædam
extra corpus surgentes, & corporeæ quidē aut
sunt in ipso corde, aut sunt in membris vicinis
ei, aut in membris cōmunicantibus ei propin-
qua communicatione aut remota. Causæ autē
existentes in corde ledentes ipsū, aut sunt ma-
litia complexionis sine materia, aut cum mate-
ria. Et malitia quidem cōplexionis dominans
cordi facit debilitatem ipsius, debilitas autē fa-
cta forti vsq; adeo, vt sit agitata virtus, fa-
cit tremorem. Tremor autem superueniēs ge-
nerat syncopim. Vltimitas autem facta in syn-
copi est extinctio, & mors. Sed malitia quidē
cōplexionis frigidæ suspectior est, quam cali-
dæ, propter elongationē à re vitæ, & sicca ma-
gis quam humida, quamuis sit dominās in di-
spositione corporis, & causa etiā huius inter-
dum fit causa præfocationis, & mortis festinæ.
Solutionē autem continuitatis, aut apostema-
tionem fieri in corde, virtus non patitur, imo
sunt causa dissolutionis, & mortis, & quādo in
est dolor in ipso, fit causa syncopis, & mortis.
Dixit Gal. quod malitia complexionis puræ,
aut cū materia facit in vniuersā corporis par-
tē sensum læsionis, qui est dolor: & quomodo
nō in corde? Frustrabitur ergo, & supponemus
alterationes in corde non curari, & nos quidē
diximus, quod iam radix preposita est: etenim
esse agritudinem cordis aut non confirmatur,

E quia nō sunt māsivæ: & tunc ordo medicatio-
nis incolumitat: aut confirmatur, educēdo ad
mortem. Distinguemus autem in causis læsio-
num cordis, quæ sunt ab alijs mēbris: quoniā
læsiō cadens in panniculis, & in membris, quæ
ambiunt cor, dum redūdat ad ipsum, est causa
agritudinum eius prædictarum in ipso, & læsiō
cadens in cerebrum interdū est causa ad illud,
sicut in epilepsia, mania, & melancholia, licet
enim figantur in cerebro, terminantur tamē in
corde, & sunt causæ agritudinū eius. Et ex eis
est fluxus sanguinis narium, aut vnde cūque:
& communicat etiā cum corde cōmunitate
magis propria stomachus: & affert ei causas læ-
sionum, & proprie cum corrumpitur in eo hu-
mor mordacitius, aut malæ qualitatis, aut vi-
treus viscosus, aut repletio agitata, aut fa-
mes vehemēs, aut dolor acutus, et pungitius,
aut fuerit in orificio eius bothor, aut vlcus pu-
tridū. Et dixit paulus, quæ agritudines, quæ sunt
in stomachi orificio, aut meri sunt propinqua
cōuersionis ad ferendū læsionem cordi: ita vt
quidam putent tremorem factū in ore stoma-
chi esse tremorem cordis, & quidam voluerūt
debilitatem in ipso esse cardiacam. Et dispositio
hepatis cū est alterata, vt generet secundum
plurimum sanguinem melancholicum, impri-
mit: & est causa agritudinū cordis, & est præ-
uor dispositionib; alijs: ita vt faciat dispositio-
nem similem mania, & melancholia. Adhuc
autem causæ harum agritudinū sunt euacua-
tionēs omnes excedentes terminū: & similiter
in acuta; aqua hypochondriorum; extractio autē
faniei, in apertione apostematis. Et ex eis est præ-
focatio matricis, & priuatio menstruorum, aut
exuberantia eorum. Et ex eis est impregnatio,
& huiusmodi, & nocumenta ex vermibus, vt
etiā appareat dispositio similis epilepsia. Et
sunt ex vermibus habentes aculeos pungentes
orificium stomachi punctione vehemēti, do-
nec faciant cadere in dolorem acutum causam
ad syncopim, & aliquādo ad mortem, & sunt
quæque ex penetrantibus vsque ad cor, & sunt
causa mortis festinæ, & cōmunitate autē co-
tius corporis superueniunt læsiones cordi, sicut
propter febrem, aut propter vehementiam sud-
oris, & similia. Ex causis autē extraneis acci-
dit huiusmodi sicut ex aere pestilentiali, aut ex
odoribus fetidis, aut venenosis, aut assumptione
rerum venenosarum, aut ex mortu venen-
osarū animalū, aut incursione timoris, aut ex
balneatione vehemēti, aut labore, & similib;

Haecenus Mesues. Desiderantur reliqua, quæ hic
author in secūdi huius libri præfatione pollice-
batur. In quorū supplementum quædam scripserit
Peirus Apponus, & Frācisus Pedemontanus,
quæ his proxime adiuncta propedē prohibēt.

F I N I S.